J.V. STALİN

ESERLER

CİLT 11

inter
yayınları

Bu kitap; **J. V. Stalin - Werke, Band 11** başlığı ile **Dietz-Verlag, Berlin** tarafından 1952'de yapılan birinci Almanca baskısından Türkçe'ye çevrilmiştir.

Yayınevi

1. Basım	Temmuz 1992
Dizgi	Gül Ajans 347 05 62
Baskı	Teknografik Matbaacılık A.Ş.
Kapak	İnter Grafik Tasarım
Kapak Baskı	Anka Ofset

İNTER YAYINLARI
Ankara Cad. No: 31
Fahrettin Kerim Gökay Vakfı İş Hanı
Kat: 4 Daire: 51
CAĞALOĞLU-İSTANBUL
Tel: 519 16 16

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİNİZ!

J. V. STALİN

ESERLER - CİLT: 11

1928 — Mart 1929

SBKP(B) MK MARX-ENGELS-LENİN ENSTİTÜSÜ

Çeviren:
Saliha N. KAYA

Red:
İsmail YARKIN

İÇİNDEKİLER

Önsöz..... 9

Tahıl Alımı ve Tarımın Gelişme Perspektifleri Üzerine. Ocak 1928'de Sibirya'nın Çeşitli Bölgelerindeki Konuşmalarda (Kısa Tutanak)..... 13

Alım Kampanyasının İlk Sonuçları ve Partinin Diğer Görevleri. SBKP(B)'nin Tüm Örgütlerine..... 21

Kızıl Ordu'nun Onuncu Yıldönümü Dolayısıyla Selamlama Mektubu..... 29

Kızıl Ordu'nun Üç Özelliği Üzerine. Moskova Sovyeti Plenumunun, Kızıl Ordu'nun Onuncu Yıldönümü Nedeniyle Tören Oturumunda Konuşma. 25 Şubat 1928..... 30

MK ve MKK Birleşik Nisan Plenumu'nun Çalışmaları Üzerine. SBKP(B) Moskova Örgütü Aktifi'nin Toplantısında Rapor. 13 Nisan 1928..... 35 — 62

I- Özeleştiri Üzerine..... 36

II- Tahıl Alımı Sorunu..... 44

III- Şahti Olayı..... 54

IV- Genel Sonuç..... 62

Kostroma İşçilerine Selamlama Metubu..... 63

Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği VIII. Kongresinde Konuşma. 16 Mayıs 1928..... 65 — 74

I- İşçi Sınıfının Mücadele Azmini Güçlendirin..... 66

II- Tabandan Kitlesel Eleştiriyi Örgütleyin..... 68

III- Gençlik Bilime Egemen Olmalıdır..... 71

"Komsomolskaya Pravda"ya. Varlığının Üçüncü Yıldönümü Vesilesiyle..... 75

Sverdlov Üniversitesi'ne. Varlığının Onuncu Yıldönümü Vesilesiyle..... 76

Tahıl Cephesinde. Komünist Akademi ve Sverdlov Üniversitesi Kızıl Profesörlük Enstitüsü Öğrencileriyle Bir Görüşmeden, 28 Mayıs 1928..... 77

Komünist Akademi—Parti İnşası Sorunlarını İnceleme Çevresi Üyelerine Mektup..... 90

Lenin ve Orta Köylülerle İttifak Sorunu. S. Yoldaşa Yanıt..... 93

MK Politbüro Üyelerine. Frumkin'e Yanıt..... 105

Özeleştiri Şiarının Bayağılaştırılmasına Karşı..... 114

SBKP(B) MK Plenumu 4-12 Temmuz 1928..... 125 — 169

Komintern Programı Üzerine. 5 Temmuz 1928'deki Konuşma..... 127

Sanayileşme ve Tahıl Sorunu Üzerine. 9 Temmuz 1928'deki Konuşma..... 139

İşçi ve Köylülerin İttifakı Üzerine ve Sovyet Çiftlikleri Üzerine 11 temmuz 1928 Tarihli Konuşmasından..... 163

SBKP(B) MK Temmuz Plenumu'nun Sonuçları Üzerine. SBKP(B) Leningrad Örgütü Aktifi'nin Toplantısında Konuşma. 13 Temmuz 1928..... 171 — 187

I- Komintern'in Sorunları..... 171

1- Komintern VI. Kongresi'nin Temel Sorunları..... 171

2- Komintern Programı..... 175

II- SSCB'de Sosyalist İnşanın Sorunları..... 177

1- Tahıl Alım Politikası Sorunu..... 177

2- Sanayinin İnşası İçin Kadroların Yetiştirilmesi Sorunu..... 185

III- Sonsöz..... 186

Leningrad Osoaviahim'ine..... 189

Kuybişev Yoldaşa Mektup..... 190

İ. İ. Skvorzov-Stepanov Yoldaşın Anısına..... 191

SBKP(B)'de Sağ Tehlike Üzerine. SBKP(B) Moskova Komitesi ve Moskova Kontrol Komisyonu'nun Plenumu'nda Konuşma. 19 Ekim 1928 192

Ş. Yoldaşa Yanıt 205

Leninist Komünist Gençlik Birliği'ne. Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin Onuncu Yıldönümü Dolayısıyla Kutlama Mesajı 208

Kadın İşçi ve Köylülerin Birinci Kongresi'nin Onuncu Yıldönümü Dolayısıyla 210

Ülkenin Sanayileşmesi Üzerine ve SBKP(B)'de Sağ Sapma Üzerine. SBKP(B) MK Plenumu'nda Konuşma. 19 Kasım 1928 ..... 211 — 245

I- Sanayinin Gelişme Temposu Sorunu 212
II- Tahıl Sorunu 220
III- Sapmalara ve Onlar Karşısında Uzlaşmacılığa Karşı Mücadele Üzerine 229

Smolensk İlindeki "Katuşka" ve Yarzevo Fabrikası İşçilerine 246

"Krazni Profintern" Tesisi İşçilerine. Bezhiza 247

İşçi Köylü Kızıl Ordusu Frunze Askeri Akademisi'nin Kuruluşunun Onuncu Yıldönümü Dolayısıyla 248

Alman Komünist Partisi'ndeki Sağ Tehlike Üzerine. KEYK Prezidyumu Oturumunda Konuşma. 19 Aralık 1928 ..... 249 — 262

I- Kapitalist Stabilizasyon Sorunu 250
II- Proletaryanın Sınıf Mücadeleleri Sorunu 252
III- Alman Komünist Partisi Sorunu 255
IV- Alman Komünist Partisi İçindeki ve SBKP(B) İçindeki Sağcılar 259
V- Bir Kapalı ve Bir Açık Mektup Taslakları Üzerine 262

Kuştisev'e Yanıt 263

Bu Kadar Alçaldılar 265

Buharin Grubu ve Partimizde Sağ Sapma. SBKP(B) MK Politbürosu ve MKK Prezidyumu'nun Birleşik Oturumundaki Konuşmalardan. Ocak Sonu ve Şubat Başı 1929. (Kısa Tutanak) 269

Bill-Beloserkovski'yeYanıt 275

"Krazni Treugolnik" Erkek ve Kadın İşçilerine 278

Proskurov'a Telgraf Birinci Kızıl Kazak Alayı'nın Kızıl Ordu Askerlerine, Komutanlarına ve Siyasi Fosiyonerlerine 279

"Selskohozyaistvennaya Gazeta"ya Kutlama Yazısı 280

Ulusal Sorun ve Leninizm. Meşkov, Kovalçuk ve Diğer YoldaşlaraYanıt ..... 281 — 298

1- "Ulus" Kavramı 281
2- Ulusların Oluşumu ve Gelişimi 283
3- Ulusların ve Ulusal Dillerin Geleceği 287
4- Ulusal Sorunda Partinin Politikası 293

Notlar 299 — 312

Kronolojik Biyografi. (1928 - Mart 1929) ..... 313 — 319

ÖNSÖZ

J.V. Stalin'in eserlerinin on birinci cildi, Ocak 1928'den Mart 1929'a kadar yazılmış olan yazıları içermektedir.

Bolşevik Parti bu dönemde, ülkenin sosyalist sanayileşmesinde elde edilen başarılara dayanarak, emekçi köylü kitlelerinin, tekil çiftlik yolundan kollektif sosyalist çiftlik yoluna geçişini hazırlamak için yoğun bir faaliyet geliştirdi. SBKP(B) XV. Kongre'since kararlaştırılan tarımın kollektifleştirilmesine yönelik rotanın, tutarlılıkla uygulanmasıyla Parti, köylülerin kollektif çiftliklere kitlesel girişi için gerekli tüm koşulları hazırladı.

Parti, Kulaklara karşı saldırıya geçtiğinde, sağ teslimiyetçi düşman grup, Buharin-Rikov Grubu, maskesini attı ve Partinin politikasına açıkça karşı çıktı.

"MK Politbüro Üyelerine" mektubunda, "SBKP(B)'deki Sağ Tehlike Üzerine", "Ülkenin Sanayileşmesi ve SBKP(B)'deki Sağ Sapma Üzerine", "Buharin Grubu ve Partimizdeki Sağ Sapma" konuşmalarında, "Bu Kadar Alçaldılar" makalesinde ve başka yazılarda J.V. Stalin, sağ sapmanın karşı-devrimci, Kulakçı karakterini ortaya çıkarmakta, sağ teslimiyetçilerin ve anti-Sovyet illegal Troçkist örgütün yıkıcı çalışmasının maskesini düşürmekte, iki cephede uzlaşmaz mücadele yürütme, ama ateşi sağ sapmanın üzerinde yoğunlaştırma gerekliliğine dikkat çekmektedir.

"MK ve MKK Birleşik Nisan Plenumu'nun Çalışmaları Üzerine", "SBKP(B) MK Temmuz Plenumu'nun Sonuçları Üzerine" raporlarında, "Tahıl Cephesinde" görüşmesinde, "Sanayileşme ve Tahıl Sorunu Üzerine", "İşçi ve Köylülerin Birliği ve Sovyet Çiftlikleri Üzerine" konuşmalarda, Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin VIII. Kongresi'ndeki konuşmada, "Tahıl Alımı ve Tarımın Gelişme Perspektifleri Üzerine" konuşmada, "Lenin ve Orta Köylülerle İttifak Sorunu" makalesinde ve başka çalışmalarda J.V. Stalin, tahıl sorununun çözümünün, kollektif ve sovyet çiftliklerinin inşasının, kent ile kır arasında birliğin sağlamlaştırılmasının temel araç ve yollarını saptar. Bu yazılarda J.V. Stalin sosyalizmin ve ülke savunmasının temeli olarak sanayinin hızlı bir gelişme temposunun gerekliliğini gerekçelendirir, işçi sınıfı içinden bilime ve tekniğe egemen olabilecek yeni kadroların yetiştirilmesi görevini koyar. J.V. Stalin, kadroların eğitiminin Bolşevik yöntemi olarak, Sovyet toplumunun gelişiminin itici gücü olarak eleştiri ve özeleştirinin her bakımdan geliştirilmesinin ivedi zorunluluğunu vurgular.

İlk kez yayınlanmakta olan "Ulusal Sorun ve Leninizm" yazısı, Marksist-Leninist teorinin daha da geliştirilmesi ve ulusal sorunda Bolşevik Parti'nin politikasının temellendirilmesini konu edinmektedir, bu yazıda J.V. Stalin ilk kez Sovyetler Birliği'nde oluşmuş olan yeni, sosyalist uluslar tezini ortaya atar, burjuva uluslarla sosyalist uluslar arasındaki ilkesel farkı gösterir ve sosyalist ulusların birliğini ve yaşam gücünü vurgular.

J.V. Stalin'in, Kızıl Ordu'nun güç ve kudretinin kaynaklarının gösterildiği ve daha da güçlendirilmesinin yollarının çizildiği, tanınmış konuşması "Kızıl Ordu'nun Üç Özelliği Üzerine", onbirinci ciltte yer almıştır.

Uluslararası devrimci hareketin sorunları ve kardeş komünist partilerin görevleri, "SBKP(B) MK Temmuz Plenumu'nun Sonuçları Üzerine" raporunda, "Komintern Programı Üzerine", "Alman Komünist Partisi'ndeki Sağ tehlike Üzerine" konuşmalarında ele alınmaktadır. J.V. Stalin, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin, SSCB'nin sosyalist inşasının uluslararası öneminin altını çizer. J.V.

Stalin, Sovyet Devletinin Yeni Ekonomik Politika'sının (NEP), tüm ülkelerde sosyalist devrimin kaçınılmaz bir aşaması olduğunu açıklar.

Onbirinci ciltte, J.V. Stalin'in aşağıdaki 14 çalışması ilk kez yayınlanmaktadır: "Tahıl Alımı ve Tarımın Gelişme Perspektifleri Üzerine"; "Alım Kampanyasının İlk Sonuçları ve Parti'nin Diğer Görevleri"; "MK Politbüro Üyelerine"; "Komintern Programı Üzerine"; "Sanayileşme ve Tahıl Sorunu Üzerine"; "İşçilerin ve Köylülerin Birliği ve Sovyet Çiftlikleri Üzerine"; "Kuybişev Yoldaş'a Mektup"; "Ş. Yoldaşa Yanıt"; "Kuştişev'e Yanıt"; "Bu Kadar Alçaldılar"; "Buharin Grubu ve Partimizdeki Sağ Sapma"; "Bill-Beloserkovski'ye Yanıt"; "Proskurov'a Telgraf"; "Ulusal Sorun ve Leninizm".

SBKP MK Marx-Engels-Lenin-Stalin Enstitüsü

TAHIL ALIMI VE TARIMIN GELİŞME PERSPEKTİFLERİ ÜZERİNE

Ocak 1928'de Sibirya'nın çeşitli bölgelerindeki konuşmalardan [1]
(Kısa Tutanak)

Kısa bir süre için sizin yanınıza Sibirya'ya gönderildim. Görevim, tahıl alımı plânının gerçekleştirilmesinde size yardımcı olmaktan ibarettir. Ayrıca sizinle, tarımın gelişme perspektifleri sorununu, bölgenizde kollektif ve sovyet çiftliklerinin inşasının geliştirilmesi plânını görüşmekle görevliyim.

Bu yıl ülkemizin tahıl bilançosunda bir açığa, 100 milyon puddan fazla tahıl açığına sahip olduğumuzu biliyorsunuzdur. Bununla bağıntılı olarak hükümet ve MK, tahıl bilançomuzdaki bu gediği kapatmak için, kendini tüm bölgelerde tahıl alımında her türlü gayreti göstermek durumunda gördü. Açık, herşeyden önce yüksek rekolteli bölgelerden kapatılmak zorunda kalınacaktır, bu bölgelerin, tahıl alım plânını yalnızca gerçekleştirmeleri değil, üstüne çıkmaları sağlanmak zorundadır.

Dengelenmezse, açığın neye yol açabileceğini biliyorsunuz tabii ki. Kentlerimizin ve sanayi merkezlerimizin ve aynı zamanda Kızıl Ordu'muzun zor bir duruma düşmesine, erzak sıkıntısı çekmesine ve

açlıkla tehdit edilmesine yol açacaktır. Buna izin veremeyeceğimiz açıktır.

Bu konuda ne düşünüyorsunuz, ülkeye karşı görevinizi yerine getirmek için hangi önlemleri alma niyetindesiniz? Bölgenizde çevreyi dolaştım ve sizde, ülkemizin tahıl krizinden kurtulmasına yardım etmek için ciddi bir çaba gösterilmediğine kanaat getirdim. Birçok yılda bir kez olabilen, denebilir ki, daha önce hiç görülmemiş bir ürününüz var. Bu yıl fazla ürününüz her zamankinden çok, ama tahıl alımı-plânı gerçekleştirilmiyor. Niçin, hangi nedenle?

Tahıl alımı plânının zor olduğunu, gerçekleştirilemez olduğunu söylüyorsunuz. Niye gerçekleştirilemez olsun, bunu nasıl iddia edebilirsiniz? Bu yıl sizde ürünün, gerçekten kıyaslanamayacak kadar iyi olduğu olgu değil mi acaba? Sibirya için tahıl alımı plânının, önceki yılla neredeyse aynı olduğu olgu değil mi acaba? O zaman plânı neden gerçekleştirilemez buluyorsunuz? Kulak çiftliklerine bakın: Orada silolar ve ambarlar tahılla dolu, başka depo olmadığı için tahıl açık sundurmalarda duruyor, Kulak çiftliklerinde, çiftlik başına 50.000 ile 60.000 pud tahıl fazlası var, tohumluk, beslenme, hayvan yemi için stoklar buna dahil değildir ve siz kalkıp, tahıl alım plânının gerçekleştirilemez olduğunu söylüyorsunuz. Bu karamsarlığınız nereden geliyor?

Kulakların tahılı teslim etmek istemediklerini, fiyatların artmasını beklediklerini ve arsızca spekülasyon yapmayı yeğlediklerini söylüyorsunuz. Bu doğrudur. Ama Kulaklar fiyatların artmasını öylece beklemiyorlar, bilakis devlet fiyatlarıyla karşılaştırıldığında üç katı bir fiyat artışı talep ediyorlar. Kulakların hoşnut edilebileceğini mi sanıyorsunuz? Köy yoksulları ve orta köylülerin önemli bir bölümü tahılı devlet fiyatlarıyla devlete çoktan teslim etti. Devletin Kulaklara tahıl için, köy yoksullarına ve orta köylülere ödenenin üç katını ödemesine izin verilebilir mi? Kulakların taleplerini tatmin etmenin kesinlikle kabul edilemez olduğunu kavramak için, bu soruyu sadece sormak yeter.

Eğer Kulaklar tahıl fiyatlarıyla engelsiz spekülasyon yapıyorsa, o zaman neden onlara, spekülasyon nedeniyle dava açmıyorsunuz?

Spekülasyona karşı bir yasa olduğunu —RSFSC ceza yasasının 107. maddesi— bilmiyormusunuz? Bu maddeye dayanarak spekülasyon suçu işleyen kişilerden mahkeme önünde hesap sorulur ve mallara devlet yararına el konur. Tahıl spekülatörlerine karşı bu yasayı neden uygulamıyorsunuz? Kulak bayların rahatını bozmaktan mı korkuyorsunuz yoksa?!

107. maddenin Kulaklara karşı uygulanmasının olağanüstü bir önlem olduğunu, iyi sonuçlar doğurmayacağını ve köydeki durumu kötüleştireceğini söylüyorsunuz. Sagumenni yoldaş bu konuda özellikle ısrarlı. Bunun olağanüstü bir önlem olacağı doğrudur. Bundan çıkan sonuç nedir? 107. maddenin başka bölgelerde uygulanması neden mükemmel sonuçlar doğurdu, neden emekçi köylülüğü Sovyet iktidarının çevresine topladı ve kırdaki durumu düzeltti de buna karşılık sizde Sibirya'da kötü sonuçlar doğuracak ve durumu kötüleştirecek olsun? Niçin, hangi nedenden dolayı?

Savcılık ve mahkeme makamlarınızın bunu yapmaya hazır olmadığını söylüyorsunuz. Ama sizdekiler spekülatörlere karşı 107. maddeyi uygulamayı kabul etmezken, başka bölgelerdeki savcılıklar ve mahkemeler bunu neden kabul etti ve başarıyla uyguladı? Suç kimde? Belli ki kötü çalışan ve ülkemizin yasalarına özenle uyulmasına çaba harcamayan Parti örgütlerinizin suçlu olduğu açıktır. Savcılık ve mahkeme makamlarınızın birkaç düzine temsilcisiyle konuştum. Hemen hemen hepsi Kulakların yanında oturuyor, Kulakların pansiyoneri ve tabii ki Kulaklarla barış içinde yaşamaya çalışıyorlar. Sorum üzerine, Kulakların evlerinin daha temiz ve yemeğin daha iyi olduğu yanıtını verdiler. Elbette ki bu tür savcılık ve mahkeme makamlarından mantıklı ve Sovyet devleti için yararlı bir şey beklenemez. Yalnız anlaşılmayan tek şey, bu bayların şimdiye dek neden kovulup, yerlerine başka, dürüst insanların getirilmemiş olduğudur.

a) Kulaklardan, tüm tahıl fazlalarının devlet fiyatları üzerinden derhal tesliminin talep edilmesini;

b) Kulakların yasaya uymayı reddetmeleri halinde, RSFSC ceza yasasının 107. maddesi uyarınca kendilerinden mahkeme önünde hesap

sorulmasını ve tahıl fazlalarına devlet yararına el konulmasını, el konulan tahılın yüzde 25'inin köy yoksulları ve ekonomik olarak zayıf orta köylüler arasında, düşük devlet fiyatlarıyla ya da uzun vadeli kredi karşılığı dağıtılmasını öneriyorum.

Savcılık ve mahkeme makamları temsilcilerinizle ilgili olarak, uygunsuz olanların hepsinin azledilmesini ve yerlerine dürüst, vicdanlı Sovyet insanlarının getirilmesini öneriyorum.

Bu önlemlerin olağanüstü sonuçlar doğuracağını ve tahıl alımı plânını yalnızca gerçekleştirmeyi değil, aşmayı başaracağınızı göreceksiniz.

Ama mesele bununla bitmiyor. Bu önlemler bu yıl durumu düzeltmeye yetecektir. Ama Kulakların gelecek yıl da tahıl alımını sabote etmeyeceklerinin güvencesi yoktur. Dahası, Kulaklar var olduğu müddetçe tahıl alımının da sabote edileceği kesinlikle söylenebilir. Tahıl alımı için az çok doyurucu bir temel yaratmak için başka önlemler gereklidir. Bunlar ne tür önlemlerdir? Kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin inşasının geliştirilmesini kastediyorum.

Kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri bildiğiniz gibi, traktör ve makine kullanabilecek durumda olan büyük çiftliklerdir. Çiftlik sahibi ve Kulakların çiftliklerinden daha büyük meta üretimine sahip çiftliklerdir bunlar. Kentlerimizin ve sanayimizin her yıl geliştiği ve daha da gelişeceği unutulmamalıdır. Bu, ülkenin sanayileşmesi için gereklidir. Dolayısıyla tahıl talebi ve böylece tahıl alımı plânlarının boyutu da her yıl büyüyecektir. Sanayimizi Kulakların keyfine bağımlı kılamayız. Bu nedenle, önümüzdeki üç-dört yıl içinde kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin tahıl sağlayıcı olarak devlete gerekli tahılın en azından üçte birini temin edebilmeleri sağlanmalıdır. Bu, Kulakları geri plâna iter ve işçilerle Kızıl Ordu'nun az çok kusursuz bir ekmek tedariği için temeli yaratır. Ama buna ulaşmak için, hiçbir güç ve araç esirgenmeksizin, var güçle kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin inşası geliştirilmelidir. Bu yapılabilir ve bunu yapmak zorundayız.

Ama bu da her şey değildir. Ülkemiz yalnızca bugünü yaşayamaz. Yarını da, tarımımızın gelişme perspektiflerini, nihayet ülkemizde sos-

yalizmin kaderini de düşünmek zorundayız. Tahıl sorunu tarım sorununun bir parçasıdır, ama tarım sorunu ülkemizde sosyalizmin inşası sorununun bir bileşenidir. Az önce sözünü ettiğim, tarımın kısmi kollektifleştirilmesi, işçi sınıfına ve Kızıl Ordu'ya az çok tatminkâr biçimde ekmek sağlanmasına yeter, ama:

a) Tüm ülkeye aynı zamanda devletin elinde gerekli gıda maddeleri stoklarının garantilenerek, tamamen yeterli bir gıda maddeleri tedariği için sağlam bir temel yaratmak için,

b) Kırda, tarımda sosyalist inşayı zafere götürmek için tümüyle yetersizdir.

Şu anda Sovyet düzeni iki farklı temel üzerinde yükseliyor: Birleşik ***sosyalize*** sanayi ve temeli; üretim araçları üzerinde ***özel mülkiyet*** olan, ***bireysel*** küçük-köylü ekonomisi. Sovyet düzeni uzun süre sırtını bu farklı temellere dayayabilir mi? Hayır, dayayamaz.

Lenin, ülkede kapitalistleri ve kapitalizmi ortaya çıkaran bireysel köylü ekonomisi ağır bastığı sürece, kapitalizmin bir restorasyonu tehlikesinin daima mevcut olduğunu söylüyor. Böyle bir tehlike mevcut oldukça tabii ki, ülkemizde sosyalist inşanın bir zaferinden ciddiyetle sözedilemez.

Dolayısıyla ülkemizde Sovyet düzeninin sağlamlaşması ve sosyalist inşanın zaferi için tek başına sanayinin sosyalizasyonu tümüyle yetersizdir. Bunun için, sanayinin sosyalizasyonundan tüm tarımın sosyalizasyonuna geçilmesi gereklidir.

Ama bu ne anlama gelir?

Birincisi; bu, yavaş yavaş ama sebatla, üretimleri en az satılık tahılı gösteren bireysel çiftliklerin, üretimleri en fazla satılık tahılı gösteren kollektif çiftliklerde birleştirilmesi anlamına gelir.

İkincisi; bu, ülkemizin istisnasız tüm bölgelerinin, devlete tahıl sağlayan, yalnızca Kulakların değil, bilakis köylülerin de yerini doldurabilecek durumda olan kollektif çiftliklerle (ve Sovyet çiftlikleriyle) kaplanmak zorunda olduğu anlamına gelir.

Üçüncüsü; bu, kapitalistleri ve kapitalizmi ortaya çıkaran tüm kaynakların ortadan kaldırılması ve kapitalizmin bir restorasyonu olasılığının ortadan kaldırılması anlamına gelir.

Dördüncüsü: bu, tüm ülkede yalnızca tahıl değil, bilakis başka gıda maddeleri tedariğinin de kolayca ve yeterince yapılabilmesi için sağlam bir temel yaratılması, aynı zamanda devlet için gerekli stokların garantilenmesi anlamına gelir.

Beşincisi; bu, Sovyet düzeni için, Sovyet iktidarı için birleşik ve sağlam bir sosyalist temel yaratmak anlamına gelir,

Nihayet; bu, ülkemizde sosyalist inşanın zaferini garantilemek anlamına gelir.

Tarımımızın gelişme perspektifleri bunlardır.

Ülkemizde sosyalizmin muzaffer inşası için görev budur.

Bu görev kolay değil zordur, ama mutlaka çözülebilir, çünkü zorluklar aşılmaları ve yenilmeleri için vardır.

Küçük bireysel köylü ekonomisi temelinde daha fazla ilerleyemeyeceğimiz, tarımda makine kullanabilecek ve en fazla mal temin edebilecek durumda olan büyük çiftliklere gereksinim duyduğumuz konusunda kafalar açık olmalıdır. Tarımda büyük çiftliklerin yaratılması için iki yol var: Köylülerin kitlesel yıkımıyla ve emek sömüren, büyük kapitalist çiftliklerin örgütlenmesiyle gerçekleştirilen ***kapitalist*** yol ve küçük-köylü çiftliklerinin büyük kollektif çiftlikler halinde birleştirilmesiyle —köylülerin yıkımı ve emeğin sömürüsü olmaksızın— gerçekleştirilen ***sosyalist*** yol. Partimiz, tarımda büyük çiftlikler yaratmanın sosyalist yolunu seçti.

Lenin daha Ekim Devrimi'nin zaferinden önce ve sonra, zaferin hemen ardından Parti'ye, tarımımızın gelişme perspektifi olarak ve kırda, tarımda sosyalizmin zaferi için tayin edici araç olarak küçük köylü çiftliklerini büyük kollektif çiftlikler halinde birleştirme görevini verdi.

Lenin şöyle diyordu:

a) "Meta üretiminin varlığı şartlarında küçük ekonomi sistemi, insanlığı kitlesel yoksulluktan ve kitlesel baskıdan kurtaracak ***durumda değildir.***" *(cilt XX, s. 122* [2]*)*;

b) "Eğer geleneksel biçimde küçük çiftliklerde oturmayı, özgür toprak üzerinde özgür vatandaşlar olarak da olsa oturmayı

sürdürürsek, kaçınılmaz yokoluş bizi yine de tehdit eder" *(cilt XX, s. 417* [3]*);*

c) "Emperyalist savaşın bizi soktuğu çıkmazdan ancak ortak, artel tarzı, kooperatifsel çalışmayla bir çıkış yolu bulunabilir" *(4. Baskı, cilt XXX, s. 123, Rusça).*

Lenin devam ediyor:

"Ancak toplumsal, kollektif, ortak, artel tarzı toprak ekiminin avantajlarının pratikte köylülerin ***gözleri önüne sermeyi*** başardığımızda, ancak köylülere, ortak çiftlik, artel çiftliği aracılığıyla yardım etmeyi başardığımızda, işte ancak o zaman, devlet iktidarını elinde tutan işçi sınıfı, haklı olduğunun kanıtını köylülere gerçekten gösterecek ve milyonlarca köylü kitlesini kesinlikle ve gerçekten yanına çekecektir. Bu nedenle, kooperatif ve artel tarzı tarımı teşvik eden her türlü işletmelerin önemi ne kadar abartılsa azdır. Milyonlarca parçalanmış, en ücra köşelere dağılmış köylere tekil çiftliklere sahibiz... Ancak ***fiili olarak***, köylülere ulaşan ***deneyim sayesinde***, kooperatifsel, artel tarzı tarıma geçişin gerekli ve mümkün olduğu ***kanıtlandığında***, işte ancak o zaman, Rusya gibi böylesine dev bir köylü ülkesinde, sosyalist tarım yolunda ciddi bir adım atıldığını söyleme hakkına sahip olacağız."* *(4. Baskı, cilt XXX s. 173-174 [Almanca, İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 629-630].)*

Bunlar Lenin'in talimatlarıdır.

Lenin'in bu talimatlarından hareketle Partimizin XV. Parti Kongresi [4], "Kırda Çalışma Üzerine" kararında şunu kararlaştırdı:

"Şu dönemde küçük bireysel köylü çiftliklerinin büyük kollektifler halinde birleştirilmesi ve reorganizasyonu görevi, Parti'nin kırda ***ana görevi*** olarak görülmelidir."[5]

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Ülkemizde tarımın sosyalizasyonu sorununda durum budur, yoldaşlar.

Bu talimatları yerine getirmek görevimizdir.

İlk kez yayınlanmaktadır.

ALIM KAMPANYASININ İLK SONUÇLARI VE PARTİNİN DİĞER GÖREVLERİ

SBKP(B)'nin tüm örgütlerine

Birbuçuk ay önce, 1928 Ocak başında, tahıl alımında son derece ciddi bir kriz içindeydik. Ocak 1927'ye dek 428 milyon pud tahıl alabilirken, Ocak 1928'e dek tahıl alımı 300 milyon puda zar zor ulaşabildi. Yani Ocak 1928'de, Ocak 1927'yle kıyaslandığında 128 milyon pudluk bir açığımız vardı. Bu açık aynı zamanda tahıl alımındaki krizin yaklaşık sayısal ifadesidir.

Tahıl alımında kriz ne anlama gelir, neye delâlettir ve olası sonuçları nelerdir?

Bu, herşeyden önce, işçi bölgelerinin ikmalinde kriz, bölgelerde tahıl fiyatlarının artması, işçilerin reel ücretlerinin aşınması anlamına gelir.

İkinci olarak bu, Kızıl Ordu'nun ikmalinde bir kriz, Kızıl Ordu askerleri arasında hoşnutsuzluk anlamına gelir.

Üçüncü olarak bu, keten ve pamuk bölgelerinin ikmalinde bir kriz, bu bölgelerde tahıl için spekülatör fiyatları, keten köylülerinin ve pamuk çiftçilerinin tahıl ekimine geçişi — yani pamuk ve keten ekiminin sınırlanması anlamına gelir, bu da tekstil sanayinin ilgili dallarında bir kısıtlamaya yol açar.

Dördüncü olarak bu, gerek ülke içi gereksinimi için (bir kötü ürün durumunda), gerekse fabrika donatımları ve tarım makineleri ithal edebilmek için devletin elinde ihracat amaçlı tahıl rezervinin yokluğu anlamına gelir.

Nihayet bu, tüm fiyat politikamızın altının oyulması tahıl fiyatlarında istikrar politikasının, sanayi malları için sistematik fiyat indirimi politikasının altının oyulması anlamına gelir.

Bu zorluklardan kurtulmak için kayıpların telafi edilmesi ve 128 milyon pudluk alım açığının dengelenmesi gerekiyordu. Ama bu açığı dengelemek için Parti ve hükümet tüm çarelere başvurmak zorundaydı, örgütler kış uykusundan uyandırılmak, Partinin en alttan en üste dek en iyi güçleri alım cephesine sevk edilmek ve karların erimesi nedeniyle yolların kötüleşeceği ana dek kalmış olan kısa süreyi eksiksiz kullanarak, alım ne pahasına olursa olsun artırılmak zorundaydı.

SBKP(B) MK'nın tahıl alımı üzerine ilk iki direktifi tam da bu amaçla yayınlandı (birincisi 14.12.1927'de ve ikincisi 24.12.1927'de). Ancak bu direktifler etkisiz kaldığından SBKP(B) MK, 6.1.1928'de üçüncü bir direktif, gerek, üslubu gerekse de talepleri itibariyle tamamen alışılmamış bir direktif yayınlamak zorunda kaldı. Bu direktif, tahıl alımında en kısa sürede kesin bir dönüşüm sağlayamamaları durumu için, parti örgütleri yöneticilerinin adresine bir tehditle biter. Böyle bir tehdidin ancak olağanüstü durumlarda ifade edilebileceği açıktır, hele de parti örgütlerinin sekreterleri, memuriyetleri uğruna değil, devrim uğruna çalıştığı için. Bununla beraber MK, yukarıda sözünü ettiğim olağanüstü koşulları gözönüne alarak bu adımı atmayı uygun gördü.

Tahıl alımı krizi için belirleyici olan nedenler dizisi içinden, şunlar vurgulanmalıdır.

Birincisi: Köy gelişiyor ve zenginleşiyor. Gelişen ve zenginleşen hepsinden önce Kulaktır. Üç yıl iyi ürün, iz bırakmadan geçip gitmedi. Tahıl fazlası bu yıl geçen yıldan az değil, aynı şekilde ülkede sanayi malları da bu yıl önceki yıldan daha az değil, bilakis daha çoktur. Bu arada köyün varlıklı tabakaları bu yıl, gerekli araçları, hammadde kültürlerinin, et ürünlerinin vs. satışından sağlama ve tahıl fiyatlarını yukarı çekmek için, tahılı ellerinde tutma olanağını elde etti. Gerçi tahılın esas bölümüne Kulakların sahip olduğu söylenemez, ama Kulaklar, köyde ekonomik bir otoritedir, tahıl için daha fazla ödeyen kent spekülatörüyle sıkı ilişkidedir ve tahıl fiyatlarının yükselmesi, Sovyet fiyat politikasının altının oyulması ile ilgili olarak, orta köylüleri etkisi

altına alma olanağına sahiptir; çünkü alım örgütlerimizin herhangi bir direnişiyle karşılaşmıyor.

İkincisi: Alım örgütlerimiz görevlerini hakkıyla yerine getirmediler. Alım örgütlerimiz, spekülasyonu dizginlemek yerine, kalite tazmininin ve her türden "yasal" fiyat zamlarının kötüye kullanımıyla kendi aralarında çılgınca bir rekabete girişttiler, alım organlarının ortak cephesini sarstılar, tahıl fiyatlarını yükselttiler ve böylece, istemeksizin, spekülatörlere ve Kulaklara, Sovyet fiyat politikasının altını oyma, pazar koşullarını kötüleştirme, tahıl alımını azaltmada yardım ettiler. Gerçi Parti müdahale etmiş olsaydı bu sakatlıklara bir son verebilirdi. Ama geçen yılın tahıl alımının başarı sarhoşluğundan ve tartışma[9] dolayısıyla dikkati dağılmış olduğundan, tüm sakatlıkların kendi gidişatı içinde kaybolacağı varsayımıyla, bu sakatlıklara aldırmadı. Dahası; bir dizi Parti örgütü, tahıl alımına, kendilerini ilgilendirmeyen bir şeymiş gibi formel yaklaştı ve bu arada tahıl alımındaki sakatlıklar için, aynı şekilde tüm ekonomik ve kooperatif örgütlerin çalışmalarındaki sakatlıklar için de işçi sınıfına karşı sorumluluğun herşeyden önce Partiye düştüğünü unuttular.

Üçüncüsü: Kırda çalışma çizgimiz bir dizi bölgede tahrif edildi. Partinin temel şiarı "Köy yoksullarına dayan, orta köylülerle sağlam bir ittifak kur, Kulaklara karşı mücadeleye bir an bile ara verme"— sık sık yanlış uygulandı. Parti örgütleri orta köylülerle ittifak kurmayı öğrenirken —ki bu Parti için muazzam bir kazanımdır—, köy yoksullarıyla çalışmayı her yerde harekete geçirmiş olmaktan henüz çok uzaktır. Kulaklığa ve Kulak tehlikesine karşı mücadeleye gelince, bu alanda Parti örgütlerimiz tarafından yapılması gereken herşey henüz yapılmış olmaktan çok uzaktır. Örgütlerimizde, gerek Parti örgütlerimizde gerekse de diğerlerinde, son zamanlarda, diğer şeylerin yanında, kırdaki sınıfları görmeyen bizim sınıf politikamızın esaslarını anlamayan ve çalışmalarını köyde hiç kimseyi incitmeyecek, Kulaklarla barış içinde yaşayacak ve genelde köyün "tüm tabakaları" arasında popülaritesini sürdürecek şekilde ayarlamaya çalışan, Partide yabancı unsurların ortaya çıkmış olması gerçeği de zaten bununla açıklanır. Köyde bu tür "komünistlerin" varlığının, kırdaki

çalışmamızı iyileştirmeye, Kulakların sömürücü eğilimlerini kısıtlamaya ve köy yoksullarını Parti çevresinde toplamaya uygun olamayacağı açıktır.

Devam. Köylülerin geçen yıla kıyasla tahıl dışı kültürlerden, hayvancılıktan ve yan işlerden artmış olan gelirleri sonucunda köylülüğün ödeme yetenekli talebi, Ocak'a dek önemli ölçüde artmıştı, bu arada köye gönderilen sanayi malları miktarı büyümesine rağmen, mal arzının toplam değerinde belirli bir gerileme, yani mal arzının ödeme yetenekli talebin gelişiminin ardında kalışı gözlemlenebiliyordu.

Bütün bunlar, çalışmamızda, sanayi mallarının köye gecikmeli teslimi, tarımsal verginin yetersizliği, para fazlalıklarının köyden çekilmesinin başarılamaması vs. gibi hatalarla bağıntılı olarak, tahıl alımında krize yol açmış olan koşulları yarattı.

Bu hataların sorumluluğunun yalnızca Parti'nin yerel örgütlerine değil, herşeyden önce MK'ya düştüğü kendiliğinden anlaşılırdır.

Bu krizi ortadan kaldırmak için herşeyden önce Parti örgütlerini canlandırmak, tahıl alımının tüm Partinin meselesi olduğunu onlara anlatmak gerekliydi.

İkinci olarak, spekülasyonu dizginlemek ve kitlesel gereksinim mallarıyla spekülasyon yapılmasına karşı Sovyet yasalarını kullanarak spekülatörlere ve Kulakların spekülatör unsurlarına darbe indirilmesiyle pazarda sağlıklı koşullar kurulması gerekliydi.

Üçüncü olarak, kendi kendini vergilendirme üzerine, köylü borçlanması üzerine ve içki üretimine karşı mücadele üzerine yasaları kullanarak para fazlalıklarını köyden çekmek gerekliydi.

Dördüncü olarak, alım örgütlerimizi Parti örgütlerinin denetimi altına sokmak, onları karşılıklı rekabetten vazgeçmeye zorlamak ve Sovyet fiyat politikasını uygulamayla yükümlü kılmak gerekliydi.

Nihayet, kırda pratik çalışma içinde Parti çizgisinin tahrifine son vermek, burada esas ağırlığı Kulak tehlikesine karşı mücadeleye vermek ve Parti örgütlerimizi "Kulaklara karşı mücadeleyi daha da geliştirmeyle" (*bkz. XV. Parti Kongresi Kararı, "Kırda Çalışma Üzerine"*)[17] yükümlendirmek gerekliydi.

Partinin, tahıl alımının artırılması için mücadelesinde, tam da bu önlemlere başvurduğu ve tüm ülkede buna uygun bir kampanya başlattığı MK direktiflerinden biliniyor.

Başka koşullar altında ve başka bir durumda Parti, başka mücadele biçimleri de kullanabilirdi, örneğin düzinelerce milyon pud tahılı pazara sürebilir ve bu biçimde, pazara tahıl getirmeyen köyün varlıklı kesimlerinin direncini kırabilirdi. Ama bunun için devletin elinde ya yeterli tahıl rezervi ya da yurtdışından düzinelerce milyon pud tahıl ithali için önemli döviz rezervleri gerekliydi. Fakat bilindiği gibi devlet bu rezervlere sahip değildi. Ve tam da bu rezervler olmadığından dolayı Parti, MK direktiflerinde yansımasını bulan, alım kampanyasının geliştirilmesinde ifade edilen ve büyük bir bölümü yalnızca cari alım yılı dönemi için geçerli olabilecek olan olağanüstü önlemlere başvurma zorunluluğuyla karşı karşıya kaldı.

Güya NEP'i kaldırdığımız, teslim yükümlülüğünü yürürlüğe koyduğumuz, Kulakları mülksüzleştirdiğimiz vs. üzerine laflar, kararlılıkla mücadele edilmesi gereken karşı-devrimci gevezeliklerdir. NEP, ekonomik politikamızın temelidir ve uzun bir tarihsel dönem için öyle kalacaktır. NEP, devletin, ticareti proletarya diktatörlüğünün bakış açısından düzenleme hak ve olanağını elinde tuttuğu koşullar altında, mal satışı ve kapitalizme izin verilmesi anlamına gelir. Bu olmaksızın Yeni Ekonomik Politika kapitalizmin basit bir restorasyonu anlamına gelirdi, NEP'in kaldırılmasından söz eden karşı-devrimci gevezelerin kavramak istemedikleri budur.

Şimdi, alınan önlemlerin ve gelişmiş olan tahıl alım kampanyasının, artık Parti'nin ilk kesin zaferiyle taçlandığını haklı olarak saptayabiliriz. Tahıl alımı hızı kesinlikle ve her yerde arttı. Tahıl alımı Ocak'ta Aralık'takinin iki katını aştı. Şubat'taki alım hızı daha da artış gösteriyor. Alım kampanyası tüm örgütlerimiz için, gerek Parti örgütleri gerekse de Sovyet ve kooperatif örgütleri için bir denektaşı oldu, bunların yozlaşmış unsurlardan temizlenmelerini kolaylaştırdı ve yeni, devrimci fonksiyonerleri ortaya çıkardı. Alım örgütlerinin çalışmasındaki eksiklikler açığa çıkıyor ve alım kampanyasının gelişimi içinde, bunların ortadan kaldırılmasının yolları iyice be-

lirleniyor. Kırda Parti çalışması iyileşiyor, daha taze bir ruhla doluyor, Parti çizgisinin tahrifine son veriliyor. Kulakların köydeki etkisi geriliyor, köy yoksulları arasındaki çalışma canlanıyor, kırdaki sovyetik toplumsal yaşam sağlamlaşıyor, köylülüğün temel kitleleri arasında, bu arada orta köylüler arasında da Sovyet iktidarının otoritesi büyüyor.

Tahıl alımı krizinden çıkmak üzere olduğumuz açıktır.

Ancak Parti direktiflerinin pratikte gerçekleştirilmesinde yukarıda sayılan başarıların yanı sıra bir dizi tahrifat ve aşırılık vardı, eğer bunlar ortadan kaldırılmazsa yeni zorluklara yol açabilir. Bu tür tahriflere ve aşırılıklara tek tek bölgelerde, dolaysız bir meta değiş-tokuşu, tarımsal borçların zorunlu konması, yedek abluka birliklerinin örgütlenmesine geçilmesi ve nihayet kötüye kullanıcı tarzda tutuklamalar, tahıl fazlalarına yasal olmayan biçimde el konması vs. çabaları dahildir.

Bütün bu görüngüler kesinlikle tasfiye edilmelidir.

Tahıl alımı plânının tam olarak gerçekleştirilmesi amacıyla tüm organların çalışmasının daha da güçlendirilmesinin yanında MK, tüm yerel Parti ve Sovyet örgütlerini, yaz ekimi yapılan tarla alanının genişletilmesini sağlayacak biçimde, yaz tahılı ekim kampanyasını hazırlamaya hemen başlamakla yükümlü kılar.

Tek tek spekülatör ve Kulak unsurların, ekim alanının azaltılması için ajitasyonunun karşısına, köyde, yoksul tabakaların ve orta köylülerin ekim alanının genişletilmesi için, kollektif çiftliklerin özel desteğiyle ortak, tek ağızdan, örgütlü bir kampanya konmalıdır.

Bu ortaya konanlardan hareketle SBKP(B) MK şunları talep eder:

1) Tahıl alımının artırılması kampanyası azalmayan bir güçle sürdürülmeli ve tahıl alımı yıllık plânının yerine getirilmesi, ne pahasına olursa olsun gerçekleştirilmelidir.

2) Sözleşmeyle saptanmış fiyatların yükseltilmesi için tüm dolaylı ve dolaysız yöntemlere karşı mücadele güçlendirilmelidir.

3) Devlet ve kooperatif alım organları arasında rekabete kararlılıkla bir son verilmeli ve fiyat artışıyla spekülasyon yapan madrabazlara ve

Kulaklara karşı mücadelede gerçekten ortak bir cephede hareket etmeleri sağlanmalıdır.

4) Kulaklar —satılık tahıl fazlalarının gerçek büyük sahipleri— üzerindeki baskı sürdürülmelidir, ancak bu baskı yalnızca Sovyet yasallığı temelinde uygulanmalıdır (özellikle RSFSC ceza yasasının 107. maddesinin ve Ukrayna ceza yasasının, 2000 pud ve daha fazla satılık tahıl fazlasına sahip olan kötü niyetli tek tek unsurlara karşı, ilgili maddesinin, pratikte uygulanışı ile), fakat bu arada bu ve benzeri önlemlerle orta köylülük asla hedeflenmemelidir.

5) Yasa temelinde spekülatörlerin ve Kulakların spekülatör unsurlarının el konulan tahıl fazlalarının yüzde 25'i köy yoksullarına, bunlar tohumluk ve gerektiğinde tüketim tahılı gereksinimlerini karşılayabilsinler diye, uzun vadeli kredilerle devredilir.

6) Tahıl alımının güçlendirilmesi kampanyası sırasında pratik çalışma içinde, teslim edilecek tahılın çiftliklere göre bölünmesi, tek tek bölgeler arasında abluka birlikleri vs. gibi, teslim yükümlülüğü zamanından kalma yöntemlerin tek tek durumlarda kullanımına yol açmış olan aşırılıklar ve tahrifler kesinlikle bertaraf edilmelidir.

7) Köylülerin devlete borçlarının toplanmasında (Tarım vergisi, sigorta, borç vs. ile ilgili gecikmiş ödemeler) köy yoksullarına, aynı şekilde gerektiğinde ekonomik olarak zayıf orta köylülere kolaylıklar ve ayrıcalıklar sağlanmalı, fakat bu arada köyün varlıklı ve özellikle Kulak kesimlerine baskı uygulanmaya devam edilmelidir.

8) Kendi kendini vergilendirmeye gelince, Kulakların ve köyün varlıklı kesimlerinin müterakki vergilendirmesi, tarım vergisiyle kıyaslandığında, artırılmalıdır. Köyün en yoksul tabakaları için kendi kendini vergilendirmeden muafiyet ve ekonomik olarak zayıf orta köylülerle Kızıl Ordu askerlerinin aileleri için kolaylıklar sağlanmalıdır. Kendi kendini vergilendirme kampanyası her yerde geliştirilmeli, bu arada toplumsal inisiyatif yükseltilmeli ve köy yoksulları, Komünist Gençlik Birliği, kadın delegeler ve köy aydınları en geniş temelde, bunun içine çekilmelidir. Kendi kendini vergilendirme miktarları kesinlikle öngörülen amaçlar için kullanılmalı, aygıtın geçimi için harcanmasına izin verilmemelidir, bu paraların yatırımı

için objeler, masraf tahminleri vs. köylü toplantılarında somut olarak tartışılıp onaylanmalı ve tutarların kullanımı üzerinde kapsamlı bir toplumsal kontrol sağlanmalıdır.

9) Köylü kredilerinin tevziinde idari önlemlere (kredi karşılığı tahıl teslimi için köylülerle takas, zorunlu kredi tevzii, çiftliklere göre bölme vs.) kesinlikle son verilmeli, dikkatler, köylü kredilerinin getirdiği avantajları köylülere kavratmaya yoğunlaştırılmalı ve köyün toplumsal örgütlerinin nüfuzu ve gücü, köylü kredilerinin tahvillerini köyün varlıklı tabakaları arasında da tevzi etmek için kullanılmalıdır.

10) Tahıl alım bölgelerinde sanayi malları talebinin doyurulmasına azalmayan bir dikkat yöneltilmelidir. Gün yüzüne çıkmış olan, tahıla karşılık sanayi mallarının dolaylı ve dolaysız değiş-tokuş biçimleri ortadan kaldırılmalı, istisnai durumlarda özellikle az bulunur kıt mallarda, kooperatif üyelerinin sahip olduğu avantajlar, tahıl sattıklarında, kooperatifte örgütlenmemiş köylülere de yayılmalıdır.

11) Alım kampanyasının seyri içinde, Parti, Sovyet ve kooperatif örgütlerinin denetimi ve kesinlikle temizlenmesi sürdürülmeli, yabancı unsurlar ve yaltaklanarak bu örgütlere girmiş olan unsurlar, bu örgütlerden atılmalı ve yerlerine disiplinli parti fonksiyonerleri ve sınanmış partisiz fonksiyonerler getirilmelidir.

SBKP(B) MK Adına
J. Stalin

13 Şubat 1928

İlk kez yayınlanmaktadır.

KIZIL ORDU'NUN ONUNCU YILDÖNÜMÜ DOLAYISIYLA SELAMLAMA MEKTUBU

Muazzam muharebelerde Ekim'in kazanımlarını başarı ile savunmuş olan kızıl Ordu'ya selâm olsun!

Proletarya davası için düşmüş olan savaşçılara şan olsun!

Sosyalist inşanın büyük eseri için nöbet tutan savaşçılara şan olsun!

J. Stalin

"Kraznaya Zvezda"
(Kızıl Yıldız) No. 46,
23 Şubat 1928.

KIZIL ORDU'NUN ÜÇ ÖZELLİĞİ ÜZERİNE

**Moskova Sovyeti Plenumunun,
Kızıl Ordu'nun onuncu yıldönümü nedeniyle tören
oturumunda konuşma**

25 Şubat 1928

Yoldaşlar! Partimizin Merkez komitesi adına, Kızıl Ordu'muzun savaşçılarını, Kızıl Donanma'mızın savaşçılarını, Kızıl Hava Filo'muzun savaşçılarını ve nihayet askerlik hizmeti yükümlülerini, SSCB'nin silahlı işçilerini selamlamama izin verin.

Parti, işçilerin ve köylülerin yardımıyla, muazzam muharebelerde işçilerin ve köylülerin özgürlüğünü savunan ve koruyan dünyanın ilk Kızıl Ordu'sunu yaratmış olmaktan gurur duymaktadır.

Parti, Kızıl Ordu'nun ülkemiz işçi sınıfının ve köylülüğün iç ve dış düşmanlarına karşı en sert mücadelelerin zorlu yolunu onurla katetmeyi, başarmasından, onun —işçi sınıfının düşmanlarını korkuturken, tüm ezilenleri ve köleleştirilmişleri sevindiren— en büyük devrimci savaş gücü haline gelmeyi başarmış olmasından gurur duymaktadır.

Parti, işçilerin ve köylülerin çiftlik sahipleriyle kapitalistlerin boyunduruğundan kurtuluşunun uzun yolunu katetmiş olan Kızıl Ordu'nun, şimdi artık varlığının onuncu yıldönümünü kutlama hakkını elde etmesinden gurur duymaktadır.

Yoldaşlar, Kızıl Ordu'muzun gücü nerede yatıyor, gücünün kaynağı nerede yatıyor?

Kızıl Ordu'muzu dünyada varolmuş bütün ve her türlü ordulardan temelden ayıran özellikler nelerdir?

Kızıl Ordu'muzun güç ve kudretinin kaynağını oluşturan özellikler nelerdir?

Kızıl Ordu'muzun ilk temel özelliği, özgür işçilerin ve köylülerin ordusu olması, Ekim Devrimi'nin ordusu olması, proletarya diktatörlüğünün ordusu olmasıdır.

Şimdiye dek kapitalizm altında varolmuş olan tüm ordular, bileşimleri ne olursa olsun, sermayenin iktidarını sağlamlaştıran ordulardı ve ordulardır. Bunlar sermayenin egemenliğinin ordularıydı ve öyle kaldılar. Tüm ülkelerin burjuvaları, ordunun politik bakımdan tarafsız olduğunu iddia ettiklerinde yalan söylemektedirler. Bu doğru değildir. Burjuva devletlerde ordu politik haklardan yoksundur, politik arenadan uzak tutulur. Bu doğrudur. Ama bu asla onun politik bakımdan tarafsız olduğu anlamına gelmez. Tersine, her zaman ve her yerde, tüm kapitalist ülkelerde ordu, emekçileri ezmenin aracı olarak hizmet ederek, politik mücadelenin içine çekilmiştir ve çekilmektedir. Ordunun orada işçileri ezdiği, orada, efendilerin kalesi olarak hizmet ettiği doğru değil midir acaba?

Kızıl Ordu'muz bu ordulardan farklı olarak, işçilerin ve köylülerin iktidarını sağlamlaştırmanın bir aracı, proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmanın bir aracı, işçilerin ve köylülerin çiftlik sahipleriyle kapitalistlerin boyunduruğundan kurtuluşunun bir aracı olma özelliğine sahiptir.

Ordumuz, emekçilerin kurtuluş ordusudur.

Eskiden halkın ordudan korktuğuna ve kapitalist ülkelerde şimdi de hâlâ korkmakta olduğuna, orduyla halk arasında orduyu halktan ayıran bir sınırın varolduğuna dikkat ettiniz mi, yoldaşlar? Ya bizde? Bizde tersine, halk ile ordu yekpare bir bütünü, tek bir aileyi oluşturuyor. Dünyanın hiç bir yerinde halk orduyu bizdeki gibi bir sevgi ve özenle sarmalamıyor. Bizde ordu sevilir, sayılır, etrafında pervane olunur. Neden? Dünyada ilk kez işçiler ve köylüler, efendilere değil de, eski

kölelere, artık kurtulmuş olan işçilere ve köylülere hizmet eden, kendi ordularını yaratmış oldukları için.

Kızıl Ordu'muzun gücünün kaynağı burada yatıyor.

Fakat halkın, ordusuna sevgisinin anlamı nedir? Bunun anlamı, böyle bir ordunun en sağlam cephe gerisine sahip olacağıdır, böyle bir ordunun yenilmez olmasıdır.

Sağlam cephe gerisi olmayan bir ordu nedir? Hiçbir şey. En büyük ordular, en iyi silahlanmış ordular, sağlam bir cephe gerisi olmadığında, cephe gerisinin, emekçi halkın destek ve sempatisine sahip olmadığında, parçalanıp dağıldılar. Ordumuz, işçilerin ve köylülerin sempati ve desteğine sahip olan dünyanın biricik ordusudur. Gücü burada yatar, kuvveti burada yatar.

Kızıl Ordu'muz dünyada varolmuş ve varolan bütün diğer ordulardan herşeyden önce bununla ayrılır.

Parti'nin isteği, görevi, Kızıl Ordu'nun bu özelliğini, Kızıl Ordu'muzun işçiler ve köylülerle bu yakın ve kardeşçe bağlılığını korumak ve güvenceye almaktır.

Kızıl Ordu'muzun ikinci özelliği, ordumuzun ülkemiz uluslarının bir kardeşlik ordusu, ülkemizin ezilen uluslarının kurtuluş ordusu, ülkemiz uluslarının özgürlüğünü ve bağımsızlığını savunmanın bir ordusu olmasıdır.

Eskiden orduları şovenizm ruhuyla, fetih ruhuyla, zayıf ulusları boyunduruk altına alma gerekliliği ruhuyla eğitmek âdetti. Eski tipte orduların, kapitalist orduların, aynı zamanda ulusal ve sömürgeci baskının orduları olmaları da aslında bununla açıklanır. Eski orduların temel zaaflarından biri burada yatar. Bizim ordumuz, sömürgeci baskı ordularından temelde ayrılır. Onun tüm karakteri, tüm örgütlenmesi, ülkemiz ulusları arasında dostluk bağının sağlamlaşması üzerinde, ezilen halkların kurtuluşu düşüncesi üzerinde, Sovyetler Birliği'ne dahil olan sosyalist cumhuriyetlerin özgürlük ve bağımsızlığının savunulması düşüncesi üzerinde yükselir.

Kızıl Ordu'muzun güç ve kudretinin ikinci ana kaynağı burada yatar. Ordumuzun kritik anda, uçsuz bucaksız ülkemizde oturan mil-

yonlarca kitlelik ulusların ve milliyetlerin en büyük desteğini elde edeceğinin garantisi burada yatar.

Partinin isteği, görevi, Kızıl Ordu'muzun bu özelliğini de korumak ve güvence altına almaktır.

Nihayet Kızıl Ordu'nun üçüncü özelliği. Bu, ordumuzun enternasyonalizm ruhuyla eğitilmesi, bu ruhun sağlamlaştırılması, enternasyonalizm ruhunun tüm Kızıl Ordu'muzun iliğine işlemesidir.

Kapitalist ülkelerde ordunun, başka ülke halklarına karşı kin ruhuyla, başka devletlere karşı kin ruhuyla, başka ülkelerin işçi ve köylülerine karşı kin ruhuyla eğitilmesi adettir. Neden böyle yapılır? Devletler, güçler, ülkeler arasında savaş durumunda orduyu itaatkâr bir sürüye dönüştürebilmek için. Tüm kapitalist orduların zaafının nedeni burada yatar.

Bizim ordumuz tamamen farklı temeller üzerine inşa edilmiştir. Kızıl Ordu'muzun gücü, varlığının ilk gününden itibaren, enternasyonalizm ruhuyla, başka ülke halklarına karşı saygı ruhuyla, tüm ülkelerin işçilerine sevgi ve saygı ruhuyla, ülkeler arasında barışın korunması ve sağlamlaştırılması ruhuyla eğitilmesinde yatar. Ve tam da ordumuz enternasyonalizm ruhuyla, tüm ülkelerin işçilerinin çıkarlarının ortaklığı ruhuyla eğitildiğinden, tam da bu yüzden ordumuz, tüm ülkelerin işçilerinin ordusudur.

Ve bu durumun, ordumuzun güç ve kudretinin kaynağı olduğunu, tüm ülkelerin burjuvaları, ülkemize saldırmaya cesaret edecek olurlarsa, günün birinde öğreneceklerdir, çünkü o zaman enternasyonalizm ruhuyla eğitilmiş olan Kızıl Ordu'muzun, dünyanın her yerinde, Şanghay'dan New York'a, Londra'dan Kalkutta'ya dek sayısız dost ve müttefike sahip olduğunu göreceklerdir.

Bu, yoldaşlar, ordumuzun ruhuna işlemiş olan ve onun güç ve kudretinin kaynağını oluşturan üçüncü temel özelliktir.

Parti'nin isteği, görevi ordumuzun bu özelliğini de korumak ve güvenceye almaktır.

Ordumuz güç ve kudretini bu üç özelliğe borçludur.

Ordumuzun hangi yolda yürüdüğünü bilmesi olgusu da bununla açıklanır, çünkü o kurşun askerlerden değil, nereye gitmeleri ve ne için savaşmaları gerektiğini bilen bilinçli insanlardan oluşur.

Ne için savaştığını bilen bir ordu ise yenilmezdir, yoldaşlar.

Bu nedenle ordumuz, dünyanın en iyi ordusu olmak için her şeye sahiptir.

Yaşasın Kızıl Ordumuz!

Yaşasın onun savaşçıları!

Yaşasın onun liderleri!

Yaşasın Kızıl Ordu'yu ortaya çıkaran, onun zaferine yardımcı olan ve onu şanla taçlandıran proletarya diktatörlüğü! (*Coşkulu, uzun süren alkışlar.*)

"Pravda" No. 50,
28 Subat 1928.

MK VE MKK BİRLEŞİK NİSAN PLENUMU'NUN ÇALIŞMALARI ÜZERİNE

SBKP(B) Moskova Örgütü Aktifi'nin toplantısında rapor

13 Nisan 1928*

Yoldaşlar! MK ve MKK'nın yeni biten ortak Plenum toplantısı[8], onu son iki yılın plenum toplantılarından ayıran bir özellik gösteriyor. Bu özellik, onun, salt işsel bir toplantı, parti-içi mücadelelerin olmadığı, parti-içi gerginliklerin olmadığı bir toplantı olmasında yatmaktadır.

Gündemde son derece aktüel sorunlar vardı: tahıl alımı, Şahti Olayı[9], nihayet Politbüro'nun ve MK Plenumunun çalışma plânı. Gördüğünüz gibi oldukça ciddi sorunlar. Buna rağmen Plenumda tartışma salt işsel bir seyir izledi ve kararlar oybirliğiyle alındı.

Bunun nedeni Plenumda muhalefetin olmamasıdır. Bunun nedeni, fraksiyonel çıkışlar olmadan, fraksiyon demagojisi olmadan, sorunlara sıkı sıkıya işsel yaklaşılmasıdır. Bunun nedeni, Partinin ancak XV. Kongre'den sonra, ancak muhalefetin tasfiyesinden sonra pratik sorunları ciddi ve enerjik biçimde ele alma olanağına kavuşmasıdır.

Partimizin XV. Kongresinden sonra, muhalefetin tasfiyesinden sonra içine girdiğimiz gelişme aşamasının pozitif yanı ve eğer dilerseniz, paha biçilmez artısı burada yatmaktadır.

---

* *Rapora, zamanında basında yayınlanmamış olan bazı paragraflar yeniden konmuştur. —Redaksiyon.*

I

ÖZELEŞTİRİ ÜZERİNE

Plenumun çalışması, tartışma konuşmaları ve Plenumun kararları için, Plenum çalışmasının baştan sona en keskin özeleştiri işareti altında durması olgusu karakteristiktir. Dahası, Plenum'da hiçbir sorunun tartışılmasında, hiç bir konuşmada çalışmamızın yetersizliklerinin eleştirisi, örgütlerimizin özeleştirisi eksik değildi. Yetersizliklerimizin eleştirisi, Parti, Sovyet ve ekonomi örgütlerinin dürüst ve bolşevikçe özeleştirisi — Plenum çalışmasının genel temel fikri buydu.

Biliyorum, Parti saflarında, genelde eleştiriye karşı ve özelde özeleştiriye karşı antipati duyan kişiler var. "Cilalı" komünistler diye adlandırmak istediğim bu kişiler (*gülüşmeler*) durmadan özeleştiriden kaçıyor ve homurdanıyorlar: Yine o lanet olası özeleştiri, yine eksikliklerimizin o vurgulanışı — bizi rahat bırakamazlar mı? Bu "cilalı" komünistlerin, Partimizin ruhuyla, Bolşevizmin ruhuyla hiçbir ortak yanları olmadığı açıktır. Özeleştiriye ısınmaktan çok uzak olan kişilerdeki bu ruh halini gözönüne alarak, şu sorunun sorulmasına izin verilmelidir: Özeleştiriye gereksinimimiz var mıdır, özeleştiri nereden gelir ve ne yararı vardır?

Özeleştiriye hava gibi, su gibi gereksinimimiz olduğunu düşünüyorum, yoldaşlar. Partimizin onsuz, özeleştirisiz ilerleyemeceğini düşünüyorum, (Partimiz —ÇN) onsuz, kusurlarımızı ortaya çıkaramaz, eksikliklerimizi ortadan kaldıramazdı. Ve bizde eksiklik çoktur. Bu açıkça ve dürüstçe kabul edilmelidir.

Özeleştiri şiarı, yeni bir şiar olarak görülmemelidir. O bizzat Bolşevik Partinin özünde yatar. Proletarya diktatörlüğü rejiminin özünde yatar. Eğer ülkemiz proletarya diktatörlüğünün ülkesiyse ve diktatörlük, iktidarı başka partilerle paylaşmayan ve paylaşamayacak

olan *bir* parti, Komünist Partisi tarafından yönetiliyorsa — o zaman eğer ilerlemek istiyorsak, hatalarımızı kendimizin açığa çıkarması ve düzeltmesi gerektiği açık değil midir, hatalarımızı açığa çıkarabilecek ve düzeltebilecek başka hiç kimsenin olmadığı açık değil midir? Özeleştirinin, gelişmemizi ileriye götüren en önemli güçlerden biri olması gerektiği açık değil midir yoldaşlar?

Özeleştiri şiarı XV. Parti Kongresinden sonra özellikle güçlü bir yaygınlık kazandı. Neden? Muhalefetin tasfiye edildiği XV. Kongreden sonra, Parti içinde, dikkate almadan bırakamayacağımız yeni bir durum doğduğu için.

Durumun yeniliği nerede yatmaktadır? Bizde artık hiç ya da neredeyse hiç muhalefet bulunmamasında yatmaktadır, aslında Parti için çok büyük bir artı anlamına gelen, muhalefet üzerindeki kolay zafer karşısında, Parti içinde yan gelip yatılabileceği, kaygısızlığa düşülebileceği ve çalışmamızın eksikliklerine gözlerin kapatılabileceği tehlikesinin doğabilmesinden ibarettir.

Muhalefet üzerindeki kolay zafer Parti'miz için muazzam bir artıdır. Ama bunun, Parti'de kendini beğenmişlik duygusunun, kendinden hoşnutluk duygusunun yer edebilmesinden ve Parti'nin yan gelip yatmasından ibaret olan belirli olumsuz yanları da vardır. Fakat yan gelip yatmak ne anlama geliyor? Bu, ileriye yürüyüşümüzden kesin olarak vazgeçmek anlamına geliyor. İşin buraya varmaması için ise özeleştiriye gereksinimimiz var — muhalefetin yaptığı o kinli ve aslında karşı-devrimci eleştiriye değil, bilakis dürüst ve açık bir eleştiriye, bolşevik bir özeleştiriye.

XV. Parti Kongresi özeleştiri şiarını atarken bu durumu hesaba kattı. O zamandan beri özeleştiri dalgası yükseliyor ve MK ile MKK'nın Nisan Plenumu'nun çalışmalarına da damgasını vurdu.

Gerek iç gerekse dış düşmanlarımızın, eksikliklerimiz üzerine eleştiriyi kullanıp: Hmm, onlarda, Bolşeviklerde her şey yolunda değil, diye büyük yaygara koparabileceğinden korkmamız tuhaf olurdu. Biz Bolşeviklerin bütün bunlardan korkmamız tuhaf olurdu. Bolşevizmin gücü tam da, hatalarını kabul etmekten korkmamasında yatar. Parti, Bolşevikler, ülkemizin tüm dürüst işçileri ve emekçi un-

surları, çalışmamızın eksikliklerini, inşamızın eksikliklerini ortaya çıkarsınlar, çalışmamızda ve inşamızda duraklama, bataklık, çürüme olmaması için, tüm çalışmamızın, tüm inşamızın günden güne iyileşmesi ve başarıdan başarıya yürümesi için, eksikliklerin ortadan kaldırılmasının yollarını göstersinler. Şimdi en önemlisi budur. Varsın düşmanlarımız eksikliklerimiz üzerine gevezelik etsinler — böyle önemsiz şeyler Bolşevikleri bildiğinden şaşırtamaz ve şaşırtmamalıdır.

Nihayet bizi özeleştiriye zorlayan bir başka durum daha vardır. Kitleler ve liderler sorununu düşünüyorum. Son zamanlarda bizde, liderlerle kitleler arasında belli garip ilişkiler oluşmaya başladı. Bir yandan bizde, tarihsel olarak otoritesi gittikçe yükselen ve kitleler için neredeyse ulaşılmaz olan bir grup lider oluştu ve gelişti. Diğer yandan, özelde işçi sınıfı kitlelerinin ve genelde emekçi kitlelerin yükselişi olağanüstü yavaş gerçekleşiyor, bunlar liderlere alttan hayranlıkla bakmaya başlıyorlar, pınltıdan neredeyse gözleri kamaşıyor ve çoğunlukla liderlerini eleştirmekten korkuyorlar.

Bizde çok yükselmiş olan ve büyük otoriteye sahip bir grup liderin oluşmuş olması gerçeği — bu gerçek aslında tabii ki partimizin büyük bir kazanımıdır, Böyle otorite sahibi bir lider grubu varolmaksızın, büyük ülkenin yönetiminin düşünülemeyeceği açıktır. Ama liderlerin yükselirken kitlelerden uzaklaşması ve kitlelerin onlara alttan hayranlıkla bakmaya başlaması, onları eleştirmeye cesaret edememesi gerçeği — bu gerçek liderlerin kitlelerden belirli bir kopma ve kitlelerin liderlerden uzaklaşma tehlikesine yol açmak zorundadır.

Bu tehlike liderlerin kendilerini beğenmelerine ve kendilerini yanılmaz görmelerine yol açabilir. Ama tepedeki yöneticilerin kendilerini beğenmesinde ve kitlelere tepeden bakmaya başlamasında iyi olan nedir? Bunun Partinin yokoluşundan başka hiçbir şeye yol açamayacağı açıktır. Ama biz ilerlemek ve çalışmamızı iyileştirmek istiyoruz, Partiyi mahvetmek değil. Ve tam da ilerlemek ve kitlelerle liderler arasındaki ilişkileri iyileştirmek için, özeleştiri sübabı sürekli açık tutulmalı, Sovyet insanına liderlerine "bindirme", hataları nedeniyle onları eleştirme olanağı verilmelidir ki, liderler kendini beğenmiş olmasın ve kitleler liderlerden uzaklaşmasın.

Bazen kitleler ve liderler sorunu, yönetici fonksiyonlara yükselme sorunuyla karıştırılıyor. Bu yanlıştır yoldaşlar. Bu sorun Partinin en *ciddi dikkatini hak etmesine rağmen, sözkonusu olan yeni liderlerin* yükselmesi değildir. Yükselmiş olan ve büyük otoriteye sahip liderleri, onlarla kitleler arasında sürekli ve çözülmez bir bağ kurarak korumak sözkonusudur. Canlı ve uyanık moral denetim olarak, geniş Parti kamuoyunu, geniş işçi sınıfı kamuoyunu, özeleştiri ve eksikliklerimizin eleştirisi biçiminde örgütlemek sözkonusudur; büyük otoriteye sahip liderler, eğer Parti'nin güvenini, işçi sınıfının güvenini korumak istiyorlarsa, bunların sesine dikkatle kulak vermek zorundadırlar.

Bu anlamda basının, Parti ve Sovyet basınımızın önemi gerçekten paha biçilmezdir. Bu anlamda, çalışmamızın eksikliklerini sistematik bir eleştiriye tabi tutan bir gazete olan "Listok Raboçe-Krestyanskoi İnspekzii"nin[10] örgütlenmesinde "Pravda"nın inisiyatifi mutlaka selamlanmalıdır. Yalnızca eleştirinin ciddi olmasına, derine inmesine ve yüzeyde kalmamasına gayret gösterilmelidir. Bu anlamda, çalışmamızın eksikliklerine şiddetle ve gayretle saldıran "Komsomolskaya Pravda"mn [11] inisiyatifi de selamlanmalıdır.

Bazen eleştirmenlere, eleştirileri tam olmadığı için, eleştirileri bazen yüzde yüz doğru çıkmadığı için kızılıyor. Eleştirinin tüm noktalarda doğru olmasının istenmesi ender değildir ve eğer her bakımdan doğru değilse, bunlar karalanmaya ve iftiraya uğratılmaya başlanır.

Bu yanlıştır yoldaşlar. Bu tehlikeli bir yanılgıdır. Böyle bir talep ileri sürülmeye çalışıldığında, hatalarımızı düzeltmek isteyen ama bazen düşüncelerini doğru formüle edecek durumda olmayan yüzlerce, evet binlerce işçinin, işçi muhabirinin, köy muhabirinin ağzı kilitlenecektir. Bu özeleştiri değil, bir mezarlık olur.

İşçilerin bazen, çalışmamızın eksiklikleri üzerine gerçeği ifade etmekten çekindiğini bilmelisiniz. Yalnızca "birşeye" uğrayabileceklerinden değil, tam olmayan eleştiri nedeniyle kendileriyle "alay edilebileceğinden" de çekiniyorlar. Çalışmamızın ve plânlamamızın eksikliklerini kendi bedeninde hisseden sıradan işçi ya da sıradan köylü, eleştirisini sanatın tüm kurallarına uygun olarak

nasıl gerekçelendirebilsin? Eğer onlardan yüzde yüz doğru bir eleştiri isterseniz, o zaman alttan her türlü eleştiri olanağını, her türlü özeleştiri olanağını yok edersiniz. Bu yüzden, yüzde 5-10 gerçek payı içeren bir eleştirinin de selamlanması, dikkatle dinlenmesi ve sağlıklı özünün kaale alınması gerektiğini düşünüyorum. Aksi taktirde, dediğim gibi, eleştiride henüz yeterince deneyimli olmayan, ama ağızlarından gerçeğin bizzat kendisinin ifade edildiği, Sovyet rejimine sadakatle bağlı yüzlerce ve binlerce insanın ağzını kilitlemek zorunda kalırsınız.

Ve işte, özeleştiriyi boğmayıp, bilakis onu geliştirmek için, tam da bu nedenle, Sovyet insanlarından gelen her eleştiriyi bazen tamamen ve tüm bölümlerinde doğru olmasa da, dikkatle dinlemek gereklidir. Ancak bu koşullar altında kitleler, eksik bir eleştiri nedeniyle "birşeye" uğramayacaklan ve eleştirilerindeki bazı hatalardan dolayı kendileriyle "alay edilmeyeceği" inancını kazanabilirler. Ancak bu ön koşul altında özeleştiri gerçekten kitlesel karakter kazanabilir ve gerçekten kitlesel yankı bulabilir.

Burada "her türlü" eleştirinin sözkonusu olmadığı kendiliğinden anlaşılırdır. Bir karşı-devrimcinin eleştirisi de bir eleştiridir. Ama o Sovyet iktidarının karalanmasını, sanayimizin altının oyulmasını ve Parti çalışmamızın dezorganize edilmesini amaçlar. Elbette ki bizde böyle bir eleştiri sözkonusu değildir. Böyle bir eleştiriden sözetmiyorum, bilakis Sovyet insanlarından gelen, Sovyet iktidarının organlarının iyileştirilmesini, sanayimizin iyileştirilmesini, Parti ve sendika çalışmamızın iyileştirilmesini amaçlayan bir eleştiriden sözediyorum. Eleştiriye Sovyet iktidarını sağlamlaştırmak için gereksinimimiz var, onu zayıflatmak için değil. Ve tam da eserimizi sağlamlaştırmak ve iyileştirmek için, tam da bu nedenle Parti, eleştiri ve özeleştiri şiarını atıyor.

Özeleştiri şiarından herşeyden önce ne bekliyoruz, eğer doğru ve dürüstçe uygulanırsa hangi sonuçları doğurabilir? En azından iki sonuç doğurmak zorundadır. Birincisi işçi sınıfının uyanıklığını artırmak, eksikliklerimize ilişkin onun dikkatini keskinleştirmek, bu eksikliklerin ortadan kaldırılmasını kolaylaştırmak ve inşa

çalışmamızda çeşitli "sürprizleri" olanaksız kılmak zorundadır. İkincisi, işçi sınıfının politik kültür düzeyini yükseltmek, onda ülkenin efendisi olduğu duygusunu geliştirmek ve işçi sınıfının ülke yönetiminde eğitilmesini kolaylaştırmak zorundadır.

Yalnızca Şahti Olayının değil, bilakis Ocak 1928'deki alım krizinin de birçoğumuz için bir "sürpriz" olduğuna dikkat ettiniz mi? Şahti Olayı bu bakımdan özellikle karakteristiktir. Direktiflerini uluslararası sermayenin anti-Sovyet örgütlerinden alan bir grup karşı-devrimci burjuva uzman, beş yıl boyunca fesatçılığını sürdürebildi. Beş yıl boyunca örgütlerimiz tarafından her türlü kararlar ve emirler kaleme alındı ve gönderildi. Kömür sanayiimiz buna rağmen tırmanışını sürdürdü. Çünkü Sovyet ekonomik sistemi ihmalkârlığımıza ve hatalarımıza rağmen, uzmanların saptırma faaliyetine rağmen, buna rağmen egemenliği kazanacak bir hayatiyete ve güce sahiptir. Bu karşı-devrimci uzmanlar grubu beş yıl boyunca sanayimizde zararlı çalışma yürüttü, kazanları patlattı ve türbinleri imha etti vs. Biz ise sanki her şey yolundaymış gibi öylece oturduk. Ve "aniden", bulutsuz gökten yıldırım düşmesi gibi, Şahti Olayı.

Bu normal mi yoldaşlar? Bunun anormalden de öte olduğunu düşünüyorum. Dümende oturmak ve etrafına bakınmak, ve fakat ta ki koşullar herhangi bir kötülüğü gözümüzün içine sokana dek hiçbir şey görmemek — bu önderlik etmek değildir. Bolşevizmin önderlikten anladığı bambaşka bir şeydir. Önderlik etmek için öngörü gerekir. Ama, yoldaşlar, öngörü her zaman kolay değildir.

Bir iki düzine yönetici yoldaşın etraflarına bakıp çalışmamızdaki eksiklikleri görebilmesi, ama işçi kitlelerinin ne etraflarına bakmak ve ne de eksiklikleri görmek isteğine ya da yeteneğine sahip olmamaları bir şeydir. Burada mutlaka bazı şeylerin gözden kaçması, her şeyin farkedilememesi ihtimali büyüktür. Bir iki düzine yoldaşla birlikte, yüzbinlerce, milyonlarca işçinin etrafına bakması ve çalışmamızdaki eksiklikleri görmesi, hatalarımızı ortaya çıkarması, genel inşa çalışmasına aktif katılması ve bu eserin iyileştirilmesi için yolları göstermesi başka bir şeydir. O zaman sürprizlerin olmaması, olumsuz

görünümlerin zamanında farkedilmesi ve bu görünümlerin ortadan kaldırılması için zamanında önlemler alınması daha garantilenir.

İşçi sınıfının uyanıklığının körleştirilmesini değil geliştirilmesini, yüzbinlerce ve milyonlarca işçinin genel sosyalist inşa çalışmasına aktif katılımını, yalnızca bir düzine yöneticinin değil, yüzbinlerce, milyonlarca işçi ve köylünün inşamızın seyrini dikkatle izlemelerini, hatalarımıza işaret etmelerini ve onları açığa çıkarmalarını sağlamalıyız. Ancak bu önkoşulla bizde "sürprizler" olmayacaktır. Ama buna ulaşmak için, eksikliklerimizin tabandan eleştirisini geliştirmek zorundayız, eleştiriyi kitlesel eleştiri haline getirmek zorundayız, özeleştiri şiarını benimsemek ve onu hayata geçirmek zorundayız.

Nihayet, işçi sınıfının kültürel güçlerinin gelişimi, özeleştiri şiarının gerçekleştirilmesiyle bağıntılı olarak işçi sınıfı içinde ülkenin yönetimi için gerekli becerilerin geliştirilmesi üzerine, Lenin şöyle diyordu:

> "Bizde eksik olan en önemli şey, kültürlülüktür, yönetme sanatıdır... Ekonomik ve politik olarak *NEP* bize, sosyalist ekonominin temelini kurma olanağını tamamen garantiliyor. Önemli olan 'yalnızca' proletaryanın ve onun öncüsünün kültürel güçleridir."[103]

Bu ne anlama geliyor? Bu, inşamızın temel görevlerinden birinin işçi sınıfını, ülkeyi yönetmek, ekonomiyi yönetmek, sanayii yönetmek için gerekli olan beceri ve bilgiyle donatmak olduğu anlamına geliyor.

İşçi sınıfı içinde bu beceri ve bilgiler, işçilerin güçleri ve yetenekleri özgür kılınmadan, işçi sınıfının en iyi insanları içinde hatalarımızı eleştirme, eksiklerimize işaret etme ve çalışmamızı ilerletme güç ve yeteneği geliştirilmeden şekillendirilebilir mi? Bunun yapılamayacağı açıktır.

İşçi sınıfının ve genel olarak emekçilerin güç ve yeteneklerini özgür kılmak ve onlara, ülke yönetimi için gerekli becerileri kazanma olanağı vermek için ne gereklidir? Bunun için herşeyden önce özeleştiri sloganının dürüstçe ve bolşevikçe gerçekleştirilmesi, çalışmamızın hata ve eksikliklerinin alttan eleştirisi şiarının dürüstçe ve bolşevikçe gerçekleştirilmesi gereklidir. İşçilerin, çalışmadaki eksiklikleri açıkça

ve doğrudan eleştirme, çalışmamızı iyileştirme ve ilerletme olanağını kullanmalarının anlamı nedir? Bunun anlamı, işçilerin ülkenin, ekonominin, sanayinin yönetimine aktif katılmalarıdır. Bu ise işçilerde ülkenin efendisi olma duygusunu güçlendirir, aktivitelerini, uyanıklıklarını ve kültürel düzeylerini yükseltir.

İşçi sınıfının kültürel güçleri sorunu, tayin edici sorunlardan biridir. Neden? Çünkü şimdiye kadar var olan egemen sınıflar içinde, egemen sınıf olarak işçi sınıfı, tarihte belirli —ve pek elverişli olmayan— özel bir konuma sahip olduğu için. Şimdiye kadar varolan tüm egemen sınıflar —köle sahipleri, toprak beyleri, kapitalistler—, aynı zamanda varlıklıların sınıflarıydı. Yönetim için gerekli bilgi ve becerileri çocuklarına sağlama olanağına sahiplerdi. İşçi sınıfı onlardan, başka şeylerin yanı sıra, varlıklı bir sınıf olmaması, yönetim için gerekli bilgi ve becerileri çocuklarına sağlama olanağına eskiden sahip olmaması ile ayrılır, bu olanağı ancak şimdi, iktidara geldikten sonra elde etmiştir.

Bizde başka şeylerin yanı sıra, kültür devrimi sorununa düşen aciliyet tam da buradan kaynaklanır. Gerçi SSCB işçi sınıfı, on yıllık egemenliği içinde bu bakımdan, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin yüzyıllar içinde ulaştıklarından daha fazlasına ulaşabildi. Ama uluslararası ve iç durum öyledir ki, ulaşılan sonuçlar henüz yeterli olmaktan çok uzaktır. Bu nedenle işçi sınıfının kültürel güçlerinin gelişim düzeyini yükseltebilecek her türlü araç, ülkenin ve sanayinin yönetimi için gerekli olan beceri ve bilginin işçi sınıfı içinde eğitimini kolaylaştırabilecek her türlü araç — bu tür araçların her biri, bizim tarafımızdan eksiksiz kullanılmalıdır.

Ancak söylenenlerden, proletaryanın kültürel güçlerini geliştirmek ve işçi sınıfı içinde yönetim için gerekli becerileri şekillendirmek için, özeleştiri şiarının en önemli araçlardan biri olduğu sonucu çıkıyor. Buradan, özeleştiri şiarının pratikte gerçekleştirilmesinin, bizim için yaşamsal bir görev olduğunun lehinde, bir başka neden daha ortaya çıkıyor.

Özeleştiri şiarını, günün şiarı olarak bize dikte eden nedenler genel olarak bunlardır.

Bu nedenle, MK ve MKK Nisan Plenumu çalışmalarının, özeleştiri işareti altında durması şaşırtıcı değildir.

Simdi tahıl alımı sorununa geçelim

II

TAHIL ALIMI SORUNU

Herşeyden önce, bu yılın Ocak başında başgösteren tahıl alımı krizinin özü üzerine birkaç söz. Meselenin özü şudur: bizde tahıl alımı geçen yılın Ekim'inden beri gerilemeye başladı, Aralık'ta en düşük noktasına ulaştı ve bu yılın Ocak başında tahıl alımında 130 milyon pudluk bir açığımız vardı. Bu yıl bizde ürün, geçen yılkinden pek kötü değildi, geçen yıiki üründen biraz geride kalmış olması mümkündür. Eski ürünlerden stoklar bu yıl geçen yıldan daha fazlaydı ve genel olarak, ülkemizin bu yıl, geçen yılkinden daha az değil, bilakis daha fazla satılık tahıla sahip olduğu düşünülüyordu.

Buna uygun olarak bu yıl için alım plânı da, geçen yılın plânı karşısında belirli bir artışla hazırlandı. Buna rağmen tahıl alımı geriledi ve Ocak 1928'de 130 milyon pudluk bir açığa sahiptik. "Orijinal" bir durum ortaya çıktı: Ülkede tahıl çok, ama tahıl alımı geriliyor, bundan dolayı kentlerde ve Kızıl Ordu'da açlık tehlikesine yol açılıyor.

Durumun bu "orijinalliği" neyle açıklanır? Burada herhangi bir rastlantı hüküm sürmüyor mu? Birçokları bunu, bazı şeylerin kaçırılmış olduğuyla, muhalefetle uğraşılırken şunun ya da bunun gözden kaçırıldığıyla açıklama eğiliminde. Gerçekten bazı şeylerin kaçırıldığı tabii ki doğrudur. Ama her şeyi, bir şeylerin kaçırılmış olduğuyla açıklamak istemek, kaba bir hataya düşmek demektir. Tahıl alımı krizi ise bir rastlantıyla hiç mi hiç açıklanmamalıdır. Bu tür şeyler rastlantıyla olmaz. Bu, bir hayli ucuz bir açıklama olurdu.

O halde alım krizi için belirleyici olan koşullar nelerdi?

Bizde bu türden en az üç koşulun olduğuna inanıyorum.

Birincisi. Uluslararası ve iç durumumuz karşısında sosyalist inşamızın zorlukları. Herşeyden önce kent sanayisinin gelişme zorluklarını düşünüyorum. Köyden maksimum tarımsal ürün alabilmek için, köyün her türden mala boğulması gerekirdi. Bunun için sanayimizin, şu anda olduğundan daha hızlı bir gelişimi gereklidir. Fakat sanayii daha güçlü geliştirebilmek için, daha hızlı bir sosyalist birikim temposu gereklidir. Fakat böyle bir birikim temposuna ulaşmak o kadar kolay değildir, yoldaşlar. Köy için mal sıkıntısı, bu yüzdendir.

Bunun dışında, kırda inşamızın zorluklarını düşünüyorum. Tarım yavaş gelişiyor, yoldaşlar. Tarımın bir adımda yedi mil kateden çizmelerle ilerlemesi gerekirdi, tahılın daha ucuz, ürünün daha fazla olması gerekirdi, gübrenin büyük miktarlarda kullanılması gerekirdi, mekanize tahıl üretiminin hızlandırılmış tempoda gelişmesi gerekirdi. Ama bu bizde söz konusu değil ve kısa sürede de sözkonusu olmayacak, yoldaşlar.

Neden?

Çünkü tarımımız, ciddi iyileştirmelerin çok zor gerçekleştirilebildiği bir küçük köylü ekonomisidir. İstatistikler savaştan önce bizde, tüm ülkede, yaklaşık 16 milyon bireysel köylü çiftliği olduğunu gösteriyor. Şimdi yaklaşık 25 milyon bireysel köylü çiftliğine sahibiz. Bu, bariz küçük köylü ekonomisine sahip bir ülke olduğumuzu gösterir. Küçük köylü ekonomisi neyi temsil eder? Son derece sınırlı bir mal üretimiyle, son derece güvensiz, son derece ilkel ve gelişmemiş bir ekonomiyi temsil eder. Fakat meselenin püf noktası budur, yoldaşlar. Gübre makineler, tarımsal bilgiler ve başka mükemmelleştirmeler — bunlar büyük çiftliklerde başarıyla uygulanabilen, ama küçük köylü ekonomisinde hiç ya da neredeyse hiç kullanım bulamayan şeylerdir. Küçük ekonominin zaafı burada yatar ve bu nedenle bunlar büyük Kulak çiftlikleriyle rekabete dayanamazlar.

Bizde köyde makine, gübre, tarımsal bilgiler vs. kullanan büyük çiftlikler var mıdır? Evet, vardır. Bunlar ilkin kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleridir. Ama bunlardan çok az var, yoldaşlar. İkinci olarak bunlar, Kulakların (kapitalist) büyük çiftlikleridir. Bu çiftliklerin sayısı ülkemizde hiç de az değildir, ve tarımda hâlâ önemli bir rol oynarlar.

Köyde özel kapitalist büyük çiftlikleri teşvik etme yolunu tutabilir miyiz? Bunu yapamayacağımız açıktır. Buradan şu sonuç çıkar: köyde kollektif çiftlik ve sovyet çiftliği tipinde büyük çiftlikleri geliştirmek için her türlü gayreti sarfetmek, ve bu arada onları tüm ülke için, modern bilim temelinde örgütlenmiş olan tahıl fabrikaları haline getirmeye uğraşmak. Partimizin XV. Kongresinin ilan ettiği kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin inşasının çok yönlü geliştirilmesi şiarı da zaten bununla açıklanır.

Kollektif çiftliklerin yalnızca köy yoksulları tabakalarından oluşturulması gerektiğini sanmak hata olurdu. Bu yanlış olurdu, yoldaşlar. Kollektif çiftliklerimiz yoksul köylülerden ve orta köylülerden oluşmak zorundadır, yalnızca tek tek grupları ve grupçukları değil, bilakis köyleri kapsamalıdır. Orta köylüye bir perspektif verilmeli ve çiftliği en iyi ve en hızlı biçimde kollektif çiftliklerle geliştirebileceği ona gösterilmelidir. Orta köylü yukarıya, Kulak grubuna yükselemiyorsa, bir düşüş de mantıksız olacağından, ona, kollektif çiftliğin inşası yoluyla çiftliği iyileştirebileceği perspektifi verilmelidir.

Ama kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri bizde şimdilik azdır, fevkalâde azdır. Kırda inşamızın zorlukları bundandır. Tahıl üretiminin tatminkâr olmayan durumu bundandır.

İkincisi, Buradan, kentte ve kırdaki inşamızın zorluklarının, üzerinde bir alım krizinin yaşanabileceği temeli oluşturduğu sonucu çıkar. Ama bu henüz, tam da bu yıl bir alım krizinin doğmak zorunda olduğu anlamına gelmez. Bilindiği gibi bu zorluklar yalnızca bu yıl değil, bilakis geçen yıl da vardı — neden tam da bu yıl alım krizi doğdu? Bunun sırrı nerede yatıyor?

Sır, Kulakların bu yıl, tahıl fiyatlarını yükseltmek, Sovyet fiyat politikasına karşı saldırıya girişmek ve böylece alım çalışmamıza ket vurmak için, bu zorlukları kullanma olanağına kavuşmasında yatmaktadır. Bu zorluklardan yararlanmayı ise en az iki nedenden dolayı başarabildi:

Birincisi, üç yıl iyi ürün, iz bırakmadan geçmediği için; Kulaklar bu dönemde geliştiler, genel olarak köyde, özel olarak Kulaklarda tahıl stokları birikti ve böylece Kulaklar fiyatları dikte etmeyi deneyebildi;

İkincisi, Kulaklar, spekülasyon yaparak tahıl fiyatlarını yukarı çeken kentli spekülatörlerin desteğine sahip oldukları için.

Bu tabii ki tahıla en çok Kulakların sahip oldukları anlamına gelmiyor. Tahılın en büyük bölümüne sahip olan ana kütle, esas olarak orta köylülerden oluşuyor. Fakat Kulaklar köyde belirli bir ekonomik otoriteye sahiptir ve fiyat sorununda orta köylüleri bazen etkileri altına alabilirler. Köyün Kulak unsurları için, tahıl fiyatlarını spekülasyon amacıyla yukarı çekmede, inşamızın zorluklarından yararlanma olanağı bundandır.

Fakat tahıl fiyatlarının örneğin Kulak ve spekülatör unsurların yaptığı gibi, diyelim ki yüzde 40-50 yukarı çekilmesinin anlamı nedir? Bunun anlamı, herşeyden önce, işçilerin reel ücretlerinin aşındırılmasıdır. Bunun üzerine işçilerin ücretini yükselttiğimizi varsayalım. Ama o zaman da sanayi malları için fiyatların yükseltilmesi gerekirdi, dolayısıyla gerek işçi sınıfının gerekse de köy yoksullarının ve orta köylülerin maddi durumu kötü yönde etkilenirdi. Ama bu ne anlama gelirdi? Bu, tüm ekonomik politikamızın doğrudan ve kuşkuya yer bırakmayacak biçimde altının oyulması anlamına gelirdi.

Ama bununla mesele henüz bitmezdi. Tahıl fiyatlarını Ocak'ta ya da bu yılın ilkbaharında, ekime hazırlıktan önce, yüzde 40-50 yükseltmiş olduğumuzu varsayalım. Bu neye yol açardı? O zaman sanayimizin hammadde temelini dezorganize ederdik. Pamuk ekicileri pamuğu bırakıp, daha kârlı bir iş olarak tahıl ekimine geçerlerdi. Keten köylüleri keteni bırakıp aynı şekilde tahıl ekimine geçerlerdi. Pancar köylüleri de aynı şeyi yaparlardı. Ve saire ve saire. Kısaca: Köyün kapitalist unsurlarının spekülatör arzuları nedeniyle sanayimizin hammadde temelinin altını oyardık.

Ama bununla da bitmezdi. Tahıl fiyatlarını, diyelim ki, bu yılın ilkbaharında yukarı çekmiş olsaydık, ilkbaharda gerek beslenme amacıyla gerekse de ekim için tahıl satın alan köy yoksullarını kuşkusuz mahvetmiş olurduk. Köy yoksulları ve orta köylülerin alt kesimleri haklı olarak bize şöyle diyebilirlerdi: Bizi aldattınız, çünkü biz

size tahılımızı geçen yılın sonbaharında düşük fiyatla sattık, siz ise şimdi bizi tahılı yüksek fiyattan satın almaya zorluyorsunuz — siz Sovyet Baylar kimi koruyorsunuz, mülksüzleri mi, yoksa Kulakları mı?

Bu nedenle Parti, Kulakların tahıl fiyatlarını spekülatörce yukarı çekme çizgisinde yürüttükleri darbeyi, Kulakların ve spekülatörlerin işçi sınıfını ve Kızıl Ordu'muzu açlıkla tehdit etme hevesini kaçıran bir karşı-darbeyle yanıtlamak zorundaydı.

Üçüncüsü. Kuşkusuz köyün kapitalist unsurları, eğer onlara bir başka durum daha yardımcı olmamış olsaydı, inşamızın zorluklarından gerçekte yaptıkları ölçüde yararlanamazlardı ve alım krizi böylesine tehditkâr bir karakter kazanamazdı. Bu nasıl bir durumdur?

Sözkonusu olan, alım organlarımızdaki dağınıklıktır, ortak bir cephede hareket etmemeleri, birbirleriyle rekabet etmeleri, tahıl fiyatlarının yapay bir biçimde yukarı çekilmesine karşı kararlı bir mücadele yürütme isteğinde olmamalarıdır.

Nihayet, sözkonusu olan, Parti örgütlerimizin alım bölgelerindeki gevşekliğidir, tahıl alımı kampanyasına uygun biçimde müdahale etmeye istekli olmamaları, müdahale etmeye ve alım cephesindeki dağınıklığa bir son vermeye istekli olmamalarıdır.

Geçen yıldaki alım kampanyasının başarılarından başı dönmüş ve bu yıl tahıl alımının kendiliğinden gerçekleşeceği varsayımıyla, alım ve Parti örgütlerimiz herşeyi "tanrının takdirine" bıraktılar ve alanı, Kulak ve spekülatör unsurlara terkettiler. Ama Kulaklar tam da bunu beklemişlerdi. Bu durum olmadan alım krizinin böylesine tehditkâr bir karakter kazanmayacağından herhalde hiçbir kuşku yoktur.

Bizim, yani örgütlerimizin, alım örgütlerinin ve diğer örgütlerin, köyün sanayi mallarıyla ikmalini neredeyse yüzde 80 ve köyde tahıl alımını neredeyse yüzde 90 elinde tuttuğu unutulmamalıdır. Bu durumun bize, örgütlerimizin bu elverişli koşullardan yararlanmayı bilmeleri önkoşuluyla, köyde Kulaklara koşulları dikte etme olanağı sağladığını vurgulamaya gerek yok. Oysa biz, bu elverişli durumdan yararlanmak yerine herşeyi kendi seyrine bıraktık ve böylece —tabii ki istemeksizin— köyün kapitalist unsurlarına, Sovyet iktidarına karşı mücadelelerini kolaylaştırdık.

Geçen yılın sonundaki alım krizi için belirleyici olan koşullar bunlardır, yoldaşlar.

Alım krizinin bir rastlantı sayılamayacağını görüyorsunuz.

Alım krizinin, NEP ilişkileri altında inşamızın en önemli sorunlarından birinde, tahıl alımı sorununda, köyün kapitalist unsurlarının Sovyet iktidarına karşı giriştikleri ilk ciddi saldırıyı ifade ettiğini görüyorsunuz.

Tahıl alımı krizinin sınıfsal içyüzü budur, yoldaşlar.

Partinin ve Sovyet iktidarının, alım krizinin tasfiyesi ve Kulakların spekülatör heveslerinin dizginlenmesi için, bir dizi pratik önlem almaya zorlandığını biliyorsunuz. Bu önlemler üzerine basınımızda yeterince ayrıntılı yazıldı. MK ve MKK birleşik Plenumunun kararında bu konu üzerinde oldukça ayrıntılı duruluyor. Bu nedenle bunları burada yinelemeye hiç gerek olmadığı görüşündeyim.

Yalnızca, olağanüstü koşullar gözönüne alınarak başvurulmuş olan ve bu olağanüstü koşullar artık bulunmadığında elbette kalkacak olan bazı olağanüstü önlemlerden sözetmek istiyorum. Spekülasyona karşı yasanın 107. maddesinin uygulanmasını düşünüyorum. Bu madde, 1926 yılında Merkez Yürütme Komitesi tarafından kabul edildi. Bu maddeyi geçen yıl kullanıma sokmadık. Neden? Tahıl alımı normal yürüdüğü ve bu maddenin kullanımına neden olmadığı için. Bu madde ancak bu yıl, 1928 başında anımsandı. Anımsandı çünkü, Kulakların spekülatörlüklerinin neden olduğu ve bir açlık tehlikesi yaratan bir dizi olağanüstü koşulla karşı karşıya kaldık. Gelecek alım yılında olağanüstü koşullar olmazsa ve alım normal yürürse, o zaman 107. madde elbette ki uygulanmayacaktır. Ve tersine, eğer olağanüstü koşullar yaşanırsa ve kapitalist unsurlar yine "hileler" yapmaya başlarlarsa, 107. madde yeniden uygulamaya sokulacaktır.

Bu nedenle NEP'in "kaldırılmasından", teslim yükümlüüğüne "geri dönüş"ten vs. sözetmek budalalık olur. NEP'in kaldırılmasını bugün ancak Sovyet iktidarının düşmanları düşünebilir. Yeni Ekonomik Politika bugün hiç kimse için, Sovyet iktidarı için olduğu kadar avantajlı değildir. Ama NEP'in, aralarında Kulakların da bulunduğu kapitalist unsurlara karşı mücadelenin, onların bertaraf edilmeleri amacıyla mücadelenin güçlendirilmesi değil de, Kulaklara ve diğer kapitalist

unsurlara karşı mücadelenin durdurulması anlamına geldiğini düşünen kişiler var. Bu tür kişilerin Leninizmle hiç bir ortak yanı bulunmadığını vurgulamaya gerek yoktur, çünkü bu tür kişiler için Partimizde yer yoktur ve olamaz.

Parti ve Sovyet iktidarı tarafından, gıda maddeleri krizinin tasfiyesi için alınmış olan önlemlerin sonuçlarını da biliyorsunuz. Bunlar kısaca şunlardan ibarettir:

Birinci olarak ihmal etmiş olduklarımızı telafi ettik ve tahıl aldık, bu arada alımın geçen yılki hızına ulaşıldı ve hatta yer yer aşıldı. Bilindiği gibi, üç ay içinde, Ocak'tan Mart'a dek, 270 milyon puddan fazla tahıl almayı başardık. Bu tabii ki gereksinimimizin tümü değildir. Daha 100 milyon puddan fazla almak zorundayız. Ama yine de bu, alım krizini ***tasfiye etmemizi*** mümkün kılan bir kazanımdır. Şimdi haklı olarak, Partinin ve Sovyet iktidarının bu cephede muazzam başarılar sağladığını söyleyebiliriz.

İkincisi, yerel alım ve Parti örgütlerimizin, mücadeleye hazırlıklarını pratikte sınayarak ve onları köyde sınıfları tanımayan ve Kulaklarla "aralarını bozmak" istemeyen, açıkça demoralize olmuş unsurlardan temizleyerek iyileşmelerini, az çok iyileşmelerini sağladık.

Üçüncüsü, köydeki çalışmayı iyileştirdik, köy yoksullarını daha yakınımıza çektik ve, Kulakları tecrit ederek ve orta köylülerin varlıklı üst tabakasını biraz zarara sokarak orta köylülüğün ezici çoğunluğunu sağlam bir şekilde kendimize kazandık. Böylece, Lenin'in daha VIII. Parti Kongresinde[13] ilan etmiş olduğu eski Bolşevik şiarımızı gerçekleştirdik: Köy yoksullarına dayan, orta köylülerle sağlam bir ittifak kurmayı bil, Kulaklara karşı mücadeleye bir an bile ara verme.

Bazı yoldaşların bu şiarı pek severek kabullenmediklerini biliyorum. Sağlamlaşmış proletarya diktatörlüğü koşulları altında işçi ve köylü ittifakının, aralarında Kulakların da bulunduğu tüm köylülükle işçilerin ittifakı anlamına geldiğini varsaymak tuhaf olurdu. Hayır, yoldaşlar, böyle bir ittifakın propagandasını yapmıyoruz ve yapamayız. Proletarya diktatörlüğü koşulları altında, işçi sınıfı iktidarının sağlamlaşması koşulları altında, işçi sınıfının köylülükle ittifakı: köy yoksullarına dayanmak, orta köylülerle ittifak, Kulaklara karşı mücadele anlamına gelir. Köylülükle ittifakın bizim koşullarımız

altında, Kulaklarla ittifak anlamına geldiğine inananın, Leninizmle hiçbir ortak yanı yoktur. Köyde herkesin zenginlerin olduğu kadar yoksulların da hoşuna giden bir politika yürütülmesi gerektiğine inanan, bir Marksist değil, bir delidir, çünkü böyle bir politika hiç yoktur, yoldaşlar. (*Gülüşmeler alkışlar*) Bizim politikamız bir sınıf politikasıdır.

Tahıl alımını güçlendirmek için aldığımız önlemlerin sonuçları genel olarak bunlardır.

Kuşkusuz bu önlemlerin pratikte uygulanmasında Parti çizgisinin ifrata vardırılmasının ve çarpıtılmasının bir dizi örneği oldu. Bönlüğümüzün bir sonucu olarak politikamızın herşeyden önce köy yoksullarını ve orta köylüleri hedef alan çarpıtılışının bir dizi örneği, 107. maddenin yanlış uygulanması vs. — bu örnekler genel olarak biliniyor. Bu çarpıtmaların suçlularını tüm sertlikle cezalandırıyoruz ve gelecekte de cezalandıracağız. Ama bu çarpıtmalar nedeniyle, Parti tarafından alınmış olan onlarsız alım krizini aşamayacağımız elverişli ve gerçekten önemli önlemlerin sonuçlarını görmezden gelmeye çalışmak tuhaf olurdu. Bunu yapan, esas meseleye gözlerini kapar ve tali ile rastlantısal olanı önplâna çıkarır. Bunu yapan, alım kampanyasının önemli başarılarını adeta bir kaşık suda boğmak istiyordur, o, kesinlikle parti tarafından alınan önlemlerin sonucu olmayan, çizgimizin tekil çarpıtma örneklerini görüyordur.

Alımdaki başarılarımızı ve köyün kapitalist unsurlarının saldırılarına karşı mücadelemizi kolaylaştıran koşullar oldu mu?

Evet, oldu. En azından iki tane böyle koşul vurgulanabilir.

İlkin Partinin alım kampanyasına müdahalesi ve XV. Kongre'den sonra, muhalefetin tasfiyesinden sonra, Parti'nin parti düşmanlarını yok etmesiyle en büyük birliğe ulaşmasından sonra gerçekleştirilen, Kulak ve spekülatör unsurlara karşı darbe olgusu var. Kulaklara karşı mücadele önemsiz birşey olarak görülmemelidir. Kulakların ve spekülatörlerin hilelerini, ülkede herhangi bir komplikasyon ortaya çıkmadan bozmak için, mutlak yekvücut bir partiye, mutlak sağlam bir cephe gerisine ve tümüyle sağlam bir devlet iktidarına sahip olmak gerekir. Bu koşulların varlığının, Kulakların ilk darbede geri çekilmeye zorlanmasında önemli katkısı bulunduğu konusunda herhalde hiçbir kuşku olamaz.

İkinci olarak, Kulak ve spekülatör unsurların dizginlenmesi için pratik önlemlerimizi, işçi sınıfının, Kızıl Ordu'nun ve köyün mülksüz tabakalarının çoğunluğunun öz çıkarlarıyla birleştirmeyi başarmamız olgusu vardır. Kulak ve spekülatör unsurların, kentte ve kırda emekçi kitleler üzerinde açlık hayaletini davet etmesi ve üstüne üstlük Sovyet iktidarının yasalarını çiğnemesi (107. madde) durumu, bu durum, köyün kapitalist unsurlarına karşı mücadelede, köyün çoğunluğunun arkamızda olmasına yol açmak zorundaydı. Kulaklar tahılla utanmazca spekülasyon yürüttüler, bundan dolayı gerek kentte gerekse kırda en büyük zorluklara neden oldular, üstelik Sovyet iktidarının yasalarını çiğnediler, yani İşçi, Köylü ve Kızıl Ordu Temsilcileri Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi'nin iradesini çiğnediler — bu durumun Kulakların tecridini kolaylaştırmak zorunda olduğu açık değil midir?

Belli bir dereceye kadar, 1921 yılındakine benzer bir durum ortaya çıktı (tabii uygun ihtiraz kayıtlarıyla), o zaman, başında Lenin'in bulunduğu Parti, ülkedeki açlık sorunu karşısında, açlık çeken bölgelere ekmek sağlamak için kilise hazinelerine el konması sorununu ortaya attı ve bu önlemler temelinde geniş bir din karşıtı kampanya geliştirdi, kilise hazinelerine sarılan papazlar fiilen açlık çeken kitlelerin karşısına dikildiler ve böylece kitlelerin genelde kiliseye karşı, dini önyargılara karşı özelde papazlara ve liderlerine karşı öfkelerine yol açtılar. O zaman Partimizde, Lenin'in kiliseye karşı mücadele gerekliliğini ancak 1921 yılında anladığına (*Gülüşmeler*), o zamana dek güya anlamadığına inanan garip kişiler vardı. Bu tabii ki saçmalıktır yoldaşlar. Tabii ki Lenin, kiliseye karşı mücadelenin gerekliliğini 1921'den önce de biliyordu. Ama sözkonusu olan bu değildi. Önemli olan, geniş din karşıtı kitlesel kampanyanın, halk kitlelerinin öz çıkarları için mücadeleyle birleştirilmesi ve kampanyanın kitleler tarafından anlaşılır, kitleler tarafından desteklenecek biçimde yürütülmesiydi.

Aynı şey Partinin bu yılın başlangıcında tahıl alım kampanyasıyla bağıntılı olarak yürüttüğü önlemler için de geçerlidir. Partinin, Kulak tehlikesine karşı mücadelenin gerekliliğini ancak şimdi gördüğüne

inanan kişiler vardır. Bu tabii ki saçmalıktır, yoldaşlar. Parti her zaman böyle bir mücadelenin gerekliliğinin bilincindeydi ve bunu sözlerle değil, eylemlerle yürüttü. Bu yılın başında Parti tarafından gerçekleştirilen önlemlerin özelliği, Parti'nin köyün Kulak ve spekülatör unsurlarına karşı kararlı mücadeleyi geniş emekçi yığınlarının öz çıkarları uğruna mücadeleyle birleştirme olanağını bu yıl elde etmesi ve dolayısıyla Kulakları soyutlamayı ve köyün emekçi kitlelerinin çoğunluğunu kesin olarak yanına çekmeyi başarabilmesinde yatmaktadır.

Bolşevik politika sanatı asla, zaman ve mekân koşullarını gözönüne almaksızın, kitlelerin, önderliğin şu ya da bu adımını desteklemeye hazır oluşlarını hesaba katmaksızın, tüm cephelerden tüm toplarla rastgele ateş etmekten ibaret değildir. Bolşevik politika sanatı, zamanı ve mekanı beceriyle seçmek ve ateşi, en büyük sonuçlara en hızlı ulaşılabilecek cephede yoğunlaştırmak için tüm koşulları değerlendirmektir.

Gerçekten de eğer Kulaklara karşı şiddetli darbeyi, yaklaşık üç yıl önce, henüz orta köylüleri kesin olarak kazanmamışken, orta köylü öfkeliyken ve nahiye yürütme komitesi başkanlarımıza saldırırken, köy yoksulları NEP'in sonuçları üzerine hayretler içindeyken, savaş öncesi alanın yalnızca toplam yüzde 75'i işlenmişken, kırda gıda maddeleri ve hammadde üretiminin genişletilmesi bizim için temel sorunken, henüz sanayi için ciddi bir gıda maddeleri ve hammadde temelimiz yokken gerçekleştirmiş olsaydık, bugün bunun sonuçları ne olurdu?

O zaman mücadeleyi yitirmiş olacağımızdan, ekim alanını şimdiki ölçüde genişletmeyi başaramamış olacağımızdan, sanayi için bir gıda maddeleri ve hammadde temeli yaratma olanağını baltalamış, Kulakların güçlenmesini teşvik etmiş, orta köylüleri kendimizden uzaklaştırmış olacağımızdan ve şimdi olasılıkla ülkede en ciddi politik komplikasyonlar bulunacağından kuşku duymuyorum.

Bu yılın başında köyde durum nasıldı? Savaş öncesi duruma kadar genişletilmiş bir ekim alanına, sanayi için güçlendirilmiş bir hammadde ve gıda maddeleri temeline sahiptik, orta köylülerin çoğunluğu

kesinlikle Sovyet iktidarının arkasındaydı, köy yoksulları az çok örgütlüydü, köydeki Parti ve Sovyet örgütleri çalışmalarını iyileştirmiş ve güçlenmişlerdi. Ancak bu koşullar altında, Kulak ve spekülatör unsurlara karşı darbenin örgütlenmesinde ciddi bir başarı beklenebileceği açık değil midir yoksa? Köyün kapitalist unsurlarına karşı geniş bir kitle mücadelesinin örgütlenmesinde, bu iki durum arasında nasıl bir fark olduğunu ancak delilerin anlayamayacağı açık değil midir yoksa?

Zaman ve mekân koşullarını, savaşan güçler arasındaki güçler dengesini gözönüne almaksızın, tüm cephelerde rastgele tüm toplarla ateş etmenin ne kadar akılsızca olduğunu gösteren bir örnektir bu.

Tahıl alımı sorununda durum budur, yoldaşlar.

Şimdi, Şahti Olayı sorununa geçelim.

III

ŞAHTİ OLAYI

Şahti Olayının sınıfsal içyüzü nedir, Şahti Olayının kökleri nerede yatar ve bu ekonomik karşı-devrim hangi sınıfsal temel üzerinde ortaya çıkabilmiştir?

Şahti Olayını bir rastlantı olarak gören yoldaşlar vardır. Bunlar normal olarak şöyle der: Burada adamakıllı uyuduk, dikkat etmedik, ama uyumamış olsaydık, o zaman bizde Şahti Olayı diye bir şey olmazdı. Burada uyunduğu ve adamakıllı uyunduğu konusunda hiç kuşku olamaz. Ama her şeyi bununla açıklamak istemek, meselenin özünü anlamamak demektir.

Şahti Olayı üzerine gerçekler, materyaller neyi gösteriyor?

Gerçekler, Şahti Olayının, kömür sanayiinde eskiden egemen olan burjuva uzmanların bir bölümü tarafından düzenlenmiş ekonomik bir karşı-devrim olduğunu gösteriyor.

Gerçekler ayrıca, gizli bir grup içinde örgütlenmiş bu uzmanların, bugün sürgünde bulunan eski mülk sahipleri ve Batının karşı-devrimci

Sovyet düşmanı kapitalist örgütlerinden, zararlı çalışmaları için para aldıklarını gösteriyor.

Gerçekler nihayet, bu burjuva uzmanlar grubunun, Batının kapitalist örgütlerinin direktifleriyle hareket ettiklerini ve sanayimizi mahvetmeye çalıştıklarını gösteriyor.

Bütün bunlar neyi kanıtlıyor?

Burada Batı Avrupalı Sovyet düşmanı kapitalist örgütlerin, sanayimizin meselelerine ekonomik bir müdahalesiyle karşı karşıya olduğunu kanıtlıyor. Bir zamanlar, iç savaştaki zaferimizle tasfiye etmeyi başardığımız bir askeri-politik müdahale vardı. Şimdi ekonomik bir müdahale denemesiyle karşı karşıyayız, bunun tasfiyesi için iç savaşa gereksinimimiz yok, ama buna rağmen onu tasfiye etmek zorundayız ve elimizdeki tüm olanaklarla tasfiye edeceğiz.

Uluslararası sermayenin bizi rahat bırakacağını varsaymak budalalık olurdu. Hayır yoldaşlar, böyle değildir. Sınıflar vardır, uluslararası sermaye vardır, ve bu, sosyalizmi inşa eden ülkenin gelişimini sükûnetle seyredemez. Uluslararası sermaye eskiden, Sovyet iktidarını doğrudan askeri müdahaleyle devirebileceğine inanıyordu. Bu deneme başarısızlığa uğradı. Bugün ise ekonomik gücümüzü, görünmeyen, her zaman farkedilmeyen, oldukça etkili ekonomik müdahaleyle —zararlı çalışma örgütleyerek şu ya da bu sanayi dalında her türlü "krizi" hazırlayarak ve böylece ileriki bir askeri müdahale olanağını kolaylaştırarak— zayıflatmaya çalışıyor ve gelecekte de çalışacaktır. Burada her şey bir düğüm olmuştur, uluslararası sermayenin Sovyet iktidarına karşı sınıf mücadelesi düğümü; ve herhangi bir rastlantıdan hiç sözedilemez.

İkisinden biri:

Ya gelecekte de devrimci bir politika güdeceğiz ve tüm ülkelerin proleterlerini ve ezilenlerini Sovyetler Birliği işçi sınıfı etrafında toplayacağız — ve o zaman uluslararası sermaye ileriye yürüyüşümüzü her türlü araçla engellemeye çalışacaktır.

Ya da devrimci politikamızdan vazgeçeceğiz, uluslararası sermayeye bir dizi ilkesel tavizler vereceğiz — ve o zamanda uluslararası

sermaye, sosyalist ülkemizi "iyi" bir burjuva cumhuriyete dönüştürmekte bize "yardım" etmeye herhalde isteksiz olmayacaktır.

Dışarıda kurtuluş politikası güdebileceğimize ve aynı zamanda Avrupalı ve Amerikalı kapitalistlerden bunun için övgü alabileceğimize inanan kişiler var. Bu tür saf kişilerin Partimizle hiçbir ortak yanı olmadığını ve olamayacağını kanıtlamama gerek yoktur.

Örneğin İngiltere bizden, onunla birlikte bir yerlerde, örneğin İran'da, Afganistan'da ya da Türkiye'de yağma amaçlı nüfuz alanları saptamamızı talep ediyor, bu tavizi verirsek bizimle "dostluk" kurmaya hazır olduğunu temin ediyor. Yani, belki de bu tavize yanaşmalıydık, yoldaşlar?

Genel bağırışma. Hayır!

Stalin. Amerika, başka ülkelerin işçi sınıfının kurtuluş hareketini destekleme politikasından ilkesel olarak vazgeçmemizi talep ediyor ve böyle bir tavize yanaşırsak her şeyin iyi olacağını garanti ediyor. Belki de böyle bir tavize yanaşmalıydık, yoldaşlar?

Genel bağırışma. Hayır!

Stalin. Eğer onunla birlikte Mançurya'yı paylaşmayı kabul etsek Japonya'yla "dostane" ilişkiler kurabilirdik. Bu tavizi verebilir miyiz?

Genel bağırışma. Hayır!

Stalin. Ya da bizden örneğin, dış ticaret tekelini "gevşetmemizi" ve tüm savaş ve savaş-öncesi borçları ödemeyi kabul etmemizi istiyorlar. Belki de bu tavizi vermeliyiz, yoldaşlar?

Genel bağırışma. Hayır!

Stalin. Ama tam da bu ve benzeri tavizleri kendimizden vazgeçmeksizin veremeyeceğimiz için — tam da bu yüzden uluslararası sermayenin bize karşı gelecekte de her türlü adiliği yapmasına hazırlıklı olmalıyız, bunun, Şahti Olayı türünde ya da başka, benzer bir türde olması hiç farketmez.

Şahti Olayının sınıfsal kökleri burada yatıyor.

Bizde uluslararası sermayenin askeri bir müdahalesi neden başarılabildi? Ülkemizde, Sovyet iktidarının temellerini yıkmaya her zaman hazır olan askeri uzman grupları, generaller ve subaylar, bur-

juvaların ve toprak sahiplerinin oğulları olduğu için. Bu subaylar ve generaller, uluslararası sermayenin maddi, askeri ve başka her türlü desteği olmadan Sovyet iktidarına karşı ciddi bir savaş örgütleyebilirler miydi? Tabii ki hayır. Uluslararası sermaye, bu beyaz muhafız subay ve generaller grubunun yardımı olmadan ciddi bir müdahale örgütleyebilir miydi? Sanmıyorum.

Bizde o zamanlar, askeri müdahalenin bir rastlantı olduğuna, Kraznov, Mamontov vs.yi hapisten bırakmamış olsaydık, müdahale de olmayacağına inanan yoldaşlar vardı. Bu tabii ki doğru değildir. Mamontov'un, Kraznov'un ve diğer beyaz muhafız generallerin serbest bırakılmasının, iç savaşın gelişiminde bir rol oynadığı konusunda kuşku olamaz. Ama askeri müdahalenin köklerinin burada değil, bir yanda Sovyet iktidarı ve diğer yanda suç ortakları Rusya'daki generallerle birlikte uluslararası sermaye arasında yattığı konusunda da kuşku olamaz.

Bazı burjuva uzmanlar, maden ocaklarının eski sahipleri, uluslararası sermayenin maddi ve manevi desteği olmaksızın, Sovyet iktidarının devrilmesinde uluslararası sermayenin kendilerine yardım edeceği perspektifi olmaksızın, bizde Şahti Olayını örgütleyebilirler miydi? Tabii ki hayır. Uluslararası sermaye, eğer bizde, ülkemizde bir burjuvazi ve bunlar arasında, Sovyet iktidarını akla gelebilecek her tarzda mahvetmeye hazır olan belirli bir grup burjuva uzmanlar olmasaydı, Şahti Olayı türünde bir ekonomik müdahale örgütleyebilir miydi? Bunu yapamayacakları açıktır. Bizde genelde ekonomik bir müdahaleye, Sovyet iktidarının altını oymaya hazır olan burjuva uzman grupları var mıdır? Olduklarını sanıyorum. Çok olabileceklerine inanmıyorum. Ama bizde, sayıları askeri müdahale sırasındakinden çok daha az olan bazı önemsiz karşı-devrimci burjuva uzman grupları bulunduğu konusunda hiç kuşku yoktur.

Bu iki gücün birleşmesi, tam da SSCB'de ekonomik müdahalenin zeminini oluşturur.

Şahti Olayının sınıfsal içyüzü işte budur.

Şimdi, Şahti Olayından çıkan pratik sonuçlar üzerine.

Şahti Olayının bize işaret ettiği dört pratik sonuca değinmek istiyorum.

Lenin, insan seçimi sorununun, sosyalizmin inşasının temel sorunlarından biri olduğunu söylüyordu. Şahti Olayı, ekonomik kadrolarımızı kötü seçmiş olduğumuzu ve yalnızca kötü seçmekle kalmayıp, bilakis aynı kadroları üstelik gelişimlerini zorlaştıran bir duruma soktuğumuzu gösteriyor. 33 nolu karamameden ve özellikle onu tamamlayan "örnek talimatlar"dan[14] sözediliyor. Bu örnek talimatların karakteristik özelliği, teknik direktörü neredeyse bütün haklarla donatması, işletme müdürüne ise yalnızca anlaşmazlıkları uzlaştırma, "temsil etme" ve balalayka çalma hakkı tanımasından ibarettir. Ekonomik kadrolarımızın bu tür koşullar altında yeterli ölçüde gelişemeyecekleri açıktır.

Zamanında bu karamame mutlak gerekliydi, çünkü kendi ekonomik kadrolarımızın hiç olmadığı, sanayii yönetmeyi bilmediğimiz ve zorunlu olarak en önemli hakları teknik direktöre tanımak zorunda kaldığımız bir dönemde çıkarıldı. Fakat şimdi bu karamame bir köstek haline geldi. Şimdi, deneyimleri bulunan ve sanayimizin gerçek yöneticileri haline gelişebilecek kendi ekonomik kadrolarımız var. İşte bu yüzden, eskimiş örnek talimatları kaldırmanın ve yerlerine yenilerini koymanın zamanıdır.

Komünistler için, özellikle de işçi saflarından gelen komünist yöneticiler için, kimyasal formüllerle başedebilmenin ve genelde teknik bilgiler edinmenin olanaksız olduğu söyleniyor. Bu doğru değildir, yoldaşlar. Dünyada, emekçilerin, Bolşeviklerin ele geçiremeyeceği hiçbir kale yoktur. *(Alkışlar)* Burjuvaziye karşı mücadelemizde çok daha başka kaleleri ele geçirdik. Her şey, teknik bilgi edinme isteğine ve inatla ve Bolşevik sabırla silahlanmaya bağlıdır. Ekonomik kadrolarımızın çalışma koşullarını değiştirmek ve onlara branşlarının gerçek ve tam yetkili ustası olmalarında yardım etmek için ama eski örnek talimatları kaldırmak ve yerlerine yenilerini koymak gereklidir. Aksi halde kadrolarımızın kötürümleşmesi tehlikesine düşeriz.

Şimdi düşkünleşmiş olan bazı idarecilerimiz, eskiden içimizden birinden daha mı kötüydü? Bu ve benzeri yoldaşların yoldan çıkmaları ve bozulmaya başlamaları, burjuva uzmanların yaşam tarzını benimsemeleri neyle açıklanır? Bu, yanlış ekonomik pratiğimizle, eko-

nomik fonksiyonerlerimizin seçim tarzıyla ve gelişimlerini zorlaştıran, onları burjuva uzmanların bir eklentisi haline getiren çalışma koşullarıyla açıklanır. Böyle bir pratiğe son verilmelidir, yoldaşlar.

Şahti Olayının bize işaret ettiği ikinci sonuç, teknik yüksek okullarımızda kadroları kötü eğittiğimiz, kızıl uzmanlarımızı kötü yetiştirdiğimizdir. Bu, asla inkâr edemeyeceğimiz bir sonuçtur. Örneğin, neden genç uzmanlarımızın çoğu görevleriyle başa çıkamıyorlar, neden sanayi için bir işe yaramıyorlar? Yalnızca kitaplardan öğrendikleri için, yalnızca kitabî bilgi sahibi uzman oldukları için, pratik deneyimleri olmadığı için, üretimden kopuk oldukları ve bu nedenle tabii ki kazaya uğradıkları için. Ama bizim böyle uzmanlara mı ihtiyacımız var? Hayır, isterlerse on kez genç uzman olsunlar, bu tür uzmanlara ihtiyacımız yok. İster komünist olsun ister olmasın — yalnızca teoride güçlü olmakla kalmayıp, bilakis pratik deneyimi de bulunan ve üretimle ilişkili uzmanlara ihtiyacımız var.

Henüz hiç maden ocağı görmemiş ve ocağa inmek istemeyen genç uzman, henüz hiç fabrika görmemiş ve fabrikada kirlenmek istemeyen genç uzman, böyle bir uzman, eski, pratik deneyim içinde çelikleşmiş, ama davamıza düşmanca yaklaşan uzmanlarla asla baş edemeyecektir. Bu nedenle, yalnızca eski uzmanların ve îdarecilerimizin değil, işçilerin de bu tür genç uzmanları sık sık düşmanca karşılaması kolay açıklanır. Ama genç uzmanlarla bu tür sürprizlerin artık olmaması için, eğitimleri değiştirilmelidir, hem de genç uzmanların, teknik yüksek okullardaki ilk öğrenim yıllarıyla birlikte üretimle, fabrikayla, maden ocağıyla vs. kopmaz biçimde bağlanacağı biçimde değiştirilmelidir.

Üçüncü sonuç, geniş işçi kitlelerinin sanayiin yönetimine çekilmesi sorunuyla ilgilidir. Şahti materyallerine bakıldığında bu konu ne durumdadır? Çok kötü. Fevkalâde kötü, yoldaşlar. İş hukuku yasasının çiğnendiği, yer altındaki çalışmada altı saatlik işgününe her zaman uyulmadığı, iş güvenliği hükümlerinin hiçe sayıldığı kanıtlanmıştır. Ve işçiler buna katlanıyor. Sendikalar susuyor. Ve Parti örgütleri bu inanılmaz duruma son vermek için hiçbir önlem almıyor.

Geçenlerde Donetz Havzasını ziyaret eden bir yoldaş, orada maden ocaklarını dolaştı ve maden işçilerine çalışma koşulları üzerine sorular sordu. Maden işçilerinden birinin bile, koşullar hakkında şikayette bulunmayı gerekli görmemesi karakteristiktir. "Nasılsınız yoldaşlar?" diye sordu bu yoldaş. "Çok iyi, yoldaş, durumumuz kötü değil", diye yanıtladı maden işçileri. "Moskova'ya gidiyorum, merkeze ne iletmemi istersiniz, söyleyin bana?", diye sordu. "Durumumuzun kötü olmadığını söyleyin orada", diye yanıtladı maden işçileri. "Bakın yoldaşlar, ben yabancı değilim, ben Rusum ve buraya sizlerden gerçeği öğrenmek için geldim", dedi yoldaş. "Bizim için farketmez yoldaş gerek yabancılara gerekse de bizimkilere yalnızca gerçeği söyleriz biz", diye yanıt verdi maden işçileri.

İşte madencilerimizin fizyonomisi budur. Bunlar sıradan işçi değil, kahramanlardır. İşçilerin kalbinde kazanmayı başardığımız moral sermayenin serveti de bundan ibarettir. Bu paha biçilmez moral sermayeyi, Ekim Devrimi'nin büyük mirasının kötü ve beceriksiz kâhyaları gibi insafsızca ve canice heba ettiğimizi düşünün! Ama yoldaşlar, eski moral sermayeyi uzun süre kemirmek ve böylesine düşüncesizce israf etmek olmaz. Buna son vermenin zamanıdır. Geç bile kalındı!

Nihayet, uygulamanın denetimiyle ilgili olan dördüncü sonuç. Şahti Olayı, bizde uygulamanın denetiminin, bütün idari alanlarda, gerek Partide gerekse de sanayide ve sendikalarda, iler tutar yeri olmayacak derecede kötü durumda olduğunu gösterdi. Kararlar yazılıyor, talimatlar gönderiliyor, ama hiç kimse: Bu kararların ve talimatların uygulaması ne alemde, gerçekten uygulanıyorlar mı yoksa dosyaya mı konuyorlar? diye sormaya tenezzül etmiyor.

İlyiç, ülke yönetiminde en ciddi sorunlardan birinin, uygulamanın denetlenmesi sorunu olduğunu söylüyordu. Ama tam da bu sorunda bizde durum iler tutar yeri olmayacak derecede kötüdür. Kararlar yazmak ve talimatlar göndermek henüz yönetmek demek değildir. Yönetmek, talimatların uygulanmasını denetlemek ve yalnızca uygulanmasını değil talimatların kendisini de denetlemek demektir, talimatların canlı pratik çalışma açısından doğru ya da yanlış olup ol-

madıklarını denetlemek demektir. Tüm talimatlarımızın yüzde yüz doğru olduğuna inanmak gülünç olurdu. Böyle bir şey yoktur ve olamaz, yoldaşlar. Uygulamanın denetlenmesi tam da, fonksiyonerlerimizin pratik deneyimin ateşinde yalnızca talimatlarımızın uygulanmasını değil, bilakis bizzat talimatların doğruluğunu da denetlemek zorunda olmalarından ibarettir. Bu nedenle bu alandaki eksiklikler, tüm yönetimimizde eksiklikler anlamına gelir.

Örneğin salt Parti çizgisinde uygulamanın denetlenmesini alalım. Normal olarak bölge ve eyalet komiteleri sekreterlerini, rapor vermeleri için MK'ya çağırırız ve MK talimatlarının uygulanmasını denetleriz. Sekreterler rapor verir, çalışmalarındaki eksiklikleri saptarlar. MK onları eleştirir ve çalışmayı derinleştirme ve genişletme, şunu bunu önplâna çıkarma, şuna buna ciddiyetle eğilme vs. talimatlarıyla şablon kararlar kaleme alır. Sekreterler bu kararlarla geri dönerler. Sonra onları yine getiririz ve aynı şey tekrarlanır: derinleştirme, genişletme vs. vs. Bütün bu çalışmanın yararsız olduğunu söylemiyorum. Hayır, yoldaşlar, bu meselenin örgütlerin eğitimi ve sıkılığı anlamında iyi yanları vardır. Ama uygulamayı denetlemenin bu yönteminin artık yetersiz olduğu kabul edilmelidir. Bu yöntemin, bir başka yöntemle, önde gelen Parti ve Sovyet fonksiyonerlerinin taşradaki çalışmaya gönderilmesi yöntemiyle tamamlanması gerektiği kabul edilmelidir. (*Bir ses*: "Bu iyi bir şey!") Önde gelen yoldaşların geçici olarak taşradaki çalışmaya gönderilmelerinden, komutan olarak değil, yerel örgütlerin hizmetine sunulan sıradan fonksiyonerler olarak gönderilmelerinden sözediyorum. Bu meselenin büyük bir geleceğe sahip olduğunu ve eğer dürüst ve özenli uygulanırsa, uygulamanın denetimini iyileştirebileceğini düşünüyorum.

Eğer MK üyeleri, MKK prezidyum üyeleri, Halk Komiserleri ve vekilleri, Sendikalar Merkez Konseyi prezidyum üyeleri, Sendikalar Merkez Komiteleri'nin prezidyum üyeleri sistemli olarak taşraya giderlerse ve çalışma hakkında bilgi edinmek için tüm zorlukları, tüm olumlu ve olumsuz yanları tanımak için yerinde çalışırlarsa — o zaman bu, size garanti veririm, uygulamanın en etkili ve efektif denetimi olacaktır. Bu, değerli liderlerimizin deneyimlerini zenginleştirmenin

en iyi aracı olacaktır. Ve bu sistem haline geldiğinde —ve mutlaka sistem haline gelmelidir—, o zaman burada yazdığımız yasalar ve hazırladığımız talimatlar, size garanti veririm, şu an olduğundan çok daha yaşama yakın ve doğru olacaklardır.

Şahti Olayında durum budur, yoldaşlar.

IV

GENEL SONUÇ

İç düşmanlarımız var. Dış düşmanlarımız var. Bu bir an için bile unutulmamalıdır, yoldaşlar.

Artık tasfiye edilmiş olan bir alım krizi yaşadık. Alım krizi, köyün kapitalist unsurlarının NEP koşulları altında Sovyet iktidarına karşı giriştikleri ilk ciddi saldırı anlamına geliyordu.

Halihazırda tasfiye etmekte olduğumuz ve kuşkusuz tasfiye edilecek olan Şahti Olayı var. Şahti Olayı, uluslararası sermayenin ve onun ülkemizdeki ajanlarının Sovyet iktidarına karşı yeni ciddi bir saldırısı anlamına geliyor. Bu, iç meselelerimize ekonomik bir müdahaledir.

Bu ve benzeri saldırıların gerek içten gerekse dıştan tekrarlanabileceğini ve muhtemelen tekrarlanacağını vurgulamaya gerek yok. Görevimiz azami uyanıklık sergilemek ve tetikte olmaktır. Ve yoldaşlar, uyanık olursak, düşmanlarımızı şimdi ve geçmişte yendiğimiz gibi, gelecekte de yanılmaz biçimde yeneceğiz. *(Şiddetli, uzun süren alkışlar)*

"Pravda" No. 90,
18 Nisan 1928.

KOSTROMA İŞÇİLERİNE SELAMLAMA MEKTUBU

Kostroma işçilerine 1 Mayıs dolayısıyla, Kostroma'da bir anıtın, Partimizin kurucusu Lenin için bir anıtın açılma günü dolayısıyla kardeşçe selam!

Yaşasın Kostroma işçileri!

Yaşasın 1 Mayıs!

Lenin'in anısı, işçi sınıfının kalbinde sonsuza dek yaşasın!

30 Nisan 1928. ***J. Stalin***

"Severnaya Pravda" (Kuzey Pravda'sı) (Kostroma) No. 102, 4 Mayıs 1928.

SOVYETLER BİRLİĞİ LENİNİST KOMÜNİST GENÇLİK BİRLİĞİ VIII. KONGRESİNDE KONUŞMA[15]

16 Mayıs 1928

Yoldaşlar! Genel olarak kongrelerde kazanımlar üzerine konuşmak gelenektir. Kazanımlarımız olduğu kuşkusuz. Bunlar, bu kazanımlar tabii ki küçük değildir ve onları gizlemek için bir neden yok. Ama yoldaşlar, son zamanlarda bizde, kazanımlar üzerine o kadar çok ve bazen usandıracak kadar konuşulmaya başlandı ki, söylenenleri tekrarlamak insanın hevesini kaçırıyor. Bu nedenle alışılmış düzeni bozmama ve sizlere kazanımlarımız üzerine değil, bilakis zaaflarımız üzerine ve bu zaaflarla bağıntılı olarak görevlerimiz üzerine birkaç söz söylememe izin verin.

Burada, iç inşamıza ilişkin görevleri düşünüyorum yoldaşlar.

Bu görevler üç sorunla ilgilidir: politik çalışmamızın çizgisi sorunu, genelde geniş halk kitlelerinin, özelde işçi sınıfının aktivitesinin yükseltilmesi ve bürokratizme karşı mücadele sorunu ve son olarak ekonomik inşamız için yeni kadroların yetiştirilmesi sorunu.

I

İŞÇİ SINIFININ MÜCADELE AZMİNİ GÜÇLENDİRİN

İlk sorunla başlayalım. Mevcut durumun karakteristik bir özelliği, artık beş yıldan beri barışçıl gelişme koşulları altında inşayı yürütmemizdir. Barışçıl gelişimden yalnızca, dış düşmanlarla savaşmamamız anlamında değil, bilakis ülke içinde de iç savaş unsurlarının bulunmaması anlamında sözediyorum. İnşamızın barışçıl gelişme koşullarından kastımız işte budur.

Bu barışçıl gelişme koşullarını elde edebilmek için üç yıl boyunca tüm dünya kapitalistlerine karşı savaştığımızı biliyorsunuz. Bu koşulları zorla elde ettiğimizi biliyorsunuz ve biz bunu en büyük kazanımımız sayıyoruz. Ama, yoldaşlar, her kazanımın, bu arada bu kazanımın da olumsuz yanları vardır. Barışçıl inşa koşulları bizim üzerimizde etkisiz kalmadı. Çalışmamıza, fonksiyonerlerimize, onların mentalitesine damgasını vurdu. Bu beş yıl içinde, rayların üzerindeymişcesine pürüzsüz ilerledik. Bununla bağıntılı olarak bir dizi fonksiyonerimizde, herşeyin yağlanmış gibi işleyeceği, sanki bir ekstra trende oturuyor ve aktarma yapmaksızın doğrudan sosyalizme gidiyormuşuz ruh hali doğdu.

"Kendiliğinden yürüme" teorisi, "şansa güvenme" teorisi, "her şeyin kendiliğinden düzeleceği", bizde sınıfların olmadığı, düşmanlarımızın sakinleştiği, bizde herşeyin saat gibi işleyeceği teorisi bu zemin üzerinde ortaya çıktı. Tembelliğe ve uyuklamaya belirli bir eğilim bundandır. Ve bu uyuklama psikolojisi, bu işlerin "kendiliğinden yürüyeceği" psikolojisi — barışçıl gelişim döneminin olumsuz yanı işte budur.

Bu tür ruh halinin tehlikesi nerede yatar? İşçi sınıfının bakışını bulandırmasında, düşmanlarını tanımasını engellemesinde, işçi sınıfının düşmanlarımızın zayıflığı üzerine palavracı konuşmalarla uyutulması ve mücadele isteğinin zayıflatılmasında yatar.

Partide bir milyon, Komünist Gençlik Birliği'nde iki milyon, sendikalarda on milyon üyemiz olması yeterli görülmemeli ve böylece düşman üzerinde nihai zafer için her şeyin garanti olduğuna inanılmamalıdır. Bu yanlış olurdu yoldaşlar. Tarih en büyük orduların, burnu büyüdüğünde, kendi güçlerine çok fazla güvendiklerinde, düşmanın gücünü fazla hesaba katmadıklarında, uykuya dalıp, savaş azmini yitirerek kritik anda gafil avlandıklarında mahvolduklarını öğretiyor.

Eğer tarihin derslerini kendine mal edinmezse, eğer sınıfının mücadele azmini günbegün çelikleştirmezse, en büyük parti gafil avlanabilir, en büyük parti mahvolabilir. Gafil avlanmak — bu çok tehlikelidir, yoldaşlar. Gafil avlanmak, "sürprizler"in kurbanı olmak, düşman önünde paniğin kurbanı olmak anlamına gelir. Panik ise yıkıma, yenilgiye, batışa götürür.

İç savaş zamanında ordularımızın yaşamından, birlikler yeterli mücadele azmine sahip olmadığında, küçük bölüklerin büyük birlikleri nasıl yendiğine ilişkin birçok örnek anlatabilirim sizlere. 1920 yılında en azından 5000 adamı bulunan üç süvari tümeninin, gafil avlanıp, tanımadıkları, sayıları son derece az olan ve eğer tümenler uyumamış olsalardı paniğe ve şaşkınlığa düşmeyecekleri ve kolayca baş edebilecekleri bir düşman önünde paniğe düştükleri için, tek bir piyade taburu tarafından yenildiğini ve kaotik kaçışa itildiğini anlatabilirim sizlere.

Aynı şey Partimiz, Komünist Gençlik Birliğimiz, sendikalarımız ve genel olarak güçlerimiz için geçerlidir. Artık bizde sınıf düşmanlarının bulunmadığı, bunların yenildiği ve tasfiye olduğu doğru değildir. Hayır, yoldaşlar, bizde sınıf düşmanları vardır. Ve yalnızca var olmakla kalmıyorlar, bilakis gelişiyorlar ve Sovyet iktidarına karşı harekete geçmeye çalışıyorlar.

Köyün kapitalist unsurlarının Sovyet iktidarının politikasını akamete uğratmaya çalıştığı bu yılın kışındaki alım zorluklarımız bunu kanıtlıyor.

Uluslararası sermayenin ve ülkemiz burjuvazisinin Sovyet iktidarına karşı ortak hareketinin bir ifadesi olan Şahti Olayı bunu kanıtlıyor.

İç ve dış politika alanından, bildiğiniz ve burada daha fazla üzerinde durmam gerekmeyen sayısız olgu bunu kanıtlıyor.

İşçi sınıfının bu düşmanları üzerine susulmamalıdır. İşçi sınıfının sınıf düşmanlarının güçlerini küçümsemek bir suç olurdu. Özellikle şimdi, işçi sınıfının mücadele isteğini zayıflatan uyuklama teorisi, "kendiliğinden yürüme" teorisinin nispeten elverişli bir zemin bulduğu barışçıl gelişimimiz döneminde bütün bunlar üzerine susulmamalıdır.

Alım krizinin ve Şahti Olayının muazzam eğitici önemi, tüm örgütlerimizi sarsmış, "kendiliğinden yürüme" teorisini yıkmış ve var olan, uyumayan ve bunlara karşı işçi sınıf güçlerinin uyanıklılığını, devrimci ruhunu, mücadele azmini güçlendirmek gereken sınıf düşmanlarının varlığını bir kez daha vurgulamış olmasıdır.

Partinin acil görevi, günlük çalışmasının politik çizgisi bu nedenle, ***İşçi sınıfının sınıf düşmanlarına karşı mücadele azminin yükseltilmesidir.***

Komünist Gençlik Birliği'nin şu anki kongresinin ve özellikle "Komsomolskaya Pravda'nın bu göreve bugün her zamankinden daha çok yaklaştığı saptanmalıdır. Konuşmacıların açıklamalarında ve "Komsomolskaya Pravda'nın makalelerinde, bu görevin öneminin vurgulandığını biliyorsunuz. Bu çok iyi, yoldaşlar. Yalnız bu görevi geçici bir görev olarak görmemek gerekir, çünkü proletaryanın mücadele azmini güçlendirme görevi, ülkemizde sınıflar olduğu ve kapitalist kuşatma sürdüğü sürece, tüm çalışmamızın içine işlemiş olması gereken bir görevdir.

II

TABANDAN KİTLESEL ELEŞTİRİYİ ÖRGÜTLEYİN

İkinci sorun, bürokratizme karşı mücadele görevi, eksikliklerimizin kitlesel eleştirisinin örgütlenmesi görevi, tabandan kitlesel denetimin örgütlenmesi görevi ile ilgilidir.

İlerlememizin en kötü düşmanlarından biri bürokratizmdir. O bütün örgütlerimizin — gerek parti örgütlerinin gerek Komünist Gençlik Birliği örgütlerinin, gerek sendikal örgütlerin gerekse de ekonomik örgütlerin içinde yaşar. Bürokratlardan sözedildiğinde, kural olarak, karikatürlerimizde genellikle gözlüklü kişiler olarak temsil edilen, eski partisiz memurlar gösterilir. (*Gülüşmeler.*) Bu tam doğru değildir, yoldaşlar. Yalnızca eski bürokratlar sözkonusu olsaydı, o zaman bürokratizme karşı mücadele dünyanın en kolay işi olurdu. Kötü olan, eski bürokratların sözkonusu olmamasıdır. Yeni bürokratlar sözkonusudur, yoldaşlar, Sovyet iktidarına sempati duyan bürokratlar sözkonusudur, ve nihayet komünist saflardan bürokratlar sözkonusudur. Komünist bürokrat, bürokratın en tehlikeli tipidir. Neden? Bürokratizmini Parti üyeliğiyle maskelediği için. Ve bu tür komünist bürokratlar bizde ne yazık ki az değildir.

Parti örgütlerimizi alın. Smolensk Olayını, Artyomovsk Olayını vs. mutlaka okumuşsunuzdur. Acaba bu bir raslantı mıdır? Parti örgütlerimizin bazı organlarındaki bu utanç verici ahlaki sarsıntı ve ahlaki çöküş örnekleri neyle açıklanır? Orada parti tekelinin abese vardırılması, kitlelerin sesinin boğulması, Parti-içi demokrasinin ortadan kaldırılması ve bürokratizmin beslenmesiyle. Bu kötülükle nasıl mücadele edilebilir? Bu kötülüğe karşı, Parti kitlelerinin tabandan denetiminin örgütlenmesinden, Parti-içi demokrasinin geliştirilmesinden başka bir araç olmadığı ve olamayacağı düşüncesindeyim. Bu demoralize unsurlara karşı Parti kitlelerinin öfkesinin körüklenmesine ve bu tür unsurları defetmeleri için onlara olanak verilmesine itiraz olabilir? Buna zor itiraz edilir.

Ya da örneğin Komünist Gençlik Birliği'ni alalım. Komünist Gençlik Birliği'nde şurda burda, tamamen demoralize olmuş unsurların bulunduğunu ve bunlara karşı mutlaka müsamahasız bir mücadele yürütülmesi gerektiğini elbette reddetmezsiniz. Fakat demoralize unsurları bırakalım. Komünist Gençlik Birliği içinde, odağında tek tek kişilerin bulunduğu ilkesiz bir grup mücadelesinin, Komünist Gençlik Birliği'nde atmosferi zehirleyen bir mücadelenin son örneğini ele alalım. Komünist Gençlik Birliği'nde Marksistler lam-

bayla aranmak zorunda kalınırken, istenen sayıda "Kosarev'ci" ve Sobolev'ci"nin bulunabilmesi nasıl açıklanır? (*Alkışlar.*) Bu olgu, eğer Komünist Gençlik Birliği'nin tepedeki gruplarının bazı organlarında bir bürokratik kemikleşme süreci yaşandığını kanıtlamıyorsa ya neyi kanıtlıyor?

Ya sendikalar? Sendikalarda bürokratizmin fazlasıyla bulunduğunu kim inkâr edebilir? Fabrikalarda üretim konferanslarımız var. Sendikalarda geçici denetim komisyonlarımız var. Bu örgütlerin görevi, kitleleri uyandırmak, eksikliklerimizi ortaya çıkarmak ve inşamızın iyileştirilmesinin yollarını göstermektir. Bu örgütler bizde neden gelişmiyor? Neden fıkır fıkır yaşamla dolu değiller? Sendikalardaki bürokratizme ilave olarak Parti örgütlerindeki bürokratizmin, işçi sınıfının bu önemli örgütlerinin gelişimini önledikleri açık değil midir?

Nihayet ekonomik örgütlerimiz. Ekonomik örgütlerimizin bürokratizmden mustarip olduğunu kim inkâr edebilir? Yalnızca Şahti Olayını alın. Şahti Olayı, ekonomik organlarımızın ilerlemediğini, bilakis süründüğünü, kendisini zorla sürüklediğini kanıtlamıyor mu?

Bütün bu örgütlerde bürokratizme nasıl son verilebilir?

Bunun için yalnızca bir tek yol vardır — tabandan denetimin örgütlenmesi, kurumlarımızda bürokratizme karşı, bunların eksikliklerine karşı, hatalarına karşı işçi sınıfının milyonluk kitlelerinin eleştirisinin örgütlenmesi.

Örgütlerimizde bürokratik suistimallere karşı emekçilerin öfkesini alevlendirdiğimizde, geçmişte liyakatları bulunan, ama şimdi bürokratizm hastalığına yakalanmış bazı yoldaşlarımıza dokunmak zorunda kalacağımızı biliyorum. Ama bu bizi, tabandan denetimi örgütlemekten alıkoyabilir mi? Alıkoyamaz ve alıkoymamalı diye düşünüyorum. Eski liyakatlar için onların önünde eğilinmeli, ama yeni hatalar ve bürokratizm için adamakıllı tepelerine binilmelidir (*Gülüşmeler, alkışlar*). Başka nasıl olabilir? Davanın çıkarları gerektiriyorsa, bu neden yapılmasın?

Üstten eleştiri üzerine, İşçi-Köylü Müfettişliği tarafından eleştiri, Partimiz MK'sı vs. tarafından eleştiri üzerine konuşuluyor. Bütün bun-

lar tabii ki iyi. Ama yeterli olmaktan çok uzak. Dahası, esas mesele şimdi hiç de bu değil. Şimdi esas mesele, genelde bürokratizme karşı, özelde çalışmamızdaki eksikliklere karşı, tabandan geniş bir eleştiri dalgasını harekete geçirmektir. Ancak baskının iki yandan —gerek üstten gerekse de alttan— gelmesini sağlarsak, ağırlık tabandan eleştiriye kaydırılırsa, mücadelede başarılar ve bürokratizmin kökünün kazınması beklenebilir.

Yalnızca liderlerin inşa deneyimine sahip olduklarını sanmak yanlış olur. Bu doğru değildir, yoldaşlar. Sanayimizi inşa eden milyonluk işçi kitleleri inşada hergün, bizim için, liderlerin deneyimlerinden daha az değerli olmayan muazzam deneyimler biriktiriyorlar. Tabandan eleştiriye, tabandan denetime, başka şeylerin yanısıra, milyonlarca kitlenin bu deneyimlerinin yitip gitmemesi için, bunların gözönüne alınması ve hayata geçirilmesi için gereksinimimiz var.

Partinin acil görevi bundandır: ***Bürokratizme karşı müsamahasız mücadele, tabandan kitlesel eleştirinin örgütlenmesi, eksikliklerimizin giderilmesi üzerine pratik kararlarda bu eleştirilerin gözönünde tutulması.***

Komünist Gençlik Birliği'nin ve özellikle "Komsomolskaya Pravda"nın, bu görevin önemini hesaba katmadıkları söylenemez. Burada eksiklik, bu görevin yerine getirilmesinin sıkça sonuna dek götürülmemesinde yatıyor. Ama bunu sonuna dek götürmek için, yalnızca eleştirilerin değil, bilakis eleştirilerin sonuçlarının da, eleştiri sonucunda uygulanan iyileştirmelerin de gözönünde tutulması zorunludur.

III

GENÇLİK BİLİME EGEMEN OLMALIDIR

Üçüncü görev, sosyalist inşa için yeni kadroların yetiştirilmesi sorunu ile ilgilidir.

Tüm ekonomimizin dönüşümünün muazzam görevleriyle karşı karşıyayız yoldaşlar. Tarımda, birleşmiş, toplumsal büyük çiftliklerin

temelini atmak zorundayız. Molotov yoldaşın bugün yayınlanmış olan yazısından[19], Sovyet iktidarının önüne, küçük, dağınık köylü çiftliklerini kollektiflerde bileştirme ve yeni büyük Sovyet tahıl çiftlikleri yaratma son derece zor görevini koyduğunu öğrenmiş olmalısınız. Bunlar, çözülmeden, ciddi ve hızlı bir ilerlemenin olanaksız olduğu görevlerdir.

Sovyet iktidarı sanayide en üst derecede yoğunlaşmış büyük üretime dayanırken, tarımda en yüksek derecede dağınık küçük köylü çiftliklerine dayanmaktadır. Bunlar yalnızca yarı yarıya satılık tahıl çiftlikleridir ve ekim alanları savaş öncesi duruma ulaşmış olmasına rağmen, savaş öncesi çiftliklerden çok daha az satılık tahıl verirler. Gelecekte tahıl alımında ortaya çıkabilecek her türlü olası zorlukların temeli budur. Bu durumdan kurtulmak için, enerjik biçimde, tarımda toplumsal bir büyük üretimin örgütlenmesine gidilmek zorundadır. Fakat büyük çiftlik örgütlemek için, tarım bilimine egemen olunmalıdır. Ona egemen olmak içinse, öğrenmek gerekir. Oysa tarım bilimine egemen olanların sayısı bizde fevkalâde azdır. Yeni, toplumsal tarım için, yeni, genç mimar kadrolar yetiştirme görevi bundandır.

Bizde sanayiin durumu çok daha iyidir. Ama burada da, yeni mimar kadroların eksikliği ilerlememizi engelliyor. Yeni mimar kadrolar sorununun sosyalist sanayi için ne kadar yakıcı olduğunu anlamak için, yalnızca Şahti Olayını anımsamak yeter. Elbette, sanayiin inşası için eski uzmanlarımız var. Ama birincisi, bunlar çok az, ikincisi içlerinden hepsi yeni sanayii inşa etmeye istekli değil, üçüncüsü bunların birçoğu inşanın yeni görevlerini anlamıyor, dördüncüsü bunların önemli bir bölümü bu arada yaşlandı ve çekiliyor. İşi ilerletebilmek için, işçi sınıfının, komünistlerin, genç komünistlerin saflarından, hızlandırılmış tempoda yeni uzman kadrolar yaratmak zorundayız.

Gerek tarım gerekse de sanayi alanında inşayı seven ve inşayı yönetmek isteyen yeterince insanımız var. Ama inşa etmeyi ve yönetmeyi bilen insan inanılmaz derecede az. Tersine bu alanda karacahillik bizde çok fazladır. Dahası bizde, kültürel geriliğimizi yüceltmeye hazır kişiler var. Okuma-yazman yok mu, ya da yanlış mı yazıyorsun ve geriliğinle gururlanıyor musun, o zaman sen

"tezgâhtan" bir işçisin, o zaman saygı ve itibar görürsün. Ama kültürel geriliği aşmışsan, okuma-yazmayı öğrenmişsen, bilime egemen olmuşsan, o zaman bir yabancısın, o zaman kitlelerden "koptun", işçi olmaktan çıktın.

Bu barbarlığı ve yabanıllığı, bilime ve kültürlü insana bu barbarca tavrı bertaraf etmedikçe bir adım ilerleyemeyeceğimizi düşünüyorum. İşçi sınıfı, kültürel geriliğini aşmayı bilmedikçe, kendi aydınlarını yetiştirmeyi bilmedikçe, bilime egemen olmadıkça ve ekonomiyi bilimsel temelde yönetmeyi bilmedikçe ülkenin gerçek efendisi haline gelemez.

Şimdi mücadele koşullarının iç savaş dönemindekilerden farklı olduğu kavranmalıdır, yoldaşlar. İç savaş döneminde düşman mevzileri, cesaretle, cüretkârlıkla, süvari saldırılarıyla ele geçirilebilirdi. Bugün ekonominin barışçıl inşası koşulları altında süvari saldırıları işi yalnızca bozabilir. Cesaret ve cüretkârlığa tıpkı eskiden olduğu gibi şimdi de gereksinim var. Ama yalnızca cesaret ve cüretkârlıkla fazla bir yere varılamaz. Şimdi düşmanı yenmek için, sanayii, tarımı, ulaşımı, ticareti inşa etmeyi bilmek gerekir, ticarette kibirli, burnu büyük yaklaşımdan vazgeçilmelidir.

İnşa etmek için bir şey bilmek gerekir, bilime egemen olmak gerekir. Bir şey bilmek için ise öğrenmek gerekir. İnatla, sabırla öğrenmek. Herkesten — gerek düşmandan gerekse de dosttan, özellikle düşmandan öğrenmek. Düşmanların bilgisizliğimize, geriliğimize güleceğinden korkmaksızın dişlerimizi sıkarak öğrenmek.

Önümüzde bir kale var. Onun adı, bu kalenin adı, sayısız bilgi dallarıyla bilimdir. Bu kaleyi ne pahasına olursa olsun almak zorundayız. Bu kaleyi, eğer yeni bir yaşamın kurucusu olmak, eski hassa alayının gerçekten yeni kuşağı olmak istiyorlarsa gençlik ele geçirmelidir.

Şimdi kendimizi her şey üzerine biraz laflamayı bilen ***genel olarak*** komünist kadroların, ***genel olarak*** bolşevik kadroların yetiştirilmesiyle sınırlayamayız. Amatörlük ve çokbilmişlik şimdi bizim için köstektir. Şimdi gereksinim duyduğumuz, metal sanayii, tekstil sanayii, yakıt sanayii, kimya, tarım, ulaşım, ticaret, kitapçılık vs. için Bolşevik ***uzmanlardır.*** Şimdi Bolşevik saflardan, çeşitli bilgi alan-

larında, branşlarına egemen gruplara, yüzlerce, binlerce yeni kadroya gereksinimimiz var. Bu olmaksızın, ülkemizde, sosyalist inşanın hızlı bir temposundan hiç sözedilemez. Bu olmaksızın, ilerlemiş kapitalist ülkelere yetişmemizden ve onları geçebilmemizden hiç sözedilemez.

Bilime egemen olmak, tüm bilgi dallarında yeni Bolşevik uzman kadrolar yaratmak, öğrenmek, öğrenmek, büyük bir inatla öğrenmek — şimdi görev budur.

Bilim egemen olmak için devrimci gençliğin kitlesel bir seferi — şimdi gereksinimimiz olan şey budur, yoldaşlar. (*Şiddetli alkışlar, sesler: "Hurra!", "Bravo!" Herkes ayağa kalkar*).

"Pravda" No. 113,
17 Mayıs 1928.

"KOMSOMOLSKAYA PRAVDA"YA

Varlığının üçüncü yıldönümü vesilesiyle

"Komsomolskaya Pravda"ya, işçi ve köylü gençliğimizin mücadele organına dostça selamlar!

Ona, gençliğin işçi sınıfının düşmanlarına karşı uzlaşmaz mücadele ruhuyla, tüm dünyada komünizmin tam zaferi için mücadele ruhuyla eğitilmesi cephesinde, bu zorlu cephede başarı diliyorum!

"Komsomolskaya Pravda", uyuyanları uyandıran, yorgunları canlandıran, geride kalanları ileri iten bir çan olsun, kurumlarımızın bürokratizmini şiddetle eleştirsin, çalışmamızın eksikliklerini ortaya çıkarsın, inşamızın başarılarını göstersin ve böylece yeni insanların, sosyalizmin yeni kurucularının, eski Bolşevik hassa alayından nöbeti devralmaya yetenekli yeni kuşak delikanlı ve kızların yetişmesini teşvik etsin!

Devrimimizin gücü, bizde, eski ve yeni kuşak devrimciler arasında uçurum bulunmamasında yatar. Bizde eski ve yeni hassa alayı, birleşik bir cephede, gerek iç gerekse de dış düşmanlara karşı tek bir safta birlikte yürüdükleri için zafer kazanıyoruz.

Görev, bu birliği korumak ve sağlamlaştırmaktır.

"Komsomolskaya Pravda", Bolşeviklerin eski ve yeni hassa alayı arasındaki bu birlik düşüncesinin yorulmaz yayıcısı olsun!

26 Mayıs 1928. *J. Stalin*

"Komsomolskaya Pravda" No. 122,
27 Mayıs 1928.

SVERDLOV ÜNİVERSİTESİ'NE

Varlığının onuncu yıldönümü vesilesiyle

Sverdlov Üniversitesi'nin[117] on yıllık varlığı, yeni Leninist kadroların yetiştirilmesi mücadelesi cephesinde Partinin muazzam bir kazanımıdır.

Bu on yıl içinde Sverdlov Üniversitesi Partiye, eski Bolşevik hassa alayından nöbeti devralan, komünizm davasına bağlı yüzlerce ve binlerce genç fonksiyoner sağladı.

Varlığının bu on yılında üniversite kendini tamamen kanıtladı ve böylece kurucusunun, komünizmin öncü savaşçısı Y.M. Sverdlov'un adım boşuna taşımadığını gösterdi.

Partinin işçi fonksiyonerlerine, Marx ve Lenin'in bilimsel yöntemine egemen olmayı ve onu sosyalist inşada doğru kullanmayı öğretmek — Sverdlov Üniversitesi'nin şerefle yerine getirmiş olduğu, getirdiği ve getireceği görev budur.

Komünist Y.M. Sverdlov Üniversitesi'nin onuncu yıldönümünde eski ve yeni Sverdlov öğrencilerine selam!

Sverdlov öğrencilerinin jübile kursiyerlerine — sosyalizmin yeni kurucu birliğine selam!

J. Stalin

"Pravda" No. 122,
27 Mayıs 1928.

TAHIL CEPHESİNDE

Komünist Akademi ve Sverdlov Üniversitesi Kızıl Profesörlük Enstitüsü öğrencileriyle bir görüşmeden

28 Mayıs 1928

Soru: Tahıl sorununda zorluklarımızın temeli olarak ne görülmelidir? Bu zorluklardan çıkış yolu nerededir? Bu zorluklardan, genelde sanayimizin gelişim temposu, özellikle de hafif ve ağır sanayi arasındaki karşılıklı etki açısından, hangi sonuçlar çıkarılmalıdır?

Yanıt: İlk bakışta tahıl zorluklarımızın rastlantısal karakterde olduğu, yalnızca kötü plânlamanın sonucu, yalnızca ekonominin koordinasyonunda bir dizi hatanın sonucu olduğu sanılabilir.

Ama bu yalnızca ilk bakışta böyle görünebilir. Gerçekte burada zorlukların nedenleri çok daha derinlerde yatıyor. Kötü plânlama ve ekonominin koordinasyonundaki hataların burada önemli bir rol oynadığına hiçbir kuşku olamaz. Ama her şeyi kötü plânlama ve rastlantısal hatalarla açıklamak istemek, en kaba hataya düşmek demektir. Plânlamanın rolünü ve önemini küçümsemek yanlış olurdu. Fakat, bizim artık herşeyi plânlamanın ve düzenlemenin mümkün olduğu bir gelişme aşamasına ulaştığımızı varsayarak, plân ilkesinin rolünü abartmak daha da büyük bir hata olurdu.

Ekonomimizde plânlı olarak etkileyebileceğimiz unsurlar dışında, şimdilik plânlamadan kaçan başka unsurların da olduğu, son olarak,

karşımızda düşmanca duran ve Devlet Plânlama Komisyonu'nun plânlama çalışmasıyla kolayca aşılamayacak olan sınıfların da bulunduğu unutulmamalıdır.

Bu nedenle her şeyin basit rastlantıya, plânlama hatalarına vs. bağlanamayacağına inanıyorum.

Öyleyse tahıl cephesindeki zorluklarımızın temeli neden ibarettir?

Tahıl zorluklarımızın temeli, bizde satılık tahıl üretiminin, tahıl talebinden daha yavaş büyümesinden ibarettir.

Sanayi büyüyor. İşçilerin sayısı artıyor. Kentler büyüyor. Nihayet endüstriyel hammaddeler (pamuk, keten, şeker pancarı vs.) üreten ve satılık tahıl talebinde bulunan bölgeler gelişiyor. Bütün bunlar tahıla, satılık tahıla olan talebin hızla artmasına neden oluyor. Satılık tahıl üretimi ise korkunç yavaş bir tempoda gelişiyor.

Devletin tasarrufunda bulunan alınmış tahıl miktarının bu yıl, geçen ya da daha önceki yıldan az olduğu iddia edilemez. Tersine, devletin elinde bu yıl geçen yıla göre çok daha fazla tahıl vardı. Ve buna rağmen tahıl zorluklarıyla karşı karşıyayız.

İşte bazı rakamlar. 1925 / 26 yılında 1 Nisan'a dek 434 milyon pud tahıl alabildik. Bunun 123 milyon pudunu yurtdışına ihraç ettik. Yani alınan tahılın 311 milyon pudu ülkede kaldı. 1926 / 27 yılında 1 Nisan'a dek 596 milyon pud alınmış tahıla sahiptik. Bunun 153 milyon pudunu yurtdışına ihraç ettik. Ülkede alınmış tahılın 443 milyon pudu kaldı. 1927 / 28 yılında 1 Nisan'a dek 576 milyon pud alınmış tahıla sahiptik. Bunun 27 milyon pudunu yurtdışına ihraç ettik. Ülkede alınmış tahılın 549 milyon pudu kaldı.

Başka bir deyişle, bu yılın 1 Nisan'ında ülke gereksinimi için geçen yıldan 100 milyon pud ve bir önceki yıldan 230 milyon pud daha fazla alınmış tahıla sahiptik. Yine de bu yıl tahıl cephesinde zorluklarımız var.

Raporlarımdan birinde daha önce, bu zorlukların köyün kapitalist unsurları tarafından, hepsinden önce de Kulaklar tarafından Sovyet ekonomi politikasının akamete uğratmak için kullanıldığını söylemiştim. Sovyet iktidarının Kulakların Sovyet düşmanı hareketlerine bir son verme, hedefini güden bir dizi önlemler aldığını bi-

liyorsunuz. Bu nedenle burada buna daha fazla değinmeyeceğim. Bu örnekte beni başka bir sorun ilgilendiriyor. Satılık tahıl üretiminin yavaş büyümesinin nedenleri sorununu, ekim alanında ve brüt tahıl üretiminde artık savaş-öncesi normlara ulaşmış olmamıza rağmen bizde satılık tahıl üretiminin tahıl talebinden daha yavaş gelişmesi sorununu kastediyorum.

Gerçekten de, ekim alanında savaş-öncesi normlara ulaşmış olduğumuz olgu değil midir acaba? Evet, bu olgudur. Brüt tahıl üretiminin daha geçen yıl savaş öncesinin normuna, yani 5 milyar puda ulaştığı olgu değil midir acaba? Evet bu, olgudur. O zaman tüm bunlara rağmen savaş öncesine göre yarı yarıya daha az satılık tahıl üretmemiz ve savaş öncesi miktarın ancak yirmide biri kadar ihraç etmemiz neyle açıklanır?

Bu herşeyden önce ve esas olarak tarımımızın yapısının, Ekim devriminin sonucunda, satılık tahılın en büyük miktarını temin eden çiftlik sahipleri ve Kulakların büyük çiftliklerinden, satılık tahılın en az miktarını temin eden küçük ve orta köylü çiftliklere geçiş dolayısıyla, maruz kaldığı değişimle açıklanır. Yalnızca savaştan önce 15-16 milyon bireysel çiftliğe sahip olmamız, buna karşılık şimdi 24-25 milyon köylü çiftliğine sahip olmamız olgusu, yalnızca bu olgu bile, tarımımızın ana temelinin şu anda, minimum satılık tahıl temin eden küçük-köylü çiftliği olduğunu gösteriyor.

İster toprak sahiplerinin, Kulakların çiftlikleri, isterse kollektif çiftlik olsun, tarımsal büyük işletmenin gücü, büyük işletmenin makine kullanma, bilimsel kazanımlardan yararlanma, yapay gübre kullanma, emek üretkenliğini yükseltme ve bu şekilde en fazla satılık tahıl miktarını temin etme olanağına sahip olmasında yatar. Ve tersine, küçük-köylü çiftliğinin zaafı, onun bu olanaklardan yoksun olması ya da neredeyse yoksun olması, bu nedenle çok az bir satılık üretimi olan yarı yarıya tüketim çiftliği olmasında yatar.

Örneğin kollektif ve Sovyet çiftliklerini alalım. Bunlar bizde (bizim ülkemizde —ÇN.) toplam brüt üretimlerinin yüzde 47,2'sini satılık tahıl olarak teslim ederler. Başka bir deyişle, savaş öncesi dönemde toprak sahiplerinin çiftlikleriyle kıyaslandığında onlardan daha fazla

satılık tahıl teslim ediyorlar. Ya küçük ve orta köylü çiftlikleri? Bunlar bizde toplam üretimlerinin yalnızca yüzde 11, 2'sini satılık tahıl olarak teslim ediyorlar. Gördüğünüz gibi, aradaki fark oldukça açık bir dil konuşuyor.

Geçmişte, savaş öncesi dönemde ve şimdi, Ekim devriminden sonraki dönemde, tahıl üretiminin yapısı üzerine açık bir tablo sunan bazı rakamlar aşağıdadır. Bu rakamlar, Merkezi İstatistik Dairesi Kurulu üyesi Nemçinov yoldaşa aittir. Bu rakamlar, Nemçinov yoldaşın memorandumundaki ihtirazi kayıtta ifade edildiği gibi, kesinlik iddiasında değildir, bunlar yalnızca yaklaşık bir hesaplama yapma olanağı sağlar. Ancak bu rakamlar, savaş öncesi dönemle Ekim sonrası

	Brüt tahıl üretimi		Satılık tahıl (Köy dışında sürüm)		
	Milyon Pud	Yüzde	Milyon Pud	Yüzde	Satılık tahılın payı Yüzde
Savaştan önce					
1- Çiftlik sahipleri..	600	12	281,6	21,6	47,0
2- Kulaklar.....	1900	38	650,0	50,0	34,0
3- Orta köylüler ve yoksul köylüler...	2500	50	369,0	28,4	14,7
Toplam.....	5000	100	1300.6	100	26.0
Savaştan sonra (1926/27):					
1- Sovyet ve Kollektif çiftlikler.....	80	1,7	37,8	6,0	47,2
2- Kulaklar.....	617	13,0	126,0	20,0	20,0
3- Orta köylüler ve yoksul köylüler.	4052	85,3	466,2	74,0	11,2
Toplam.....	4749	100	630,0	100	13,3

dönem arasında, genelde tahıl üretiminin yapısı, özelde de satılık tahıl üretimi açısından farkı anlamak için tamamen yeterlidir.

Bu tablo neyi gösteriyor?

İlk olarak, tahılın ağırlıklı miktarının üretiminin, çiftlik sahipleri ve Kulaklardan küçük ve orta köylülere geçtiğini gösteriyor. Bu, küçük ve orta köylülerin, çiftlik sahiplerinin boyunduruğundan tümüyle kurtulduktan ve Kulakların gücünü esas olarak imha ettikten sonra, maddi durumlarını temelli düzeltme olanağını elde ettikleri anlamına gelir. Bu Ekim Devriminin bir sonucudur. Ekim Devriminin, köylülüğün ana kitlelerine sağladığı tayin edici kazanım ifadesini herşeyden önce burada bulur.

İkinci olarak, bizde satılık tahılın esas olarak küçük ve herşeyden önce de orta köylülerin malı olduğunu gösteriyor. Bu, SSCB'nin yalnızca brüt tahıl üretimi bakımından değil, Ekim Devriminin sonucunda aynı zamanda satılık tahıl üretimi bakımından da bir küçük-köylü ekonomisi ülkesi haline, orta köylülüğün ise tarımın "merkezi figürü" haline geldiği anlamına gelir.

Üçüncü olarak, çiftlik sahiplerinin (büyük) çiftliklerinin ortadan kaldırılması, Kulakların (büyük) çiftliklerinin üçte birden aza indirilmesi ve küçük-köylü ekonomisine geçiş, tahıl üretimi alanında bir ölçüde gelişmiş toplumsal büyük çiftliklerin (kollektif çiftlikler, Sovyet çiftlikleri) yokluğunda, yalnızca yüzde 11'lik bir mal üretimiyle, savaş öncesi dönemle karşılaştırıldığında, satılık tahıl üretiminde çarpıcı bir gerilemeye yol açması gerektiğini ve gerçekten de açtığını gösteriyor. Brüt tahıl üretimi savaş öncesinin normuna ulaşmış olmasına rağmen, şimdi yarı yarıya az satılık tahıla sahip olduğumuz olgudur.

Tahıl cephesindeki zorluklarımızın temeli budur.

Tahıl alımındaki zorluklarımızın neden basitçe rastlantı olarak değerlendirilmemesi gerektiğinin nedeni budur.

Kuşkusuz burada, ticaret örgütlerimizin gereksiz bir biçimde, bir dizi küçük ve orta kentin tahıl ikmalini üstlenmiş olmaları durumu da belirli bir negatif rol oynamıştır, bu, devletin tahıl stoklarını belirli ölçülerde azaltmak zorundaydı. Ama tahıl cephesindeki zor-

luklarımızın temelinin burada yatmadığı, bilakis satılık tahıl talebi artarak gelişirken, tarımsal üretimimizin satılık bölümünün yavaş gelişmesi olgusunda yattığından kuşku duymak için neden yoktur.

Bu durumdan çıkış yolu nedir?

Bu durumdan çıkış yolunu, Kulak ekonomisine dönüşte, Kulak ekonomisinin geliştirilmesinde gören kişiler var. Bu kişiler, bugünlerde böyle şeyler hakkında gevezelik etmenin tehlikeli olduğunu herhalde kavradıklarından, çiftlik sahipleri ekonomisine geri dönüşten sözetmeye cesaret edemiyorlar. Ama Sovyet iktidarının yararına... Kulak ekonomisini her biçimde teşvik etmenin gerekliliğinden bir o kadar severek sözediyorlar. Bu kişiler, Sovyet iktidarının aynı anda iki karşıt sınıfa dayanabileceği görüşündedirler — ekonomi prensibi işçi sınıfının sömürüsü Kulak sınıfına, ve ekonomik prensibi her türlü sömürünün ortadan kaldırılması olan işçi sınıfına. Bir gericiye yakışır bir hüner.

Bu gerici "plânların" işçi sınıfının çıkarlarıyla, Marksizmin ilkeleriyle, Leninizmin görevleriyle hiçbir ortak yanı olmadığını kanıtlamak gerekmez. Kulakların kent kapitalistlerinden "daha kötü olmadığı", Kulakların asla kentteki NEP'çilerden daha büyük bir tehlike teşkil etmediği ve bu nedenle şimdi Kulaklardan "korkmamamız" gerektiği lafları — bu laflar, işçi sınıfının ve köylülüğün büyük kitlesinin uyanıklığını körleten boş liberal gevezeliklerdir. Şu unutulmamalı: Sanayide, kentteki küçük kapitalistin karşısına, tüm sanayi mallarının yığınının onda dokuzunu temin eden sosyalist büyük sanayii koyabilirken; köyde, Kulakların büyük üretiminin karşısına üretim alanında henüz güçlenmemiş olan Kulak çiftliklerinin ürettiği tahılın yalnızca sekizde birini üretebilen kollektif ve Sovyet çiftliklerini koyabiliriz. Kulakların büyük çiftliklerinin köydeki önemini tanımamak, köyde kulakların özgül ağırlığının, kent sanayiindeki küçük kapitalistinkinden yüz kez büyük olduğu gerçeğini tanımamak, aklını yitirmek, Leninizmden kopmak, işçi sınıfının düşmanlarının yanına geçmek demek olurdu.

Öyleyse bu durumdan çıkış yolu nerededir?

1) Çıkış yolu herşeyden önce, küçük, geri ve dağınık köylü çiftliklerinden makineli, bilimin kazanımlarıyla donanmış ve maksimum satılık tahıl üretebilecek durumda olan birleşik, büyük, toplumsal çiftliklere geçmekte yatmaktadır. Çıkış yolu, bireysel köylü çiftliklerinden tarımda kollektif, toplumsal işletmelere geçişte yatmaktadır.

Lenin daha Ekim Devriminin ilk günlerinde, Partiyi kollektif çiftlikler örgütlemeye çağırdı. O zamandan bu yana kollektif çiftlikler düşüncesi için propaganda Partimizde sona ermedi. Ama ancak son zamanlarda kollektif çiftlikler örgütleme çağrısı kitlesel bir yankı buldu. Bu herşeyden önce, köyde kooperatifçiliğin kapsamlı gelişiminin, köylülerin ruh halinde kollektif çiftlikler lehine bir değişim hazırlamış olmasıyla açıklanır, fakat daha şimdiden desiyatin başına 150-200 pud ürün alan ve yüzde 30-40 satılık tahıl teslim eden bir dizi kollektif çiftliğin olması gerçeği, yoksul köylülükte ve orta köylülüğün alt tabakalarında kollektif çiftliklere ciddi bir heves yarattı.

Devletin, kollektifleştirme hareketini önemli ölçüde finanse etme olanağını ancak son zamanlarda elde etmiş olması durumu da burada daha az önemde değildir. Devletin bu yıl kollektif çiftlikleri desteklemek için geçen yılkinden iki kat fazla para ayırdığı biliniyor (60 milyon rubleden fazla). XV. Parti Kongresi, bir kollektifleştirme kitle hareketi için koşulların artık olgunlaştığını, kollektifleştirme hareketinin güçlendirilmesinin, ülke tahıl üretiminin satılık bölümünün artırılması için en önemli araçlardan biri olduğunu açıklarken tümüyle haklıydı.

1927 yılında kollektif çiftliklerde brüt tahıl üretimi Merkezi İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, 55 milyon puddan az değildi, üretimin satılık bölümü ortalama yüzde 30'du. Yeni kollektif çiftliklerin kurulması yönünde artan bir dalga ve bu yılın başında eskilerin genişletilmesi, yıl sonuna dek kollektif çiftliklerdeki tahıl üretiminde önemli bir artış sağlamak zorundadır. Görev, kollektifleştirme hareketinin şu anki gelişme temposunu korumak, kollektif çiftlikleri büyütmek, hayali kollektif çiftliklerden vazgeçmek, onların yerine gerçek kollektif çiftlikler yaratmak ve kollektif çiftliklerin tüm satılık tahıllarını devlet ve kooperatif örgütlerine tes-

lim etmek zorunda olduğu, aksi halde ellerinden devlet sübvansiyonlarının ve kredilerinin alındığı bir düzen saptamaktır. Bu koşullara riayet edildiğinde, kollektif çiftliklerden 3-4 yıl içinde yüz milyon puda kadar satılık tahıl elde etmeyi sağlayabileceğimizi sanıyorum.,

Bazen, herhalde kollektif çiftliklerle kooperatiflerin iki farklı şey olduğu varsayımıyla, kollektifleştirme hareketi kooperatif hareketinin karşısına konuyor. Bu tabii ki yanlıştır. Hatta bazıları bazen, kollektif çiftlikleri Lenin'in kooperatif plânının karşısına koyacak kadar ileri gidiyorlar. Böyle bir karşı karşıya koymanın gerçekle hiçbir ilgisinin bulunmadığını söylemeye gerek yok. Gerçekte kollektif çiftlikler kooperatiflerin bir türüdür, hem de üretici kooperatiflerin en karakteristik türüdür. Alım, satım ve üretim kooperatifleri vardır. Kollektif çiftlikler genelde kooperatif hareketinin ve özelde de Leninist kooperatif plânının ayrılmaz bir unsurudur. Leninist kooperatif plânını uygulamak, köylülüğü alım ve satım kooperatiflerinden üretim kooperatiflerine, deyim yerindeyse kollektif çiftlik kooperatifine yükseltmek demektir. Ayrıca bizde kollektif çiftliklerin ancak alım ve satım kooperatiflerinin gelişimi ve güçlenmesi sonucunda ortaya çıkması ve gelişmesi gerçeği bununla açıklanır.

2) Çıkış yolu ikinci olarak, eski Sovyet çiftliklerini genişletmek ve sağlamlaştırmak, yeni büyük Sovyet çiftlikleri örgütlemek ve geliştirmekte yatmaktadır. Merkezi İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, şu anda mevcut Sovyet çiftliklerinde brüt tahıl üretimi 1927 yılında 45 milyon puddan az tutmuyordu, üretimin satılık payı ise yüzde 65'ti. Kuşkusuz Sovyet çiftlikleri devletin belirli bir desteğiyle tahıl üretimini önemli ölçüde artırabilirler.

Ama görev bununla sınırlı değildir. Sovyet Hükümetinin, köylü çiftliklerinin olmadığı bölgelerde, 5-6 yıl içinde 100 milyon puda yakın satılık tahıl teslim edecek olan yeni büyük Sovyet çiftlikleri (10.000 ile 30.000 desiyatin arası) örgütlenmesi doğrultusunda bir kararı vardır. Bu tür Sovyet çiftliklerinin örgütlenmesine artık başlanmıştır. Sovyet hükümetinin bu kararını ne pahasına olursa olsun uygulamak görevimizdir. Bu görevlerin yerine getirilmesi koşuluyla,

3-4 yıl içinde eski ve yeni sovyet çiftliklerinden birlikte 80 - 100 milyon pud satılık tahıl elde etmeyi sağlayacağımıza inanıyorum.

3) Çıkış yolu son olarak, küçük ve orta bireysel köylü çiftliklerinin verimliliğini sistematik olarak artırmakta yatmaktadır. Kulakların bireysel büyük çiftliklerini destekleyemeyiz ve desteklememeliyiz. Fakat, verimliliklerini artırarak ve onları kooperatifsel örgütlerin rayına sokarak küçük ve orta bireysel köylü çiftliklerini destekleyebiliriz ve desteklemek zorundayız. Bu görev eskidir ve bizde daha 1921'de teslim yükümlülüğünün yerine aynî vergi geçirildiğinde özel bir ısrarla ilan edilmişti. Bu görev Partimiz tarafından XIV.[19] ve XV. Parti Kongresinde onaylanmıştır. Bu görevin öneminin altı şimdi, tahıl cephesindeki zorluklarla çiziliyor. Bu nedenle bu görev şimdi, kollektif çiftlikleri ve Sovyet çiftliklerini ilgilendiren ilk iki görevdeki gibi aynı kararlılıkla yerine getirilmelidir.

Tüm veriler, köylü çiftliklerinin verimliliğini birkaç yıl içinde yüzde 15-20 artırmanın mümkün olduğunu gösteriyor. Şu anda bizde kullanılan karasaban sayısı 5 milyondan az değildir. Yalnızca bunların pullukla değiştirilmesi bile ülkede son derece önemli bir tahıl rekoltesi artışı sağlayabilir. Köylü çiftliklerine az miktarda gübre, temizlenmiş tohumluk, küçük makineler vs. sağlanmasından hiç söz etmiyorum. Kontrat yöntemi, uygun bir miktar tahıl teslim etme yükümlülüğüne girme karşılığında köylere tohumluk vs. sağlanması için sözleşme yapılması yöntemi — bu yöntem, köylü çiftliklerinin verimliliğini artırmanın ve köylüleri kooperatiflere çekmenin en iyi aracıdır. Bu yönde ciddi bir çalışmayla, küçük ve orta bireysel köylü çiftliklerinden 3-4 yıl içinde ek olarak en az 100 milyon pud daha satılık tahıl elde edebileceğimize inanıyorum.

Bu biçimde, bütün bu görevlerin yerine getirilmesi önkoşuluyla, 3-4 yıl içinde ek olarak devlete 250-300 milyon pud satılık tahıl daha sağlayabiliriz, bu da gerek ülke içinde gerekse de dışında gerektiği gibi manevra yapabilmek için az çok yeterlidir.

Tahıl cephesindeki zorlukları ortadan kaldırmak için gerekli olan önlemler esas olarak bunlardır.

Bu temel önlemlerin, köye mal temini alanında plânlamanın iyileştirilmesi için yürüyen önlemlerle birleştirilmesi ve ticaret örgütlerimizin, bir dizi küçük ve orta kentlere tahıl sağlama yükümlülüğünden kurtarılması — şimdi görevimiz budur.

Bu önlemlerin dışında bir dizi önlem daha, diyelim ki, büyümesi şimdilik satılık tahıl üretiminin büyümesini aşan, tahıl talebinde hızlı bir artışa yol açan sanayimizin gelişme temposunu yavaşlatmak için önlemler alınmalı mı? Hayır, alınmamalı. Asla! Sanayiin gelişme temposunu yavaşlatmak — işçi sınıfını zayıflatmak demektir, çünkü sanayiin gelişiminde ileriye doğru her adım, her yeni fabrika, her yeni tesis, Lenin'in bir sözüne göre, küçük-burjuva doğal güce karşı mücadelede, ekonomimizin kapitalist unsurlarına karşı mücadelede işçi sınıfının pozisyonlarını güçlendiren "yeni bir kale"yi temsil eder. Tersine, sanayiin şu anki gelişme temposunu korumalıyız, köye yeterince mal sağlayabilmek ve oradan olabildiğince çok tahıl almak, tarıma ve öncelikle kollektif ve Sovyet çiftliklerine makine sağlamak, tarımı sanayileştirmek ve mal üretimini artırmak için, tempoyu olabildiğince çabuk daha da artırmalıyız.

Belki de daha büyük "ihtiyat" nedeniyle, esas olarak köylü pazarı için çalışan hafif sanayii sanayimizin temeli yapmak için ağır sanayinin gelişimi durdurulmalıdır? Asla! Bu intihar etmek, hafif sanayi dahil tüm sanayimizi mahvetmek olurdu. Bu, ülkemizin sanayileşmesi şiarından uzaklaşmak, ülkemizi kapitalist dünya ekonomik sisteminin bir eklentisi haline getirmek olurdu.

Burada, Lenin'in Komintern'in IV. Kongresi'nde[19] ortaya koyduğu ve kuşkusuz tüm Partimiz için bağlayıcı olan ünlü tezlerinden hareket ediyoruz. Lenin, Komintern'in IV. Kongresi'nde bu konuda şunları diyordu:

> "Rusya için kurtuluş yalnızca köylü çiftliğinde iyi bir hasat değildir —bu çok azdır— ve köylülüğe kullanım eşyaları sağlayan hafif sanayinin iyi durumda olması değildir yalnızca —bu da aynı şekilde çok azdır—, bizim *ağır* sanayiye de gereksinimimiz var".

Ya da devamla:

> "Her şeyden tasarruf ediyoruz, hatta okullardan bile. Bu olmak zorunda, çünkü ağır sanayii kurtarmadan, onu restore etmeden hiçbir sanayii inşa edemeyeceğimizi biliyoruz, bu olmadan ise bağımsız bir ülke olarak zaten mahvoluruz." (*Bkz. 4. Baskı, cilt XXXIII, s. 388-389 [Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 972].*)

Lenin'in bu talimatları unutulmamalıdır.

Plânlanan önlemler karşısında işçilerle köylülerin ittifakı ne durumda olacaktır? Bu önlemlerin işçilerle köylülerin ittifakının sağlamlaşmasını yalnızca kolaylaştırabileceğini sanıyorum.

Gerçekten de: Eğer kollektif ve Sovyet çiftlikleri hızlanmış tempoda gelişirlerse; eğer küçük ve orta köylülerin doğrudan desteklenmesi sonucu bunların çiftliklerinin verimliliği artarsa ve kooperatifler köylülüğün gittikçe daha geniş kitlelerini kucaklarsa; eğer devlet manevra yapmak için gereksindiği yeni yüzlerce milyon pud satılık tahıl elde ederse; eğer bu ve benzeri önlemler sonucunda Kulaklar dizginlenebilir ve yavaş yavaş yenilirlerse — o zaman işçi sınıfıyla köylülük arasındaki çelişkilerin, işçi ve köylü ittifakı çerçevesinde gittikçe daha fazla dengeleneceği, tahıl alımı için olağanüstü önlemlerin gerekliliğinin kalkacağı, geniş köylü kitlelerinin gittikçe daha fazla kollektif çiftlik biçimlerine yöneleceği ve köyde kapitalist unsurların yenilmesi için mücadelenin gittikçe daha büyük kitleleri kucaklayacağı ve gittikçe daha örgütlü karaktere bürüneceği açık değil midir?

İşçi ve köylü ittifakı davasının bu önlemlerle yalnızca kazanabileceği açık değil midir?

Yalnız, işçi ve köylü ittifakının, proletarya diktatörlüğü koşulları altında basit bir ittifak olarak düşünülmemesi gerektiği gözönünde tutulmalıdır. Bu ittifak işçi sınıfının ve köylülüğün emekçi kitlelerinin sınıf ittifakının özel bir biçimidir, amacı: a) işçi sınıfının pozisyonlarının güçlendirilmesi; b) bu ittifak içinde işçi sınıfının önder rolünün garantilenmesi; c) sınıfların ve sınıflı toplumun ortadan kaldırılmasıdır. İşçi ve köylü ittifakının başka her türlü kavranışı

oportünizmdir, Menşevizmdir, Sosyal-Devrimciliktir — akla gelen her şeydir, yalnızca Maksizm değildir, Leninizm değildir.

İşçi-köylü ittifakı düşüncesi, Lenin'in ünlü teziyle, köylülüğün "son kapitalist sınıf" olduğu teziyle nasıl bağdaştırılabilir? Burada bir çelişki yok mudur? Burada sadece görünüşte, sözde bir çelişki vardır. Gerçekte burada hiçbir çelişki yoktur. Lenin'in köylülüğü "son kapitalist sınıf" olarak karakterize ettiği, Komintern'in III. Kongresi'ndeki[30] raporda, bu aynı raporda Lenin tekrar tekrar işçi ve köylü ittifakının gerekliliğini gerekçelendiriyor ve "diktatörlüğün en yüksek ilkesinin, proletaryanın önder rolünü ve devlet iktidarını koruyabilmesi için, proletaryanın köylülükle ittifakının sürdürülmesi olduğu"nu açıklıyor. Lenin'in her halükârda burada hiçbir çelişki görmediği açıktır.

Lenin'in, köylülüğün "son kapitalist sınıf" olduğu tezi nasıl anlaşılmalıdır? Acaba bu, köylülüğün kapitalistlerden oluştuğu anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez.

Birincisi, bu, bireysel köylülüğün, ekonomiyi üretim alet ve araçlarının özel mülkiyeti temelinde inşa eden, ve böylece ekonomiyi üretim alet ve araçlarının kollektif mülkiyeti temelinde inşa eden proleterler sınıfından ayrılan özel bir sınıf olduğu anlamına gelir.

İkincisi, bu, bireysel köylülüğün, arasından kapitalistleri, Kulakları ve genel olarak her çeşit sömürücüleri çıkaran, onları üreten ve besleyen bir sınıf olduğu anlamına gelir.

Bu durum işçi-köylü ittifakının örgütlenmesi için aşılmaz bir engel değil midir? Hayır, değildir. Proletarya diktatörlüğü koşulları altında proletaryanın köylülükle ittifakı, tüm köylülükle ittifak olarak görülmemelidir. Proletaryanın köylülükle ittifakı, işçi sınıfının köylülüğün emekçi kitleleriyle bir ittifakıdır. Böyle bir ittifak köylülüğün kapitalist unsurlarına karşı mücadele olmaksızın, Kulaklara karşı mücadele olmaksızın gerçekleştirilemez. Böyle bir ittifak, köyde işçi sınıfının dayanağı olarak yoksul köylülüğün örgütlenmesi olmaksızın sağlam olamaz. Bu nedenle şu anki proletarya diktatörlüğü koşulları altında işçi-köylü ittifakı ancak Lenin'in şu ünlü şiarı altında gerçekleştirilebilir: Köy yoksullarına dayan, orta köylülerle sağlam bir

ittifak kur. Kulaklara karşı mücadeleyi bir an bile durdurma. Çünkü köylülüğün ana kitlesi sosyalist inşa akımının içine ancak bu şiar uygulandığında çekilebilir. Yani Lenin'in iki formülü arasındaki çelişkinin yalnızca sözde, görünüşte olduğunu görüyorsunuz. Gerçekte ikisi arasında hiçbir çelişki yoktur.

"Pravda" No. 127,
2 Haziran 1928.

KOMÜNİST AKADEMİ—PARTİ İNŞASI SORUNLARINI İNCELEME ÇEVRESİ ÜYELERİNE MEKTUP

Slepkov'un özeleştiri üzerine tezleri bugün elime geçti. Bu tezler, anlaşıldığı kadarıyla, sizin çevrenizde görüşülmüş. Çevre üyeleri bana, bu tezlerin, Merkez Komitesi'nin çizgisini eleştirmeyi değil, onun gerekçelendirilmesini hedefleyen bir belge olarak yaygınlaştırıldığını söylediler.

Parti üyelerinin MK çizgisini eleştirme hakkını reddetmek yanlış olurdu. Hatta, çevreniz üyelerinin, kendi dar çevrelerinde, MK'nın pozisyonunun karşısına kendi özel tezlerini çıkarma hakkının dahi olduğunu kabul ediyorum. Ama açıktır ki, Slepkov'un tezleri, MK'nın çizgisini eleştirmek ya da onun karşısına yeni birşey çıkarmak amacını değil, MK'nın pozisyonunu açıklama ve gerekçelendirmeyi kendine görev edinmektedir. Slepkov'un tezlerinin Moskova Parti çevrelerinde belli bir yaygınlık kazanmış olması da herhalde bununla açıklanır.

Hal böyle iken ya da tam da bundan dolayı, şunu açıklamayı görevim sayıyorum: Slepkov'un tezleri

a) MK'nın özeleştiri şiarı sorunundaki pozisyonuyla çakışmamaktadır,

b) Onlar bu pozisyonu "düzeltmekte", "tamamlamakta" ve doğal olarak onu kötüleştirmektedir, hem de kurumlarımızdaki ve örgütlerimizdeki bürokratik unsurların çıkarı lehine.

1) Herşeyden önce Slepkov'un tezlerinin çizgisi yanlıştır. Slepkov'un tezleri, yalnızca görünüşte, özeleştiri şiarı üzerine tezleri

anımsatıyor. Gerçekte ise bunlar özeleştiri şiarının ***tehlikesi*** üzerine tezlerdir. Kuşkusuz her devrimci slogan, pratikte belli ölçüde tahrif edilme olanaklarını kendi içinde taşır. Böylesi olanaklar elbette özeleştiri şiarında da vardır. Ama bu olanakları sorunun odak noktası, özeleştiriye ilişkin tezlerin temeli olarak ortaya koymak — herşeyi ters yüz etmek, özeleştirinin devrimci anlamını dinamitlemek demektir, özeleştiri ile bağlantılı "tehlikeler" karşısında özeleştiriyi biçimsel tavırlarla geçiştirme çabasındaki bürokratlara yardım etmek demektir. Parti ve Sovyet örgütlerimizdeki bürokratik unsurların, Slepkov'un tezlerini belli bir hoşnutluk duygusuyla okuyacaklarından kuşku duymuyorum.

Böyle bir yaklaşımın, MK'nın özeleştiri sorununa yaklaşımıyla, MK ve MKK'nın Nisan Plenumu'nun Şahti Olayına ilişkin kararıyla ya da MK'nın özeleştiri sorunu üzerine Haziran çağrısıyla herhangi bir ortak yanı var mıdır?[21]

Kanımca, hiçbir ortak yanı yoktur.

2) Slepkov'un tezleri, içerikleri itibariyle de yanlıştır. Özeleştiriyi elzem kılan en ciddi faktörlerden biri, ve aynı zamanda özeleştirinin en önemli nesnelerinden biri, örgütlerimizin bürokratizmidir.

Parti ve Sovyet aygıtımızın bürokratizmiyle mücadele etmeden, ilerlenebilir mi?

Hayır, ilerlenemez!

Örgütlerimizin bürokratizmine karşı kararlı bir mücadele vermeden, kitlelerin denetimi örgütlenebilir mi, kitlelerin inisiyatifi, bağımsız faaliyeti geliştirilebilir mi, milyonlarca kitle sosyalist inşaya çekilebilir mi?

Hayır, çekilemez!

Özeleştiri şiarını pratiğe geçirmeden, bürokratizm ortadan kaldırılabilir, zayıflatılabilir, teşhir edilebilir mi?

Hayır, edilemez!

Sosyalist inşamızın olumsuz faktörü olarak ve özeleştirinin en önemli nesnelerinden biri olarak bürokratizm sorununu aydınlatmadan, özeleştiri şiarı üzerine tezler ileri sürülebilir mi?

Sürülemeyeceği açıktır.

Öyleyse Slepkov'un, tezlerinde bu canalıcı sorunu sessizlikle geçiştirmeyi becermiş olması nasıl açıklanır? MK'nın pozisyonunu gerekçelendirme hedefini önüne koymuş olan özeleştiri üzerine tezlerde, özeleştirinin en önemli görevi, bürokratizme karşı mücadele, nasıl unutulabilir? Ama, Slepkov'un tezlerinde, örgütlerimizin bürokratizmi üzerine, bu örgütler içindeki bürokratik unsurlar üzerine, Parti ve Sovyet aygıtımızın çalışmasındaki bürokratik zihniyetler üzerine tek kelime (tam anlamıyla tek kelime) dahi söylenmediği bir olgudur.

Bu önemli sorunda, bürokratizme karşı mücadele sorununda bu düşüncesizlikten de öte tavır, MK'nın Nisan Plenumu'nun Şahti Olayı üzerine kararı ya da MK'nın özeleştiri üzerine Haziran-çağrısı gibi Parti belgeleriyle bağdaştırılabilir mi?

Bağdaştırılabileceğini sanmıyorum.

8 Haziran 1928

Komünist selamlarla
J. Stalin

"Komsomolskaya Pravda" No. 90,
19 Nisan 1929.

LENİN VE ORTA KÖYLÜLERLE İTTİFAK SORUNU*

S. Yoldaşa Yanıt

Yoldaş S!

Lenin'in "Orta köylülerle bir anlaşma sağlamayı, bu arada Kulaklara karşı mücadeleden bir an bile vazgeçmemeyi ve yalnızca köy yoksulluğuna sağlamca ve güvenle dayanmayı bilmek" şiarının, Pitirim Sorokin hakkındaki ünlü makalesinde[22] dile getirilen bu şiarın, "Köy Yoksulları Komiteleri döneminin" bir şiarı, "orta köylülüğün tarafsızlaştırılması denilen dönemin sonu"ndan kaynaklanan bir şiar olduğu ***doğru değildir. Bu tamamiyle yanlıştır.***

Köy Yoksulları Komiteleri Haziran 1918'de kuruldu. Ekim 1918 sonunda artık köyde Kulaklar üzerinde güç üstünlüğüne sahiptik ve orta köylüler yüzlerini Sovyet iktidarına doğru ***dönüyorlardı.*** Merkez Komitesi'nin Sovyetlerin ve Köy Yoksulları Komiteleri'nin ikili iktidarını kaldırma, kaza dairesi ve köy Sovyetlerinin yeniden seçilmesi, Köy Yoksulları Komiteleri'nin yeni seçilmiş Sovyetler içinde erimesi ve dolayısıyla Köy Yoksulları Komiteleri'nin tasfiye edilmesi kararı da zaten bu dönüş temeli üzerinde ortaya çıktı. Bu karar bilindiği gibi Sovyetler yoluyla yasa gücüne 9 Kasım 1918'de VI. Sovyet Kongresinde ulaştı. Köy ve kaza dairesi sovyetlerinin yeni seçimi ve Köy Yoksulları Komiteleri'nin Sovyetler içinde erimesi üzerine VI. Sovyet Kongresinin 9 Kasım 1918 tarihli kastediyorum.

---

* *Bazı kısaltmalarla basım. —J. St.*

Ama Lenin'in orta köylüleri tarafsızlaştırma şiarı yerine orta köylülerle anlaşma şiarını ileri sürdüğü, "Pitirim Sorokin'in Değerli İtiraflan" makalesi ne zaman yayınlanmıştır? 21 Kasım 1918'de yayınlanmıştır, yani VI. Sovyet Kongresi'nin bu kararından neredeyse iki hafta ***sonra***. Bu makalede Lenin açıkça, orta köylülerle anlaşma politikasının orta köylülerin bizim tarafımıza ***dönüşü*** tarafından dikte edildiğini söylüyor.

Lenin'in sözleri şöyledir:

> "Köyde görevimiz çiftlik sahibini yok etmek, sömürücünün ve spekülatörün, Kulakların direnişini kırmaktır; bunu yaparken ***yalnızca*** yarı proleterlere, 'köy yoksulları'na sağlamca ve güvenle dayanabiliriz. Ama orta köylü düşmanımız değildir. O yalpaladı, yalpalıyor ve yalpalayacaktır; yalpalayanları etkileme görevi, sömürücüyü yere çalmak ve aktif düşmanı yenmek göreviyle ***özdeş değildir***. Orta köylülerle bir anlaşma sağlamayı, bu arada bir an bile Kulaklara karşı mücadeleden vazgeçmemeyi ve yalnızca köy yoksulluğuna sağlamca ve güvenle dayanmayı bilmek gerekir — anın görevi budur, çünkü tam da şimdi yukarıda sayılan nedenler sonucunda ***orta köylülükte bizim tarafımıza doğru bir dönüş kaçınılmazdır.****" *(4. Baskı, cilt XXVIII, s. 171, Rusça.)*

Bundan ne sonuç çıkar?

Bundan şu sonuç çıkar ki, Lenin'in şiarı ***eski*** döneme, Köy Yoksulları Komiteleri ve orta köylülerin tarafsızlaştırılması dönemine değil, bilakis ***yeni*** döneme, orta köylülerle anlaşma dönemine aittir. Böylece eski dönemin ***sonunu*** değil, bilakis yeni dönemin ***başlangıcını*** yansıtır.

Fakat Lenin'in şiarı hakkındaki iddianız, yalnızca biçimsel olarak değil, deyim yerindeyse yalnızca kronolojik açıdan değil, özü itibariyle de isabetsizdir.

Lenin'in orta köylülerle anlaşma üzerine şiarının tüm Parti tarafından yeni şiar olarak Partimizin VIII. Kongresinde (Mart 1919)

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

ilan edildiği biliniyor. VIII. Parti Kongresinin, orta köylülerle sağlam ittifak politikamızın temellerini yaratan kongre olduğu biliniyor. Programımızın, SBKP(B) programının da aynı şekilde VIII. Parti Kongresinde kabul edildiği biliniyor. Bu programda Partinin köydeki çeşitli gruplaşmalara: köy yoksulları, orta köylüler ve Kulaklara ilşkin tavrı üzerine özel noktaların bulunduğu biliniyor. Kırdaki sosyal gruplaşmalar üzerine ve Partinin bunlara karşı tavrı üzerine SBKP(B) Programının bu noktaları ne diyor? Dinleyin:

> "RKP kırdaki tüm çalışmasında eskiden olduğu gibi şimdi de ***kırın proleter ve yarı proleter tabakalarına dayanır***, onları herşeyden önce bağımsız bir güç olarak örgütler, kırda Parti hücreleri; köy yoksulları örgütleri, köy proleter ve yarı-proleterlerinin özel tip sendikalarını vs. oluşturur, bunları her biçimde kent proletaryasına yaklaştırır ve köy burjuvazisiyle küçük mülk sahibi çıkarlarının etkisinden koparır.
>
> Kulaklara, köy burjuvazisine karşı RKP'nin politikası, ***Kulakların sömürücü heveslerine karşı kararlı mücadele onların Sovyet politikasına karşı direnişinin ezilmesidir.***
>
> Orta köylülüğe karşı RKP'nin politikası, onları yavaş yavaş ve plânlı biçimde sosyalist inşa çalışmasının içine çekmektir. Parti orta köylüğü Kulaklardan ayırma, onun sıkıntılarına karşı müsait davranarak işçi sınıfının yanına çekme, onların geriliğine karşı ideolojik etkileme önlemleriyle —ama asla baskı önlemleriyle değil— mücadele etme; orta köylülüğün yaşamsal çıkarlarına dokunulduğu her durumda, ***onunla pratik bir anlaşma*** sağlamaya çabalama ve ona sosyalist dönüşümlerin uygulanması için yöntemlerin saptanmasında tavizler verme görevini önüne koyar."* (*"RKP (B) VIII. Parti Kongresi", Stenografik Tutanak, s. 351.*)[23]

Programın bu noktaları ile Lenin'in şiarı arasında, lafta da olsa en ufak farkı bulmaya çalışın! Bu farkı bulamayacaksınız, çünkü yoktur.

---

* *Altını ben çizdim.—J. St.*

Dahası, Lenin'in şiarının VIII. Parti Kongresinin orta köylüler üzerine kararlarıyla yalnızca çelişmemekle kalmadığı, bilakis tersine, bu kararların en tam ve en başarılı formülasyonu olduğuna hiçbir kuşku olamaz. Ve SBKP(B) programının Mart 1919'da, orta köylüler sorununu özel olarak ele alan VIII. Parti Kongresinde kabul edildiği, buna karşılık Lenin'in, orta köylülerle anlaşmanın ilan edildiği Pitirim Sorokin'e karşı makalesinin Kasım 1918'de, VIII. Kongre'den dört ay önce basında çıktığı bir olgudur.

VIII. Parti Kongresinin Lenin'in Pitirim Sorokin'e karşı makalesinde ileri sürdüğü şiarı, ***sosyalist inşanın şu anki bütün döneminde*** Partinin kır çalışmasında kendisine ***düstur olarak almakla*** yükümlü olduğu şiar olarak ***tamamen*** onayladığı açık değil mi acaba?

Lenin'in şiarının özü nedir?

Lenin'in şiarının özü, onun harikulade özlü bir biçimde kırdaki Parti çalışmasının ***üçlü*** görevini bir tek veciz formülde ifade ederek toparlamış olmasıdır: a) Köy yoksulluğuna ***dayan***, b) Orta köylülerle bir ***anlaşma*** sağla, c) Kulaklara karşı ***mücadeleyi*** bir an bile durdurma. Bu formülden, onun parçalarından birini şu anda kır çalışması için temel olarak çıkarıp almayı ve bunu yaparken diğer ikisini unutmayı deneyin, kaçınılmaz olarak bir çıkmaza girersiniz.

Sosyalist inşanın bu safhasında, köy yoksullarına dayanmadan ve Kulaklara karşı mücadele yürütmeden, orta köylülerle gerçek ve kalıcı bir anlaşma sağlanabilir mi?

Hayır, bu yapılamaz.

Mevcut gelişme koşulları altında, köy yoksullarına dayanmadan ve orta köylülerle anlaşma sağlanmış olmadan Kulaklara karşı mücadele başarıyla yürütülebilir mi?

Hayır, bu yapılamaz.

Kırda Parti çalışmasının bu üçlü görevi, toparlayıcı ***bir*** şiar halinde en isabetli biçimde nasıl ifade edilebilir? Lenin'in şiarının bu görevi en isabetli biçimde ifade ettiğini sanıyorum. Bunun, Lenin'in söylediğinden daha isabetli söylenemeyeceğini kabul etmek gerekir.

Lenin'in şiarının amaca uygunluğunu ***tam da şimdi***, tam da kırda çalışmanın ***verili koşulları altında*** vurgulamak neden gereklidir?

Tam da şimdi bazı yoldaşlarda, kırda Parti çalışmasının *üçlü* görevini parçalara bölme ve bu parçaları birbirinden ayırma eğilimi kendini belli ettiği için. Bu, bu yılın Ocak-Şubat ayındaki tahıl alımı kampanyamızın pratiğiyle tamamen doğrulanıyor.

Orta köylülerle bir anlaşma sağlanması gerektiğini tüm Bolşevikler biliyor. Ama bu anlaşmanın nasıl sağlanabileceğini herkes kavramıyor. Bazıları, orta köylülerle anlaşmanın, Kulaklara karşı mücadeleden vazgeçerek ya da bu mücadeleyi zayıflatarak sağlanabileceğine inanıyorlar: Zira Kulaklara karşı mücadele, orta köylülüğün bir bölümünü, onun varlıklı bölümünü bizden korkutabilirmiş.

Diğerleri, orta köylülerle bu anlaşmanın, köy yoksullarını örgütleme çalışmasından vazgeçerek ya da bu çalışmayı zayıflatarak sağlanabileceğine inanıyorlar: Zira köy yoksullarının örgütlenmesi köy yoksullarının ayrılmasına yol açarmış bu ayrılma ise orta köylüleri bizden korkutabilirmiş.

Doğru çizgiden bu sapmaların sonucu olarak, orta köylülüğün yalpalayan bir sınıf olduğu, orta köylülerle anlaşmanın ancak Kulaklara karşı kararlı bir mücadele yürütülürse ve köy yoksulları arasında çalışma güçlendirilirse kalıcı kılınabileceği, bu koşullar olmadan orta köylünün, bir güç faktörü olarak Kulaklara doğru yalpalayabileceği Marksist tezi gözardı edilir.

Lenin'in VIII. Kongre'de söylediği sözleri düşünün:

> "Sözkonusu olan, ***kesin, istikrarlı bir tavır almayan**** sınıfla ilişkiyi saptamaktır. Proletarya kütlesi itibariyle sosyalizmden yanadır, burjuvazi kütlesi itibariyle sosyalizme karşıdır — bu iki sınıfın birbiriyle ilişkisini belirlemek kolaydır. Ama orta köylülük gibi bir tabakaya geçtiğimizde, bunun ***yalpalayan bir sınıf olduğu*** görülür. Orta köylü kısmen mülk sahibi, kısmen emekçidir. O, emekçilerin başka temsilcilerini sömürmez. Onyıllar boyunca konumunu çok büyük zorluklarla savunmak zorunda kaldı, toprak sahiplerinin ve ka-

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

pitalistlerin sömürüsünü bizzat kendi bedeninde hissetti, herşeye katlandı ve yine de aynı zamanda mülk sahibidir. Bu nedenle bu yalpalayan sınıfla ilişkimiz muazzam zorluklar arzeder." *("RKP(B) VIII. Kongresi," Stenografik Tutanak, s. 300* [90].)

Ama doğru çizgiden başka sapmalar, önce değinilenlerden daha az tehlikeli olmayan sapmalar da vardır. Mücadelenin gerçi Kulaklara karşı, ama öylesine kaba ve saçma yürütüldüğü oluyor ki, darbe orta köylülere ve yoksul köylülere isabet ediyor. Bunun sonucu ise, Kulakların sağlam kalması, orta köylülerle ittifakta bir çatlak açılma ve yoksul köylülerin bir bölümünün geçici olarak, Sovyet politikasına karşı tahrik çalışması yürüten Kulakların pençesine düşmesi oluyor.

Kulaklara karşı mücadelenin, Kulakların mülksüzleştirilmesine ve tahıl alımının, teslim yükümlülüğüne dönüştürülmeye çalışıldığı ve bu arada bizim koşullarımız altında Kulakların mülksüzleştirilmesinin budalalık olduğunun, teslim yükümlülüğünün ise orta köylülerle ittifak değil, bilakis onlara karşı mücadele anlamına geldiğinin unutulduğu örnekler de oluyor.

Parti çizgisinden bu sapmalar nereden geliyor?

Kırdaki Parti çalışmasının üçlü görevinin, ***birleşik ve bölünmez*** bir görev olduğunun anlaşılmamasından geliyor. Kulaklara karşı mücadele görevinin, orta köylülerle anlaşma görevinden ve bu iki görevin, köy yoksullarını kırda Partinin dayanağı yapma görevinden ***ayrılmaması gerektiğinin*** anlaşılmamasından geliyor.*

* *Buradan, doğru çizgiden sapmaların, işçi ve köylü ittifakı için ikili bir tehlike yarattığı sonucu çıkar: diyelim ki, tahıl alımında geçici olağanüstü önlemleri, Partinin sürekli ya da uzun sürecek bir rotası haline dönüştürmek isteyenlerden gelen tehlike ve olağanüstü önlemlerin kaldırılmasını, Kulaklara tam hareket serbestliği vermek ve ticaretin devlet organları tarafından düzenlenmediği tam serbest ticareti ilan etmek için kullanmak isteyenlerden gelen tehlike. Doğru çizginin garanti altına alınması için bu yüzden iki cepheli bir mücadele gereklidir.*

Basınımızın her zaman bu kurala uymadığına ve zaman zaman belirli bir tekyanlılık sergilediğine işaret etmek için bu fırsatı kullanıyorum. Örneğin tahıl alımında, geçici karakter taşıyan olağanüstü önlemleri, politikamızın sürekli rotası haline getirmek isteyen ve böylelikle ittifakı tehlikeye sokanların yüzünün açığa çıkarıldığı oluyor. Bu çok iyi. Ama eğer aynı zamanda ittifakı diğer yandan tehlikeye sokanlara yeterince dikkat gösterilmezse ve bunların foyası lâyıkıyla ortaya çıkarılmazsa, eğer küçük-burjuva doğal güce yenik düşen, köyün kapitalist unsurlarına karşı mücadelenin zayıflatılmasını ve devletin düzenleyici rolü olmaksızın tam serbest ticaretin yürürlüğe konmasını talep eden ve bu biçimde ittifakı diğer uçtan

Kırda yürüyen çalışmamızda bu görevlerin birbirinden ayrılmaması için ne yapılmalıdır?

Bunun için en azından, yön gösterici bir şiar verilmelidir, bütün bu görevleri ortak bir formülde birleştiren dolayısıyla, bu görevlerin birbirinden ayrılmasına izin vermeyen bir şiar.

Parti cephaneliğimizde böyle bir formül, böyle bir şiar var mıdır?

Evet, vardır. Lenin'in şiarı böyle bir formüldür: "Orta köylülerle bir anlaşma sağlamayı, bu arada Kulaklara karşı mücadeleden bir an bile vazgeçmemeyi ve yalnızca köy yoksullarına sağlamca ve güvenle dayanmayı bilmek."

Bu nedenle, bu şiarın amaca en uygun ve en kapsamlı şiar olduğuna, bunun ***tam da bugün, tam da*** kırda çalışmanın ***verili koşulları altında*** önplana çıkarılması gerektiğine inanıyorum.

Siz Lenin'in şiarını "muhalif" bir şiar olarak görüyorsunuz ve mektubunuzda soruyorsunuz: ***"Nasıl oldu da... bu muhalif şiar 1 Mayıs 1928'de 'Pravda'da yayınlanabildi... bu şiarın 'Pravda'nın, SBKP MK organının sütunlarında yayınlanması nasıl açıklanabilir, bu yalnızca teknik bir hata mı, yoksa orta köylüler sorununda muhalefetle bir uzlaşma mıdır?"***

İfade oldukça cesur, bunu kabul etmek gerek! Buna rağmen, "virajı" fazla keskin almayın, S. Yoldaş, işgüzarlığınız içinde, programımızın, Lenin şiarını bütünüyle onaylayan (gerçek!) programın esas olarak Lenin tarafından (asla bir muhalif değil!) hatırlanan ve VIII. Parti Kongresi tarafından (aynı şekilde o da muhalif bir parti değildir!) kabul edilen programımızın yayınlanmasının ***yasaklanması*** gerektiği sonucuna

---

sarsanların foyası ortaya çıkarılmazsa, bu iyi değildir ve yanlıştır. Bu artık iyi değildir. Bu tekyanlılıktır.

Ayrıca, diyelim ki, verili aşamada tarımın temelini oluşturan bireysel küçük ve orta köylü çiftliklerinin kalkındırılmasının mümkün ve yararlı olduğunu inkâr edenlerin foyasının meydana çıkarıldığı oluyor. Bu çok iyi. Fakat eğer aynı zamanda kollektif ve Sovyet çiftliklerin önemini alçaltan ve bireysel küçük ve orta köylü çiftliklerini kalkındırma görevinin, pratikte kollektif ve Sovyet çiftliklerinin inşasının güçlendirilmesi göreviyle tamamlanması gerektiğini görmeyenlerin foyası meydana çıkarılmazsa bu iyi değildir ve yanlıştır. Bu artık tekyanlılıktır.

Doğru bir çizgiyi güvenceye almak için, mücadele iki cephede yürütülmelidir ve her türlü tekyanlılıktan kurtulunmalıdır.

varmamaya dikkat edin. Programımızın kırdaki sosyal gruplaşmalar üzerine bilinen noktalarına da fazla saygı! VIII. Parti Kongresi'nin orta köylülük üzerine kararlarına daha fazla saygı!...

"Orta köylüler sorununda muhalefetle uzlaşma" ile ilgili sözlerinize gelince, bana göre bu sözleri çürütmeye değmez: herhalde aceleyle ağzınızdan kaçtılar.

Lenin'in şiarında ve VIII. Parti Kongresi'nde kabul edilmiş olan SBKP(B) programında orta köylülerle bir ***anlaşmadan*** sözedilmesi, buna karşılık Lenin'in VIII. Parti Kongresi'ndeki açılış konuşmasında orta köylülerle ***sağlam*** bir ***ittifaktan*** sözetmesi, anlaşılan sizi şaşırttı. Bunda herhalde çelişki gibi bir şey görüyorsunuz. Hatta olasılıkla, orta köylülerle ***anlaşma*** politikasının, onlarla ***ittifak*** politikasından bir tür vazgeçme anlamına geldiğini sanma eğilimindesiniz. Bu yanlıştır, S. Yoldaş. Bu ağır bir yanılgıdır. Bir şiarın harflerini okuyabilen, ama şiarın anlamına nüfuz edemeyen insanlar böyle düşünebilir ancak. Yalnızca, orta köylülerle ittifak şiarının, anlaşma şiarının tarihini bilmeyen insanlar böyle düşünebilir. Yalnızca, Lenin'in VIII. Parti Kongresindeki açılış konuşmasında orta köylülerle "sağlam ittifak" politikasını ilan ederken, ***aynı*** kongrede bir başka konuşmada ve VIII. Kongre'de kabul edilmiş olan Parti programında, şimdi orta köylülerle bir "anlaşma" politikasına gereksinimimiz olduğundan söz ettiği için, kendi kendinden ***uzaklaştığını*** varsayabilecek kişiler böyle düşünebilir.

Burada sözkonusu olan nedir? Sözkonusu olan, Lenin'in ve VIII. Parti Kongresi şahsında Partinin, "anlaşma" kavramıyla "ittifak" kavramı arasında ***hiçbir fark*** görmemesidir. Söz konusu olan Lenin'in her yerde, VIII. Parti Kongresindeki tüm konuşmalarında, "ittifak" kavramıyla "anlaşma" kavramı arasına bir ***eşitlik işareti*** koymasıdır. Aynı şey VIII. Parti Kongresinin, "anlaşma" kavramıyla "ittifak" kavramı arasına bir ***eşitlik işaretinin*** konduğu "Orta Köylülükle İlişki Üzerine" kararı için de söylenebilir. Ve Lenin'le Parti, orta köylülerle anlaşma politikasını, rastlantısal ve çabuk geçip gidecek değil de, bilakis daha ***uzun süreli*** hesaplanmış bir politika saydıkları için, orta köylülükle anlaşma politikasını, onunla sağlam bir ittifak politikası olarak ve ter-

sine orta köylülükle sağlam ittifak politikasını, onunla anlaşma politikası olarak tanımlamak için her türlü nedene sahiptiler ve sahiptirler. Bundan emin olmak için, VIII. Parti Kongresinin stenografik tutanaklarını ve bu kongrenin orta köylüler üzerine kararını tanımak yeter.

İşte VIII. Parti Kongresinde Lenin'in konuşmasından bir alıntı:

> "Kulaklar için düşünülmüş olan darbeler, Sovyet fonksiyonerlerinin deneyimsizliği sonucunda, sorunun zorluğu sonucunda, çoğu kez orta köylülüğe isabet etti. Burada fevkalâde günah işledik. Bu bakımdan toplanmış olan deneyim, gelecekte bundan kaçınmak için her şeyi yapmamıza yardımcı olacaktır. Bu, teorik değil, pratik olarak önümüzde duran bir görevdir. Bunun zor bir görev olduğunu çok iyi biliyorsunuz. Orta köylülere verebileceğimiz malımız yok, ama onlar materyalistir, pratikçidir ve bugün, onlara veremeyeceğimiz, bize tam zafer vaadeden ağır mücadele sürdüğü müddetçe, ülkenin belki de aylarca onlarsız geçinmesi gerektiği somut maddi mallar talep ediyorlar. Ama idari pratiğimizde çok şey yapabiliriz: Aygıtımızı düzeltebilir, bir sürü suistimali ortadan kaldırabiliriz. Orta köylülükle ***bir blok, bir ittifak, bir anlaşma****ya yetersiz ölçüde yönelmiş olan Partimizin çizgisini — bu çizgiyi doğrultup, düzeltebiliriz ve bunu yapmak zorundayız." (*"RKP (B) VIII. Parti Kongresi", Stenografik Tutanak, s. 20*[25].)

Lenin'in "anlaşma" ile "ittifak" arasında bir ayrım yapmadığını görüyorsunuz.

Şimdi de VIII. Parti Kongresi'nin "Orta Köylülükle İlişki Üzerine" kararından bazı alıntılar:

> "Orta köylüleri Kulaklarla karıştırmak, Kulaklara karşı yönelmiş olan önlemleri şu ya da bu ölçüde onlara yaymak, yalnızca Sovyet iktidarının tüm kararnamelerini ve onun tüm politikasını en kaba biçimde çiğnemek değil, aynı zamanda proletaryanın karar mücadelesi döneminde, her türlü

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

sömürünün ortadan kaldırılması amacıyla, sancısız geçiş koşullarından biri olarak burjuvazinin devrilmesi için proletaryanın orta köylülükle anlaşmasına işaret eden, komünizmin tüm temel prensiplerini de çiğnemek demektir.

Tarımsal tekniğin sanayi tekniğinin gerisinde kalmışlığının sonucunda Rusya'yı bir yana bırakalım, ileri kapitalist ülkelerde bile nispeten güçlü ekonomik köklere sahip olan orta köylülük, proleter devrimin başlangıcından sonra daha uzun süre kendini koruyacaktır. Kırdaki Sovyet fonksiyonerlerinin ve Parti işçilerinin taktiği bu yüzden, orta köylülükle *uzun süreli bir işbirliğine* göre hesaplanmalıdır...

Köyde Sovyet iktidarının tamamen doğru bir politikası böylece, muzaffer proletaryanın orta köylülükle *ittifakını ve anlaşmasını* garantiler.

... İşçi Köylü Hükümetinin ve Komünist Partinin politikası gelecekte de, proletaryanın ve yoksul köylülüğün orta köylülükle *anlaşması ruhu* doğrultusunda yürütülmelidir."* *(RKP(B) VIII. Parti Kongresi", Stenografik Tutanak, s. 370-372* [26].)

Gördüğünüz gibi, karar da "anlaşma" ile "ittifak" arasında bir ayırım yapmıyor.

VIII. Parti Kongresi'nin bu kararında orta köylülerle "sağlam ittifak" üzerine tek bir sözcüğün bulunmadığına dikkat çekmek gereksiz olmayacaktır. Ancak bu, kararın böylece orta köylülerle "sağlam ittifak" politikasından *uzaklaştığı* anlamına mı gelir? Asla. Bu yalnızca, kararın "anlaşma", "işbirliği" kavramıyla "sağlam ittifak" kavramı arasına eşitlik işareti koyduğu anlamına gelir. Bu anlaşılırdır da: Orta köylülerle bir "anlaşma" olmaksızın "ittifak" olamaz ve "kalıcı" anlaşma ile işbirliği varolmaksızın, orta köylülerle ittifak "sağlam" olamaz.

Bunlar olgudur.

İkisinden biri: ***Ya*** Lenin ve VIII. Parti Kongresi, Lenin'in orta köylülerle "sağlam ittifak" üzerine açıklamasından *uzaklaştılar, ya da*

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

bu ciddiye alınamayacak varsayım reddedilmeli ve Lenin'le VIII. Parti kongresinin, "anlaşma" kavramıyla "sağlam ittifak" kavramı arasında ***hiçbir*** ayrım yapmadıkları kabul edilmelidir.

Yani kim boş lafız üzerinde durma kurbanı olmak istemiyorsa, kim, köy yoksulluğuna dayanarak, orta köylülerle anlaşmadan ve Kulaklara karşı mücadeleden söz eden Leninist şiarın anlamına nüfuz etmek istiyorsa, o, orta köylülerle ***anlaşma*** politikasının, onunla ***sağlam ittifak*** politikası olduğunu anlamak zorundadır.

Sizin hatanız, muhalefetin dolandırıcılık hilesinin içyüzünü anlamamış ve onun provokasyonuna gelmiş, düşman tarafından size kurulmuş olan tuzağa düşmüş olmanızdan ibarettir. Muhalif dolandırıcılar gürültü ve yaygarayla Lenin'in orta köylülerle anlaşma üzerine şiarını savunduklarını temin ediyorlar, bu arada provokatörce, orta köylülerle "anlaşma" ve onunla "sağlam ittifak"ın farklı şeyler olduğunu ima ediyorlar. Böylece bir taşla iki kuş vurmak istiyorlar: Birincisi, orta köylülerle anlaşma değil, "orta köylülerle bozuşma" anlamına gelen, orta köylülüğe karşı gerçek tavırlarını gizlemek (*bkz. XVI. Moskova İl Parti Konferansı'nda* [27] *aktardığım, muhalif Smirnov'un ünlü konuşması*); İkincisi, "anlaşma" ve "ittifak" arasındaki ***sözümona*** farkla Bolşevikler arasındaki aklı kıtları avlamak, akıllarını kesin olarak karıştırmak ve Lenin'den uzaklaştırmak.

Peki, buna karşılık bazı yoldaşlarımız ne yapıyor? Muhalif sahtekârların maskesini yüzlerinden indirmek yerine, Partiyi gerçek tavırları hakkında yanıltıklarını kanıtlamak yerine, kendilerini avlattırıyorlar, tuzağa düşüyorlar ve Lenin'den uzaklaştırılmalarına izin veriyorlar. Muhalefet Lenin'in şiarı etrafında gürültü koparıyor, muhalifler Lenin'in şiarı taraftarıymış gibi tavır takınıyorlar —o halde muhalefetle karıştırılmamam için, ben, bu şiarla arama sınır çekmeliyim, aksi halde "muhalefetle uzlaşmak"la suçlanabilir— bu yoldaşların mantığı budur!

Ve muhalefetin dolandırıcı yöntemlerinin tek örneği bu değil. Örneğin özeleştiri şiarını alın. Bolşevikler özeleştiri şiarının, Parti faaliyetimizin temeli, proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmanın bir aracı, kadro yetiştirmenin Bolşevik yönteminin özü olduğunu bilmek zorundadırlar. Muhalefet büyük yaygarayla, özeleştiri şiarının kendisi

tarafından, muhalefet tarafından bulunduğunu, Partinin bu şiarı ondan devraldığını ve böylece muhalafet önünde teslim olduğunu temin ediyor. Muhalefet bu tavırla en azından iki şey elde etmek istiyor:

Birincisi, hedefi Partiyi ***mahvetmek*** olan muhalif özeleştiriyle, Partinin ***sağlamlaştırılmasını*** hedefleyen Bolşevik özeleştiri arasında bir uçurum bulunduğunu işçi sınıfından gizlemek ve bu konuda onu aldatmak;

İkincisi, bazı aklı kıtları yakalamak ve onların Partinin özeleştiri şiarıyla aralarına sınır çekmelerini sağlamak.

Ve bazı yoldaşlarımız buna nasıl tepki gösteriyor? Muhalefetten sahtekârların maskesini alaşağı etmek ve Bolşevik özeleştiri şiarını savunmak yerine, tuzağa düşüyorlar, özeleştiri şiarından uzaklaştırılmalarına izin veriyorlar, muhalefetin düdüğüne göre oynuyorlar ve... muhalefetle aralarına sınır çektikleri hatalı varsayımıyla ona teslim oluyorlar.

Böyle bir sürü örnek gösterilebilir.

Ama biz çalışmamızda hiç kimsenin düdüğüne göre oynayamayız. Aynı şekilde, çalışmamızı muhalefetin hakkımızda ne söylediklerine göre hiç ayarlayamayız. Muhalefetin dolandırıcı saldırılarını ve muhalefetin provokasyonlarına gelen bazı Bolşeviklerimizin hatalarını aşarak kendi yolumuzda yürümek zorundayız. Marx'ın şu sözlerini anımsayın: "Yolunda yürü, ve bırak insanlar konuşsunlar!"[28]

12 Haziran 1928'de yazıldı.
"Pravda" No. 152'de yayınlandı,
3 Temmuz 1928.
İmza : J. Stalin.

MK POLİTBÜRO ÜYELERİNE

Frumkin'e yanıt

(Frumkin'in 15 Haziran 1928 tarihli mektubu vesilesiyle)

Frumkin'in 15 Haziran 1928 tarihli mektubu dikkatli bir değerlendirmeyi hakediyor.

Nokta nokta inceleyelim.

1) Frumkin'in herşeyden önce SSCB'nin uluslararası durumunu değerlendirişi yanlıştır. SSCB ile kapitalist çevresi arasındaki çelişkilerin artma nedeninin, kapitalist devletlerin SSCB'ye karşı saldırı nedeninin, SSCB'de sosyalist unsurların artmasında, SSCB'nin tüm ülke işçileri üzerinde artan etkisinde, dolayısıyla güçlenen SSCB'nin kapitalizm için temsil ettiği tehlikede yattığı yolundaki genel kabul gören görüş egemendir. MK'nın hesap verme raporuna ilişkin kararında şunları söylerken, Partimizin XV. Kongresi de bu aynı görüşü savunuyor: "Burjuva çevre ülkeleriyle, muzaffer gelişimiyle dünya kapitalizminin temel direklerini sarsan SSCB arasındaki çelişkiler keskinleşti. SSCB'de sosyalist unsurların ***artması, proletarya diktatörlüğünün yozlaşması üzerine burjuva umutların yıkılması*** ve aynı zamanda SSCB'nin uluslararası devrimci etkisinin ***güçlenmesi,*** bu keskinleşmenin en önemli faktörleridir."* [29]

Bilindiği gibi Parti bu görüşe kazara, tesadüfen ulaşmadı, bilakis SSCB'ye karşı saldırısının nedeninin, SSCB'nin *yozalaşma* süre cinden ileri gelen ***zayıflamasında*** yattığını açıkça iddia eden, muhalefete karşı amansız mücadelede ulaştı.

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Ancak Frumkin Partinin bu görüşüyle kesinlikle hemfikir değil. Frumkin tersine, "kapitalist dünyanın SSCB'ye karşı saldırısı için temel ve tayin edici faktörün, güçlerimizin politik ve ekonomik olarak ***zayıflamasında*** yattığını" iddia ediyor.

Biri Frumkin'e diğeri ise Partimizin XV. Kongresine ait olan birbirine zıt bu iki değerlendirmenin birbiriyle hangi ortak yanı olabilir?

2) Frumkin'in, SSCB'nin iç durumunu değerlendirişi daha da yanlıştır. Frumkin'in mektubu okunduğunda, Sovyet iktidarının can çekiştiği, ülkenin uçurumun kenarında bulunduğu ve SSCB'nin çöküşünün, bir kaç günlük değilse bir kaç aylık bir iş olduğu sanılabilir. Yalnızca "baykuşların çoktan öttüğü" ilavesi eksik.

Muhaliflerin ağzından, SSCB'nin "çöküşü" üzerine aydın sızlanmaları dinlemeye alışığız. Ama muhalefeti örnek almak Frumkin'e yakışıyor mu?

Tabii ki zorluklarımızın önemini küçümsemek yanlış olurdu. Ama önemlerini abartmak, dengeyi yitirmek ve paniğe düşmek daha da yanlış olurdu. Kuşkusuz Kulaklar Sovyet iktidarına kızgındır: Kulaklardan Sovyet iktidarına karşı dostça bir tavır talep etmek garip olurdu. Kuşkusuz Kulaklar köy yoksullarının ve orta köylülerin belirli bir bölümü arasında etkiye sahiptir. Ama buradan, köy yoksullarının ve orta köylülerin çoğunluğunun Sovyet iktidarına ***karşı*** bir ruh hali içinde olduğu, "bu ruh hallerinin artık ***işçi merkezlerine*** sıçramaya başladığı" sonucunu çıkarmak — aklını yitirmek ve paniğe düşmek demektir. "Korkunun bin gözü olduğu" boşuna söylenmemiştir.

Bugün mevcut zorluklarla değil de, daha ciddi zorluklarla, diyelim ki, her türden yalpalamaya geniş bir "faaliyet alanı" açan bir savaşla karşı karşıya olsaydık, Frumkin'in halinin ne olacağı düşünülebilir.

3) Frumkin, "ekonomik durumumuzun kötüleşmesinin, XV. Parti Kongresinden sonra köye karşı izlenen yeni politik çizgiden dolayı ***daha keskin biçimler aldığı***"nı açıklarken tamamen haksızdır. Burada besbelli Parti tarafından bu yılın başında, tahıl alımının iyileştirilmesi için alınmış olan önlemler kastediliyor. Frumkin bu önlemleri ***zararlı***, durumumuzu "kötüleştirmiş" olan önlemler olarak görüyor.

Buna göre, MK ve MKK Nisan Plenumu şunları saptarken ***haksızdı***:

a) "tahıl alımındaki zorlukların, ülkenin ***hızlı sanayileşme temposuyla*** —proleter devlete tüm uluslararası ve iç durum tarafından dikte edilen bir tempo— ve ***plân ekonomisi yönetiminin hatalarıyla*** ilişkili ***zorluklarla*** bağıntılı olduğu",

b) "pazar ilişkilerindeki oransızlığın ***keskinleşmesinin*** (bir yanda köyün ödeme yetenekli talebi ve öte yanda sanayi mallarının arzı) köyün, özellikle ***varlıklı*** ve ***Kulak*** tabakalarının ***gelirlerinin artmasından*** (Partinin önlemlerinde değil. —*J. St.*) ileri geldiği,

c) "zorlukların, bu zorlukları tahıl fiyatlarını yukarı çekmek ve Sovyet fiyat politikasını akamete uğratmak için kullanan köyün ***Kulak kesimi*** ve spekülatörlerin çabasıyla (Partinin önlemleriyle değil. —*J. St.*) ***derinleştiği*** ve ***karmaşıklaştığı***".*

Buna göre, MK ve MKK Nisan Plenumu, tahıl alımı üzerine kararında, ***"Parti'nin***, belli bir ölçüde ***olağanüstü*** karakterdeki anılan ***önlemlerinin***, tahıl alımının artırılmasında ***önemli başarılar*** meydana getirdiği"mi*[130] açıklarken ***haksızdı.***

Buna göre, Frumkin ***haklı***, MK VE MKK Nisan Plenumu ise ***haksızdı***!

Peki sonuçta kim haklı, Frumkin mi yoksa MK ve MKK Plenumu mu?

Olgulara başvuralım.

Bu yılın Ocak ayında neyimiz vardı? Geçen yıla göre 128 milyon pudluk tahıl açığımız vardı.

O zaman tahıl alımı nasıl gidiyordu? Kendi kendine, Partinin olağanüstü hiçbir önlemi olmaksızın, Parti tahıl alımına aktif müdahale etmeksizin.

O zamanki kendiliğindenlik ve hiçbir baskı önleminin olmaması bize ne getirdi? 128 milyon pudluk bir tahıl açığı.

Eğer Parti Frumkin'in öğüdünü tutup, o zaman müdahale etmemiş olsaydı, eğer 128 milyon pudluk tahıl açığı ilk bahardan ***önce, ilkbahar ekiminden önce*** ortadan kaldırılmamış olsaydı şimdi sonuçlar ne olurdu? Şimdi işçiler arasında açlık, sanayi merkezlerinde açlık, inşamızın dezorganizasyonu, Kızıl Ordu"da açlık olacaktı.

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Parti müdahale etmemezlik edebilir miydi, olağanüstü önlemleri uygulamamazlık edebilir miydi? Bunu yapamayacağı açıktır.

Peki bundan ne sonuç çıkar? Buradan, eğer ***zamanında*** tahıl alımına müdahale etmemiş olsaydık, şimdi tüm ekonomimizde son derece tehlikeli bir krize sahip olacağımız sonucu çıkar.

Bir tek sonuç var: Frumkin, MK ve MKK Nisan Plenumunun kararlarına ***karşı*** çıkarken ve onların ***revizyonunu*** talep ederken ***tümüyle haksızdır.***

4) Frumkin: "XIV. ve XV. Parti Kongresine ***geri dönmek*** gerekir", derken tamamen haksızdır. XV. Parti Kongresine geri dönmemiz gerekmez, çünkü Parti tümüyle ve bütünüyle XV. Parti Kongresinin kararlarının zemini üzerinde duruyor. Frumkin ise XIV. Parti Kongresine bir geri dönüş talep ediyor. Bu ne demektir? Bu, katedilmiş bütün yolu ***silmek*** ve ileriye değil de ***geriye*** gitmek demek değil midir?

XV. Parti Kongresi, "Kırda Çalışma Üzerine" kararında köyün sosyalist gelişiminin çıkarları doğrultusunda, ***"Kulaklara karşı daha kararlı bir saldırı"*** yürütmenin gerekli olduğunu söylüyor. [31] XIV. Parti kongresi bunu söylemiyordu ve o zamanki koşullar altında söyleyemezdi. Bununla bağıntılı olarak Frumkin'in, "XIV. Parti Kongresine geri dönme" talebi ne anlama gelebilir? Bu yalnızca bir tek anlama gelebilir: "Kulaklara karşı daha kararlı saldırı" politikasından vazgeçme.

Frumkin'in XIV. Parti Kongresine geri dönüş talebinin, XV. Parti Kongresinin kararlarının ***terkedilmesine*** götürdüğü sonucu çıkıyor.

XV. Parti Kongresi, "Kırda Çalışma Üzerine" kararında "mevcut dönemde, küçük bireysel köylü çiftliklerinin büyük kollektifler halinde birleştirilmesi ve dönüştürülmesi görevinin, kırda Partinin ***temel görevi*** olarak görülmesi gerektiği"ni [32] söylüyor. XIV. Parti Kongresi bunu söylemiyordu ve o zamanki koşullar altında söyleyemezdi. Bu ancak XV. Parti Kongresi döneminde, eski ve bizim için mutlak bağlayıcı görevin, bireysel küçük ve orta köylü çiftliklerinin geliştirilmesinin yanısıra, yeni ***pratik*** bir görevin, mal üreten büyük çiftlikler olarak ***kollektif çiftliklerin*** geliştirilmesi önümüzde yükseldiğinde söylenebilirdi.

Bununla bağıntılı olarak Frumkin'in, "XIV. Parti Kogresi'ne geri dönme" talebi ne anlama gelebilir? Bu yalnızca bir tek anlama gelebilir: yeni *pratik* görevden, kollektif çiftliklerin geliştirilmesinden vazgeçme. Frumkin'in, *pratik* görevin, kollektifin geliştirilmesinin yerine, "kollektife giren köy yoksullarının maksimal desteklenmesi" *safsata* görevini geçirmesi olgusu da zaten bununla açıklanır.

Dolayısıyla, Frumkin'in XIV. Parti Kongresine geri dönme talebinin, XV. Parti Kongresinin kararlarının *terkedilmesine* götürdüğü sonucu çıkıyor.

XV. Parti Kongresi, "Beş Yıllık Ekonomi Plânının Hazırlanması İçin Talimatlar Üzerine" kararında, "şu anda *üretim* kooperatiflerinin yaşayabilir tüm biçimlerine (komünler, kollektif çiftlikler, arteller, üretim birlikleri, kooperatif işletmeler vs.) ve *daha yüksek bir basamağa yükseltilmek zorunda olan Sovyet çiftliklerine** daha büyük bir destek verilmesi gerektiğini" söylüyor [93] XIV. Parti Kongresi bunu söylemiyordu ve o zamanki koşullar altında söyleyemezdi. Bu ancak XV. Parti Kongresi sırasında, bir yanda bireysel küçük ve orta köylü çiftliklerinin geliştirilmesi, diğer yanda kollektif çiftliklerin geliştirilmesi görevinin yanısıra, yeni bir *pratik* görevi, en büyük mal üretimine sahip ekonomik birimler olarak *Sovyet çiftliklerinin* geliştirilmesi önümüzde yükseldiğinde söylenebilirdi.

Bununla bağıntılı olarak Frumkin'in "XIV. Parti Kongresi'ne geri dönmek" talebi ne anlama gelebilir? Yalnızca bir tek anlama gelebilir: "Sovyet çiftlikliklerini daha yüksek bir basamağa yükseltme" politikasından vazgeçmek. Frumkin'in, XV. Parti Kongresi tarafından konan, Sovyet çiftliklerini geliştirilme *pozitif* görevi yerine, "Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesini, hızlı ve aşırı hızlı tempoda yürütmeme" *negatif* görevini koyması da zaten bununla açıklanır, oysa Frumkin, Partinin burada "aşırı hızlanmayı" kendine görev edinmediğini ve edinemeyeceğini bilmek zorundadır, çünkü yeni Sovyet çiftliklerinin örgütlenmesi sorununu ciddi olarak *ele almaya* daha yeni *başlıyoruz*.

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Buradan ise yeniden, Frumkin'in XIV. Parti Kongresine geri dönme talebinin, XV. Parti Kongresinin kararlarını *terk etmeye* götürdüğü sonucu çıkıyor.

Bütün bu söylenenlerden sonra Frumkin'in, MK'nın XV. Parti Kongresinin kararlarından "uzaklaştığı" açıklaması nasıl bir intiba bırakıyor. Frumkin'in bütün mektubunun, XV. Parti kongresinin bir dizi önemli sorunla ilgili kararlarını *boşa çıkartmak* için, kötü maskelenmiş bir denemeyi oluşturduğunu söylemek daha doğru değil midir?

Frumkin'in, MK ve MKK Nisan Plenumunun tahıl alımı üzerine kararının güya "*eksikliklerle dolu*" olduğu, "*çift anlamlı* olduğu iddiasının açıklaması bu değil midir? Plenumun doğru olduğunu, Frumkin'in ise gerçekten de pozisyonunun belirli bir "eksikliği" gözönüne alındığında "her şeyi çift görmeye" başladığını söylemek daha doğru değil midir?

Frumkin'in temel hatası, yalnızca *bir* görevi, bireysel köylü çiftliğinin kalkındırılmasını göz önünde bulundurmasından ibarettir, bunu yaparken, tarımla ilişkimizin esas olarak bununla *sınırlı* olduğunu varsayıyor.

Hatası, Partinin bize XV. Parti Kongresinde verdiği *yeniyi* kavramamasından ibarettir, o şimdi yalnızca bireysel köylü çiftliklerinin kalkındırılması göreviyle *sınırlı* kalınamayacağını, bu göreve iki yeni *pratik* görev *eklemek* gerektiğini kavramıyor: Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesi görevi ve kollektif çiftliklerin geliştirilmesi görevi.

Frumkin, ilk görevi son iki görevle birleştirmeden, ne devletin satılık tahıl tedariği ne de tüm ekonominin sosyalizm temelinde örgütlenmesi ile ilgili olarak işin içinden çıkamayacağımızı kavramıyor.

Bu, daha şimdiden ağırlık noktasını Sovyet ve kollektif çiftliklere kaydırmamız anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Ağırlık noktası verili safhada, bireysel ve orta köylü çiftliklerinin kalkındırılmasındadır. Ama bu, tek başına bu görevin *artık yetmediği* anlamına geliyor. Yani bu görevi *pratikte* iki yeni görevle, kollektif çiftliklerin geliştirilmesi ve Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesiyle *tamamlamak* zorunda olduğumuz zamanının geldiği anlamına geliyor.

5) Frumkin'in, "Kulakların yasa dışı ilan edilmesinin, tüm köylülüğe karşı kanunsuzluklara yolaçtığı" değerlendirmesi tümüyle yanlıştır.

Birincisi, Kulakların "yasa dışı" ilan edildiği doğru değildir.

İkincisi, eğer Frumkin'in bu sözlerinde herhangi bir anlam varsa, o zaman bu yalnızca, Frumkin'in Parti'den, Kulakların "vatandaşlık haklarının" iadesini, Kulaklara politik hakların (diyelim ki Sovyet seçimleri için seçim haklarının vs.) geri verilmesini talep etmesinden ibaret olabilir.

Frumkin, Kulaklarla ilgili bilinen sınırlamalar kaldırılırsa Partinin ve Sovyet iktidarının kazançlı çıkacağına mı inanıyor? Frumkin'in bu "düşünce tarzı", XV. Kongre'nin "Kulaklara karşı daha kararlı saldırı" üzerine kararıyla nasıl bağdaşıyor?

Frumkin, Kulaklara karşı mücadelenin zayıflatılmasının, orta köylülerle ittifakımızı sağlamlaştıracağına mı inanıyor? Kulaklara haklarının geri verilmesinin, Kulakların orta köylüleri bizden koparma çabalarını yalnızca teşvik edebileceğini Frumkin sezmiyor mu?

Tüm bunlardan sonra, Frumkin'in orta köylülerle ittifak üzerine gevezeliklerinin ne değeri vardır?

Tabii ki yasaların, kırdaki fonksiyonerlerimizin belli bir bölümü tarafından çiğnenmesi örneklerinin olduğunu inkâr etmek yanlış olurdu. Kulaklara karşı mücadele fonksiyonerlerimizin belli bir bölümü tarafından beceriksizce yürütüldüğünden, Kulaklar için düşünülmüş olan darbelerin bazen orta köylülere ve hatta yoksul köylülere isabet ettiği gerçeğini inkâr etmek daha da yanlış olurdu. Kuşkusuz Parti çizgisinin bu tahriflerine karşı en kararlı biçimde mücadele edilmelidir. Ama buradan, Kulaklara karşı mücadelenin zayıflatılması, Kulakların politik haklarının sınırlanmasının kaldırılması gerektiği vs. sonucu nasıl çıkarılabilir.

6) Frumkin, Kulaklara karşı mücadelenin, bazen kırdaki kimi fonksiyonerlerimizin yaptığı gibi, Kulakların mülksüzleştirilmesi yoluyla yürütülemeyeceğini iddia ederken haklıdır. Ama bununla yeni bir şey söylediğini sanıyorsa yanılıyor. Frumkin'in yaptığı gibi bu tahriflerden dolayı yoldaş Molotov'u ya da yoldaş Kubyak'ı suçlamak ve Partinin bu

tür tahriflerle mücadele etmediğini iddia etmek, en büyük haksızlığı yapmak ve caiz olmayan bir biçimde celâllenmek anlamına gelir.

7) Frumkin, pazarların, tahıl pazarının açılması gerektiğini iddia ederken haklıdır. Ama bununla yeni bir şey söylediğini sanıyorsa yanılıyor. Birincisi, Parti hiçbir zaman pazarların kapatılmasından yana olmadı. İkincisi, bazı bölgelerde pazarlar kapatıldığında, merkezin yerel örgütlere derhal, bunları derhal açma ve bu tür tahriflere son verme talimatını verdiğini Frumkin bilmiyor olamaz. Bilindiği gibi merkezin bu kararı yerel örgütlere ta Mayıs sonunda (26 Mayıs) iletildi, yani Frumkin'in mektubundan iki hafta önce. Frumkin bunu bilmiyor olamaz. O halde, "denize su taşımanın" ne anlamı var?

8) Frumkin, tahıl fiyatlarını yükseltmek ve kaçak içki imaline karşı mücadeleyi güçlendirmek gerektiğini iddia ederken haklıdır. Ama Frumkin'in böylece Amerika'yı keşfettiğini sanmak yine garip olurdu. Kaçak içki imalatına karşı mücadele bizde bu yılın Ocak ayından beri sürüyor. Mücadeleyi güçlendirmek gerekiyor ve güçlendirilecek, ve köylün bundan hoşnutsuz kalacağım Frumkin bilmiyor olamaz. Tahıl fiyatlarının yükseltilmesine gelince, Politbüromuzda daha bu yılın Şubat ayında, yani Frumkin'in mektubundan dört ay önce yeni alım yılının başlangıcı için fiyat yükseltilmesinin öngörüldüğünü Frumkin bilmiyor olamaz. Bir kez daha: Fiyat artışıyla ilgili olarak "denize su taşımanın" ne anlamı var?

9) İlk bakışta Frumkin'in mektubu, orta köylülerle ittifakın savunulması bayrağı altında yazılmış gibi görünebilir. Ama bu yalnızca dış görünüştür. Gerçekte Frumkin'in mektubu, Kulaklara ***kolaylıklar*** elde etmek için bir iltimastır, Kulaklarla ilgili ***sınırlamaların kaldırılması*** için bir iltimastır. Orta köylülerle ittifakı sağlamlaştırmak isteyen, Kulaklara karşı mücadelenin zayıflatılmasını talep edemez.

Orta köylülerle sağlam ittifakın garantilenmesi, Partimizin son derece önemli bir görevidir. Fakat bu ittifakı ancak, Kulaklara karşı kararlı bir mücadele yürütürsek, köy yoksulluğunu kırda proletaryanın dayanağı haline getirirsek, nihayet orta köylülerle kalıcı bir anlaşmaya — orta köylülerle ittifakı sağlamlaştırmayı ve sosyalist inşa için mücadelede proletaryanın pozisyonlarını güçlendirmeyi

amaçlayan bir anlaşmaya varmaya hazırsak ve bunu yapmayı bilirsek garantileyebiliriz.

Bu alanda politikamız, köyün kapitalist unsurlarına karşı mücadelenin zayıflatılmasına değil, bilakis "proletaryanın orta köylülükle ***anlaşması***"na, "orta köylülükle ***uzun süreli bir işbirliği***"ne, "muzaffer proletaryanın orta köylülükle ***ittifakına ve anlaşmasına***" yönelik olmalıdır (*bkz. VIII. Parti Kongresinin "Orta Köylülüğe Karşı Tavır Üzerine" kararı*).[34]

J. Stalin

20 Haziran 1928.
İlk kez yayınlanmaktadır.

ÖZELEŞTİRİ ŞİARININ BAYAĞILAŞTIRILMASINA KARŞI

Özeleştiri şiarı geçici ve kısa ömürlü birşey olarak görülmemelidir. Özeleştiri, Parti kadrolarının ve bir bütün olarak işçi sınıfının devrimci gelişme ruhuyla eğitilmesinde özel bir yöntem, Bolşevik bir yöntemdir. Ta (başlarda —ÇN.) Marx, proleter devrimi güçlendirmenin bir yöntemi olarak özeleştiriden sözetmiştir.[59] Partimiz içindeki özeleştiriye gelince, özeleştirinin başlangıcı ülkemizde ta Bolşevizmin başlangıcına, işçi hareketi içinde özel devrimci bir akım olarak ortaya çıkışının ilk günlerine dayanır.

Bilindiği gibi Lenin, daha 1904 ilkbaharında, Bolşevikler henüz bağımsız bir siyasal parti oluşturmayıp, ***bir*** sosyal-demokrat parti çerçevesinde Menşeviklerle birlikte çalıştığı sırada — bilindiği gibi daha o sırada Lenin, Partiyi "Özeleştiriye ve kendi yanılgılarını acımasızca ortaya çıkarma"ya çağırdı. "***Bir Adım İleri, İki Adım Geri***" broşüründe Lenin o sıralar şunlar yazdı:

> "Onlar (yani Marksistlerin hasımları, —*J. St.*) bizim ihtilaflarımıza sinsice gülüyorlar ve oh çekiyorlar; onlar elbette, Partimizin eksikliklerini ve yetersizliklerini konu edinen benim broşürümden, tek tek pasajları, kendi amaçları için bağıntısından koparmaya çalışacaklardır. Rus sosyal-demokratları, daha şimdiden, böylesine ufak-tefek şeylerden tedirgin olmayacak ve bunlara rağmen işçi hareketinin büyümesiyle hiç şüphesiz ve kaçınılmaz olarak ü tesinden gelinecek olan ***özeleştiri ve kendi eksikliklerini***

> ***acımasızca açığa çıkarma**** çalışmasını sürdürecek kadar savaşta çelikleşmişlerdir. Ama hasımlarımız baylar bize, kendi partileri"nde ***gerçek*** durumun, II. Parti Kongremizin tutanaklarının yansıttığı tabloya birazcık da olsa yaklaşan bir tablosunu çizmeye kalksınlar bakalım." (*cilt VI, s. 161* [36].)

Bu nedenle, özeleştirinin geçici bir görüngü, genellikle her modada olduğu gibi kısa zamanda bırakılacak bir moda olduğunu sanan yoldaşlar tamamen haksızdır. Gerçekte özeleştiri, Bolşevizmin cephaneliğinin onsuz düşünülemeyeceği ve sürekli etkin bir silahıdır, Bolşevizmin tüm doğasıyla, devrimci ruhuyla kopmaz bir biçimde bağlıdır.

Zaman zaman özeleştirinin, henüz iktidara gelmemiş ve "kaybedecek birşeyi olmayan" bir parti için güzel birşey olduğu, ama iktidarda olan, düşman güçler tarafından çevrili ve zaaflarını teşhir etmesinden düşmanların yararlanabileceği bir parti için tehlikeli ve zararlı olduğu söyleniyor.

Bu yanlıştır. Kesinlikle yanlıştır! Tam tersine, Bolşevizm tam da iktidarda olduğu için, tam da Bolşevikler, inşa çalışmamızdaki başarılar dolayısıyla kendini beğenmişliğe kapılabilecekleri, tam da zaaflarını görmezden gelebilecekleri ve böylelikle düşmanlarının işini kolaylaştırabilecekleri için — tam da bu nedenle özeleştiri özellikle şimdi, özellikle iktidarın ele geçirilmesinden sonra gereklidir.

Özeleştirinin hedefi, hatalarımızı, zaaflarımızı ortaya çıkarmak ve yok etmektir — proletarya diktatörlüğü koşulları altında özeleştirinin, Bolşevizmin işçi sınıfının düşmanlarına karşı mücadelesini yalnızca kolaylaştırabileceği açık değil midir? Lenin, Nisan/Mayıs 1920'de "'Sol' Radikalizm, Bir Çocukluk Hastalığı" yazısında şunları yazarken, iktidarın Bolşevikler tarafından ele geçirilişinden sonraki durumun bu özelliklerini dikkate alıyordu:

> "Siyasi bir partinin kendi hatalarına karşı tavrı, bir partinin ciddiyetinin ve ***sınıfına*** ve emekçi ***kitlelere*** karşı

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

yükümlülüklerini ***gerçekten*** yerine getirmesinin en önemli ve en emin kıstaslarından biridir. ***Hatayı açıkça kabullenmek,**** nedenlerini ortaya çıkarmak, hataya yolaçan koşulları tahlil etmek, hatayı ortadan kaldırmanın yollarını özenle araştırmak —işte ciddi bir partinin belirtileri bunlardır, yükümlülüklerini yerine getirmenin, yani ***sınıfı*** ve sonra da ***kitleyi*** eğitmenin ve yetiştirmenin yolu budur." (*4. baskı, cilt XXXI, s. 39.*)

Lenin, Mart 1922'de XI. Parti Kongresinde şöyle derken bin kere haklıydı:

"Proletarya, devrimde neyi çok parlak biçimde başardığını, neyi başaramadığını kabul etmekten korkmaz. Şimdiye kadar yokolup giden devrimci partilerin hepsi, kendini ***beğenmiş hale gelip*** güçlerinin nerede yattığını göremedikleri, ***zaaflarından sözetmekten korktukları**** için yokolmuşlardır. Ama biz yokolmayacağız, çünkü biz zaaflarımızdan sözetmekten korkmuyoruz, ve *zaafların üstesinden gelmeyi öğreneceğiz.*" (*4. baskı, cilt XXXIII, s. 278, Rusça.*)

Buradan yalnızca ***bir*** sonuç çıkar: Özeleştiri olmadan partinin, sınıfın, kitlelerin doğru eğitimi olmadan — Bolşevizm olmaz.

Özeleştiri sloganı neden tam da şimdi, tam da bu tarihsel anda, tam da 1928'de özellikle güncel bir önem kazandı?

Çünkü, sınıf ilişkilerinin keskinleşmesi, gerek iç gerek dış hatta, bir-iki yıl öncesine göre daha çarpıcı bir bir biçimde ortaya çıkmıştır.

Çünkü, zaaflarımızdan ve hatalarımızdan ülkemiz işçi sınıfının aleyhine yararlanan Sovyet iktidarının sınıf düşmanlarının yıkıcı çalışmaları, şimdi, bir-iki yıl öncesine göre daha çarpıcı bir biçimde ortaya çıkmıştır.

Çünkü, Şahti Olayının ve köyün kapitalist unsurlarının "tahıl temin etme manevrası"nın dersleri, artı, plânlama hatalarımız, bizde hiç iz bırakmaksızın geçip gidebilecek şeyler değildir ve gitmemelidir.

Devrimi sağlamlaştırmak ve düşmanlarımızın karşısında tam teçhizatlı biçimde durmak istiyorsak, Şahti Olayında ve tahıl te-

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

minindeki zorluklarda ortaya çıkarılmış olan hata ve zaaflarımızdan ***en hızlı biçimde kurtulmamız*** gerekiyor.

İşçi sınıfı düşmanlarının sevinmesine yolaçacak bir yığın "sürpriz" ve "rastlantı" tarafından gafil avlanmak istemiyorsak, ***daha ortaya çıkarılmamış*** olan, ama kuşkusuz varolan zaaf ve hatalarımızı ***en hızlı biçimde ortaya çıkarmamız*** gerekiyor.

Burada tereddüt etmek, düşmanlarımızın işini kolaylaştırmak, zaaflarımızı ve hatalarımızı derinleştirmek demek olurdu. Ama tüm bunları yapmak, özeleştiriyi geliştirmeden, özeleştiriyi derinleştirmeden, işçi sınıfının ve köylülüğün milyonlarca kitlesini zaaflarımızı ve hatalarımızı ortaya çıkarmaya ve yok etmeye çekmeden mümkün değildir.

Bu nedenle MK ve MKK'nın Nisan Plenumu, Şahti Olayına ilişkin kararında şunu açıklarken tamamen haklıydı:

> "Öngörülen bütün önlemleri başarıyla uygulamayı güvence altına almanın ***temel koşulu***, XV. Parti Kongresinin özeleştiriye ilişkin şiarının ***fiilen gerçekleştirilmesi*** olmalıdır."* [57]

Ama özeleştiriyi geliştirebilmek için, herşeyden önce, Partinin önünde duran bir dizi engelin üstesinden gelmek gerekir. Kitlelerin kültürel geriliği, proleter öncünün kültür güçlerinin yetersizliği, hantallığımız, "komünistçe böbürlenmemiz" vs. bunlara dahildir. Ama eğer en ciddisi değilse, en ciddi engellerden biri, aygıtlarımızın ***bürokratizmidir***. Burada sorun, Parti, devlet, sendika, kooperatif ve tüm diğer örgütlerimiz içinde bürokratik unsurların varlığıdır. Sorun, varlıklarını bizim zaaf ve hatalarımıza borçlu olan, kitlelerin eleştirisinden, kitlelerin denetiminden ateşten korkar gibi korkan ve bizim özeleştiriyi geliştirmemizi engelleyen, zaaflarımızdan, hatalarımızdan kurtulmamızı engelleyen bürokratik unsurların varlığıdır. Örgütlerimizdeki bürokratizm yalnızca kırtasiye ve yazışma bürokratizmi değildir. Bürokratizm, burjuva etkisinin örgütlerimize bir yansımasıdır. Lenin şöyle derken haklıydı:

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

> bürokratizme karşı mücadelenin ***mutlak zorunlu*** bir mücadele olduğunu ve onun, küçük-burjuva unsura karşı mücadele gibi zor olduğunu kavramamız zorunludur. Bürokratizm, devlet düzenimizde, Parti programımızda dahi kendinden sözettirecek kadar önemli bir çıban haline gelmiştir. Çünkü bürokratizm, ***bu küçük-burjuva unsurla ve onun parçalanmasıyla bağıntılıdır.***"* *(4. baskı, cilt XXXII, s. 167, Rusça.)*

Özeleştiriyi gerçekten geliştirmek ve inşamızdaki kusurlardan kendimizi arındırmak istiyorsak, örgütlerimizin bürokratizmine karşı mücadeleyi daha da büyük bir kararlılıkla yürütmeliyiz.

Milyonlarca işçi ve köylü kitlesini, bürokratizme karşı en önemli panzehir olan ***tabandan*** eleştiri, ***tabandan*** denetim için daha da büyük bir kararlılıkla harekete geçirmeliyiz.

Lenin şöyle derken haklıydı:

> "Bürokratizme karşı mücadele vermek istiyorsak, o zaman ***geniş kitleleri*** [işin içine —ÇN] ***çekmek*** zorundayız"... çünkü "bürokratizm, ***işçileri ve köylüleri çekme*** dışında başka herhangi bir tarzda ortadan kaldırılabilir mi?"* *(4. baskı, cilt. XXXI, s. 398, Rusça.)*

Ama milyonlarca kitleyi "çekmek" için, işçi sınıfının bütün kitle örgütlerinde ve herşeyden önce de bizzat Parti içinde proleter demokrasiyi geliştirmek gerekir. Bu koşul olmaksızın özeleştiri bir sıfırdır, bir hiçtir, boş bir laftır.

Bizim ***herhangi*** bir özeleştiriye ihtiyacımız yok. Bizim, işçi sınıfının kültür düzeyini yükselten, mücadele ruhunu geliştiren, zafere inancını pekiştiren, gücünü artıran ve onun ülkenin gerçek efendisi olmasına yardım eden bir özeleştiriye ihtiyacımız var.

Bazıları, özeleştiri olunca, ***iş disiplinine*** gerek olmadığını, işlerin ortada bırakılabileceğini ve her türlü şey üzerine gevezelikle iştigal edilebileceğini sanıyorlar. Bu bir özeleştiri değil, tam tersine işçi sınıfıyla alay etmek olurdu. Özeleştiri, iş disiplinini yok etmek için

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

değil, tam tersine ***sağlamlaştırmak*** için, iş disiplinini, küçük-burjuva baştan savmacılığa göğüs germe yeteneğine sahip ***bilinçli*** bir disiplin yapmak için gereklidir.

Başka bazıları, özeleştiri olunca; artık ***önderliğe*** gerek olmadığını, o zaman dümenin başı boş ve herşeyin "kendi doğal akışına" bırakılabileceğini sanıyorlar. Bu bir özeleştiri değil, tam tersine bir rezalet olurdu. Özeleştiri, önderliği zayıflatmak için değil, tam tersine ***güçlendirmek*** için, kâğıt üzerinde kalan ve pek otorite sahibi olmayan bir önderliği ***yaşama bağlı*** ve gerçekten ***otorite sahibi*** bir önderlik yapmak için gereklidir.

Ama başka türden bir "özeleştiri", Parti ruhunun ***yıkılmasına,*** Sovyet iktidarının ***gözden düşürülmesine***, inşamızın ***zayıflatılmasına,*** ekonomi kadrolarımızın ***harap edilmesine***, işçi sınıfının ***silahsızlandırılmasına, yozlaşma*** üzerine lafazanlığa götüren bir "özeleştiri" de vardır. Troçkist muhalefet dün bizden tam da böyle bir "özeleştiri" talep etti. Söylemeye gerek yok ki, Partinin böyle bir "özeleştiri" ile hiçbir ortak yanı yoktur. Söylemeye gerek yok ki, Parti böyle bir "özeleştiri"ye karşı bütün gücüyle, bütün araçlarla mücadele edecektir.

Bize yabancı, yıkıcı, anti-Bolşevik bu "özeleştiri" ile, Parti ruhunu ***geliştirme***, Sovyet iktidarını ***sağlamlaştırma*** inşamızı ***iyileştirme***, ekonomi kadrolarımızı ***güçlendirme***, işçi sınıfını ***silahlandırma*** hedefini güden ***bizim***, Bolşevik "özeleştiri"miz arasında kesinlikle ayrım yapılmalıdır.

Özeleştirinin güçlendirilmesi kampanyası bizde daha bir kaç ay önce başladı. Kampanyanın ilk bilançosunu çıkarabilmek için henüz gerekli veriler eksik. Fakat şimdiden, kampanyanın sevindirici sonuçlar göstermeye başladığı söylenebilir.

Özeleştiri dalgasının gelişmeye ve yaygınlaşmaya başladığı, işçi sınıfının gittikçe daha geniş tabakalarını kavradığı ve onları sosyalist inşanın içine çektiği reddedilemez. Bunu, Salt Üretim konferanslarının ve geçici denetim komisyonlarının canlanması gibi olgular bile gösteriyor.

Gerçi üretim konferanslarının ve geçici denetim komisyonlarının gerekçeli ve gözden geçirilmiş talimatlarını rafa kaldırma çabaları hâlâ mevcuttur, buna karşı en kararlı mücadele yürütülmelidir, çünkü bu çabaların amacı işçilerin her türlü özeleştiri hevesini kaçırmaktır. Fakat gelecekte bu tür bürokratik çabaların, gelişen özeleştiri dalgasıyla tamamen silinip süpürüleceğinden kuşku duymak için hiç bir neden yoktur.

Özeleştiri sonucunda ekonomi kadrolarımızın kendilerini toparladıkları, daha uyanık hale geldikleri, ekonomi yönetiminin sorunlarına daha ciddi yaklaşmaya başladıkları ve Parti, Sovyet ve bütün diğer kadrolarımızın daha kulağı delik hale geldikleri, kitlelerin gereksinimlerine daha hassas tepki gösterdikleri de reddedilemez.

Gerçi, Parti-içi ve genel olarak işçi sınıfının kitle örgütlerinde işçi demokrasisinin artık tamamen gerçekleştirildiği varsayılmalıdır. Ancak bu meselenin, kampanyanın daha da gelişmesiyle birlikte hızlandırılacağından kuşku duymak için hiçbir neden yoktur.

Özeleştiri sonucunda basınımızın daha canlı ve yaşama daha bağlı hale geldiği ve gazete çalışanlarımızın işçi ve köylü muhabirleri örgütleri gibi birliklerinin artık ciddi bir politik güce dönüşmeye başladıkları da reddedilemez.

Gerçi basınımız hâlâ orda burda yüzeyde seyrediyor, tek tek eleştirel ifadelerden, derinlemesine bir eleştiriye ve derinlemesine bir eleştiriden, eleştirinin sonuçlarının genelleştirilmesine, eleştiri sayesinde inşamızda elde edilen ***kazanımların*** gösterilmesine geçmeyi henüz öğrenemedi. Fakat kampanyanın devamında bu çalışmanın hızlanacağından hiç kuşku olamaz.

Ancak kampanyamızın olumlu yanlarının yanısıra olumsuz yanlarını da vurgulamak gereklidir. Daha şimdiden, kampanyanın başlangıcında kaydedilen ve eğer hemen mücadele edilmezse özeleştirinin bayağılaştırılması tehlikesine yol açan, özeleştiri şiarının tahriflerini kastediyorum.

1) Herşeyden önce, bir dizi basın organında kampanyayı, ***sosyalist inşamızın*** eksikliklerinin işsel bir eleştirisi zemininden, ***kişisel yaşamdaki*** aşırılıklara karşı reklam yaygarası zeminine çekme

eğiliminin görüldüğünü vurgulamak gerekir. Bu inanılmaz görülebilir. Ancak ne yazık ki gerçektir.

Örneğin, İrkutsk Bölge Komitesi ve Bölge Yürütme Komitesi organı "Vlasty Truda" (Emeğin Gücü) gazetesini (No. 128) alalım. Orada: "Cinsel yaşamda dizginsizlik burjuvacadır", "Bir bardak içkinin ardından diğeri gelir", "Yüz verince astarını istemek",* "İki Kişilik Yatak Haydutları", "Ateş Almayan Atış" vs. gibi reklam "sloganları" ile dolup taşan bir sayfa bulunabilir. Soru şudur: "Birjovka"ya [94] yakışır bu "eleştirel" yaygaranın, amacı *sosyalist inşamızı* iyileştirmek olan Bolşevik özeleştiriyle ortak yanı ne olabilir? Bu reklam notlarının yazarının komünist olması mümkündür. Sovyet iktidarının "sınıf düşmanlarına" karşı ateşli bir düşmanlıkla dolu olması mümkündür. Ancak burada doğru yoldan saptığı, özeleştiri şiarını bayağılaştırdığı ve *bizim* sınıfımızın dilini *konuşmadığı* konusunda hiçbir kuşku olamaz.

2) Ayrıca, genel olarak söylendiğinde, doğru eleştirme yeteneği eksik basın organlarının bile — onların bile bazen eleştiri *için* eleştiriye düştükleri, eleştiriyi bir *spora, sansasyon yaratıcılığa* dönüştürdüklerini vurgulamak gerekir. Örneğin "Komsomolskaya Pravda"yı alalım. Özeleştirinin geliştirilmesinde "Komsomolskaya Pravda"nın hizmetleri herkesçe bilinir. Fakat bu gazetenin son sayılarını alalım ve konu üzerine bir dizi caiz olmayan karikatürlerden ibaret, Sovyetler Birliği Sendikalar Merkez Konseyi liderlerinin "eleştiri"sine bakalım. Sorun şudur: Böyle bir "eleştiri"ye kimin ihtiyacı var, ve özeleştiri şiarına leke sürmek dışında bu başka ne sonuç verebilir?

Darkafalılara kıs kıs gülerek bir şey sunmaya yönelik ucuz sansasyon değil de, sosyalist inşamızın çıkarları gözönünde tutulduğunda, böyle bir "eleştiri"ye ne gerek vardı? Elbette özeleştiri her türden silahın, bu arada "hafif süvari"nin de kullanılmasını gerektirir. Ama bundan, hafif süvarinin, *hafif meşrep* bir süvari olması gerektiği sonucu mu çıkar?

---

* *"Das eigene Haeuschen aeugt der eigenen Kuh"—Evi olduğunda ineğini de istiyor.—ÇN.*

3) Nihayet bir dizi örgütümüzde, özeleştiriyi ekonomik yöneticilerimize karşı bir *tahrike* dönüştürme, onu, işçi sınıfının gözünde ekonomik yöneticilerinin itibar yitirmesi için kullanma eğilimi bulunduğunu vurgulamak gerekir. Ukrayna ve Merkezi ve Rusya'daki idari bazı yerel örgütlerin, bütün suçları, hatalara karşı yüzde yüz güvenceye sahip bulunmamaları olan, en iyi ekonomik yöneticilerimize karşı doğrudan *tahrike* başlamış olmaları bir gerçektir. Yerel örgütlerin hiçbir bağlayıcı gücü olmayan, ama bes-belli ekonomi yöneticilerini gözden düşürmeyi amaçlayan, bu yöneticilerin görevden alınmasına ilişkin kararları başka türlü nasıl yorumlanabilir? Ekonomi yöneticilerinin eleştirilmesi, ama kendilerine eleştiriyi yanıtlama olanağının verilmemesi başka türlü nasıl yorumlanabilir? Ne zamandan beri bizde bir "Şemyaka Mahkemesi"* özeleştiri diye lanse ediliyor?

Tabii ki eleştirinin yüzde yüz doğru olmasını talep edemeyiz. Eğer eleştiri tabandan geliyorsa, yalnızca yüzde 5-10 doğru olan bir eleştiriyi bile dikkate almamazlık edemeyiz. Bütün bunlar doğrudur. Fakat buradan ekonomi yöneticilerinin hatalardan yüzde yüz muaf olmalarını talep edebileceğimiz sonucu mu çıkar? Hatalardan yüzde yüz muaf olan insanlar var mıdır ki? Ekonomi kadrolarının yetişmesi için yıllar gerektiğini, ekonomi yöneticilerine karşı son derece dikkatli ve özenli davranmak zorunda olduğumuzu anlamak zor mudur? Özeleştiriye, ekonomi kadrolarına karşı tahrik için değil, bilakis onların iyileştirilmesi için ihtiyaç duyduğumuzu anlamak zor mudur?

İnşamızın eksikliklerini eleştirin, ama özeleştiri şiarını bayağılaştırmayın ve onu, "İki Kişilik Yatak Haydutları", "Ateş Almayan Atış" ve benzeri konular üzerine reklam uygulamaları için bir alet haline dönüştürmeyin.

İnşamızın eksikliklerini eleştirin, ama özeleştiri şiarının itibarını düşürmeyin ve onu, ucuz sansasyonların hazırlandığı bir aşçı dükkânına dönüştürmeyin.

---

* *Şemyaka Mahkemesi—Adaletsiz yargıç Şemyaka üzerine eski bir Rus hikayesi — —Almancaya çevirenin notu.*

İnşamızın eksikliklerini eleştirin, ama özeleştiri şiarını tahrif etmeyin ve onu ekonomi yöneticilerimize ve diğer fonksiyonerlerimize karşı tahrikin bir aleti haline dönüştürmeyin.

Ve esas önemlisi: ***Tabandan*** kitlesel eleştirinin yerine, ***yukarıdan*** "eleştirel" söz sağanağını geçirmeyin, işçi sınıfı kitlelerine, aktivitesini geliştirmek ve eksikliklerimizi ortadan kaldırmak, inşamızı iyileştirmek için yaratıcı inisiyatifini ortaya koyma olanağı verin.

"Pravda" No. 146,
26 Haziran 1928.
İmza: J. Stalin

SBKP(B) MK PLENUMU[94]

4 - 12 Temmuz 1928

İlk kez yayınlanmaktadır.

KOMİNTERN PROGRAMI ÜZERİNE

5 Temmuz 1928'deki konuşma

Herşeyden önce, yoldaşlar, Komintern programı için taslağın[40] *kapsamı* sorunu gözden geçirilmelidir.

Program taslağının çok büyük, çok kapsamlı olduğu söyleniyor. Yarı yarıya, üçte bire indirilmesi talep ediliyor. Programın bazı genel formülleri içermesi gerektiği, bununla yetinilmesi ve bu formüllerin program olarak tanımlanması gerektiği talep ediliyor.

Bu taleplerin her türlü temelden yoksun olduğunu düşünüyorum. Programın yarı yarıya ya da hatta üçte bire indirilmesini talep eden kişi, program taslağının yazarlarının karşı karşıya olduğu görevleri anlamıyordur. Komintern programının, herhangi bir tekil ülke için, ya da diyelim ki, yalnızca "uygar" uluslar için bir program olamayacağı sözkonusudur. Program, dünyanın tüm komünist partilerini, tüm ulusları, tüm halkları, gerek beyazları gerekse de renklileri kapsamalıdır. Program taslağının temel ve en karakteristik çizgisi budur. Ama program yarı yarıya ya da üçte bire indirilirse, tüm Komintern seksiyonlarının, gerek doğu gerekse de batı tüm seksiyonlarının çalışmasının en önemli gerekleri ve temel çizgileri nasıl kapsanabilir? Yoldaşlar bu çözümsüz görevi çözmeye çalışsınlar. Bu nedenle, eğer program yarı yarıya ya da üçte bire indirilirse, bunun artık program değil, bilakis Komintern seksiyonlarına hiçbir şey sunamayacak olan soyut formüllerin bomboş arka arkaya sıralanması olacağını düşünüyorum.

Programın yazarları ikili bir görevle karşı karşıyaydılar: bir yandan dünyanın tüm komünist partilerinde asli ve temel olanı kavrama, öte yandan bu asli ve temel olanı, programın tek tek tezlerinin içi boş formüller değil, bilakis çok çeşitli ülkeler ve halklar için, çeşitli komünist partiler ve komünist gruplar için pratik tezler olacak biçimde kavramak. Bu ikili görevi kısa ve veciz bir program taslağı içinde çözmenin tümüyle akıl almaz olduğunu kabul edeceksiniz.

Programın yarı yarıya ya da üçte bire kısaltılmasını öneren aynı yoldaşların, aynı zamanda, mevcut program taslağını eğer üç kat değilse, iki kat genişletme eğiliminde olan öneriler yapmaları işin en garip yanıdır. Gerçekten de, eğer program taslağında sendikalar üzerine, kooperatifler üzerine, kültür üzerine, Avrupa'da ulusal azınlıklar üzerine vs. ayrıntılı formülasyonlar olursa, o zaman bundan programın kısaltılması sonucunun çıkamayacağı açık değil midir? Mevcut program taslağının, eğer üç kat değilse, iki kat genişletilmesi gerekirdi.

Aynı şey, programın ya komünist partiler için somut bir talimat olmasını ya da içinde, programın tek tek tezleri de dahil herşeyin açıklanmasını talep eden yoldaşlar için de söylenmelidir. Birincisi, programın yalnızca bir talimat ya da esas olarak bir talimat olması gerektiği talep edilemez. Bu yanlıştır. Böyle bir talebin yerine getirilmesinin, programın kapsamını inanılmaz ölçüde genişleteceği bir yana, bir programa böyle bir talep getirilemez. İkincisi, bir programda programın tek tek deklaratif ya da teorik tezleri dahil, her şey ele alınamaz. Bunun için program yorumları vardır. Program, yorumlarla karıştırılmamalıdır.

İkinci sorun, ***programın yapısı*** ve program taslağı içinde tek tek bölümlerin ***sıralanması*** ile ilgilidir.

Bazı yoldaşlar, hareketin nihai hedefi üzerine, komünizm üzerine bölümün, programın sonuna konmasını talep ediyorlar. Bu talebin de aynı şekilde temelsiz olduğunu düşünüyorum. Program taslağında, kapitalizmin krizi üzerine bölümle, geçiş dönemi üzerine bölüm arasında, komünizm üzerine, komünist ekonomik sistem üzerine bölüm bulunuyor. Bölümlerin böyle sıralanması doğru mudur? Tamamen doğru olduğunu düşünüyorum. Önce, programda ***ona geçilmesi*** talep edilen ekonomik sistemden, bu durumda komünist

ekonomi sisteminden söz edilmeksizin, geçiş döneminden sözedilemez. Geçiş döneminden, kapitalizmden bir başka ekonomik sisteme geçişten sözediliyor. Ama nereye geçiş, nasıl bir sisteme — geçiş dönemi bizzat karakterize edilmeden önce bu konuşulmalıdır. Program, bilinmeyenden bilinene, az bilinenden çok bilinene doğru gitmelidir. Önce kapitalizmin krizinden ve sonra, hangi sisteme geçileceğine değinmeksizin geçiş döneminden söz etmek, okuyucunun kafasını karıştırmak ve program yapısının da uyması gereken pedagojinin en temel bir gereğini çiğnemek anlamına gelir. Ama bir program, okuyucunun az bilinenden çok bilinene doğru yakınlaştırılmasını zorlaştırmamalı, bilakis kolaylaştırmalıdır.

Başka yoldaşlar, sosyal-demokrasi üzerine paragrafın, proleter devrimin ilk safhasından ve kapitalizmin kısmi stabilizasyonundan sözedilen program taslağının ikinci bölümüne alınmaması gerektiği görüşündeler. Böylece, programın yapısıyla ilgili bir sorunu ortaya attıklarına inanıyorlar. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Gerçekte burada politik bir sorunla karşı karşıyayız. İkinci bölümden sosyal-demokrasi üzerine paragrafı çıkarmak, kapitalizmin kısmi stabilizasyonunun nedenleriyle ilgili en önemli sorunlardan birinde politik bir hata yapmak anlamına gelir. Bu, programın yapısı sorunu değil, kısmi stabilizasyon döneminde politik durumun değerlendirilmesi, bu stabilizasyonun faktörlerinden biri olarak sosyal-demokrasinin karşı-devrimci rolünün değerlendirilmesi sorunudur. Bu yoldaşlar, kapitalizmin kısmi stabilizasyonu üzerine bölümde, sosyal-demokrasi üzerine paragrafı atlayamayacağımızı bilmelidirler, çünkü stabilizasyonun en önemli faktörlerinden biri olarak sosyal-demokrasinin rolü karakterize edilmeden bizzat bu stabilizasyon açıklanamaz. Aksi taktirde faşizm üzerine paragrafı da bu bölümden çıkarmak ve hem bu paragrafı hem de sosyal-demokrasi üzerine paragrafını, partilerle ilgili bölüme almak gerekir. Fakat bu iki paragrafı, faşizm üzerine ve sosyal-demokrasi üzerine paragraflarını kapitalizmin kısmi stabilizasyonunu ele alan bölümden çıkarmak, kendi kendini silahsızlandırmak ve kapitalist stabilizasyonu açıklamak için kendini her türlü olanaktan mahrum bırakmak anlamına gelir. Buna yanaşmayacağımız açıktır.

NEP ve Savaş Komünizmi sorunu. NEP, proletarya diktatörlüğünün, pazardan yararlanarak, pazar aracılığıyla kapitalist unsurların altedilmesine ve sosyalist ekonominin inşasına yönelik politikasıdır, pazar olmaksızın, pazar dışta tutularak doğrudan ürün değiş tokuşuyla değil. Kapitalist ülkeler, en azından içlerinden en gelişmişleri, kapitalizmden sosyalizme geçişte NEP'siz yapabilirler mi? Yapamayacaklarını düşünüyorum. Pazar ilişkileri ve bu pazar ilişkilerinden yararlanılmasıyla Yeni Ekonomik Politika, proletarya diktatörlüğü döneminde şu ya da bu ölçüde her kapitalist ülke için mutlak kaçınılmazdır.

Bizde bu tezi inkar eden yoldaşlar var. Fakat bu tezi inkar etmek ne anlama geliyor.

Birincisi bu, proletaryanın iktidara gelmesinden hemen sonra, pazar olmaksızın, para ekonomisi olmaksızın doğrudan ürün değiş tokuşunun hemen kurulmasını olanaklı kılan, kentle kır arasındaki, sanayiyle küçük üretim arasındaki değiş tokuşu sağlayan yüzde yüz tamamlanmış dağıtım ve ikmal aygıtlarına sahip olacağımızdan hareket etmek anlamına gelir. Böyle bir varsayımın ne kadar saçma olduğunu kavramak için yalnızca bu soruyu sormak yeterlidir.

İkincisi, bu, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden sonra proleter devrimin, orta ve küçük burjuvazinin mülksüzleştirilmesi yoluna gideceği ve kendisini, yapay olarak yaratılmış milyonlarca işsize iş bulma ve onların geçimini sağlama gibi muazzam bir yük altına sokmak zorunda olduğundan hareket etme anlamına geliyor. Proletarya diktatörlüğünün böyle bir politikasının ne kadar saçma ve budalaca olacağını kavramak için yalnızca bu soruyu sormak yeter. Başka şeylerin yanısıra, proletarya diktatörlüğünü bu ve benzeri zorluklardan kurtarması, tam da NEP'in bir avantajıdır.

Ama buradan NEP'in tüm ülkelerde, sosyalist devrimin kaçınılmaz bir safhasını oluşturduğu sonucu çıkar.

Aynı şey Savaş Komünizmi için de geçerli midir? Savaş Komünizminin, proleter devrimin kaçınılmaz bir safhasını oluşturduğu söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Savaş Komünizmi, proletarya diktatörlüğünün, savaş hali ve müdahale tarafından dikte edilen, pazar

aracılığıyla değil, bilakis pazarın dışlanmasıyla, esas olarak ekonomi-dışı ve kısmen askeri karakterde önlemlerle, kent ile kır arasında doğrudan ürün değiş tokuşunu kurmayı amaçlayan, ürünlerin dağıtımını, cephedeki devrimci orduların ve cephe gerisindeki işçilerin geçiminin güvenceye alınacağı biçimde örgütlemeyi hedefleyen bir politikasıdır. Eğer savaş hali ve müdahale olmasaydı, o zaman Savaş Komünizminin de olmayacağı açıktır. Bu nedenle, Savaş Komünizminin proletarya devriminin iktisaden kaçınılmaz bir gelişme safhasını oluşturduğu iddia edilmemelidir.

SSCB'de proletarya diktatörlüğünün ekonomik faaliyetine, Savaş Komünizmiyle başladığına inanmak yanlış olurdu. Bazı yoldaşlar bu bakış açısına kayıyorlar. Ama bu bakış açısı yanlıştır. Tersine, proletarya diktatörlüğü bizde inşa çalışmasına, Savaş Komünizmiyle değil, bilakis Yeni Ekonomik Politika denen şeyin temellerinin ilanıyla başladı. Lenin'in, Yeni Ekonomik Politika'nın ilkelerini ilk kez temellendirdiği, 1918 başında yayınlanan "Sovyet İktidarının Önündeki Görevler"[41] üzerine broşürünü herkes tanır. Gerçi bu politika, müdahale koşulları nedeniyle zaman zaman kesintiye uğradı ve ancak üç yıl sonra, savaşın ve müdahalenin bitiminden sonra ona geri dönebildik. Fakat SSCB'de proletarya diktatörlüğünün, daha 1918 başlangıcında ilan edilmiş olan Yeni Ekonomik Politika ilkelerine geri dönmek zorunda kalması olgusu bu olgu, proletarya diktatörlüğünün devrimin ertesi günü —tabii eğer ***ekonomik*** değerlendirmelerden hareket edilirse— nereden başlayacağını ve inşa çalışmasını neyin üzerine kurmak zorunda olduğunu çok açık gösterir.

Bazen Savaş Komünizmi iç savaşla karıştırılır, birincisi ikincisiyle özdeşleştirilir. Bu tabii ki yanlıştır. Ekim 1917'de iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi mutlaka iç savaşın bir biçimiydi. Ama hemen Ekim 1917'de Savaş Komünizmini yürürlüğe koymaya başladığımızı söylemek yanlış olurdu. Savaş Komünizmi yöntemleri uygulanmaksızın, Yeni Ekonomik Politika'nin esaslarından vazgeçilmeksizin, bizde 1918 başında, müdahaleye kadar söz konusu olduğu gibi, bir iç savaş durumunun var olabileceği kesinlikle düşünülebilir.

Proleter devrimlerin soyutlanmış cereyan edeceği ve bu nedenle hiçbir proleter devrimin müdahale olmaksızın, o halde savaş komünizmi de olmaksızın yapamayacağı söyleniyor. Bu yanlıştır. SSCB'de Sovyet iktidarının sağlamlaşmasını, kapitalizmin belirleyici ülkelerinde komünist partilerin gelişimini ve Komintern'in güçlenmesini sağladıktan sonra, artık soyutlanmış proleter devrimler olamaz ve olmaması gerekir. Dünya kapitalizminin keskinleşen krizi gibi, Sovyetler Birliği'nin varlığı ve komünizmin tüm ülkelerde gelişmesi gibi faktörler gözardı edilmemelidir. (*Bir ses* : "Ama Macaristan'da devrim soyutlanmıştı".) O 1919 yılındaydı.[42] Şimdi ise yıl 1928. Bazı yoldaşların argümantasyonunun göreceliliğini ve sınırlılığını kavramak için, SSCB'de proletarya diktatörlüğünün Alman devrimini doğrudan desteklemeye hazırlandığı 1923 yılında Almanya'daki devrimi[43] anımsamak yeterlidir. (*Bir ses*: "Almanya'da soyutlanmış devrim, Fransa ile Almanya arasında soyutlanmışlık".) Mekân itibariyle uzaklığı, politik soyutlanmışlıkla karıştırıyorsunuz. Mekân itibariyle uzaklık tabii ki önemlidir. Ama buna rağmen politik soyutlanmışlıkla karıştırılmamalıdır.

Ya müdahalecilerin ülkelerindeki işçiler — bunların, örneğin Alman devrimine karşı bir müdahalede susacaklarını ve müdahalecilere arkadan saldırmayacaklarını mı sanıyorsunuz?

Ya SSCB ve onun proletaryası — SSCB'de proletarya devriminin, müdahalecilerin faaliyetlerini sükunetle seyredeceğini mi sanıyorsunuz?

Müdahalecilere zarar vermek için, devrim ülkesiyle mutlaka mekân itibariyle bağlı olmak asla gerekli değildir. Bunun için, tehlikeyi hissetmeleri ve proleter dayanışmanın tüm gerçekliğini kavramaları amacıyla, müdahalecilere kendi ülkelerinin en zayıf noktalarında vurmak yeterlidir. Diyelim ki burjuva İngiltere'yi Leningrad bölgesinde gücendirdik ve ona önemli bir zarar verdik. Buradan, İngiltere'nin bizden öcünü mutlaka Leningrad'da almak zorunda olduğu sonucu mu çıkar? Hayır, buradan o sonuç çıkmaz. Bunun öcünü Batum'da, Odessa'da, Bakü'de ya da diyelim ki Vladivostok'ta bir yerde bizden alabilir. Aynı şey, proletarya diktatörlüğünün, proleter devrime diyelim ki Avrupa ülkelerinden birinde, emperyalist müdahalecilere karşı vereceği yardım ve desteğin biçimleri için de geçerlidir.

Müdahalenin ve o halde Savaş Komünizminin de tüm ülkeler için ***kaçınılmaz*** bir fenomen olduğu kabul edilemese de, yine de az çok muhtemel oldukları kabul edilebilir ve edilmelidir. Bu nedenle, bu yoldaşların argümantasyonunu onaylamaksızın, program taslağında, Savaş Komünizminin proleter devrimi ülkeleri için belirli bir uluslararası durumda ***mümkün*** olduğu formülünün yerine, müdahalenin ve Savaş Komünizminin az çok ***muhtemel*** olduğu formülünün koyulabileceği sonucuyla hemfikirim.

Toprağın ulusallaştırılması sorunu. Kapitalist bakımdan gelişmiş ülkeler için, toprağın ulusallaştırılması formülünü değiştirmeyi öneren ve bu ülkelerde, proleter devrimin birinci gününde ***tüm*** toprağın hemen ulusallaştırılmasının ilan edilmesini talep eden yoldaşlarla hemfikir değilim.

Ayrıca, kapitalist bakımdan gelişmiş ülkelerde ***tüm*** toprağın ulusallaştırılması üzerine hiçbir şey söylememeyi öneren yoldaşlarla da hemfikir değilim. Bence, program taslağında da yapıldığı gibi, küçük ve orta köylülere toprak kullanım hakkının garanti edileceği kaydıyla, daha sonra ***tüm*** toprağın ulusallaştırılacağından söz etmek daha iyi olurdu.

Bir ülke kapitalist bakımdan ne kadar güçlü gelişmişse, ***tüm*** toprağın ulusallaştırılmasının o kadar kolay uygulanabileceğine inanan yoldaşlar haksızdır. Tam tersi, bir ülke kapitalist bakımdan ne kadar güçlü gelişmişse, ***tüm*** toprağın ulusallaştırılmasının uygulanması o kadar zordur, çünkü toprak ve arazide özel mülkiyet gelenekleri orada bir o kadar daha güçlüdür ve dolayısıyla bu geleneklere karşı mücadele etmek bir o kadar daha zordur.

Komintern II. Kongresi'nde[44] Lenin'in, bu yönde aceleci ve dikkatsiz adımlardan sakınılmasını doğrudan ikaz ettiği tarım sorunu üzerine tezlerini okuyun — bu yoldaşların iddiasının ne kadar yanlış olduğunu kavrayacaksınız. Kapitalist bakımdan gelişmiş ülkelerde toprak ve arazide özel mülkiyet yüzyıllardır mevcuttur, ama toprak ve arazide özel mülkiyet prensibinin henüz köylülüğün damarlarına işlemediği kapitalist bakımdan az gelişmiş ülkeler için bu söylenemez. Hatta bizde Rusya'da köylüler bir süre, toprağın hiç kimseye ait ol-

madığını, tanrının toprağı olduğunu söylediler. Lenin'in daha 1906 yılında, köylülüğün bunu kavrayacağı ve anlayışla karşılayacağından hareketle, burjuva-demokratik devrim beklentisi içinde, küçük ve orta köylülük için toprak kullanım hakkının garantilenmesi koşuluyla *tüm* toprağın ulusallaştırılması şiarını atmış olması da zaten bununla açıklanır.

Aynı Lenin'in 1920 yılında Komintern II. Kongresinde, gelişmiş kapitalist ülkelerin komünist partilerine, *tüm* toprağın ulusallaştırılması şiarını —bu şiar, mülk sahibi içgüdüsüyle dolu bu ülke köylüleri için hemen kabul edilebilir olmayacağı için— hemen atmamaları uyarısında bulunması karakteristik değil midir? Bu farkı gözardı edebilir ve Lenin'in talimatlarını dikkate almayabilir miyiz? Bunu yapamayacağımız açıktır.

Program taslağının *iç muhtevası* sorunu. Bazı yoldaşların, program taslağının iç muhteva açısından baştan sona enternasyonal olmadığı, çünkü kendi deyimleriyle, "çok Rus" bir karakter taşıdığı görüşünde olduklan ortaya çıkıyor. Burada bu tür itirazlar duymadım. Ama bu tür itirazlar, öyle anlaşılıyor ki, Komintern etrafındaki bazı çevrelerde yapılıyor.

Bu tür ifadelere ne vesile teşkil etmiş olabilirdi?

Belki de program taslağında SSCB üzerine özel bir bölüm olması gerçeği mi? Ama bunda ne kötülük olabilir? Yoksa devrimimiz *karakteri* itibariyle ulusal ve yalnızca ulusal bir devrim midir, ve esas olarak enternasyonal bir devrim değil midir? O zaman, neden ona, tüm dünya devrimci hareketinin *üssü*, tüm ülkelerin devrimci gelişiminin *kaldıracı*, dünya proletaryasının *anavatanı* diyoruz?

Bizde, SSCB'deki devrimi yalnızca ya da esas olarak ulusal bir devrim sayan kişiler, örneğin muhaliflerimiz oldu. Bunu yaparken boyunlarını kırdılar. Anlaşıldığı üzere Komintern çevresinde, muhaliflerin izinden yürümeye hazır kişilerin bulunması gariptir.

Belki de devrimimiz *tip* itibariyle ulusal veya yalnızca ulusal bir devrimdir? Ama devrimimiz sovyetik bir devrimdir, proleter devletin Sovyet biçimi ise, başka ülkelerdeki proletarya diktatörlüğü için de az çok zorunlu bir biçimdir. Lenin, SSCB'de devrimin tarihin seyrinde

yeni bir çağı, Sovyetler çağını açtığını boşuna söylemedi. Buradan, devrimimizin yalnızca karakteri itibariyle değil, tipi itibariyle de, esasen proleter devrimin her ülkede temsil etmesi gerektiği şeyin bir tablosunu veren, uluslararası bir devrim olduğu sonucu çıkmıyor mu?

Devrimimizin uluslararası karakterinin, SSCB'deki proletarya diktatörlüğüne, tüm dünya proleterleri ve ezilen kitleleri karşısında belirli yükümlülükler getirdiğine hiç kuşku yoktur. Lenin, SSCB'de proletarya diktatörlüğünün varlığının anlamının, başka ülkelerde proleter devriminin gelişmesi ve zaferi için mümkün olan her şeyi yapmaktan ibaret olduğunu söylerken buradan hareket ediyordu. Ama bundan ne sonuç çıkar? Bundan en azından, devrimimizin dünya devriminin bir parçası olduğu, tüm dünya devrimci hareketinin üssü ve aleti olduğu sonucu çıkar.

Yalnızca SSCB'deki devrimin tüm ülkelerin proleterlerine karşı yükümlülüklere sahip olmakla ve bunları yerine getirmekle kalmadığı, bilakis tüm ülkelerin proleterlerinin de, SSCB'deki proletarya diktatörlüğüne karşı belirli, oldukça ciddi yükümlülüklere sahip oldukları konusunda da hiç kuşku yoktur. Onların görevi, SSCB proletaryasını iç ve dış düşmanlara karşı mücadelesinde desteklemek, SSCB'de proletarya diktatörlüğünün boğulmasına yönelik bir savaşa karşı mücadele etmek, SSCB'ye bir saldırı durumunda, emperyalizmin ordularının SSCB'deki proletarya diktatörlüğünün yanına doğrudan geçmesini propaganda etmektir. Buradan, SSCB'de devrimin başka ülkelerdeki devrimci hareketlerle ayrılmaz biçimde bağlı olduğu, SSCB'de devrimin zaferinin tüm dünyada devrimin bir zaferi olduğu sonucu çıkmaz mı?

Bütün bunlardan sonra SSCB'deki devrimden yalnızca ulusal bir devrim olarak, tüm dünyadaki devrimci hareketle bağlı olmayan soyutlanmış bir devrim olarak söz edilebilir mi?

Ve tersine, bütün bunlardan sonra, SSCB'deki proleter devrimiyle bağını dışında, dünya devrimci hareketinden herhangi bir şey anlaşılabilir mi?

Proleter dünya devrimini ele alan bir Komintern programı, eğer temel sorunu, SSCB'de proleter devriminin ***karakteri ve görevleri*** sorununu, tüm ülke proleterleri karşısında ***onun görevleri*** ve SSCB'deki

proletarya diktatörlüğü karşısında *tüm ülkelerin proleterlerinin görevleri* sorununu *atlarsa* ne değeri kalır?

Bu nedenle, Komintern program taslağının "Rus karakteri"ne ilişkin itirazların, olabildiğince yumuşak ifade etmek gerekirse..., çirkin bir nişaneye, rahatsız edici bir nahoş etkiye sahip olduğu görüşündeyim.

Tek tek noktalara geçelim.

Program taslağının 55. sayfasında, köyün, "proletarya diktatörlüğünü izleyen" emekçi tabakalarına ilişkin cümleyi değiştirmeyi öneren yoldaşların haklı olduğu görüşündeyim. Bu cümle açık bir yanlış anlaşılmadır ya da belki bir tashih hatasıdır. Değiştirilmesi gerekir.

Ama bu yoldaşlar program taslağına, Lenin'in verdiği tüm proletarya diktatörlüğü tanımlarını almayı önerdiklerinde tümüyle haksızdırlar. (*Gülüşmeler*)

52. sayfada, özü itibariyle Lenin'den alınmış olan, proletarya diktatörlüğünün şu tanımı veriliyor:

> "Proletarya diktatörlüğü, proletaryanın sınıf mücadelesinin yeni koşullar altında sürdürülmesidir. Proletarya diktatörlüğü, eski toplumun güçlerine ve geleneklerine karşı, dış kapitalist düşmanlara karşı, ülke içinde sömürücü sınıfların kalıntılarına karşı, henüz aşılamamış meta üretimi temelinde ortaya çıkan bir yeni burjuvazinin embriyonlarına karşı şiddetli bir mücadeledir, kanlı ve kansız, cebri ve barışçıl, askeri ve ekonomik, pedagojik ve idari bir mücadeledir."[45]

Program taslağı, proleter devrimin çeşitli aşamalarında diktatörlüğün şu ya da bu görevlerine uygun olarak diktatörlüğün daha bir dizi başka tanımını içeriyor. Bunun tamamen yeterli olduğunu düşünüyorum. (*Bir ses*: "Lenin'in formülasyonlarından biri atlanmış".) Lenin'de proletarya diktatörlüğü üzerine sayfalar vardır. Bütün bunları program taslağına alacak olursak, kapsamının en az üç katına çıkacağından korkarım.

Bazı yoldaşların, orta köylülüğün tarafsızlaştırılması tezi ile ilgili itirazı da yanlıştır. Komintern'in II. Kongresi'ndeki tezlerinde Lenin doğrudan, komünist partinin kapitalist ülkelerde iktidarı ele

geçirmenin arifesinde ve proletarya diktatörlüğünün ilk aşamasında, orta köylülüğün tarafsızlaştırılmasından daha fazlasını bekleyemeyeceğini söylüyor. Lenin doğrudan, komünist partilerin, ancak proletarya diktatörlüğünün sağlamlaşmasından sonra orta köylülükle sağlam bir ittifak kurmayı bekleyebileceklerini söylüyor. Program taslağını hazırlarken Lenin'in bu talimatını gözönüne almadan bırakamayacağımız açıktı, kaldı ki bu talimat devrimimizin deneyimlerine tıpatıp uygundur.

Bir dizi yoldaşın ulusal sorunla ilgili gözlemleri de yanlıştır. Bu yoldaşların, program taslağının, devrimci hareketin ulusal momentlerini dikkate almadığını iddia etmek için hiçbir nedenleri yoktur. Sömürgeler sorunu özünde ulusal bir sorundur. Program taslağında, emperyalist baskıdan, sömürgelerdeki baskıdan, ulusların kendi kaderlerini tayininden, ulusların ve sömürgelerin ayrılma hakkından vs. yeterince özlü sözediliyor.

Eğer bu yoldaşlar Orta Avrupa'daki ulusal azınlıkları kastediyorsa, o zaman bu soruna program taslağında değinilebilir, ama program taslağında Orta Avrupa'da ulusal sorunun özel olarak ele alınmasına ben karşıyım.

Nihayet, bir dizi yoldaşın, proletarya diktatörlüğüne doğru gelişimin ikinci tipini cisimleştiren bir ülke olarak Polonya'yla ilgili gözlemleri üzerine. Bu yoldaşlar, ülkelerin, kapitalizmin en üst geliştiği ülkeler (Amerika, Almanya, İngiltere), kapitalizmin orta derecede geliştiği ülkeler (Polonya, Şubat devriminden önce Rusya vs.) ve sömürge ülkeler olarak üç tipte sınıflandırılmasının yanlış olduğuna inanıyorlar. Polonya'nın birinci tipte ülkelerden sayılması gerektiğini, yalnızca iki tip ülkeden, kapitalist ve sömürge ülkelerden sözedilebileceğini iddia ediyorlar.

Bu yanlıştır, yoldaşlar. Devrimin zaferinin hemen proletarya diktatörlüğüne yol açacağı gelişmiş kapitalist ülkeler dışında, az gelişmiş kapitalist ülkeler, anti-feodal tipte özel bir tarım sorununun bulunduğu feodal kalıntılara sahip ülkeler (Polonya, Romanya vs.) de vardır, bunlarda küçük-burjuvazi, özellikle köylülük, devrimci bir patlama durumunda mutlaka ağırlıklı bir söz söyleyeceklerdir ve buralarda dev-

rimin zaferi, proletarya diktatörlüğüne götürmek için, belirli ara basamakları, diyelim ki proletarya ve köylülüğün diktatörlüğünü gerekli kılabilir ve mutlaka da kılacaktır.

Şubat devriminden önce bizde de, örneğin Troçki gibi, köylülüğe ciddi bir önem düşmediğini, anın şiarının "Defolsun Çar, Gelsin İşçi Hükümeti" şiarı olduğunu iddia eden kişiler vardı. Lenin'in kendisini bu şiardan kararlılıkla ayırdığını, küçük-burjuvazinin, özellikle köylülüğün rolünü ve özgül ağırlığını küçümsemeye karşı çıktığını biliyorsunuz. O zamanlar bizde bazıları, Çarlığın devrilmesinden sonra proletaryanın hemen egemen konuma geleceğine inanıyordu. Ama gerçekte ne oldu? Gerçekte, Şubat devriminden hemen sonra milyonluk küçük-burjuva kitleleri ortaya çıktı ve üstünlüğü küçük-burjuva partilere, Sosyal-Devrimcilere ve Menşeviklere kazandırdı. O zamana dek tamamen önemsiz partiler olan Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, "aniden" ülkede egemen güç haline geldiler. Bunun nedeni neydi? Bunun nedeni, milyonluk küçük-burjuva kitlelerin ilk başlarda Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri desteklemesidir.

Bizde proletarya diktatörlüğünün, burjuva-demokratik devrimin az çok hızlı bir şekilde sosyalist devrime dönüşmesinin sonucu olarak kurulması gerçeği de, başka şeylerin yanı sıra, bununla açıklanır.

Polonya ve Romanya'nın, proletarya diktatörlüğüne giden yolda az çok hızlı bir şekilde belli ara basamakları katetmek zorunda olan ülkeler arasına dahil olduklarından kuşkulanmak için nerdeyse hiçbir sebep yoktur.

Bu nedenle bu yoldaşların, proletarya diktatörlüğüne giden yolda üç tip devrimci gelişmenin varlığını reddederken haksız olduklarını düşünüyorum. Polonya ve Romanya, ikinci tipin temsilcileridir. Komintern program taslağına ilişkin notlarım bunlardır, yoldaşlar.

Program taslağının stili ya da tek tek bazı formülasyonlarla ilgili olarak, program taslağının bu bakımdan mükemmel olduğunu iddia edemem. Bazı düzeltmeler yapmak, belki stili basitleştirmek vs. gerekli olacaktır. Ama bu, Komintern VI. Kongresi program komisyonunun işidir.[46]

SANAYİLEŞME VE TAHIL SORUNU ÜZERİNE

9 Temmuz 1928'deki konuşma

Yoldaşlar! Tahıl cephesindeki zorluklarımız somut sorununa geçmeden önce izninizle, teorik önemi olan ve burada plenum toplantısındaki tartışma sırasında ortaya çıkan bazı genel sorunlara değinmek istiyorum.

Herşeyden önce, ***sanayimizin gelişmesi için ana kaynaklar***, sanayileşmenin şu anki hızının korunmasının yolları genel sorunu.

Bu soruna, belki bilincinde olmadan, Ossinski ve ondan sonra Sokolnikov değindi. Bu sorun birincil öneme sahiptir.

Sanayimizin yararlandığı iki ana kaynak olduğunu düşünüyorum: Birincisi işçi sınıfı ve ikincisi köylülük.

Kapitalist ülkelerde sanayileşme genellikle yabancı ülkelerin yağmalanmasıyla, sömürge ülkelerin ya da yenilmiş ülkelerin yağmalanmasıyla veya önemli, az çok köleleştirici dış borçla sağlandı.

İngiltere'nin yüzyıllar boyunca tüm sömürgelerde, dünyanın her yerinde sermaye topladığını ve bu biçimde sanayiine ek yatırımlar yapabildiğini biliyorsunuz. İngiltere'nin bir süre "Dünyanın atölyesi" olması da başka şeylerin yanı sıra bununla açıklanır.

Ayrıca, Almanya'nın sanayiini başka şeylerin yanısıra, Alman-Fransız savaşından sonra Fransa'dan aldığı 5 milyarlık bir savaş vergisi yardımıyla geliştirdiğini biliyorsunuz. Ülkemiz kapitalist ülkelerden, başka şeylerin yanısıra tam da sömürgeleri ve yabancı ülkeleri yağmalayamayacağı ve yağmalamaması gerektiğiyle ayrılır. Yani bu yol bize kapalıdır.

Ama ülkemiz köleleştirici dış borçlar da almadı ve almak da istemiyor. Dolayısıyla bu yol da bize kapalıdır.

O zaman geriye ne kalıyor? Bir tek şey: *İç* birikim yardımıyla sanayii geliştirmek, ülkeyi sanayileştirmek.

Ülkemizde burjuva rejim altında sanayi, ulaşım vs. genellikle borçlar yardımıyla geliştirilmişti. Yeni fabrikaların kurulması ya da eskilerin yeniden donatılması, yeni demiryolu hatlarının döşenmesi ya da büyük enerji santrallerinin inşası olsun — bu girişimlerden hiç biri dış borçsuz yapamadı. Ama bunlar köleleştirici borçlardı.

Bizde, Sovyet düzeni altında, bu tamamen farklıdır. Yüzlerce milyon Ruble gerektiren 1400 verst uzunluktaki Türkistan Demiryolu'nu inşa ediyoruz. Yine yüzlerce milyon gerektiren Dinyeper Enerji Santrali'ni kuruyoruz. Bunun için herhangi bir köleleştirici borç aldık mı? Hayır, almadık. Bütün bunlar bizde iç birikim yardımıyla oluyor.

Fakat bu birikimin ana kaynakları nerededir? Daha önce söylediğim gibi bu kaynaklardan iki tane vardır: Birincisi değer yaratan ve sanayii ilerleten işçi sınıfı; ikincisi köylülük.

Bu bakımdan köylülükle ilişki bizde şöyledir: Devlete yalnızca mutat, dolaylı ve dolaysız vergileri ödemekle kalmaz, ayrıca sanayi malları için nispeten yüksek fiyatlar dolayısıyla fazla ödemek zorundadır —bu birincisi—, ve tarımsal ürünlerin fiyatları dolayısıyla kendisine az çok düşük ödeme yapılır —bu ikincisi.

Bu, bütün ülke için, bu arada köylülük için de çalışan sanayinin kalkındırılması yararına, köylülüğün ek vergilendirilmesidir. Bu sanayinin şu anki gelişim temposunu korumak ve daha da yükseltmek, sanayi üretimini tüm ülke için garantilemek, köyün refahını daha da yükseltmek ve sonra bu ek vergiyi, kent ile kır arasındaki bu"makas"ı tamamen ortadan kaldırmak için, geçici olarak tahsil etmek zorunda kaldığımız bir tür "haraç", bir tür katma vergidir.

Kuşkusuz bu hoş olmayan bir iştir. Ama bu gerçeği örtbas etmek ve sanayimizle ülkemizin, köylülüğün bu ek vergilendirilmesi olmaksızın ne yazık ki *şimdilik* idare edemeyeceğini görmezden gelmek istersek Bolşevik olmazdık.

Neden bundan sözediyorum? Bazı yoldaşlar bu inkar edilemeyecek meseleyi besbelli kavramadıkları için. Konuşmalarını, köylülüğün mallara fazla para ödediği —bu tamamen doğrudur— ve köylülüğe tarımsal ürün fiyatlarıyla düşük ödeme yapıldığı —bu da aynı şekilde doğrudur— üzerine kurdular. Peki ne talep ediyorlar? Tahıl için, sanayi ürünleri fiyatlarına endekslenmiş fiyatlarının yürürlüğe konmasını, bu "makas"ın, bu düşük ve fazla ödemelerin ***şimdi hemen*** ortadan kaldırılmasını talep ediyorlar. Ama "makas"ı diyelim ki, bu yıl ya da gelecek yıl ortadan kaldırmak ne anlama gelir? Bu, ülkenin sanayileşmesini, bu arada tarımın da sanayileşmesini engellemek, henüz güçlenmemiş genç sanayimizi dinamitlemek ve böylece tüm ekonomiye bir darbe indirmek anlamına gelir. Bunu kabul edebilirmiyiz? Bunu yapamayacağımız açıktır. Kent ile kır arasındaki bu "makas"ın, bütün bu düşük ve fazla ödemelerin ortadan kaldırılması zorunlu mudur? Evet, bunlar mutlaka ortadan kaldırılmalıdır. Ama sanayimizi ve ekonomimizi de zayıflatmaksızın bunları şimdi derhal ortadan kaldırabilir miyiz? Hayır, bunu yapamayız.

Bu durumda politikamız neden ibaret olmalıdır? Bu "makas"ı yavaş yavaş kapatmaktan, sanayi mallarının fiyatlarının düşürülmesi ve tarımda tekniğin iyileştirilmesiyle —bu, tahıl üretiminin ucuzlamasına yol açacaktır— yıldan yıla kapatmaktan ve daha sonra, bir dizi yılın ardından, köylülüğün bu ek vergilendirilmesini tümüyle ortadan kaldırmaktan ibaret olmalıdır.

Köylülük bu yükü taşıyabilir mi? Mutlaka, taşıyabilir: Birincisi bu yük yıldan yıla hafiflediği için, ikincisi, bu ek vergiler, köylü kitlelerini sefalete ve sömürüye mahkûm eden kapitalist gelişme koşulları altında değil de, sosyalist devletin köylülüğün sömürüsünü dışladığı ve bu ek vergilerin ödenmesiyle köylülüğün maddi durumunun sürekli iyileştirilmesinin sağlandığı Sovyet düzeni koşulları altında gerçekleştiği için.

Ülkemizin sanayileşmesinin gelişimi için ana kaynaklar sorununda durum şu anda böyledir.

İkinci sorun, ***orta köylülükle ittifak*** sorunu, bu ittifakın amaçları ve bunun araç ve yolları sorunuyla ilgilidir.

Bazı yoldaşlar meseleleri, sanki kent ile kır arasındaki, işçi sınıfıyla köylülüğün temel kitlesi arasındaki ittifak *yalnızca* mensucat çizgisinde, köylülüğün ***kişisel*** gereksiniminin doyurulması çizgisinde gerçekleşiyormuş gibi koyuyorlar. Bu doğru mudur? Bu tümüyle yanlıştır, yoldaşlar. Tabii ki köylülüğün kişisel gereksinimlerinin doyurulmasının, ona mensucat sağlanmasının muazzam önemi vadır. Yeni koşullar altında köylülükle ittifakın kurulmasına da bununla başladık. Ama buna dayanarak, bütün sorunun mensucat aracılığıyla ittifaktan ibaret olduğunu, işçi sınıfıyla köylülük arasındaki ekonomik ittifakın köylülüğün kişisel gereksinimlerinin doyurulması aracılığıyla ittifaktan ibaret olduğu ya da bu ittifakın asıl temelini oluşturduğunu söylemek, ağır bir hata işlemek anlamına gelir. Gerçekte kent ile kır arasındaki ittifak, yalnızca köylülüğün ***kişisel*** gereksinimlerinin doyurulması çizgisinde, yalnızca mensucat çizgisinde değil, bilakis tarımsal ürünlerin ***üreticisi*** olarak köylülüğün ***ekonomik*** gereksinimlerinin de doyurulması çizgisinde gerçekleşir.

Köylülüğe yalnızca pamuklu bez sağlamıyoruz. Ona ayrıca, köylü ekonomisinin kalkındırılması ve sosyalist dönüşümü için çok büyük önemi olan her türden makine, tohum, pulluk, yapay gübre vs. sağlıyoruz.

Böylece ittifak yalnızca mensucat üzerinde değil, metal üzerinde de yükseliyor. Bu olmaksızın köylülükle ittifak kalıcı olmazdı.

Mensucat temelinde ittifakın, metal temelinde ittifaktan farkı nedir? Fark herşeyden önce, mensucat temelinde ittifakının esas olarak, köylülüğün kişisel gereksinimlerini ilgilendirmesi, ama köylü ekonomisinin üretimine hiç ya da nispeten az dokunmasında, buna karşılık metal temelinde ittifakın esas olarak köylü ekonomisinin üretimini ilgilendirmesi, bu ekonomiyi iyileştirmesi, onu makinelerle donatması, rantabilitesini artırması ve dağınık ve küçük köylü çiftliklerinin, toplumsal büyük çiftliklerde birleşmesi için zemini hazırlamasındadır.

İttifakın amacının, sınıfları korumak, özellikle köylü sınıfını korumaktan ibaret olduğunu sanmak yanlış olurdu. Bu yanlıştır, yoldaşlar. İttifakın amacı asla bu değildir. İttifakın amacı, köylülüğü, tüm gelişmemizin lideri olan işçi sınıfına yakınlaştırmak, bu ittifakın

yönlendirici gücü olarak işçi sınıfıyla köylülüğün ittifakını sağlamlaştırmak, köylülüğü, onun mentalitesini, üretimini yavaş yavaş ***kollektivizm ruhu doğrultusunda değiştirmek*** ve böylece sınıfların ortadan kaldırılması için koşulları yaratmaktır.

İttifakın amacı sınıfların korunmasından değil, onların ortadan kaldırılmasından ibarettir. Mensucat temelinde ittifak köylü çiftliğinin üretimine çok az dokunurken ve bu nedenle genel söylendiğinde, köylülüğün kollektivizm ruhu doğrultusunda değiştirilmesine ve sınıfların ortadan kaldırılmasına yol açamazken, metal temelinde ittifak, tersine, herşeyden önce köylü çiftliğinin üretimi, onun makineleşmesi, kollektifleşmesi ile ilgilidir ve tam da bu nedenle köylülüğün yavaş yavaş değişimine sınıfların, bu arada köylü sınıfının da, yavaş yavaş ortadan kaldırılmasına yol açmak zorundadır.

Köylü, onun mentalitesi, üretimi, işçi sınıfının mentalitesine yakınlaşma ruhu doğrultusunda, sosyalist üretim prensibi ruhu doğrultusunda nasıl tamamen değiştirilebilir ve başkalaştırılabilir? Bunun için ne gereklidir?

Bunun için herşeyden önce köylü kitleleri arasında, kollektivizm ruhu doğrultusunda kapsamlı bir ajitasyon gereklidir.

İkinci olarak bunun için, kooperatifçiliğin gelişmesi ve kooperatifsel alım ve satım örgütlerimiz aracılığıyla milyonlarca köylü çiftliklerinin durmadan artan oranda kapsanması gereklidir. Kooperatiflerimizin geniş ölçüde gelişimi olmaksızın, kollektif çiftlik hareketi yararına köylüler arasında şu anda gözlemlediğimiz o ani değişikliği kaydedemeyeceğimize kuşku yoktur, çünkü bizim koşullarımız altında alım ve satım kooperatiflerinin gelişimi, köylülüğün kollektivizme geçişinin hazırlığıdır.

Ama bütün bunlar köylülüğün değişimi için henüz yeterli değildir. Köylülerin sosyalizm ruhu doğrultusunda değişimi için temel güç, yeni tarımsal tekniktir, tarımın makineleşmesidir, köylülerin kollektif çalışmasıdır, ülkemizin elektrifikasyonudur.

Burada Lenin'e dayanılıyor ve Lenin'in eserlerinden, köylü ekonomisiyle ittifak üzerine ünlü bölüm alıntılanıyor. Ama bütünlüklü olarak almak istemeksizin, Lenin'den bir parça almak — bu, Lenin'i tahrif etmek anlamına gelir. Lenin, köylülükle tekstil malları

çizgisinde ittifakın çok önemli bir şey olduğunu gayet iyi anladı. Ama bununla kalmadı, aynı zamanda köylülükle ittifakın metal çizgisinde, köylülüğe makineler sağlanması çizgisinde, ülkenin elektriklendirilmesi çizgisinde de, yani köylü ***çiftliğinin*** değişimini ve başkalaşımını kollektifleşme ruhuyla teşvik eden tüm çizgilerde kurulmasında ısrar etti.

Örneğin Lenin'den şu alıntıyı dinleyin:

> "Küçük çiftçinin değiştirilmesi, onun tüm mentalitesinin ve alışkanlıklarının değiştirilmesi, kuşaklar gerektiren bir iştir. Küçük çiftçiyle ilgili bu sorunu çözmeyi, deyim yerindeyse onun tüm mentalitesini sıhhatli hale getirmeyi ancak maddi temel, teknik, tarımda traktör ve makinelerin yoğun kullanımı, geniş ölçüde elektriklendirme sağlayabilir. Bu, küçük çiftçiyi temelden ve dev bir hızla değiştirirdi." (*4. Baskı, cilt XXXII, s. 194, Rusça*)

Şu açıktır: eğer mensucat temelindeki ittifak, metal temelindeki ittifakla tamamlanmazsa, işçi sınıfıyla köylülüğün ittifakı sağlam ve kalıcı olamaz, işbirliği sağlam ve kalıcı olamaz ve amacına, köylülerin yavaş yavaş değişimine, onun işçi sınıfına yakınlaşmasına ve kollektivizm yoluna sevkedilmesine ulaşılamaz.

Lenin yoldaş ittifakı böyle kavrıyordu.

Üçüncü sorun, ***Yeni Ekonomik Politika (NEP) ve NEP koşulları altında sınıf mücadelesi*** sorunudur.

Herşeyden önce, bazı yoldaşların bazen iddia ettiği gibi, Partimizin NEP prensiplerini ancak Savaş Komünizminden sonra değil, bilakis önce, daha 1918 başlangıcında, yeni, sosyalist ekonominin inşasına başlama olanağını ilk kez elde ettiğimizde ortaya koyduğu saptanmalıdır. 1918 başında yayınlanmış olan ve NEP'in prensiplerinin ortaya konduğu İlyiç'in ünlü broşürü "Sovyet İktidarının Önündeki Görevler"e atıfta bulunabilirim. Parti, müdahalenin sona ermesinden sonra NEP'i yürürlüğe soktuğunda, bunu Yeni Ekonomik Politika olarak tanımladı, çünkü bu politika müdahale dolayısıyla kesintiye uğramıştı ve biz ancak müdahaleden sonra Savaş Komünizminden sonra, onunla kıyaslandığında gerçekten yeni bir ekonomik politika

olan NEP'i uygulama olanağı elde ettik. Bunu teyit etmek için IX. Sovyet Kongresinde kabul edilmiş olan ve ak üzerine kara yazılı duran, Yeni Ekonomik Politika'nın prensiplerinin, daha Savaş Komünizminden önce ortaya konmuş olduğu yolundaki ünlü karara atıfta bulunmayı gerekli görüyorum. "Yeni Ekonomik Politikanın Geçici Sonuçları Üzerine" bu kararda şöyle deniyor:

> "Temel prensipleri ***daha ilk nefes molası sırasında, 1918 ilkbaharında**** kesin saptanmış olan Yeni Ekonomik Politika, Sovyet Rusya'nın ekonomik güçlerinin kesin olarak hesaba katılması üzerinde yükselir. Rus çiftlik sahiplerinin ve burjuvalarının ve Avrupa emperyalizminin karşı-devrimci güçlerinin işçi-köylü devletine birleşik saldırısıyla kesintiye uğramış olan bu politikanın hayata geçirilmesi, ancak karşı-devrimin darbelerinin askeri olarak tasfiyesinden sonra, 1921 başlangıcında mümkün olabildi". *(Bkz. "IX. Tüm Rusya Sovyet Kongresinin Kararları", s. 16* [47]

Bazı yoldaşların, Partinin, pazar ve para ekonomisi koşulları altında, yani Yeni Ekonomik Politika koşulları altında, sosyalizmin inşasının gerekliliğini, güya ancak Savaş Komünizminden sonra tanıdığını iddia ederken, ne kadar haksız olduklarını görüyorsunuz.

Ama buradan ne sonuç çıkar?

Buradan herşeyden önce, NEP'in sadece geri çekilme olarak görülemeyeceği, sonucu çıkar. Devamla buradan, NEP'in, ekonomimizin kapitalist unsurlarına karşı sosyalizmin muzaffer ve sistematik saldırısını şart koştuğu sonucu çıkar.

Troçki'nin şahsında muhalefet, NEP'in yürürlüğe konmasından sonra bize yalnızca bir tek şeyin geri kaldığına inanıyor — NEP'in başlangıcında geri çekildiğimiz gibi, adım adım geri çekilmek, NEP'i "genişletmek" ve pozisyonlarımızı terk etmek. Troçki'nin, Partinin kırda toprak kiralamaya ve ücretli emeğe izin vererek, güya NEP'i "genişlettiği" ve Lenin'in pozisyonundan saptığı iddiası da NEP'in bu yanlış yorumu üzerinde yükselir. Troçki'nin sözlerini duymak belki yararlı olabilir:

---

* *Altını ben çizdim —J. St.*

"Sovyet iktidarının kırdaki son önlemlerinin —toprak kiralamanın, işgücü çalıştırmanın kabulü—, kırda NEP'in ***genişletilmesi*** dediğimiz herşeyin anlamı nedir... Fakat kırda NEP'i ***genişletmemek*** mümkün müydü? Hayır, çünkü o zaman köylü ekonomisi kötürümleşir, pazar daralır, sanayi engellenmiş olurdu". (*Troçki, "Sekiz Yıl", s. 16-17.*)

NEP'in bir geri çekilme ve yalnızca bir geri çekilme olduğu yanlış düşüncesini kafaya koyunca, ne kadar ileri gidilebildiğini görüyorsunuz.

Partinin kırda ücretli emeğe ve toprak kiralanmasına izin vererek NEP'i "genişlettiği", Lenin'den "saptığı" vs. iddia edilebilir mi? Hayır, tabii ki edilemez! Böyle bir saçmalığı iddia edenlerin Lenin'le ve Leninizmle hiçbir ortak yanı yoktur.

Burada, Lenin'in doğrudan kırda ücretli emeğin ve toprak kiralanmasının uygulanması gerekliliğinden sözettiği 1 Nisan 1922 tarihli Ossinski'ye ünlü mektubuna atıfta bulunabilirim. Bu, kırda çalışma sorununun, NEP ve sonuçları sorununun delegeler arasında ayrıntılı olarak tartışıldığı XI. Parti Kongresinin sonundaydı.

İşte, kongre delegeleri için bir karar taslağı oluşturan bu mektuptan bir alıntı:

"Tarımda ücretli emeğin uygulanması koşulları ve toprak kiralama ile ilgili olarak Kongre, bu alanda faaliyet gösteren tüm fonksiyonerlere, ne birini ne de ötekini gereksiz formalitelerle zorlaştırmamalarını ve kendilerini son Sovyet Kongresinin kararını uygulamakla sınırlamalarını ve ayrıca, sözü edilen bakımdan aşırı ve zararlı abartmaların ***hangi*** pratik önlemlerle kısıtlanabileceğini incelemelerini öğütler". (*Bkz. Lenin Derlemesi, cilt IV, s. 396* [48])

Kırda toprak kiralamaya ve ücretli emeğe izin verildiğinde NEP'in "genişletilmesi" ve Lenin'den "sapılması" vs. üzerine gevezeliğin ne kadar aptalca ve dayanaksız olduğunu görüyorsunuz.

Bu konudan niçin söz ediyorum?

NEP'in "genişletilmesi" üzerine gevezelik eden kişiler, bu gevezelikle, kırda kapitalist unsurlar karşısında gerilemelerine bir bahane aradıkları için.

Bizde, Parti içinde ve Parti çevresinde, NEP'in "genişletilmesi"nde işçi ve köylü ittifakının "kurtuluşunu" gören, olağanüstü önlemlerin kaldırılması karşısında Kulakların sınırlanmasından vazgeçilmesini talep eden, kırda kapitalist unsurlara... ittifak yararına serbestlik tanınmasını talep eden kişiler ortaya çıktığı için.

Partiyi bu tür anti-proleter ruh hallerine karşı tüm güçle, tüm olanaklarla güvenceye almak gerektiği için.

Uzağa gitmeden, bir yoldaşın, "Bednota'nın[49] çalışanlarından biri olan Ossip Çernov'un notuna atıfta bulunuyorum. Kendisi "Bednota"da, NEP'in gerçekten ve açıkça "genişletilmesi"nden başka bir anlama gelmeyen, Kulaklar için bir dizi kolaylıklar talep ediyor. kendisinin komünist mi yoksa partisiz mi olduğunu bilmiyorum. Ve Sovyet iktidarından yana, işçilerin köylülükle ittifakından yana olan bu yoldaş, Ossip Çernov, köylü sorununda öylesine bocaladı ki, onu köy burjuvazisinin bir ideologundan ayırmak zordur. Kendisi tahıl cephesindeki zorluklarımızın nedenlerini nerede görüyor? "Birinci neden", diyor, "mutlaka müterakki gelir vergisi sistemidir... İkinci neden, seçim talimatnamesindeki hukuki değişiklikler, talimatnamedeki, kimin Kulak sayılacağına dair belirsizliklerdir."

Zorlukları ortadan kaldırmak için ne yapılmalıdır? "Herşeyden önce" diyor, "şu anda var olan ***müterakki gelir vergisi sistemini kaldırmak*** ve yerine toprağa göre vergilendirme sistemini koymak, iş hayvanlarını ve büyük tarım aletlerini hafif vergilendirmek gereklidir... İkinci, daha az önemli olmayan önlem, ***seçim talimatnamesini revize etmek***, Kulak ekonomisinin, sömürü ekonomisinin nerede başladığını gösteren belirtilerin saptanmasında daha alicenap davranmak olmalıdır."

NEP'in "genişletilmesi" budur. Gördüğünüz gibi Troçki'nin tohumları meyvesiz kalmadı. NEP'in yanlış yorumu, NEP'in "genişletilmesi" üzerine gevezeliği doğuruyor, NEP'in "genişletilmesi" üzerine gevezelik ise, Kulaklara özgürlük tanımayı, onları sınırlamalardan kurtarmayı ve engelsiz zenginleşme olanağı vermeyi talep eden her türlü not, makale, mektup, başvuruyu ortaya çıkarıyor.

Bu bakımdan, NEP ve NEP koşulları altında sınıf mücadelesi sorunu ile ilgili olarak bir şeyi daha saptamak istiyorum. Bir yoldaşın, NEP koşulları altında sınıf mücadelesinin, tahıl alımıyla bağıntı içinde güya yalnızca üçüncü derecede öneme sahip olduğu, bu sınıf mücadelesinin, tahıl alımındaki zorluklarımız bakımından güya hiçbir ciddi öneme sahip olmadığı ve olamayacağı açıklamasını düşünüyorum burada.

Bu açıklamayı asla onaylayamayacağımı söylemek zorundayım, yoldaşlar. Bizde, proletarya diktatörlüğü koşulları altında, kentte ya da kırda sınıf mücadelesinin varlığını yansıtmayan önemli tek bir politik veya ekonomik olayın olmadığını ve olamayacağını düşünüyorum. NEP, proletarya diktatörlüğünü ortadan kaldırıyor mu yoksa? Elbette hayır! tersine NEP, proletarya diktatörlüğünün kendine özgü bir ifadesi ve bir aracıdır. Proletarya diktatörlüğü ise sınıf mücadelesinin devamı değil midir? (*Sesler:* "Doğru") Durum böyleyken, Kulakların tahıl alımı sırasında Sovyet politikasına karşı hareketi gibi, Sovyet iktidarının tahıl alımıyla bağıntılı olarak Kulaklara ve spekülatörlere karşı, karşı-önlemleri ve saldırı hareketleri gibi önemli politik ve ekonomik olaylarda, sınıf mücadelesinin üçüncü derece rol oynadığı nasıl iddia edilebilir?

Tahıl alımı krizi sırasında, NEP koşulları altında ilk kez köyün kapitalist unsurlarının Sovyet politikasına karşı ciddi bir hareketini kaydettiğimiz gerçek değil midir acaba?

Kırda sınıflar ve sınıf mücadelesi artık yok mudur acaba?

Lenin'in köy yoksulluğuna ***dayan***, orta köylülerle ***ittifak kur*** ve Kulaklara karşı ***mücadele et*** şiarının, bugünkü koşullar altında, kırdaki çalışmamızın temel şiarı olduğu doğru değil midir acaba?

Bu şiar ise kırda sınıf mücadelesinin bir ifadesinden başka nedir?

Tabii ki politikamız asla, sınıf mücadelesini körükleme politikası olarak görülmemelidir. Neden? Sınıf mücadelesi içsavaşa yol açtığı için. İktidara gelir gelmez, bu iktidarı sağlamlaştırıp kumanda tepelerini işçi sınıfının elinde yoğunlaştırır yoğunlaştırmaz, sınıf mücadelesinin bir iç savaş biçimini alması bizim yararımıza olmadığı için. Ama bu asla, böylece sınıf mücadelesinin ortadan kaldırıldığı ya

da onun, sınıf mücadelesinin, keskinleşmeyeceği demek değildir. Bu, sınıf mücadelesinin ileriye doğru gelişmemizin tayin edici gücü olmadığı hiç demek değildir. Hayır, bu demek değildir.

Ticaret alanında sosyalist ekonomi biçimlerini geliştirdiğimizi sık sık söylüyoruz. Ama bu ne anlama geliyor? Bu böylece, binlerce ve onbinlerce küçük ve orta tacirin ayağını ticaretten kaydırdığımız anlamına geliyor. Ticaret alanından uzaklaştırılmış olan bu tacirlerin sessiz kalacakları, direniş örgütlemeye çalışmayacakları varsayılabilir mi? Bunun varsayılamayacağı açıktır.

Sanayi alanında sosyalist ekonomi biçimlerini geliştirdiğimizi sık sık söylüyoruz. Ama bu ne anlama geliyor? Bu sosyalizme doğru ilerlerken, belki de farketmeksizin, binlerce ve onbinlerce küçük ve orta kapitalist girişimcinin ayağını kaydırdığımız ve mahvettiğimiz anlamına geliyor. Bu mahvolmuş kişilerin sessiz kalacağı, direniş örgütlemeye çalışmayacakları varsayılabilir mi? Tabii ki varsayılamaz.

Kırda Kulakların sömürü heveslerini sınırlamak, Kulaklara yüksek vergiler koymak, kira hakkını kısıtlamak gerektiğini, Sovyetlere seçilme hakkının Kulaklara tanınmaması gerektiğini vs. sık sık söylüyoruz. Ama bu ne anlama geliyor? Bu, köyün kapitalist unsurlarını baskı altına aldığımız ve yavaş yavaş sıkıştırdığımız, onları bazen mahva sürüklediğimiz anlamına geliyor. Kulakların bunun için bize müteşekkir olacakları, köy yoksullarının bir bölümünü ya da orta köylüleri Sovyet iktidarının politikasına karşı örgütlemeye çalışmayacakları varsayılabilir mi? Elbette varsayılamaz.

İleriye doğru tüm yürüyüşümüzün, sosyalist inşa alanında herhangi biçimde önemli tüm başarıların, ülkemizde sınıf mücadelesinin ifadesi ve sonucu olduğu açık değil midir?

Ama bütün bunlardan, ilerlediğimiz ölçüde, kapitalist unsurların direnişinin artacağı, sınıf mücadelesinin keskinleşeceği sonucu çıkar; güçleri gittikçe daha fazla gelişecek olan Sovyet iktidarı ise, bu unsurların tecrit edilmesi politikası, işçi sınıfının düşmanlarının parçalanması politikası ve nihayet sömürücülerin direnişini bastırma politikası yürütecek ve böylece işçi sınıfının ve köylülüğün temel kitlesinin ilerlemeye devam etmesi için temeli yaratacaktır.

Meseleyi, sosyalist biçimlerin gelişeceği ve işçi sınıfının düşmanlarını yerinden edeceği, düşmanların ise sessiz sedasız gerileyeceği ve ilerleyişimize yolu açacakları, bizim ilerlemeye, onların ise gerilemeye devam edeceği ve sonra "beklenmedik biçimde" istisnasız tüm sosyal grupların, gerek Kulakların gerekse de köy yoksullarının, gerek işçilerin gerekse de kapitalistlerin, "aniden", "farketmeksizin", mücadelesiz ve sarsıntısız, sosyalist toplumun kucağına ulaşacakları biçiminde düşünmemek gerekir. Bu tür masallar yoktur ve olamaz, özellikle proletarya diktatörlüğü koşulları altında.

Miadı dolmuş sınıfların, direniş örgütlemeyi denemeden pozisyonlarını gönüllü terkettikleri hiç olmamıştır ve olmayacaktır. İşçi sınıfının sosyalizme doğru ilerleyişinin sınıflı toplumda mücadelesiz ve sarsıntısız gerçekleşmesi hiçbir zaman olmamıştır ve olmayacaktır. Tersine, sosyalizme doğru ilerleyiş zorunlu olarak, sömürücü unsurların bu ilerleyişe direnişle karşı koymalarına, sömürücülerin direnişi ise zorunlu olarak sınıf mücadelesinin keskinleşmesine yol açar.

Bu nedenle, sınıf mücadelesinin ikinci derecede rolü üzerine gevezelikle işçi sınıfı uyutulmamalıdır.

Dördüncü sorun, Kulaklara ve spekülatörlere karşı ***olağanüstü önlemler*** sorunuyla ilgilidir.

Olağanüstü önlemler mutlak ve tüm zamanlar için verili bir şey olarak görülmemelidir. Olağanüstü önlemler, manevra amacıyla başka önlemler kullanamadığımız belirli, olağanüstü koşullar altında gerekli ve amaca uygundur. Pazarda manevra amacıyla başka, esnek önlemler kullanabileceğimiz başka koşullar altında, olağanüstü önlemler gerekli değil, bilakis zararlıdır. Olağanüstü önlemlerin her koşul altında kötü olduğunu sananlar haksızdır. Bu tür kişilere karşı sistematik bir mücadele yürütülmelidir. Ama olağanüstü önlemlerin her zaman gerekli ve amaca uygun olduğunu sananlar da haksızdır. Bu tür kişilere karşı da kararlı bir mücadele yürütülmelidir.

Tahıl alımı krizi koşulları altında olağanüstü önlemlerin uygunlanması bir hata mıydı? Bunun bir hata olmadığını, tersine olağanüstü önlemlerin ülkemizi tüm ekonominin bir krizinden kur-

tardığını herkes kabul ediyor. Bizi bu önlemleri uygulamaya zorlayan neydi? Yollar eriyen kar nedeniyle kötüleşmeden önce dengelememiz gereken, bu yılın Ocak ayındaki 128 milyon pudluk tahıl açığı ve normal tempoda bir tahıl alımı sağlama gerekliliği. Beklemek ve pazarda tahıl fiyatlarının düşmesi yönünde müdahalede bulunabilmek için gerekli olan diyelim ki 100 milyon pudluk tahıl rezervine sahip olmadığımız ve yurtdışından büyük miktarlarda tahıl ithal edebilmek için gerekli olan yeterli döviz rezervimiz bulunmadığı için, böyle bir durumda olağanüstü önlemlerin uygulanmasından vazgeçebilir miydik? Bundan vazgeçemeyeceğimiz açıktır. Fakat bu açığı dengelememiş olsaydık ne olurdu? Şimdi tüm ekonomide ciddi bir kriz, kentlerde açlık, orduda açlık olurdu.

Eğer beklemek ve sonra tahıl fiyatlarının düşürülmesi amacıyla pazara müdahale ederek Kulakları yıpratmak için 100 milyon pudluk tahıl rezervine sahip olsaydık, tabii ki olağanüstü önlemlere başvurmazdık. Ama böyle bir rezerve sahip olmadığımızı biliyorsunuz.

O sıralar yurtdışından tahıl ithal etmek için 100-150 milyon rublelik bir döviz rezervimiz olsaydı, olağanüstü önlemlere başvurmak zorunda kalmazdık. Ama bu rezerve sahip olmadığımızı biliyorsunuz.

Bu, ilerde de rezervsiz kalacağımız ve yeniden olağanüstü önlemlere sığınmamız gerekecek mi demektir? Hayır, bu demek değildir. Tersine, rezerv biriktirmek ve hangi türde olursa olsun olağanüstü önlemler kullanma zorunluluğunun olmamasını sağlamak için elimizden gelen tüm önlemleri almalıyız. Olağanüstü önlemleri Partimizin sürekli ya da kalıcı rotası haline getirmek isteyen kişiler tehlikelidir, çünkü bunlar ateşle oynuyorlar ve ittifakı tehlikeye düşürüyorlar.

Buradan, olağanüstü önlemlerin kullanımından her zaman için vazgeçmek zorunda olduğumuz sonucu mu çıkar? Hayır, asla. Olağanüstü önlemlerin kullanımını gerekli kılacak olağanüstü koşulların herhangi bir zaman yeniden ortaya çıkmayacağını iddia etmek için hiçbir nedenimiz yok. Böyle bir iddia boş gevezelik olurdu.

Yeni Ekonomik Politika'yı Lenin, NEP koşulları altında bile belli koşullar ve belli durumlarda, Köy Yoksulları Komiteleri'nin

yöntemlerinden vazgeçmeyi mümkün görmüyordu. Kulaklara karşı mücadelede keskin önlemler açısından Köy Yoksulları Komiteleri'nin yöntemleriyle aynı düzeye konamayacak olan olağanüstü önlemlerin kullanımından tüm zamanlar için vazgeçmemiz daha az mümkündür.

Partimizin XI. Kongresinde, Preobrajenski'nin konuyla doğrudan bağıntılı bir epizodunu anımsatmak belki gereksiz olmayacaktır. Preobrajenski'nin XI. Parti Kongresinde, kırda çalışma üzerine tezlerinde, NEP koşulları altında Kulaklara karşı mücadelede, Köy Yoksulları Komiteleri'nin yöntemlerini kullanma politikasını "tüm zamanlar için" reddetmeyi denediği biliniyor. Preobrajenski tezlerinde şöyle yazıyordu: "Bu tabakanın (Kulakların ve varlıklı köylülüğün) reddedilmesi politikası ve bunların, 1918 yılından kalma Köy Yoksulları Komiteleri'nin yöntemleriyle ekonomi-dışı kabaca bastırılması, son derece zararlı bir hata olurdu"(§. 2).

Lenin'in bunu şöyle yanıtladığı biliniyor:

> İkinci paragrafın ('Köy Yoksulları Komitelerinin Yöntemleri'ne karşı) ikinci cümlesi zararlı ve yanlıştır, çünkü örneğin bir savaş, ***Köy Yoksulları Komiteleri'nin yöntemlerinin kullanılmasını zorlayabilir***. Bu düşünce tamamen farklı bir şekilde ifade edilmelidir, örneğin şöyle: Tarımın kalkındırılmasının ve ürünlerinin artırılmasının sahip olduğu yüksek önem gözönüne alındığında, proletaryanın Kulaklara ve varlıklı köylülüğe karşı ***şu anki**** politikası, esasen onların sömürücü heveslerinin ***sınırlanmasına*** vs. yönelik olmalıdır. Püf noktası, devletimizin bu çabaları nasıl sınırlayabileceği, köy yoksullarını nasıl koruması gerektiği ve koruyabileceğidir. Bu incelenmelidir ve mutlaka pratikte incelenmelidir, genel laflar ***anlamsızdır***." (*Bkz. Lenin Derlemesi, cilt IV, s. 391* [50].)

Olağanüstü önlemlerin diyalektik değerlendirilmesi gerektiği açıktır, çünkü herşey zaman ve mekân koşullarına bağlıdır.

Tartışmalar sırasında ortaya çıkmış olan genel karakterli sorunların durumu budur, yoldaşlar.

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Şimdi *tahıl sorununa ve tahıl cephesinde zorluklarımızın temelleri sorununa* geçmeme izin veriniz.

Bir dizi yoldaşın bu bakımdan bir hata işlediğini, tahıl cephesindeki zorluklarımızın çeşitli nedenlerini aynı kaba koyduklarını, geçici etki gösteren ve ekonomik duruma bağlı (özgül) nedenlerle, uzun süre etkide bulunan ve temel nedenleri birbirine karıştırdıklarını düşünüyorum. Tahıl zorlukları için iki türlü neden vardır: Uzun süre etkide bulunan, temel nedenler, bunların ortadan kaldırılması için bir dizi yıl gereklidir: ve, ekonomik duruma bağlı özgül nedenler, bunlar, bir dizi gerekli önlem alındığında ve uygulandığında hemen ortadan kaldırılabilirler. Bütün bu nedenleri aynı kaba koymak, tüm sorunu karıştırma demektir.

Tahıl cephesindeki zorluklarımızın esas anlamı ve esas önemi nerede yatmaktadır? Tahıl sorununu, ekmek tahılı üretimi sorununu, genelde tarım sorununu, özelde tahıl üretimi sorununu tüm kapsamıyla önümüze sermesinde yatmaktadır.

Aslında bizde aktüel bir sorun olarak tahıl sorunu var mıdır? Evet, muhakkak. Tahıl sorununun şimdi Sovyet toplumsal organizmasının tüm gözeneklerinden zorla içeriye girdiğinden ancak körler kuşku duyabilir. Çingeneler gibi — tahıl rezervi olmaksızın, kötü hasat durumu için belirli bir rezerv olmaksızın, pazarda manevra yapabilmek için rezerv olmaksızın, bir savaş durumu için rezerv olmaksızın, nihayet ihracat için belirli rezervler olmaksızın yaşayamayız. Bir küçük-köylü bile, çiftliğinin tüm yetersizliğine rağmen rezervsiz, stoksuz yapamaz. Dünyanın altıda birini kapsayan büyük bir devletin, iç gereksinim için ve ihracat için tahıl rezervi olmaksızın yapamayacağı açık değil midir?

Diyelim ki Ukrayna'da kış ekimi mahvolmadı ve tahıl alım yılını "ucu ucuna" kapattık — bunun bizim için yeterli olduğu iddia edilebilir mi? Hayır, edilemez. "Ucu ucuna" yaşamaya devam edemeyiz. Eğer Sovyet iktidarının pozisyonlarını gerek içte gerekse dışta korumak istiyorsak, elimizde belirli bir minimum rezerv bulunmalıdır.

Birincisi, askeri bir saldırıya karşı güvencemiz yok. Ama eğer ordu için hiçbir tahıl rezervi yoksa, ülkenin savunulabileceğine inanıyor musunuz? Benden önce konuşan yoldaşlar, bugünün köylüsünün artık, altı yıl önce toprağını çiftlik sahibine kaptırmaktan korkan köylü ol-

madığını söylerlerken tümüyle haklıydılar. Çiftlik sahibini köylü artık unutuyor. Şimdi yeni, daha iyi yaşam koşulları talep ediyor. Düşmanların bir saldırısı halinde, gerek cephede dış düşmana karşı, gerekse de orduya acele tahıl sağlamak için cephe gerisinde köylülere karşı savaş yürütebilir miyiz? Hayır, bunu yapamayız ve yapmamalıyız. Ülkeyi savunmak için, ordunun geçimine ayrılmış belirli stoklara sahip olmalıyız, en azından ilk altı ay için. Bu altı aylık nefes molası ne için gereklidir? Köylüye, aklının başına gelmesi, savaş tehlikesini tanıması, olaylar içinde yönünü doğru tayin etmesi ve ülke savunmasının ortak davası için güçlerini toplaması amacıyla fırsat vermek için. Eğer "ucu ucuna" idare etmeyle yetinirsek, hiçbir zaman bir savaş durumu için herhangi bir rezerve sahip olamayız.

İkincisi, tahıl pazarında komplikasyonlara karşı güvencemiz yok. Tahıl pazarına müdahalede bulunabilmek, fiyat politikamızı uygulayabilmek için mutlaka belirli bir rezerve ihtiyacımız var. Çünkü her seferinde olağanüstü önlemlere başvuramayız ve başvurmamalıyız. Eğer her seferinde uçurumun kenarında gezinirsek ve alım yılını "ucu ucuna" kapama olanağına sahip olmakla yetinirsek, hiçbir zaman bu tür rezervlere sahip olamayız.

Üçüncüsü, bir kötü hasata karşı güvencemiz yok. Bir kötü hasat durumunda açlık çeken bölgeleri en azından bir ölçüde, en azından belirli bir süre beslemek için mutlaka belirli bir tahıl rezervine ihtiyacımız var. Ama eğer satılık tahıl üretimini yükseltmezsek ve stoksuz yaşama eski alışkanlığını kesinlikle ve kararlılıkla terketmezsek böyle bir rezerve sahip olamayız.

Nihayet, tahıl ihracatı için mutlaka bir rezerve ihtiyacımız var. Sanayi için donatım ithal etmek zorundayız. Tarımsal makineler, traktörler ve gerekli yedek parçaları ithal etmek zorundayız. Ama eğer tahıl ihraç etmezsek, eğer tahıl ihracatıyla belirli bir döviz rezervi biriktirmezsek bütün bunlar mümkün değildir. Savaş öncesi dönemde yılda 500-600 milyon pud tahıl ihraç ediyorduk. Kendi karnımızı tam doyurmadığımız için bu kadar çok ihraç edebiliyorduk. Bu doğru. Ama yine de savaş öncesi dönemde, bizde, şimdikinden ***iki kat*** fazla satılık tahıl olduğu konusunda açık olunmalıdır. Ve tam da şimdi yarı yarıya

az satılık tahılımız olduğu için, tam da bu nedenle şimdi, ihracat için tahıl eksiktir. Ama ihracat için tahılın eksikliği ne anlama gelir? Bu, bizde onun yardımıyla sanayi için donatım, tarım için traktör ve makinelerin ithal edildiği ve ithal edilmek zorunda olunduğu kaynağın yitirilmesi anlamına gelir. İhracat için tahıl rezervleri biriktirmeden böyle yaşamaya devam edilebilir mi? Hayır, edilemez.

Tahıl rezervlerimizin durumunun ne kadar güvensiz ve labil olduğunu görüyorsunuz.

Yalnızca bu dört bakımdan tahıl rezervine sahip olmadığımız değil, bir alım yılından diğerine sorunsuz geçmek ve kentleri Haziran-Temmuz gibi zor aylarda düzenli besleyebilmek için gerekli olan belirli bir minimum rezervimizin bile eksik olduğundan hiç söz etmiyorum.

Bütün bunlardan sonra tahıl sorununun yakıcılığı ve tahıl cephesindeki zorluklarımızın ciddi karakteri inkâr edilebilir mi?

Bizde tahıl zorluklarıyla bağıntılı olarak, politik karakterli zorluklar da ortaya çıktı. Bu asla unutulmamalıdır, yoldaşlar. Köylülüğün belirli bir kesimi arasında, köy yoksullarının belirli bir kesimi ve orta köylüler arasında bizde görülen ve ittifak için belirli bir tehlike yaratan hoşnutsuzluğu düşünüyorum.

Tabii ki, Frumkin'in yazısında iddia ettiği gibi, çoktan bir bozuşma yaşandığını söylemek yanlış olurdu. Bu doğru değil, yoldaşlar. Bozuşma ciddi bir meseledir. Bozuşma — eğer iç savaşın kendisi değilse, iç savaşın başlangıcıdır. "Ürkütücü" sözlerle kendi kendini korkutmamak gerekir. Paniğe düşmemek gerekir. Bu, bir Bolşevike yakışmaz. Bozuşma — bu, köylülüğün Sovyet iktidarından kopması anlamına gelir. Ama eğer köylü, ***köylünün tahılının ana alıcısı olan*** Sovyet iktidarından gerçekten kopmuş olsaydı, ekim alanlarını genişletmezdi. Oysa bu yıl yaz ekimi için tarlaların ***istisnasız tüm*** tahıl bölgelerinde genişletildiğini görüyoruz. Bu bozuşmaya benziyor mu? Böyle bir durum, örneğin Frumkin'in yaptığı gibi, köylü ekonomisinin "perspektifsizliği" olarak tanımlanabilir mi? Bu "perspektifsizliğe" benziyor mu?

Zorlukların ekonomik durum tarafından belirlenen, geçici nedenlerinden değil de, ***uzun süreli etkide bulunan*** ve ***temel*** ne-

denlerinden sözedildiğinde, tahıl zorluklarımızın *temelini* ne oluşturmaktadır?

Tahıl zorluklarımızın temelini, tarımın artan parçalanması ve dağılması oluşturmaktadır. Tarımın, özellikle tahıl çiftliklerinin, gittikçe daha küçük çiftliklere parçalandığı, gittikçe daha az rantabl olduğu ve üretimlerinin satılık bölümünün gittikçe azaldığı bir gerçektir. Devrimden önce yaklaşık 15-16 milyon köylü çiftliği varsa, şimdi 24-25 milyon vardır, ve parçalanma süreci gittikçe güçlenme eğilimindedir.

Şimdi sahip olduğumuz ekim alanlarının, savaş öncesi dönemin ekim alanlarının kapsamından çok az geride olduğu, *brüt* tahıl üretiminin savaş öncesi dönemden toplam yalnızca yüzde 5 az olduğu doğrudur. Ama talihsizlik, bütün bunlara rağmen, bizde *satılık* tahıl üretiminin savaş öncesi dönemin yalnızca *yarısı* kadar, yani yaklaşık yüzde 50 tutmasıdır. Sorunun can alıcı noktası budur.

Sözkonusu olan nedir? Sözkonusu olan küçük iktisadın daha az rantabl olması, büyük iktisattan daha az mal vermesi, daha az stabil olmasıdır. Marksizmin, küçük işletmenin büyük işletmeden daha az avantajlı olduğu ünlü tezi, tarımda da tam geçerliliğe sahiptir. Bu nedenle aynı yüzölçümündeki küçük-köylü iktisadı, büyük iktisattan çok daha az satılık tahıl verir.

Bu durumdan çıkış yolu nerededir?

Politbüro kararında söylendiği gibi, üç çıkış yolumuz vardır.

1. çıkış yolu, küçük ve orta köylü iktisadının verimliliğini olabildiğince artırmak, karasaban yerine pulluğu geçirmek, bu çiftliklere küçük ve orta makineler vermek, yapay gübre vermek, onlara tohum sağlamak, onları tarımsal açıdan desteklemek, köylülüğü kooperatiflerde birleştirmek, köylülerle kontratlar yapmak, bu arada borç olarak onların kullanımına en iyi tohumluğu sunmak ve böylece köylülüğün kollektif kredi almasını sağlamak ve nihayet onlara kiralama istasyonları üzerinden büyük makineler ödünç vermekten ibarettir.

Küçük-köylü iktisadının daha fazla gelişme olanaklarını tükettikleri ve onları desteklemeye devam etmeye değmediğini iddia eden yoldaşlar haksızdır. Bu tümüyle yanlıştır. Bireysel köylü iktisadının daha

fazla gelişme olanakları az değildir. Bu olanakları gerçekleştirmesine yardım etmeyi bilmek gerekiyor sadece.

"Kraznaya Gazeta"[51] da, bireysel köylü çiftliklerinin alım ve satım kooperatiflerinde birleştirilmesi politikasının varlık göstermediğini iddia ederken haksızdır. Bu tümüyle yanlıştır, yoldaşlar. Tersine, alım ve satım kooperatiflerinde birleştirme politikası tamamen varlık göstermiştir, köylülük arasında kollektif çiftlik hareketi lehine bir değişiklik için reel bir temel yaratmıştır. Kuşkusuz, alım ve satım kooperatiflerini geliştirmek sizin, köylülüğün kollektif çiftliklere ilişkin anlayışında şimdi kaydedebildiğimiz ve kollektif çiftlik inşasını daha da ilerletmede bize yardımcı olan bu değişikliği sağlayamazdık.

2. çıkış yolu, devamla köy yoksulluğuna ve orta köylülere, parçalanmış küçük çiftliklerini modern teknik ve kollektif çalışma temelinde yavaş yavaş, daha avantajlı olan ve daha fazla mal sağlayan kollektif büyük çiftliklerde birleştirmelerine yardımcı olmakta yatmaktadır. Küçük çiftliklerin toplumsal büyük çiftlikler halinde kıyaslanamayacak ölçüde daha çok mal sağlayan ve kıyaslanamayacak ölçüde daha verimli olan, basit birliklerden artellere varana dek her türlü birleşme biçimlerini kastediyorum.

Sorunun çözümü için temel budur.

Kollektif çiftlikleri savunarak bizi küçük köylü çiftliklerini "rehabilite etmek"le suçlayan yoldaşlar haksızdır. Anlaşılan, bireysel köylü iktisadına karşı mücadele etmek ve onları yoketmek gerektiği, ama onları desteklemek ve kendine çekmek gerekmediği düşüncesindeler. Bu tümüyle yanlıştır, yoldaşlar. Bireysel köylü iktisadını "rehabilite etmeye" asla gerek yoktur. O rantabl değildir, bu doğru. Ama bu, onun tümüyle yararsız olduğu anlamına gelmez. Eğer bireysel köylü iktisadına karşı mücadele ve onları yoketme tavrına girersek, eğer bireysel köylü çiftliklerinin kollektif çiftlikler tarafından günbegün teşviki ve desteklenmesi Leninist pozisyonunu terkedersek, ittifakı yıkarız.

Kollektif çiftlikleri pohpohlayıp, bireysel köylü çiftliğinin bizim "lanet"imiz olduğunu açıklayanlar daha da haksızdır. Bu artık köylü iktisadına karşı doğrudan savaş kokuyor. Nasıl böyle düşünebiliyorlar? Eğer köylü iktisadı bir "lanet"se, o zaman, işçi

sınıfının köylülüğünün ana kitleleriyle ittifakı nasıl açıklanır? İşçi sınıfının bir "lanet"le ittifakı — dünyada böyle saçmalıklar var mıdır? Aynı zamanda ittifak vaaz edilirken böyle bir şey nasıl söylenebilir? Lenin'in, yavaş yavaş köylü beygirinden sanayinin çelik atına geçmek zorunda olduğumuz sözlerine dayanılıyor. Bu çok iyi. Ama bir attan diğerine böyle mi geçilir? Önce yaygın bir kollektif çiftlikler ağı görünümünde geniş ve güçlü bir taban yaratmaksızın köylü iktisadını bir "lanet" olarak açıklamak, tümüyle atsız, tümüyle tabansız kalmak anlamına gelmez mi? (*Sesler*: "Doğru, çok doğru!") Bu yoldaşların hatası, kollektif çiftlikleri bireysel köylü çiftliklerinin ***karşısına koymalarından*** ibarettir. Ama biz, bu iki iktisat biçiminin birbirinin karşısına konmasını değil, bilakis onların birbiriyle ***birleşmesini***, bu birleşmede kollektif çiftliğin, bireysel köylüye destek vermesini ve onun yavaş yavaş kollektivizm yoluna girmesine yardım etmesini istiyoruz. Evet, köylülüğün, kollektif çiftlikleri düşmanı olarak değil, yoksulluktan kurtulması için kendisine yardım eden ve edecek olan bir dostu olarak görmesini istiyoruz. (*Sesler*: "Doğru!") Bu doğruysa, o zaman bireysel köylü iktisadının "rehabilite edilmesi"nden ya da köylülüğün bizim için bir "lanet" olduğundan sözedilmemelidir.

Küçük-köylü iktisadının büyük kollektif çiftlikle kıyaslandığında daha az avantajlı ya da en az avantajlı olduğu, ama buna rağmen önemsiz olmayan belirli bir yarar getirdiğini söylemek gerekirdi. Oysa sizde, küçük-köylü iktisadının bütünüyle yararsız ve hatta zararlı olduğu sonucu çıkıyor.

Lenin, küçük-köylü iktisadına ilişkin başka bir yoruma sahipti. "Aynî Vergi Üzerine" konuşmasında bu konuda ne söylediğini dinleyin:

> "Eğer köylü iktisadı daha da gelişebilirse, o zaman daha sonraki geçişi de sağlam temelde güvenceye almak gerekir, daha sonraki geçiş ise, kaçınılmaz olarak, en az avantajlı ve en geri, parçalanmış küçük-köylü iktisadının yavaş yavaş toplumsal büyük tarımda birleşerek örgütlenmesinden ibarettir. Sosyalistler bunu öteden beri böyle düşündüler. Komünist Partimizin anlayışı da budur" *(4. baskı, cilt XXXII, s. 264, Rusça.)*

Bireysel köylü iktisadının buna rağmen belirli bir yarar sağladığı sonucu çıkıyor.

Daha üst iktisat biçiminin, büyük çiftliğin, daha alta karşı mücadele etmesi ve mahvetmesi, onu yoketmesi bir şeydir. Kapitalizmde bu böyledir. Ve daha üst iktisat biçiminin daha altı mahvetmemesi, bilakis yükselmesine, kollektivizm yoluna geçmesine yardım etmesi ise tümüyle başka bir şeydir. Sovyet düzeninde bu böyledir.

Lenin'in kollektif çiftliklerle bireysel çiftlikler arasındaki karşılıklı ilişkiler üzerine söylediklerini dinleyin:

> "Özellikle, Sovyet çiftliklerinden, tarımsal komünlerden ve benzeri tüm birliklerden, ***komşu orta köylülerin hemen ve çok yönlü desteklenmesini*** talep eden, Sovyet hükümetinin (*kollektif ve Sovyet iç çiftlikleri üzerine. —J.St.*)yasasının gerçekten ve tüm kapsamıyla uygulanmasını sağlamaya çalışılmalıdır. Ancak böyle ***gerçek bir yardım*** temelinde ***orta köylülükle anlaşmak mümkündür.****** Onun güveni ancak böyle kazanılabilir ve kazanılmalıdır." *(4. Baskı, cilt XXIX, s. 195, Rusça)*

Demek ki, Kollektif ve Sovyet çiftliklerin, bireysel çiftlikler olarak köylü çiftliklerine yardım etmek zorunda oldukları sonucu çıkıyor.

Nihayet Lenin'den üçüncü bir alıntı:

> "Ancak köylülere toprağın toplumsal, kollektif, ortak, artelsi işlenmesinin avantajlarını pratikte göstermek başarılabilirse, köylülere ortak, artel çiftlikleriyle yardım edilmesi başarılırsa, ancak o zaman, devlet iktidarını elinde tutan işçi sınıfı haklı olduğunu köylülere gerçekten kanıtlayabilecek ve milyonlarca köylü kitlesini gerçekten ve sağlam olarak yanına çekecektir." *(4. baskı, cilt 30, s. 173-174 [Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 629].)*

Lenin, ülkemizin sosyalist dönüşümü için kollektif çiftlik hareketinin önemini bu kadar yüksek değerlendiriyordu.

Bazı yoldaşların büyük konuşmalarında tüm dikkatlerini bireysel köylü çiftlikleri sorunu üzerinde yoğunlaştırmaları, Partimizin aktüel

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

ve tayin edici görevi olarak kollektif çiftliklerin gelişimi üzerine tek bir sözcük, harfiyen tek bir sözcük söylememiş olmaları son derece tuhaftır.

3. çıkış yolu nihayet, eski Sovyet çiftliklerini sağlamlaştırmak ve en rantabl ve en fazla mal sağlayan ekonomik birimler olarak yeni, büyük Sovyet çiftliklerini yaratmakta yatmaktadır. Yerine getirilmesi bize, tahıl sorununu çözme ve böylece tahıl cephesindeki zorluklarımızın temelini ortadan kaldırma olanağını veren üç temel görev bunlardır.

Mevcut durumun özelliği hâlâ çalışmamızın ana görevi olan birinci görevin, bireysel köylü çiftliklerinin kalkındırılmasının, tahıl sorununu çözmek için ***artık yetmemesinde*** yatmaktadır.

Mevcut durumun özelliği, birinci görevin pratikte iki yeni görevle, kollektif çiftliklerin geliştirilmesi ve sovyet çiftliklerinin geliştirilmesiyle ***tamamlanmak*** zorunda olmasında yatmaktadır.

Bu görevleri birleştirmeden, bütün bu üç yönde ısrarla çalışmadan, tahıl sorunu, ne ülkenin satılık tahıl tedariği anlamında ne de tüm ekonomimizin, sosyalizmin temelleri üstünde dönüştürülmesi anlamında çözülemez.

Lenin'in bu meseleye yaklaşımı neydi? Plenumun dikkatine sunulan Politbüro kararının, Lenin'in bu belgede tasarladığı, tarımın gelişimi için pratik plânla tamamen uyum içinde olduğunu kanıtlayan ünlü bir belge var elimizde. Lenin tarafından kaleme alınmış olan "Çalışma ve Savunma Konseyi'nin Direktifi"ni kastediyorum. Bu, Mayıs 1921'de yayınlanmıştır. Bu belgede Lenin üç grup pratik sorunu inceliyor: Birinci grup—meta dolaşımı ve sanayi sorunları, ikinci grup — tarımın kalkındırılması sorunları, üçüncü grup — çeşitli ekonomik konferanslar[32] ve ekonominin düzenlenmesi için bölge konferansları ile ilgilidir.

Orada, bu belgede tarım üzerine ne deniyor? İşte "Çalışma ve Savunma Konseyinin Direktifi"nden bir alıntı:

> "İkinci grup sorun. Tarımın kalkındırılması: a) Köylü çiftliği, b) Sovyet çiftlikleri, c) komünler, d) arteller, e) ortaklıklar, f) toplumsal iktisadın diğer türleri." *(Bkz. 4. baskı, cilt XXXII, s.368, Rusça.)*

Tahıl sorununun ve genel olarak tarımsal sorunun çözümü bakımından Politbüro kararının pratik sonuçlarının, Lenin'in 1921 yılında ortaya konmuş olan "Çalışma ve Savunma Konseyi'nin Direktifi"ndeki plânıyla tamamen uyuştuğunu görüyorsunuz.

Lenin'in, dağları yerinden oynatan bu devin, bir ya da iki kollektif çiftliğin kurulması üzerine ya da şu veya bu Sovyet çiftliğine traktör gönderilmesi üzerine her küçük haberi nasıl, gerçek gençliğe özgü bir sevinçle karşıladığını saptamak çok ilginçtir. İşte, örneğin "Sovyet Rusya'nın Teknik Olarak Desteklenmesi Derneği'ne" bir mektuptan alıntı:

> "Değerli yoldaşlar! Gazetelerimizde, Dernek üyelerinizin, Kirsanov kazası, Tambov ili ve Odessa ilinin Mitino İstasyonu yakınındaki Sovyet çiftliklerinde çalışmaları üzerine ve aynı şekilde Donetz havzasından bir grup madencinin çalışması üzerine son derece sevindirici haberler yayınlandı. Tüm Rusya MYK Prezidyumu'nda, en mükemmel çiftlikleri örnek çiftlik olarak tanıma ve onlara çalışmalarının elverişli yönde gelişmesi için gerekli tüm özel ve olağanüstü desteği sağlama talebinde bulunacağım. Size Cumhuriyetimiz adına bir kez daha derin şükranlarımı ifade ediyorum ve toprağın traktörle işlenmesinde desteğinizin, bizim için özellikle aktüel ve önemli olduğunu bilmenizi rica ediyorum. Tarafınızdan planlanmış olan 200 tarımsal komünün örgütlenmesi vesilesiyle sizi tebrik edebilmek, benim için özel bir zevktir." *(4. Baskı, cilt XXXIII, s. 344, Rusça.)*

Ve işte, Amerika'da "Sovyet Rusya'nın Dostları Derneği'ne" mektuptan bir alıntı daha:

> "Değerli yoldaşlar! Az önce, Perm İl Yürütme Komitesi'nin özel bir anketine dayanarak gazetelerimizde yayınlanan, başta Harold Ware olmak üzere, Dernek üyelerinizin, Perm ili traktör bölümüyle *Sovyet çiftliği* * Toikino'da yaptığı çalışma üzerine olağanüstü sevindirici haberleri inceledim... Tüm-Rusya MYK

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Prezidyumu'nda, bu Sovyet çiftliğinin örnek çiftlik olarak tanınmasını ve ona gerek inşaat çalışmalarında gerekse de benzin, metal tedariğinde ve bir tamir atölyesinin kurulması için gerekli diğer materyallerin sağlanmasında özel ve olağanüstü destek sağlanması talebinde bulunacağım. Size Cumhuriyetimiz adına bir kez daha derin şükranlarımı ifade ediyor ve sizin bize verdiğiniz türde destek dışında hiçbir desteğin, bizim için bu kadar aktüel ve bu kadar önemli olmadığını bilmenizi rica ediyorum." *(4. Baskı, cilt XXXIII, s. 343, Rusça.)*

Lenin'in, Kollektif ve Sovyet çiftlikler üzerine en küçük haberi nasıl bir sevinçle karşıladığını görüyorsunuz.

Tarihi atlatmak ve ülkemizde sosyalizmin muzaffer inşasında Kollektif ve Sovyet çiftlikler olmaksızın idare etmek isteyenlere bu bir ders olsun.

Bitiriyorum, yoldaşlar. Tahıl zorluklarının bizim için tümüyle yararsız olmayacağını düşünüyorum. Partimiz her türden zorlukların ve krizlerin üstesinden gelerek öğrendi ve ilerledi. Mevcut zorlukların Bolşevik saflarımızı çelikleştireceğini ve onları, tahıl sorununun çözümüne enerjiyle yaklaşmaya zorlayacağını düşünüyorum. Bu sorunu çözmek ise, ülkemizin sosyalist dönüşümünün yolunda duran en büyük zorluklardan birini ortadan kaldırmak demektir.

İŞÇİ VE KÖYLÜLERİN İTTİFAKI ÜZERİNE VE SOVYET ÇİFTLİKLERİ ÜZERİNE

11 Temmuz 1928 tarihli konuşmasından

Bazı yoldaşlar Sovyet çiftlikleri üzerine açıklamalarında, dünkü tahıl alımı sorunu üzerine tartışmaya geri döndüler. Pekâlâ öyleyse, dünkü tartışmaya geri dönelim.

Dünkü tartışmamızda sözkonusu olan neydi? Herşeyden önce, kırla kent arasındaki "makas" sözkonusuydu. Köylünün hâlâ sanayi mallarına fazla para ödediğinden ve tarımsal ürünler için az para aldığından sözedildi. Bu fazla ve az ödemelerin köylülük için bir katma vergi, bir tür "haraç", sanayileşme lehine ek bir vergi, mutlaka ortadan kaldırmak zorunda olduğumuz, ama eğer sanayimizin altını oymak ve tüm ülke için çalışan ve ekonomimizi sosyalizme doğru götüren sanayimizin belirli gelişme temposunu tehlikeye atmak istemiyorsak, ***hemen şimdi*** ortadan kaldıramayacağımız bir vergi olduğundan sözedildi.

Bu bazılarının hoşuna gitmedi. Anlaşılan bu yoldaşlar gerçekleri kabul etmekten korkuyorlar. Ne yapalım, bu bir zevk meselesi. Bazıları, MK Plenumunda bütün gerçeği söylemenin uygun olmadığına inanıyorlar. Ben ise, Partimizin MK Plenumunda, tüm gerçeği söylemekle yükümlü olduğumuzu düşünüyorum. MK Plenumunun, kitle mitingi olarak görülmemesi gerektiği unutulmamalıdır. Elbette, "katma vergi", "ek vergi" sözcükleri nahoş sözcüklerdir, çünkü insanın sinirine dokunuyorlar. Ama birincisi, sözkonusu olan sözcükler değildir. İkincisi, bu sözcükler gerçeğe tam olarak uygundur.

Üçüncüsü, bu nahoş sözcükler zaten sinire dokunmalıdır ve Bolşevikleri, bu "katma vergiyi" ***ortadan kaldırmak***, "makası" ***ortadan kaldırmak*** için ciddiyetle çalışmaya sevk etmelidir.

Ama bu nahoş şeyler nasıl ortadan kaldırılabilir? Sanayimizin sistematik rasyonalizasyonu ve sanayi malları için fiyatların düşürülmesiyle Tarım Tekniğinin sistematik iyileştirilmesi ve verimliliğinin artırılması ve tarımsal ürünlerin yavaş yavaş ucuzlatılmasıyla. Ticaret ve alım aygıtlarımızın sistematik rasyonalizasyonuyla. Vs. vs.

Bütün bunlara tabii ki bir ya da iki yılda ulaşılamaz. Ama eğer nahoş şeylerden ve sinire dokunan her türlü görüngülerden kurtulmak istiyorsak, buna bir dizi yıl sürecinde mutlaka ulaşmak zorundayız.

Yoldaşların bir kısmı dün "makas"ın ***hemen*** ortadan kaldırılmasına yöneldi ve aslında tarımsal ürünler için, endüstriyel ürünlerin fiyatlarına ***endekslenme fiyatlarının*** yürürlüğe konmasını talep etti. Başka yoldaşlarla birlikte buna karşı çıktım ve bu talebin ***şu anda*** ülkenin sanayileşme çıkarlarına ve dolayısıyla devletimizin çıkarlarına aykırı olduğunu söyledim.

Dünkü tartışmamızda sözkonusu olan buydu, yoldaşlar.

Bugün bu yoldaşlar, endüstriyel ürünlerin fiyatlarına endekslenmiş fiyatlarından vazgeçtiklerini açıklıyorlar. Pekâlâ, bu çok iyi. Dünkü eleştirinin bu yoldaşlar için boşuna olmadığı kanıtlanıyor.

İkinci sorun Kollektif ve Sovyet çiftlikleriyle ilgili. Konuşmamda, bazı yoldaşların, tahıl alımıyla bağıntılı olarak tarımın kalkındırılması için önlemler üzerine açıklamalarında, Kollektif ve Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesi gibi önemli bir önleme tek bir sözcükle bile değinmemiş olmalarının gayri tabii ve tuhaf olduğunu saptadım. Tarımda Kollektif ve Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesi görevi gibi böylesine önemli bir şey nasıl "unutulabilir"? Şu anda payına düşen tüm önemine rağmen, bireysel köylü iktisadını geliştirme görevinin ***artık yeterli olmadığı***, eğer bu görevi pratikte yeni görevlerle, Kollektif ve Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesiyle ***tamamlamazsak***, tahıl ekonomisi sorununu, ne tüm ekonomimizin (ve dolayısıyla köylü ekonomisinin de) sosyalist dönüşümü bakımından ne de ülkeye belirli bir

satılık tahıl rezervi sağlanması bakımından, *çözemeyeceğimiz* ve zorlukların *içinden çıkamayacağımız* gerçekten bilinmiyor mu?

Bütün bunlardan sonra Kollektif ve Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesi sorunu nasıl "unutulabilir", atlanabilir ve sessizlikle geçiştirilebilir?

Şimdi büyük Sovyet çiftlikleri sorununa geçelim. Kuzey Amerika'da büyük tahıl çiftlikleri olmadığını iddia eden yoldaşlar haksızdır. Gerçekte bu tür çiftlikler gerek Kuzey gerekse de Güney Amerika'da vardır. "Nijneye Povoljiye"[93] dergisinde (No. 9) Amerikan tarımını inceleme sonuçlarını yayınlamış olan Profesör Tulaikov gibi bir tanığa atıfta bulunabilirim.

Tulaikov'un makalesinden bir alıntı yapmama izin verin.

> "Montana'daki bir buğday çiftliği 'Campbell Farming Corporation' şirketine aittir. Yüzölçümü 95.000 acre* ya da yaklaşık 32.000 desiyatin tutuyor. Çiftlik bir çimen şeritle çevrelenmiştir ve işlenmek için dört bölüme, bizim tanımımızla kutor'a ayrılmıştır, bunların her biri özel bir yönetici tarafından yönetilir, fakat çiftliğin tümü tek bir kişi — şirketin müdürü Thomas Campbell tarafından yönetilir.
>
> Tabii ki aynı şirket tarafından gönderilmiş olan bir gazete haberine göre, toprağın tümünün yaklaşık yarısı ekilmiştir, buradan yaklaşık 410.000 bushel** buğday (yaklaşık 800.000 pud), 20,000 bushel yulaf ve 70.000 bushel keten tohumu beklenmektedir. İşletmenin toplam geliri 500.000 dolar olarak hesap ediliyor.
>
> Atların ve katırların yerine bu çiftlikte neredeyse tamamen traktör, kamyon ve özel oto geçmiştir. Çift sürmek, ekim ve genelde tüm tarla işleri ve özelde tahıl hasadı geceli gündüzlü gerçekleştiriliyor, makineler geceleri tarlada projektör ışığı altında çalışıyorlar. Muazzam ekim alanları, makinelerin dönmeksizin çok büyük bir mesafede çalışmalarına izin veriyor. Böylece, eğer bitkinin özelliği kullanımına izin ve-

---

* *Acre: İngiliz dönümü = 0.404 hektar. —ÇN.*

** *Bushel: İngiliz kilesi = 0.8 kile. —ÇN.*

riyorsa, biçerdöver 24 ayak genişlikte 20 millik bir mesafe, yani 30 verstten fazla yol katediyor. Eskiden bu iş için 40 at ve insan gerekliydi. Traktör aynı zamanda, 40 ayak genişlikte bir alanı birden kapsayan ve 28 mil, yani 42 verstlik bir mesafe kateden dört adet demet bağlama makinesini de çekiyor. Sonra demet bağlama makineleri, eğer tahıl aynı zamanda ekin biçme mevsiminde dövülmek için yeterince kuru değilse de kullanılıyor. Bu durumda demet bağlama makinesinde bağlama cihazı çıkarılıyor ve özel bir yürüyen bant yardımıyla, biçilen tahıl sıra halinde bırakılıyor. Böylece serilen tahıl 24 ve 48 saat yerde kalıyor, bu süre içinde kuruyor ve aynı zamanda biçilmiş olan yabani otların tohumu toprağa düşüyor. Sonra bir biçerdöver faaliyete geçiyor, bunda bıçağın yerine, kurumuş tahılı topraktan direkt biçerdöverin silindirine gönderen otomatik bir nakledici çalışıyor. Bu arada bu makinede yalnızca bir traktörcü ve harman makinesinde bir adam çalışıyor. Makinenin başında başka kimse yoktur. Tahıl, harman makinesinden direkt olarak 6 tonluk bir yükleme gücü olan vagonlara doldurulur ve bu tür 10 vagon traktörlerle ambarlara nakledilir. Haberde, böyle bir çalışmada günde 16.000 ile 20.000 bushel arası tahıl tanesinin harmanda dövüldüğüne dikkat çekiliyor." (*Bkz. "Nijneye Povoljiye" No. 9, Eylül 1927, s. 38-39.*)

İşte size Kapitalist tipte dev bir buğday çiftliğinin tasviri. Bu tür dev çiftlikler gerek kuzey gerekse de Güney Amerika'da vardır.

Bazı yoldaşlar burada, kapitalist ülkelerde böylesi dev çiftlikler için gelişme koşullarının her zaman elverişli ya da tam elverişli olmadığını, bu tür çiftliklerin bazen 1000-5000 desiyatinlik daha küçük birimlere bölündüğünü söylediler. Bu tümüyle doğrudur.

Bu yoldaşlar, bu yüzden, büyük tahıl çiftliklerinin Sovyet koşulları altında da geleceğe sahip olmadığına inanıyorlar. Bu ise tümüyle yanlıştır.

Anlaşılan bu yoldaşlar, kapitalist düzen koşullarıyla Sovyet düzeni koşulları arasındaki farkı kavramıyorlar ya da fark etmiyorlar. Ka-

pitalizmde toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyet ve dolayısıyla da mutlak toprak rantı vardır, bu, tarımsal üretimin maliyetini artırır ve üretimin ciddi biçimde gelişmesinin önüne aşılmaz bariyerler koyar. Buna karşılık Sovyet düzeni altında ne toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyet ne de mutlak toprak rantı vardır, bu, tarımsal ürünlerin üretimini zorunlu olarak ucuzlatmak ve bunun sonucunda tarımsal büyük işletmenin ilerleyen gelişimini teknik ve diğer her türlü ilerleme yoluyla kolaylaştırmak zorundadır.

Devamla, kapitalizmde büyük tahıl çiftliğinin hedefi maksimum kâr ya da her halükârda, ortalama kâr oranı denen uygun bir kâr elde etmektir, çünkü aksi halde kendilerini koruyacak ve varolacak durumda olamazlar. Bu durum zorunlu olarak üretimi pahalılaştırmak ve dolayısıyla büyük tahıl çiftliklerinin gelişimi önüne en ciddi engeller koymak zorundadır. Buna karşılık Sovyet düzeni altında, aynı zamanda devlet çiftlikleri olan büyük tahıl çiftlikleri, gelişimleri için maksimum kâra ve ortalama kâra asla gereksinim duymazlar, bilakis en az bir kazançla yetinebilirler (ve bazen geçici olarak hiçbir kazanç olmaksızın da idare edebilirler). Bundan ve mutlak toprak rantının yokluğundan dolayı, büyük tahıl çiftliklerinin gelişimi için olağanüstü elverişli koşullar oluşur.

Nihayet kapitalizmde büyük tahıl çiftlikleri için ne tercihli krediler ne de vergi ayrıcalıkları vardır, halbuki sosyalist ekonominin çok yönlü desteklenmesini sağlayan Sovyet düzeni altında bu tür ayrıcalıklar vardır ve olacaktır.

Bütün bu ve benzeri koşullar, Sovyet düzeni altında (kapitalist düzenden farklı olarak), Sovyet çiftliklerinin büyük tahıl çiftlikleri olarak gelişimini hızlandırmak için gerekli olan olağanüstü elverişli önkoşulları yaratır.

Son olarak ittifakı sağlamlaştırmanın dayanak noktaları olarak, işçi sınıfının öncü rolünü garantilemenin dayanak noktaları olarak Sovyet ve kollektif çiftlikler sorunu. Kollektif ve Sovyet çiftliklere yalnızca, perspektif hedeflerimize, köyün sosyalist dönüşümüne ulaşmayı gerçekleştirmek için gereksinimimiz yok. Sovyet ve kollektif çiftliklere, ittifakı sağlamlaştırmak için, bu ittifakta işçi sınıfının öncü

rolünü güvenceye almak için gerekli olan sosyalist ekonomik dayanak noktalarına kırda *şimdiden* sahip olmak için de gereksinimimiz var. Bu tür dayanak noktalarının yaratılmasını ve geliştirilmesini şimdiden hesaba katabilir miyiz? Bunu hesaba katabileceğimizden ve katmak zorunda olduğumuzdan kuşkum yok. Tahıl Merkezi[54], kollektif çiftliklerle, artellerle ve ortaklıklarla sözleşmeler yaptığını bildiriyor, bu sözleşmeler temelinde bunlardan yaklaşık 40-50 milyon pud tahıl elde edecek. Sovyet çiftliklerine gelince, verilerden, eski ve yeni Sovyet çiftliklerimizin bu yıl içinde aynı şekilde 25-30 milyon pud satılık tahıl teslim edecekleri anlaşılıyor.

Tarımsal kooperatiflerin kendileriyle sözleşme ilişkisi içinde bulunan bireysel köylü çiftliklerinden alacakları 30-35 milyon pud da buna eklendiğinde, tamamen kesin olan ve en azından iç pazarda belirli bir rezerv olarak hizmet görebilecek 100 milyon puddan fazla tahılımız olacaktır. Ne de olsa bu da bir şeydir.

İşte size kırda sosyalist ekonomik dayanak noktalarımızın ***ilk sonuçları***.

Ama bundan ne sonuç çıkıyor? Bundan, işçi sınıfının sosyalist pozisyonlarını savunurken kırdan destek bulamadığını, ona yapacak tek bir şey kaldığına inanan yoldaşların haksız olduğu sonucu çıkıyor: sürekli geri çekilme ve pozisyonlarını durmadan kapitalist unsurlara terketme. Hayır yoldaşlar, bu yanlıştır. İşçi sınıfı kırda asla, yüzeysel bir gözlemciye görünebileceği kadar zayıf değildir. Bu melankolik felsefenin Bolşevizmle ortak bir yanı yoktur. İşçi sınıfının kırda tam bir dizi ***ekonomik*** dayanak noktası vardır: Sovyet çiftlikleri, kollektif çiftlikler, alım ve satım kooperatifleri, ve işçi sınıfı bunlara dayanarak, köyle ittifakı sağlamlaştırabilir, Kulakları tecrit edebilir ve öncü rolünü güvenceye alabilir. İşçi sınıfının nihayet kırda bir dizi ***politik*** dayanak noktası vardır: Sovyetler, örgütlü köy yoksulları vs., ve işçi sınıfı bunlara dayanarak kırda pozisyonlarını sağlamlaştırabilir.

Kırda bu ekonomik ve politik pozisyonlara dayanarak ve proletarya diktatörlüğünün emrinde bulunan tüm olanak ve güçlerden (kumanda tepeleri vs.) yararlanarak Parti ve Sovyet iktidarı, köyün sosyalist dönüşümünü, işçi sınıfıyla köylülüğün ittifakını adım adım

sağlamlaştırarak, bu ittifakta işçi sınıfının öncü rolünü adım adım sağlamlaştırarak güvenle yürütebilirler.

Burada, köy yoksulları arasındaki çalışmaya özel bir dikkat adanmalıdır. Köy yoksulları arasında çalışmamız ne kadar iyi ve başarılıysa, Sovyet iktidarının kırdaki otoritesinin o kadar yüksek, ve tersine, köy yoksulları arasında durumumuz ne kadar kötüyse, Sovyet iktidarının otoritesinin o kadar az olduğu, bir kural sayılmalıdır.

Sık sık orta-köylülerle ittifaktan sözediyoruz. Ama bizim koşullarımız altında bu ittifakı sağlamlaştırmak için, Kulaklara karşı, kırda kapitalist unsurlara karşı kararlı bir mücadele yürütülmelidir. Bu nedenle Partimizin XV. Kongresi, Kulaklara karşı saldırıyı güçlendirme şiarını atarken tümüyle haklıydı. Ama köy yoksulları arasında daha güçlü çalışmadan, köy yoksullarını Kulaklara karşı mobilize etmeden, köy yoksullarına sistemli yardımcı olmadan Kulaklara karşı başarılı bir mücadele yürütülebilir mi? Bunun yapılamayacağı açıktır! Orta-köylü yalpalayan bir sınıftır. Bizde köy yoksullarının durumu kötü olursa, köy yoksulları henüz Sovyet iktidarı için örgütlü dayanak oluşturmuyorsa, Kulaklar kendilerini güçlü hisseder, orta-köylü, Kulaklardan yana meyleder. Ve tersine: Eğer bizde köy yoksullarının durumu iyiyse, eğer köy yoksulları Sovyet iktidarının örgütlü bir dayanağını oluşturuyorsa, Kulaklar kendilerini kuşatılmış bir kalede gibi hisseder, orta-köylü işçi sınıfının yanına meyleder.

Bu nedenle köy yoksulları arasındaki çalışmanın güçlendirilmesinin, köy yoksullarının sistemli desteklenmesinin örgütlenmesinin, nihayet bizzat köy yoksullarının kırda işçi sınıfının örgütlü bir desteğine dönüştürülmesinin, Partimizin en özsel aktüel görevlerinden birini oluşturduğunu düşünüyorum.

SBKP(B) MK TEMMUZ PLENUMU'NUN SONUÇLARI ÜZERİNE

SBKP (B) Leningrad Örgütü Aktifi'nin Toplantısında Konuşma
13 Temmuz 1928

Yoldaşlar! Yeni biten Merkez Komitesi Plenumu, çalışmasında iki grup sorunla uğraştı.

Birinci grup soruna, Komünist Enternasyonal'in yaklaşan VI. Dünya Kongresiyle bağıntılı, temel sorunlarla ilgili sorunlar dahildir.

İkinci gruba, SSCB'de inşamızla ilgili olan sorunlar dahildir, yani tarımı ilgilendiren sorunlar —tahıl sorunu ve tahıl alımı— ve sanayimiz için teknik aydınlar yetiştirilmesi, işçi sınıfı saflarından aydın kadroların yetiştirilmesi sorunları.

Birinci grup sorunla başlayalım.

I

KOMİNTERN'İN SORUNLARI

1— Komintern VI. Kongresi'nin Temel Sorunları

Şu anda Komintern VI. Kongresi'nin karşı karşıya olduğu temel sorunlar hangileridir?

V. ve VI. Kongre arasında geride bırakılan etap değerlendirildiğin - de, herşeyden önce, bu zaman zarfında emperyalist kampta olgunlaşmış olan çelişkileri incelemek gerekir.

Bu çelişkiler nelerdir?

O sıralar, V. Kongre zamanında, bizde ana çelişki olarak İngiliz -Amerikan çelişkisinden henüz çok az söz ediliyordu. O sıralar hatta bir İngiliz-Amerikan ittifakından sözetmek âdetti. Bunun yerine İngiltere ile Fransa arasında, Amerika ile Japonya arasında, yenenler ile yenilenler arasındaki çelişkilerden sözetmek yeğleniyordu. O zamanki ve şimdiki dönem arasındaki fark, kapitalist kampta varolan çelişkiler arasında, Amerikan kapitalizmiyle İngiliz kapitalizmi arasındaki çelişkinin ana çelişki haline gelmiş olmasında ister hem kapitalist ekonominin inşasında hem de savaş durumunda tayin edici öneme sahip olan petrol sorunu alınsın; ister dünya kapitalizminin varlığı ve gelişimi için en büyük öneme sahip olan, meta sürüm pazarları —çünkü malların sürümü garantilenmeden mal üretilemez— sorunu alınsın; ister emperyalist aşamanın özellikle karakteristik bir belirtisi olan sermaye ihracı için pazarlar sorunu alınsın; isterse de nihayet, sürüm pazarlarına veya hammadde kaynaklarına giden ulaşım yolları sorunu alınsın bütün bu temel sorunlar bir ana soruna, İngiltere ile Amerika'nın dünya hegemonyası uğruna mücadelesi sorununa açılır. Amerika, kapitalizmin dev gibi geliştiği bu ülke, burnunu nereye sokarsa soksun, ister Çin, sömürgeler, Güney Amerika ya da Afrika olsun, her yerde İngiltere'nin daha önce sağlamlaştırmış olduğu pozisyonlara, muazzam engellere çarpıyor.

Tabii ki bundan dolayı kapitalist kamptaki diğer çelişkiler, Amerika ile Japonya, İngiltere ile Fransa, Fransa ile İtalya, Almanya ile Fransa vs. arasındaki çelişkiler ortadan kalkmaz. Ama bu, bu çelişkilerin şu ya da bu biçimde ana çelişkiyle, yıldızı sönmek üzere olan kapitalist İngiltere'yle, yıldızı parlayan kapitalist Amerika arasındaki çelişkiyle bağıntılı olduğu anlamına gelir.

Bu ana çelişki bağrında neyi saklamaktadır? Muhtemelen savaşı. İki dev çarpıştığında, yerküre onlara dar geldiğinde, o zaman dünya hegemonyası tartışmalı sorununu savaşla tayin etmek için, güçlerini ölçmeyi denerler.

Gözönünde bulundurulması gereken ilk şey budur.

İkinci çelişki — bu, emperyalizmle sömürgeler arasındaki çelişkidir. Bu çelişki V. Kongre sırasında da vardı. Ama ancak şimdi iyice keskinleşti. O sıralar Çin devrimci hareketi henüz böylesine güçlü bir gelişime ulaşmamıştı. Çin işçi ve köylülerinin milyonluk kitleleri henüz, bir yıl önce ve şimdi olduğu gibi böyle derinden sarsılarak uyandırılmamışlardı. Ama hepsi bu değil. O sıralar, Komintern'in V. Kongresi zamanında, Hindistan'da işçi sınıfı hareketinin ve ulusal kurtuluş hareketinin şimdi kaydedilen muazzam canlanması da henüz kaydedilmiyordu. Bu iki temel olgu, sömürge ve yarı-sömürgeler sorununu bütün önemiyle ortaya seriyor.

Bu çelişkinin keskinleşmesi bağrında neyi saklamaktadır? Sömürgelerde ulusal kurtuluş savaşlarını ve emperyalistlerin bir müdahalesini.

Bu durum da aynı şekilde gözönünde bulundurulmalıdır.

Nihayet üçüncü çelişki, kapitalist dünya ile SSCB arasındaki çelişki, zayıflamayan, bilakis keskinleşen bir çelişki. Komintern'in V. Kongresi zamanında, iki dünya arasında, iki antipot arasında, Sovyet dünyası arasında, kararsız da olsa, yine de az çok kalıcı belirli bir denge oluşmuş olduğu söylenebilirken, şimdi bu dengenin sona doğru gittiğini iddia etmek için her türlü nedene sahibiz.

Vurgulamaya gerek yok ki, bu çelişkinin keskinleşmesi, zorunlu olarak, askeri bir müdahale tehlikesini ortaya çıkarmaktadır.

VI. Kongrenin bu durumu da hesaba katacağı varsayılmalıdır.

Böylece bütün bu çelişkiler kaçınılmaz olarak bir ana tehlikeye, yeni emperyalist savaşlar ve müdahaleler tehlikesine açılıyor.

Bu nedenle yeni emperyalist savaşlar ve müdahaleler tehlikesi günümüzün temel sorunudur.

İşçi sınıfını uyutmak ve onu savaş tehlikesine karşı mücadeleden uzaklaştırmak için en yaygın araç, Milletler Cemiyeti ile, "barış" vaazları ile, savaşın "yasaklanması" ile, "silahsızlanma" gevezelikleriyle vs., bugünkü burjuva pasifizmidir.

Kimileri, emperyalist pasifizmin barışın bir aracı olduğuna inanıyorlar. Bu temelli yanlıştır. Emperyalist pasifizm savaş

hazırlığının bir aracıdır, ikiyüzlü barış gevezelikleri aracılığıyla bu hazırlıkların maskelenmesine hizmet eder. Bu pasifizm ve onun aleti, milletler Cemiyeti olmaksızın, bugünkü koşullar altında savaşların hazırlığı olanaksızdır.

Bazı kişiler, emperyalist pasifizmin olması gerçeğinin, savaş olmayacağı anlamına geldiğine inanacak kadar safdildir. Bu tümüyle yanlıştır. Aksine, gerçekten yana olanlar bu cümleyi tersine çevirmeli ve şöyle demelidir: Milletler Cemiyeti'yle birlikte emperyalist pasifizmin işleri tıkırında olduğundan, mutlaka yeni emperyalist savaşlar ve müdahaleler olacaktır.

Ve bütün bunlar arasında en önemlisi, sosyal-demokrasinin, emperyalist pasifizmin işçi sınıfı içindeki tempo tutucusu olması — dolayısıyla yeni savaşların ve müdahalelerin hazırlanmasında, kapitalizmin işçi sınıfı içindeki ana dayanağı olmasıdır.

Ama yeni savaşlar hazırlamak için tek başına pasifizm —bu pasifizm sosyal-demokrasi gibi önemli bir güç tarafından desteklense de— yeterli değildir. Bunun için, emperyalizmin merkezlerinde kitlelerin bastırılmasına yönelik, daha başka belli araçlar gereklidir. Emperyalist cephe gerisini sağlamlaştırmadan emperyalizm için savaş yürütülemez. İşçileri bastırmadan emperyalist cephe gerisi sağlamlaştırılamaz. Ve faşizm tam da bunun için vardır.

Kapitalizm ülkelerinde iç çelişkilerin, emek ve sermaye arasındaki çelişkilerin keskinleşmesi bundandır.

Yeni savaşlara daha başarılı hazırlanabilmek için bir yandan sosyal-demokrasinin ağzından pasifizmi vaaz etmek; diğer yandan daha sonra savaşı daha başarılı yürütebilmek ve müdahalede bulunabilmek için, faşist yöntemleri kullanarak cephe gerisinde işçi sınıfını, cephe gerisinde komünist partileri bastırmak — yeni savaşları hazırlamanın yolu budur.

Buradan komünist partiler için şu görevler çıkar:

Birincisi, sosyal-demokratizme karşı tüm alanlarda, gerek ekonomik gerekse de politik alanda —buna burjuva pasifizminin yüzünün açığa çıkarılması da dahildir—, işçi sınıfının çoğunluğunu komünizm için kazanmak hedefiyle yorulmak bilmez mücadele.

İkincisi, savaş tehlikesini püskürtmek ya da bir savaş patlak verdiğinde emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürmek, faşizmi yok etmek, kapitalizmi devirmek, Sovyet iktidarını kurmak, sömürgeleri kölelikten kurtarmak, tüm olanaklarla, dünyanın ilk Sovyet Cumhuriyetinin savunulmasını örgütlemek için, gelişmiş ülkelerin işçileriyle sömürgelerin emekçi kitlelerinin birleşik cephesini kurmak.

VI. Kongrenin karşı karşıya olduğu temel sorunlar ve görevler bunlardır.

Komintern Yürütme Komitesi bu sorunları ve görevleri hesaba katıyor, Komintern VI. Kongresi'nin gündemine bakıldığında bundan kolayca emin olunabilir.

2— Komintern Programı

Komintern'in programı sorunu, uluslararası işçi hareketinin temel sorunları sorunuyla sıkı sıkıya bağ içindedir.

Komintern programının olağanüstü büyük önemi, komünist hareketin temel görevlerini bilimsel olarak formüle etmesinde, bu görevlerin çözümü için ana yolları göstermesinde ve böylece Komintern seksiyonları için, onsuz emin bir ilerlemenin olanaksız olduğu, hedef ve araçlar üzerine açıklık sağlamasında yatmaktadır.

Komintern Yürütme Komitesi Program Komisyonu tarafından sunulmuş olan program taslağının özellikleri üzerine birkaç söz. En azından yedi özellik sayılabilir.

1) Taslak, şu ya da bu tekil ülkenin komünist partisi için değil, bilakis tüm komünist partilerin toplamı için bir programdır, çünkü birbirleriyle ortak olan ve onlar için ilkesel öneme sahip şeyleri kapsıyor. İlkesel-teorik karakteri buradan geliyor.

2) Eskiden, "uygar" uluslar için bir program hazırlamak âdetti. Bunun tersine program taslağı, dünyanın tüm uluslarını, beyazları ve

renklileri, metropolleri ve sömürgeleri dikkate alıyor. Onun herşeyi kapsayan, derin enternasyonal karakteri buradan geliyor.

3) Taslak, çıkış noktası olarak, şu ya da bu ülkenin veya kıtanın şu ya da bu kapitalizmini değil, bilakis tüm kapitalist dünya sistemini alıyor, bunun karşısına sosyalist ekonominin dünya sistemini koyuyor. Şimdiye kadarki tüm programlardan farkı budur.

4) Taslak, kapitalizm ülkelerinin eşitsiz gelişiminden hareket ediyor ve tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkânı sonucunu çıkarıyor, burada iki paralel çekim merkezi —dünya kapitalizminin merkezi ve dünya sosyalizminin merkezi— perspektifine ulaşıyor.

5) Taslak, Avrupa Birleşik Devletleri şiarı yerine, emperyalist sistemden ayrılmış ya da ayrılan gelişmiş ülkelerle sömürgelerin Sovyet cumhuriyetlerinin federasyonu şiarını atıyor; dünya sosyalizmi için mücadelesinde, kapitalist dünya sisteminin karşısında duran bir federasyon.

6) Taslak, kapitalizmin işçi sınıfı içindeki ana dayanağı olarak ve komünizmin baş düşmanı olarak ısrarla sosyal-demokrasiye karşı yöneliyor, bu arada, işçi sınıfı içindeki tüm diğer akımların (anarşizm, anarko-sendikalizm, lonca sosyalizmi[55] vs.) öz itibariyle sosyal-demokrasinin bir varyasyonu olduğunu saptıyor.

7) Taslak, gerek batıda gerekse de doğuda, komünist partilerin sağlamlaştırılmasını, proletaryanın hegemonyasının ve sonra proletarya diktatörlüğünün de güvenceye alınması için önkoşul olarak önplâna çıkarıyor.

MK Plenumu, Komintern program taslağını esas olarak onayladı ve taslağa tek tek değişiklik önerileri yapacak olan yoldaşları, bunları VI. Kongrenin program komisyonuna sunmakla yükümlü kıldı.

Komintern'in sorunları konusunda durum budur.

Şimdi iç inşamızın sorunlarına geçelim.

II

SSCB'DE SOSYALİST İNŞANIN SORUNLARI

I— Tahıl Alım Politikası Sorunu

Kısa bir tarihsel geri bakış yapmama izin verin.

Bu yılın 1 Ocak'ında neyimiz vardı? Parti belgelerinden, bu yılın 1 Ocak'ında geçen yılla karşılaştırıldığında, 128 milyon pudluk bir tahıl açığına sahip olduğumuzu biliyorsunuz. Bu olayın nedenlerine girmeyeceğim; bilinen, basında yayınlanmış olan Parti belgelerinde ortaya konuldular. Şimdi bizim için önemli olan, 128 milyon pudluk bir açığa sahip olduğumuzdur. Oysa, karların erimesi nedeniyle yollar da ulaşımın zorlaştığı ana dek yalnızca iki, üç ayımız kalmıştı. Yani şu seçimle karşı karşıyaydık: ya ihmal edileni telafi edecek ve gelecek için normal bir tahıl alım temposunu garantileyecek ya da tüm ekonomimizin kaçınılmaz bir ciddi krizine doğru gidecektik.

İhmal edileni telafi etmek için ne yapmak gerekiyordu? Herşeyden önce, tahıl fiyatlarını yükseklere tırmandıran ve ülkeyi açlıkla tehdit eden Kulaklara ve spekülatörlere bir darbe vurulmalıydı. İkincisi, tahıl bölgelerine olabildiğince büyük miktarda mal gönderilmeliydi. Nihayet tüm parti örgütlerimiz mobilize edilmeli, tahıl alımı alanında tüm çalışmamızda ani bir değişiklik sağlanmalı ve kendiliğindencilik pratiğine son verilmeliydi. Yani olağanüstü önlemler almak zorundaydık. Alınan önlemler etkisini göstermemezlik etmedi, Mart sonuna dek 275 milyon pud tahıl temin etmeyi başardık. Yalnızca ihmal edileni telafi etmekle, yalnızca genel bir ekonomik krizi önlemekle, yalnızca bir önceki yılın tahıl alım temposuna ulaşmakla kalmadık, bilakis eğer sonraki aylarda (Nisan, Mayıs, Haziran) bir ölçüde normal bir alım temposunu koruyabilmiş olsaydık, alım krizini sancısız aşmak için her türlü olanağa da sahip olacaktık.

Ancak Güney Ukrayna'da ve kısmen de Kuzey Kafkasya'da kış ekimi mahvolduğundan, tahıl sağlayan bölgeler olarak Ukrayna tümüyle

ve Kuzey Kafkasya kısmen devre dışı kaldı, bundan dolayı Cumhuriyet, 20-30 milyon pud tahıl yitirmiş oldu. Fazla tahıl harcamış olmamız gerçeğiyle bağ içinde bu durum bizi, diğer bölgelere daha güçlü baskı yapma ve böylece köylülüğün rezerv fonuna el atma zorunluluğuya karşı karşıya bıraktı, bu da durumun kötüleşmesine yol açmak zorundaydı.

Ocak-Mart ayları arasında neredeyse 300 milyon pud temin etmeyi başarabilmişken —burada sözkonusu olan, köylülüğün *manevra yapmasına* hizmet eden stoklardı—, Nisan-Haziran ayları arasında 100 milyon pud temin etmeyi dahi başaramadık — çünkü burada köylülüğün *rezerv* varlığına el atmak zorundaydık, hem de hasat beklentilerinin henüz açıklığa kavuşmadığı bir zamanda. Ama ne olursa olsun tahılın temin edilmesi gerekiyordu. Olağanüstü önlemlere geri dönüşler, idari keyfilik, devrimci yasallığın çiğnenmesi, çiftlik teftişleri, gayri yasal ev aramaları vs. bundandı, bununla ülkenin politik durumu kötüleşti ve işçi sınıfıyla köylülük arasındaki ittifak tehlikeye girdi.

Bu işçi sınıfıyla köylülük arasında bir bozuşma mıydı? Hayır, bu bir bozuşma değildi. Belki de bu önemsiz bir şeydi? Hayır, bu önemsiz bir şey değildi. Bu, işçi sınıfıyla köylülük arasındaki birliğin tehlikeye düşmesiydi. Partimizin bazı fonksiyonerlerinin, ortaya çıkan durumu soğukkanlılıkla ve abartmaksızın değerlendirmek için yeterli ağırbaşlılığı ve sağlamlığı gösterememeleri de zaten bununla açıklanır.

Daha sonra iyi hasat beklentileri ve olağanüstü önlemlerin kısmen kaldırılması, durumun sakinleşmesine ve düzelmesine yol açtı.

Tahıl cephesindeki zorluklarımızın özü nerede yatıyor? Bu zorlukların temelini ne oluşturuyor? Tahıl ekim alanımızın şimdi, savaş öncesi zamanla neredeyse aynı büyüklükte (yalnızca yüzde 5 daha küçük) olduğu gerçek değil mi acaba? Şimdi savaş öncesi zamanla neredeyse aynı miktarda tahıl ürettiğimiz (yaklaşık 5 milyar pud, yani yalnızca 200-300 milyon daha az) doğru değil mi acaba? Buna rağmen, savaş öncesine göre yalnızca yarısı kadar satılık tahıl üretmemiz neyle açıklanır?

Bu, tarımımızın parçalanmışlığıyla açıklanır. Savaştan önce yaklaşık 16 milyon köylü çiftliğimiz varken, bugün bunların sayısı

24 milyondan az değildir, bu arada köylü çiftliklerinin ve topraklarının daha da parçalanması eğilimi sürmektedir. Fakat küçük köylü iktisadı ne demektir? Bu, en az mal sağlayan, en az rantabl olan ve yüksek derecede doğal iktisat, tüketim iktisadı olan bir iktisattır, üretimin satılık bölümü yalnızca yaklaşık yüzde 12-15 olan bir iktisattır. Oysa bizde kentler ve sanayi tüm gücüyle büyüyor, inşa gelişiyor ve satılık tahıla olan talep inanılmaz bir hızla artıyor. Tahıl cephesindeki zorluklarımızın temeli burada yatıyor.

Lenin, "Aynî Vergi Üzerine" konuşmasında bu konuda şunları söylüyor:

> "Eğer köylü iktisadı daha da gelişebilirse, o zaman daha sonraki geçişi de sağlam temelde güvenceye almak gerekir, daha sonraki geçiş ise, kaçınılmaz olarak, en az avantajlı ve en geri, parçalanmış küçük köylü iktisadının yavaş yavaş toplumsal büyük tarımda birleşerek örgütlenmesinden ibarettir. Sosyalistler bunu öteden beri böyle düşündüler. Komünist Partimizin anlayışı da budur". (*4. baskı, cilt XXXII, s. 264, Rusça.*)

Tahıl cephesindeki zorluklarımızın temeli demek ki burada yatıyor.

Bu durumdan çıkış yolu nerededir?

Çıkış yolu, birincisi, küçük ve orta köylü iktisadını kalkındırmakta ve bunların ürünlünü, verimliliğini artırmak için her türlü desteğin sağlanmasında yatmaktadır. Karasabanın yerine pulluk koymak, bu çiftliklere cins tohum vermek, onlara yapay gübre, küçük makineler sağlamak, bireysel köylü çiftliklerini yaygın bir kooperatif ağıyla kavramak, bu arada köylerin tamamıyla sözleşme imzalamak (kontrat yapmak) — görev budur. Tarımsal kooperatiflerle köylerin tamamı arasında bu tür sözleşme yapma yöntemi şimdiden uygulanıyor; bunun amacı, köylülere tohum sağlamak, dolayısıyla daha yüksek ürün elde etmek, köylülerin devlete zamanında tahıl teslim etmesini garantilemek, bunun için onlara sözleşme fiyatının üzerinde belirli bir zam biçiminde bir prim vermek ve devletle köylülük arasında istikrarlı bir ilişki kurmaktır. Deneyim, bu yöntemin elle tutulur sonuçlar verdiğini gösteriyor.

Bireysel köylü iktisadının olanaklarını tükettiğine, onu desteklemenin yaran olmadığına inanan kişiler var. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Bu kişilerin Partimizin çizgisiyle hiçbir ortak yanı yoktur.

Öte yandan, bireysel köylü iktisadının, genel olarak tarımın ABC'si olduğuna inanan kişiler var. Bu da yanlıştır. Daha da ötesi, bu tür kişiler Leninizmin esaslarına karşı açıkça suç işliyorlar.

Ne bireysel köylü iktisadını küçümseyen, ne de ona övgüler düzen kişilere gereksinimimiz yok. Bireysel köylü iktisadından elde edilebilecek en fazlasını elde etmeyi ve aynı zamanda bireysel iktisadı yavaş yavaş kollektivizm yoluna sokmayı bilen, soğukkanlı politikacılara gereksinimimiz var.

Çıkış yolu, ikinci olarak, parçalanmış küçük ve orta köylü çiftliklerini tamamen gönüllülük temelinde, yavaş yavaş, traktörler ve diğer tarımsal makinelerin yardımıyla modern teknik temelinde çalışan büyük kollektiflerde ve ortaklıklarda birleştirmekte yatmaktadır.

Kollektif çiftliklerin küçük çiftliklere üstünlüğü nerede yatmaktadır? Büyük işletme olmalarında ve dolayısıyla bilimin ve tekniğin tüm kazanımlarını kullanma olanağına sahip olmalarında, daha rantabl ve daha istikrarlı olmalarında, daha verimli olmalarında ve üretimlerinin satılık bölümünün daha büyük olmasında yatmaktadır. Kollektif çiftliklerde üretimin satılık bölümünün yüzde 30-35 tuttuğu ve ürünün desiyatin başına bazen 200 pud ve daha fazlasına ulaştığı unutulmamalıdır.

Çıkış yolu, üçüncü olarak, eski Sovyet çiftliklerini iyileştirmek ve yeni büyük Sovyet çiftlikleri yaratmakta yatmaktadır. Sovyet çiftliklerinin, üretimin satılık bölümü en büyük olan iktisat birimleri olduğu akıldan çıkarılmamalıdır. Üretimin satılık bölümü, yüzde 60'tan az olmayan Sovyet çiftliklerimiz var.

Görevimiz bu üç görevin hepsini doğru birleştirmek ve her üç yönde daha güçlü çalışmaktır.

Mevcut durumun özelliği, tarım alanındaki çalışmamızın hâlâ ana görevi olan birinci görevin —küçük ve orta bireysel köylü iktisadının kalkındırılması— yerine getirilmesinin, artık genel görevi, bütün görevi çözmek için yeterli olmamasından ibarettir.

Mevcut durumun özelliği, birinci görevin, iki yeni pratik görevle, kollektif çiftliklerin geliştirilmesi ve Sovyet çiftliklerinin genişletilmesiyle tamamlanmak zorunda olmasından ibarettir.

Alım zorluklarımızı bir alım krizi haline getirmiş olan temel nedenler dışında, bir de özgül nedenler, geçici nedenler vardır. Hangi nedenlerdir bunlar? MK Plenumu'nun kararı şunları bu tür nedenlerden sayıyor:

a) pazarda dengenin bozulması ve bu bozulmanın, köylülüğün ödeme yetenekli talebinin sanayi malları arzından daha hızlı büyümesiyle, keskinleşmesi; bu bozukluk, bir dizi iyi hasat sonucunda köyün gelirinin yükselmesiyle, özellikle köyün varlıklı ve Kulak tabakalarının artan gelirleriyle ortaya çıktı;

b) tahıl fiyatlarıyla diğer tarımsal ürünlerin fiyatları arasındaki elverişsiz oran; bundan dolayı tahıl fazlasını realize etmenin çekiciliği zayıfladı, ama Parti bu yılın ilkbaharında, köyün yoksul tabakalarının çıkarlarına dokunmadan, bu durumda bir şey değiştiremezdi;

c) plânlamada hata; esas olarak zamanında mal sevkiyatı ve vergi matrahı (köyün varlıklı tabakaları için düşük vergi oranları) bakımından, aynı şekilde tahılın yanlış harcanması bakımından;

d) alım, Parti ve Sovyet örgütlerinde eksiklikler (yekpare cephe halinde hareket etmeme, yetersiz aktivite, kendiliğinden gidişe güven);

e) devrimci yasallığın çiğnenmesi, idari keyfiyet, çiftlik teftişleri, yerel pazarların kısmen kapanması vs.;

f) bütün bu olumsuz görüngülerden kentte ve kırda kapitalist unsurlar (Kulaklar, spekülatörler) tarafından, tahıl alımının akamete uğratılması ve ülkede politik durumun kötüleştirilmesi için yararlanılması.

Genel karakterli nedenlerin ortadan kaldırılması için bir dizi yıl gerekirken, özgül, geçici karakterli nedenler, tahıl alım krizinin yinelenmesini önlemek için, mutlaka hemen ortadan kaldırılabilir.

Bu özgül nedenleri ortadan kaldırmak için ne gereklidir?

Bunun için şunlar gereklidir:

a) çiftlik teftişlerinin, yasal olmayan ev aramalarının ve devrimci yasallığa karşı her türlü tecavüzün hemen bertaraf edilmesi;

b) teslim yükümlülüğü zamanından kalmış yöntemlere her türlü geri dönüşün ve ne türde olursa olsun pazarları kapatma girişimlerinin hemen bertaraf edilmesi, ticaretin esnek biçimlerde düzenlenmesinin devlet tarafından sağlanması;

c) tahıl fiyatlarının, bölgelere ve tahıl türlerine göre belirli bir artışı;

d) tahıl alım bölgelerine, düzgün işleyen bir mal sevkiyatının örgütlenmesi;

e) tahıl ikmalinin, çok fazla harcanmayacak biçimde doğru örgütlenmesi;

f) bir devlet tahıl rezervinin zorunlu olarak oluşturulması.

Bu önlemlerin dürüst ve sistemli uygulanması, bu yılki elverişli hasatla birlikte, önümüzdeki tahıl alım kampanyası sırasında herhangi bir olağanüstü önlemin kullanım zorunluluğunu dıştalayacak bir durum yaratmalıdır.

Partinin önündeki görev, bu önlemlerin tam olarak uygulanmasını denetlemekten ibarettir.

Tahıl zorluklarıyla bağıntılı olarak önümüzde, ittifakın, işçilerle köylüler arasında ittifakın bundan sonraki kaderi, bu ittifakın sağlamlaştırılmasının araçları sorunu yükseldi. Bizde ittifakın artık var olmadığı, ittifakın yerine bozulmanın geçtiği söyleniyor. Bu elbetteki panik yaratıcılara yakışan bir aptallıktır. Eğer ittifak artık yoksa, köylü yarına inancını yitirir, kendi içine kapanır, tahılının ana alıcısı olan Sovyet iktidarının sağlamlığına inanmaktan vazgeçer, ekim alanlarını sınırlamaya başlar, yeniden çiftlik teftişlerine, ev aramalarına vs. başlanacağından ve tahılının elinden alınacağından korktuğu için ekim alanını genişletmeyi asla düşünmez.

Gerçekte ne kaydediyoruz? Tüm bölgelerde yaz ekimi için tarlaların genişletildiğini kaydediyoruz. Ana tahıl bölgelerinde köylünün yaz ekimi için tarlayı yüzde 2-15, hatta yüzde 20 genişlettiği bir gerçektir. Köylünün olağanüstü önlemlerin sonsuza dek süreceğine inanmadığı ve tahıl fiyatlarının yükseleceğine güvenmesi için nedenlere sahip olduğu buradan açıkça anlaşılmıyor mu? Bu bir bozuşma olabilir mi? Tabii ki bu, bizde ittifakın tehdit altında bulunmadığı ya da hiç tehdit altında olmadığı anlamına gelmiyor. Ama buradan bozuşma sonucunu çıkarmak, aklını yitirmek ve kendini akıntıya terketmek anlamına gelir.

Bazı yoldaşlar, ittifakın sağlamlaştırılması için, ağırlık noktasının, ağır sanayiden hafif sanayiye (tekstil sanayiine) aktarılması gerektiğine inanıyorlar, çünkü tekstil sanayiinin temel ve tek "ittifak" sanayii olduğu görüşündeler. Bu yanlıştır yoldaşlar. Bu tümüyle yanlıştır!

Tabii ki tekstil sanayii, sosyalist sanayiyle köylü ekonomisi arasındaki mal dolaşımı için muazzam öneme sahiptir. Ama buradan, tekstil sanayiinin ittifak için tek temel olduğu sonucunu çıkarmak, kaba bir hata işlemek demektir. Gerçekte sanayi ile köylü ekonomisi arasındaki ittifak yalnızca, köylünün kişisel kullanımı için gereksindiği basma çizgisinde değil, bilakis tahıl üreticisi olarak köylünün gereksindiği metal çizgisinde, tohum, yapay gübre, her türden tarımsal makineler çizgisinde de gerçekleşir. Bizzat tekstil sanayiinin de, ağır sanayi, makine yapımı gelişmeksizin, ne gelişebileceği ne de var olabileceğinden hiç söz etmiyorum.

İttifaka, sınıfları korumak ve ebedileştirmek için gereksinimimiz yok. İttifaka, köylülüğü işçi sınıfına yakınlaştırmak, köylülüğü yeniden eğitmek, onun bireyci mentalitesini değiştirmek, kollektivizm ruhuyla yeniden biçimlendirmek ve böylece sınıfların bertaraf edilmesini, ortadan kaldırılmasını sosyalist toplum temelinde hazırlamak için gereksinimimiz var. Bunu kavramayan ya da kabul etmek istemeyen Marksist değildir, Leninist değildir, bilakis bakışları ileriye değil geriye dönük olan bir "köylü filozofu"dur.

Ama köylü nasıl yeniden biçimlendirilebilir, değiştirilebilir? İlk plânda ve herşeyden önce bu, yalnızca modern teknik temelinde, kollektif çalışma temelinde olabilir.

Lenin bu konu üzerine şunları söylüyor:

> "Küçük çiftçinin değiştirilmesi, onun tüm mentalitesinin ve alışkanlıklarının yeniden şekillendirilmesi kuşaklar gerektiren bir meseledir. Küçük çiftçi ile ilgili olarak bu sorunu ancak maddi temel, teknik, traktörlerin ve makinelerin tarımda yoğun kullanımı çözebilir, deyim yerindeyse onun tüm mentalitesini iyileştirebilir. Küçük çiftçiyi bu temelden ve dev bir hızla değiştirecektir". *(4. Baskı, cilt XXXII, s. 194, Rusça.)*

Şu açıktır: Kim ittifakı yalnızca mensucat çizgisinde garantilemek ister ve bu arada köylü iktisadını kollektif çalışma temelinde yeniden şekillendiren metali ve makineleri unutursa, o sınıfları ebedileştirir, o, bir proleter devrimci değil, bilakis bir "köylü filozofu"dur.

Ve bir başka yerde Lenin şöyle diyor:

> "Yalnızca, köylülere toprağın toplumsal, kollektif, ortak, artelvari işlenmesinin avantajlarının pratikte gösterilmesi başarılabilirse, yalnızca, köylülere ortak, artel çiftlikleriyle yardım edilmesi başarılırsa, yalnızca o zaman, devlet iktidarını elinde tutan işçi sınıfı haklı olduğunu köylülere gerçekten kanıtlayabilecek ve milyonlarca köylü kitlesini sağlamca ve gerçekten yanına çekecektir". (*4. Baskı, cilt XXX, s. 173-174 [Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 629]*.)

Milyonluk köylü kitlelerini gerçekten ve sağlam bir şekilde işçi sınıfı için, sosyalizm için kazanmayı sağlamanın biçimi budur.

Bazen, ittifakı garantilemek için bir tek rezervimiz —yani köylülüğe verilen tavizler— olduğu söyleniyor. Buradan hareketle, zaman zaman, durmaksızın tavizler vermek gerektiği teorisi kuruluyor, bu arada işçi sınıfının, durmaksızın tavizlerle pozisyonlarını sağlamlaştırabileceğine inanılıyor. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Bu tümüyle yanlıştır! Böyle bir teori her şeyi, yalnızca berbat edebilir. Bu, umutsuzluğun bir teorisidir.

İttifakı sağlamlaştırmak için, o tek rezervden, —tavizlerden— başka, bir dizi başka rezervlere daha, kırda gerek ekonomik dayanak noktalarına (gelişmiş kooperatifler, kollektif ve Sovyet çiftlikleri) gerekse de politik dayanak noktalarına (köy yoksulları arasında daha güçlü çalışma ve köy yoksulları tarafından kesin destek) sahip olmak gerekir.

Orta köylülük yalpalayan bir sınıftır. Köy yoksullarının desteğine sahip olmazsak, Sovyet iktidarı kırda zayıf olursa, o zaman orta köylü Kulaklara meyledebilir. Ve tersine, eğer köy yoksullarının bize desteği kesin olursa, o zaman orta köylünün Sovyet iktidarına meyledeceği kesinlikle söylenebilir. Bu nedenle köy yoksulları arasında sistematik bir çalışma yapılması ve köy yoksullarına, gerek tohum gerekse ucuz tahıl sağlanması Partinin önündeki görevdir.

2— Sanayinin İnşası İçin Kadroların Yetiştirilmesi Sorunu

Şimdi sanayimiz için yeni teknik aydın kadrolarının yetiştirilmesi sorununa geçelim.

Sanayi alanında zorluklarımız, Şahti Olayı ile bağıntılı olarak gün yüzüne çıkmış olan zorluklar sözkonusudur.

Sanayide durumun düzeltilmesi bakış açısından, Şahti Olayının özü neden ibarettir? Şahti Olayının özü ve önemi, sanayimiz için, işçi sınıfı davasına bağlı belirli bir minimum uzmanın yetiştirilmesiyle ilgili olarak, neredeyse silahsız ve tümüyle geri, utanılacak kadar geri olduğumuzu kanıtlamamızdan ibarettir. Şahti Olayından çıkan ders, Sosyalizm davasına bağlı olan ve sosyalist sanayimizin teknik yönetimi devralabilecek, işçi sınıfı mensupları arasından yeni teknik aydınların yetiştirilmesi, eğitimi temposunun hızlandırılmak zorunda olmasından ibarettir.

Bu, Sovyetik düşünmeyen ya da komünist olmayan, ama Sovyet iktidarıyla çalışmaya hazır olan uzmanları uzaklaştıracağımız anlamına gelmiyor. Hayır, bu anlama gelmiyor. Sanayimizin inşasında Sovyet iktidarıyla el ele çalışmaya hazır olan partisiz uzmanları, partisiz teknisyenleri tüm olanaklarla, var güçle yanımıza çekmeye bundan sonra da devam edeceğiz. Sosyal ve politik görüşlerinden hemen vazgeçmelerini ya da derhal değiştirmelerini asla talep etmiyoruz. Yalnızca bir tek şey talep ediyoruz — bir kez gönüllü olarak buna hazır olduklarını açıkladıktan sonra, Sovyet iktidarıyla dürüstçe işbirliği yapmalarını.

Ama mesele, Sovyet iktidarıyla el ele çalışmaya hazır bu eski uzmanların sayısının göreceli olarak gittikçe azalmasıdır. Mesele, bunların yerine, genç uzmanlardan oluşan bir nöbet değişiminin sağlanmasının mutlaka gerekli olmasıdır. Ve parti, eğer yeni sürprizler yaşamak istemiyorsak, bu nöbet değişiminin hızlandırılmış bir tempoda sağlanmak zorunda olduğu ve bunların, işçi sınıfının saflarından, emekçilerin arasından çıkmak zorunda olduğu görüşündedir. Sanayimizin gereksinimlerinin hakkını verebilecek yeni teknik aydınlar yetiştirmek işte bu anlama gelir.

Olgular, Eğitim İşleri Halk Komiserliği'nin bu önemli görevle başa çıkamadığını gösterdi. Onun ataleti ve tutuculuğu gözönüne alındığında, kendi başına ve üstelik üretimle pek az bağa sahip bir durumda, yakın gelecekte bu görevle başa çıkabileceğini varsaymamız için hiçbir neden yoktur. Bu nedenle Parti, yeni bir teknik aydın kesiminin hızla yetiştirilmesi çalışmasının, üç Halk Komiserliği arasında paylaştırılması gerektiği sonucuna vardı: Eğitim İşleri Halk Komiserliği, Yüksek Ekonomi Konseyi ve Ulaşım İşleri Halk Komiserliği. Parti, bu önemli meselede gerekli çalışma temposunu garantilemek için, amaca en uygun yolun bu olduğu görüşündedir. Bazı teknik yüksek okulların, Yüksek Ekonomi Konseyi'nin ve Ulaşım İşleri Halk Komiserliği'nin yetkisi altına verilmesi bu yüzdendir.

Elbette bu, yeni teknik aydın kadrolarının hızlı yetiştirilmesi görevinin teknik yüksek okulların buralara tabi kılınmasından ibaret olduğu anlamına gelmez. Kuşkusuz, öğrenim görenlerin maddi güvence altına alınması da burada büyük bir rol oynamak zorundadır. Bu nedenle Sovyet iktidarı, yeni kadroların eğitimi için giderlerin payını yeni endüstriyel inşaatlar için harcamalarla eşit tuttu ve bunun için yılda ek olarak 40 milyon Rubleden fazla para ayırmayı kararlaştırdı.

III

SONSÖZ

Zorluklarımızdan ve hatalarımızdan daima ders çıkardığımızı kabul etmek gerekiyor, yoldaşlar. En azından şimdiye dek, tarih bize hep, zorlukları, çeşitli krizleri ve hataları aşmayı öğretti ve böylece Partimizi çelikleştirdi.

1918'de, doğu cephesindeki zorluklarla bağıntılı olarak, Kolçak'a karşı mücadeledeki başarısızlıklarla bağıntılı olarak, nihayet, düzenli bir piyadenin oluşturulması gerekliliğini gördüğümüzde ve gerçekten de oluşturduğumuzda böyle olmuştur.

1919'da Denikin cephesindeki zorluklarla bağıntılı olarak, Mamontov'un ordu gerisindeki derinleme darbesiyle bağıntılı olarak nihayet güçlü bir düzenli süvarinin gerekliliğini kavradığımızda ve gerçekten de oluşturduğumuzda böyle olmuştur.

Bizde meselelerin, bugün de yaklaşık olarak bu durumda olduğuna inanıyorum. Tahıl zorluklarının bize hiç faydası olmayacak değildir. Bolşevikleri sarsarak uyandıracak ve onları tarımın gelişimiyle, özellikle tahıl ekonomisinin gelişimiyle enerjik biçimde ilgilenmeye zorlayacaktır. Bu zorluklar olmaksızın, Bolşevikler herhalde tahıl sorununun çözümünü ciddi olarak pek ele almazlardı.

Aynı şey Şahti Olayı ve onunla bağıntılı zorluklar için de geçerlidir. Şahti Olayının dersleri Partimiz için yararsız değildir ve olamaz. Bu derslerin bizi, sosyalist sanayimizin gereklerini yerine getirebilecek yeni bir teknik aydın kesiminin yetiştirilmesi sorununu tüm keskinliğiyle koymaya zorlayacağına inanıyorum.

Ayrıca, yeni bir teknik aydın kesiminin yetiştirilmesi sorununun çözümü için ilk ciddi adımı şimdiden attığımızı görüyorsunuz. Bu adımın sonuncu adım olmamasını umalım. (*Şiddetli, uzun süren alkışlar.*)

"Leningradskaya Pravda"
(Leningrad Pravda'sı) No. 162,
14 Temmuz 1928

LENİNGRAD OSOAVİAHİM'İNE*

Sovyet ülkesinin savunma yeteneğinin sağlamlaştırılması, tüm emekçilerin meselesidir.

Leningrad proleterleri, iç savaşın meydan muharebelerinde ön saflardaydılar.

Leningrad proleterleri şimdi de, işçi sınıfının düşmanlarına karşı Sovyetler Birliği'nin savunulması hazırlığında örgütlülükleri, disiplinleri ve yekvücutluklarıyla örnek oluşturmalıdırlar.

Leningrad proleterlerinin kitle örgütü olarak Leningrad Osoaviahim'inin, proletarya diktatörlüğü ülkesine karşı görevini yerine getireceğinden kuşkum yok.

J. Stalin

"Kraznaya Gazeta"
(Kızıl Gazete) (Leningrad) No. 163,
15 Temmuz 1928.

* *Savunma, Havacılık ve Kimyayı Teşvik Derneği. —Almanca'ya Çeviren.*

KUYBİŞEV YOLDAŞA MEKTUP

Sevgili Kuybişev yoldaş!

Cooper bugün geldi. Görüşme yarın yapılacak. Amerikan plânları hakkında ne söyleyeceğini göreceğiz.

Cooper'in, Dinyeper Elektrik Santrali yapımı üzerine 6. raporunu okudum. Tabii diğer tarafı da dinlemek gerekir. Yine de bana (bu benim ilk izlenimim), Winter değil ***Cooper haklıymış*** gibi görünüyor. (Winter'in karşı çıktığı) Cooper tipi ön barajın amaca uygun tek tip olduğu, genel kabul görmüş gerçeği bile — bu gerçek bile, Cooper'in sözünün mutlaka dinlenmesi gerektiğini gösteriyor. Cooper'in 6. yazısını uygun bir yerde tartışmak ve ***esas olarak*** onaylamak iyi olurdu.

Sen nasılsın? Tomski'nin senin canını sıkmak istediğini duydum. O kötü bir insan ve her zaman dürüst değil. Bana haksız gibi görünüyor. Senin rasyonalizasyon üzerine raporunu okudum. Oldukça yararlı bir rapor. Tomski senden daha ne istiyor?

Çariçin traktör fabrikası ve Leningrad traktör atölyeleri ne durumda? Başarı umulabilir mi?

Elini sıkıyorum.

Stalin

31 Ağustos 1928.

İlk kez yayınlanmaktadır.

İ.İ. SKVORZOV-STEPANOV YOLDAŞIN ANISINA

Ölüm, kararlı ve sağlam bir Leninisti, Partimiz MK üyesi Skvorzov-Stepanov yoldaşı saflarımızdan kopardı.

Skvorzov-Stepanov yoldaş onlarca yıl saflarımızda mücadele etti ve bir profesyonel devrimcinin yaşamının beraberinde getirdiği tüm insafsızlıkları yaşadı. Binlerce yoldaş onu, en eski ve en popüler Marksist yazarlardan biri olarak tanır. Onu, Ekim günlerinin aktif bir katılımcısı olarak da tanırlar. Nihayet onu, Partinin Leninist birliği için ve demirden yekvücutluğu için sadık bir savaşçı olarak da tanırlar.

Skvorzov-Stepanov yoldaş, çalışma dolu bütün yaşamını, proletarya diktatörlüğünün zaferine adadı.

Skvorzov-Stepanov yoldaşın anısı işçi sınıfının yüreğinde canlı kalsın.

J. Stalin

"Pravda" No. 235,
9 Ekim 1928,

SBKP(B)'DE SAĞ TEHLİKE ÜZERİNE

SBKP(B) Moskova Komitesi ve
Moskova Kontrol Komisyonu'nun
Plenumunda Konuşma

19 Ekim 1928

Yoldaşlar, bizi ilgilendiren sağ sapma sorunu açıklığa kavuşturulmak isteniyorsa, herşeyden önce ufak tefek şeylerden, kişisel etkenlerden vs. vazgeçilmek zorunda olduğuna inanıyorum.

Partimizde sağ, oportünist bir tehlike var mı; böyle bir tehlikeyi teşvik eden objektif koşullar mevcut mu; bu tehlikeye karşı nasıl mücadele edilebilir — şimdi karşı karşıya olduğumuz sorunlar bunlardır.

Ama eğer onu kuşatan ve sorunun özünü kavramamızı engelleyen ufak tefek, tali şeylerden temizleyemezsek, bu sağ sapma sorununu çözemeyiz.

Sapolski, sağ sapma sorununun rastlantısal bir sorun olduğuna inandığında haksızdır. Burada bir sağ sapmanın değil, bilakis çekişmelerin, kişisel entrikaların vs. sözkonusu olduğunu iddia ediyor. Çekişmelerin ve kişisel entrikaların, her mücadelede olduğu gibi, burada belirli bir rol oynadığını bir an için varsayalım. Ama her şeyi çekişmelerle açıklamak ve çekişmelerin ardında sorunun özünü görmemek, bu, doğru, Marksist yoldan ayrılmak anlamına gelir.

Moskova örgütü gibi böylesine büyük, eski, yekvücut bir örgüt, bazı fesatçıların veya entrikacıların çabalarıyla harekete geçirilemez, tepeden tırnağa çalkantı içine sokulamaz. Hayır, yoldaşlar, bu tür mucizeler yeryüzünde yoktur. Moskova örgütünün gücünü ve kuvvetini, bu kadar az değerlendirmemek gerektiğinden ise hiç söz etmiyorum. Burada, ne çekişmelerle, ne entrikalarla ortak bir yanı olmayan, daha derin nedenlerin etkin olduğu açıktır.

Gerçi bir sağ tehlikenin varlığını kabul eden, ama ciddi, işsel kişilerin onunla ciddiyetle uğraşmasına değer görmeyen Fruntov da haksızdır. Ona göre sağ sapma sorunu, işsel kişilerin değil, yalnızca yaygaracıların ilgilenebileceği bir konudur. Gelişmemizin perspektifleri üzerine düşünmeye vakit bulamayacak kadar derin şekilde günlük pratik çalışma içine gömülmüş olan Fruntov'u çok iyi anlıyorum. Ama bu, bazı Parti işçilerinin dar ve işgüzar praktisizmlerini, inşamızın bir dogması haline getirmemiz gerektiği anlamına gelmez. Sağlıklı bir pratik anlayış iyi bir şeydir, ama bu arada çalışma içinde perspektif yitirilirse ve çalışma Partinin temel çizgisine tabi olmazsa, o zaman bu bir dezavantaja dönüşür. Oysa sağ sapma sorununun, Partimizin temel çizgisi sorunu olduğunu, Partimizin XV. Kongrede verdiği gelişme perspektifinin doğru mu yanlış mı olduğu sorununu kavramak zor değildir.

Sağ sapma sorununun tartışılmasında, sorunu sağ sapmayı temsil eden kişiler üzerinde yoğunlaştıran yoldaşlar da haksızdır. Bize, sağcıları ya da uzlaşmacıları gösterin, kim olduklarını söyleyin, diyorlar, —ki onlarla hesaplaşabilelim. Bu sorunu yanlış koymaktır. Tabii ki kişiler belirli bir rol oynar. Ama burada sözkonusu olan kişiler değil, Parti içindeki sağ tehlikeyi doğuran durumlar, koşullardır. Kişiler uzaklaştırılabilir, ama bu, böylece Partimiz içindeki sağ tehlikeyi kökünden kazıdığımız anlamına gelmez. Bu nedenle kişiler sorunu, kuşkusuz önemli olsa da tayin edici değildir.

Bununla bağıntılı olarak ister istemez, 1919 sonu ve 1920 başında, Denikin'in adamlarını Ukrayna'dan kovalamış olan birliklerimiz, Odessa çevresinde Denikin birliklerinin son kalıntılarını temizlerken, Odessa'da yaşanan bir epizot geliyor aklıma. Bir grup Kızıl Ordu as-

keri o zaman Odessa'da, Antant'ı ele geçirseler savaşın sona ereceği inancıyla, hiddetli bir biçimde Antant'ı arıyorlardı. (*Genel gülüşme.*) Kızıl Ordu askerlerinin, Antant temsilcilerinden birilerini Odessa'da ele geçirebileceği düşünülebilir. Ama tabii ki bununla Antant sorunu çözümlenmiş olmazdı, çünkü Antant'ın kökleri, o zaman Odessa, Denikin'in adamlarının son toprakları olmasına rağmen, Odessa'da değil, dünya kapitalizmindeydi.

Aynı şey, sağ sapma sorununda meseleyi sağ sapmayı temsil eden kişiler üzerinde yoğunlaştıran ve bu sapmayı üreten koşulları unutan bazı yoldaşlarımız için söylenebilir.

Bu nedenle burada herşeyden önce, Leninist çizgiden sağ ve "sol" (Troçkist) sapmanın da hangi koşullar altında ortaya çıktığı sorununu açıklığa kavuşturmak zorundayız.

Komünizmde sağ sapma, ***kapitalizm koşulları altında*** henüz şekillenmemiş ve belki de bilincine varılmamış da olsa yine de bir kısım komünistte varolan, Marksizmin devrimci çizgisinden sosyal-demokrasiye çarketme eğilimi, tandansı anlamına gelir. Belirli komünist çevreler, seçim mücadelesinde "Sınıfa Karşı Sınıf" şiarının amaca uygunluğunu reddediyorlarsa (Fransa) ya da Komünist Parti'nin bağımsız adaylığına karşı çıkıyorlarsa (İngiltere) ya da "sol" sosyal-demokrasiye karşı mücadele sorununu şiddetlendirmek istemiyorlarsa (Almanya) vs. vs., o zaman bu, komünist partiler içinde, komünizmi sosyal-demokrasiye uydurmaya çalışan kişiler olduğu anlamına gelir.

Kapitalist ülkelerin komünist partilerinde sağ sapmanın bir zaferi, komünist partilerin ideolojik yıkımı ve sosyal-demokrasinin muazzam güçlenmesi anlamına gelecektir. Ama sosyal-demokrasinin muazzam güçlenmesi ne anlama gelir. Bu, kapitalizmin güçlenmesi ve sağlamlaşmasıdır, çünkü sosyal-demokrasi işçi sınıfı içinde kapitalizmin ana dayanağıdır.

Dolayısıyla kapitalist ülkelerin komünist partilerinde sağ sapmanın bir zaferi, kapitalizmin ***korunması*** için gerekli önkoşulların teşvikine yol açacaktır.

Kapitalizmin devrilmiş ama henüz kökünden kazınmamış olduğu ***Sovyetik gelişme koşulları altında*** komünizmde sağ sapma, henüz şekillenmemiş ve belki de bilincine varılmamış da olsa yine de bir kısım komünistte varolan, Partimizin genel çizgisinden burjuva ideolojisine doğru çarketme eğilimi, tandansı anlamına gelir. Komünistlerimizin belli çevreleri Partiyi XV. Kongre kararlarından geri çekmeye çalışıyor ve köyün kapitalist unsurlarına karşı saldırının gerekliliğini inkâr ediyorsa; ya da, şu anki hızlı gelişme temposunu ülke için zararlı gördüklerinden, sanayimizin sınırlanmasını talep ediyorsa; ya da kollektif ve Sovyet çiftliklerine devlet bağışlarının yararlılığını inkâr ediyor ve bunları (bağışları) dışarıya atılmış para olarak görüyorsa; ya da özeleştirinin aygıtımızı sarstığını varsaydıklarından, özeleştiri temelinde bürokratizme karşı mücadelenin yararlılığını inkâr ediyorsa; ya da dış ticaret tekelinin gevşetilmesini talep ediyorsa vs. vs., o zaman bu, Partimiz saflarında, belki kendileri de farkında olmaksızın, sosyalist inşamızın davasını "Sovyet" burjuvazisinin zevkine ve gereksinimlerine uydurmaya çalışan kişilerin olduğu anlamına gelir.

Partimizde sağ sapmanın bir zaferi, ülkemizde kapitalist unsurların muazzam güçlenmesi anlamına gelecektir. Ülkemizde kapitalist unsurların güçlenmesi ise ne anlama gelir? Proletarya diktatörlüğünün zayıflaması ve kapitalizmin restorasyonu şansının yükselmesi anlamına gelir.

Dolayısıyla Partimizde sağ sapmanın zaferi, ülkemizde kapitalizmin ***restorasyonu için*** gerekli olan önkoşulların teşvik edilmesi anlamına gelecektir.

Bizde, Sovyet ülkemizde, kapitalizmin yeniden tesisini (restorasyon) ***olanaklı*** kılan önkoşullar var mıdır? Evet, vardır. Bu garip görünebilir, ama gerçektir yoldaşlar. Kapitalizmi devirdik, proletarya diktatörlüğünü kurduk ve artan tempoda sosyalist sanayimizi geliştiriyoruz, bu arada köylü ekonomisini onunla sıkıca birleştiriyoruz. Ama henüz kapitalizmi kökünden kazımadık. Kapitalizmin bu kökleri nerededir? Meta üretiminde, kentin ve özellikle köyün küçük üretimindedir.

Kapitalizmin gücü, Lenin'in dediği gibi, "***küçük üretimin*** gücündedir. Çünkü küçük üretim dünyada ne yazık ki hâlâ çok çok fazladır; küçük üretim ise hiç durmaksızın, her gün, her saat, kendiliğinden ve kitlesel çerçevede kapitalizmi ve burjuvaziyi ***üretir***. " *(Bkz.4. baskı, cilt XXXI, s. 7-8 [Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II s. 672].)*

Bizde küçük üretim kitlesel karakter taşıdığından ve hatta egemen durumda olduğundan ve özellikle NEP koşulları altında, hiç durmaksızın ve kitlesel çerçevede kapitalizmi ve burjuvaziyi ürettiğinden, bizde kapitalizmin restorasyonunu ***olanaklı*** kılan önkoşulların var olduğu açıktır.

Bizde, Sovyet ülkemizde, kapitalizmin restorasyonu ***olanağını*** yoketmek, ortadan kaldırmak için gerekli olan olanak ve güçler var mıdır? Evet, vardır. Lenin'in, SSCB'de tam sosyalist toplumu kurma ***olanağı*** tezinin doğruluğu tam da buna dayanır. Bunun için, proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması, işçi sınıfıyla köylülük arasındaki ittifakın güçlendirilmesi, yönetim kademelerimizin ülkenin sanayileşmesi bakış açısı altında geliştirilmesi, sanayinin hızlı bir gelişim temposu, ülkenin elektriklendirilmesi, tüm ekonominin yeni bir teknik temel üzerinde reorganizasyonu, köylülüğün kitlesel olarak kooperatiflerde birleşmesi ve çiftliklerinin ürününün artırılması, bireysel köylü çiftliklerinin yavaş yavaş toplumsal, kollektif çiftliklerde birleşmesi, Sovyet çiftliklerinin gelişmesi kentte ve kırda kapitalist unsurların kısıtlanması ve yenilgiye uğratılması vs. vs. gereklidir.

Buna ilişkin Lenin şunları söylüyor:

> "Bir küçük köylü ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da, kapitalizm için, komünizm için olduğundan daha sağlam bir ekonomik temel vardır. Bu unutulmamalıdır. Kır yaşamını dikkatle gözlemlemiş ve kentteki yaşamla karşılaştırmış olan herkes, kapitalizmi kökünden kazımadığımızı ve iç düşmanın ayağının altından temeli, zemini çekip almadığımızı bilir. Bu düşman küçük işletme sayesinde kendisini koruyor ve onun ayağının altından zemini çekip almak için yalnızca tek bir çare vardır: ülke ekonomisini, tarımı da, yeni bir teknik temele, mo-

dern büyük üretimin teknik temeline oturtmak. Böyle bir temeli yalnızca elektrik oluşturur. Komünizm — bu, Sovyet iktidarı artı tüm ülkenin elektriklendirilmesidir. Aksi halde ülke, bir küçük köylü ülkesi olarak kalacaktır, ve bunu açıkça görmemiz gerekir. Kapitalizmden daha güçsüzüz, yalnızca dünya ölçüsünde değil, ülkemizin içinde de. Bu herkesçe biliniyor. Bunu gördük, ve ekonomik temelin küçük köylü ekonomisinden büyük sanayiye dönüşmesini sağlayacağız. Ancak ülke elektriklendirildiğinde, sanayi, tarım ve ulaşım, modern bir büyük endüstriyel teknik temel kazandığında, ancak o zaman kesin kazanmış olacağız." *(4. baskı, cilt XXXI s. 483-484, Rusça.)*

Buradan, birinci olarak, bir küçük köylü ülkesinde yaşadığımız sürece, kapitalizmin köklerini henüz kazımadığımız sürece, kapitalizm için komünizm için olduğundan daha sağlam bir ekonomik temelin varolduğu sonucu çıkar. Bir ağacın kesildiği, ama güç yetmediği için köklerin temizlenemediği olur. İşte, ülkemizde kapitalizmin restorasyonu ***olanağı*** buradan çıkar.

Buradan, ikinci olarak, bizde kapitalizmin restorasyonu olanağının dışında, ***sosyalizmin zaferi olanağının*** da bulunduğu sonucu çıkar, çünkü ***eğer*** ülkenin elektriklendirilmesinde gayretle çalışırsak, ***eğer*** sanayiye, tarıma ve ulaşıma modern büyük sanayinin teknik temelini verirsek, kapitalizmin yeniden inşa ***olanağını*** ortadan kaldıra***biliriz***, kapitalizmin köklerini temizleyebiliriz ve ülkemizde kapitalizm üzerinde kesin zaferi kazanabiliriz. İşte ülkemizde sosyalizmin zaferi ***olanağı*** buradan çıkar.

Buradan son olarak, sosyalizmi yalnızca sanayide inşa etmenin ve köyün kenti "kendiliğinden izleyeceği" inancıyla tarımı kendiliğindenci gelişime bırakmanın olanaksız olduğu sonucu çıkar. Kentte sosyalist bir sanayinin varlığı, köyün sosyalist dönüşümünün temel faktörüdür. Ama bu, bu faktörün bütünüyle yeterli olduğu anlamına gelmez. Sosyalist kentin, köylü kın sınırsız yönlendirebilmesi için, Lenin'in dediği gibi, "ülke ekonomisini, ***tarımı da****, yeni bir teknik temele, modern büyük üretimin teknik temeline oturtmak" gereklidir.

Lenin'den bu alıntı, Lenin'den bir başka alıntıyla, "NEP bize, sosyalist ekonominin temelini kurma ***olanağını**** tümüyle garantiler" alıntısıyla çelişki içinde değil midir? Hayır, bu sözkonusu değildir. Tersine, iki alıntı birbiriyle tamamen uyum içindedir. Lenin, NEP'in bize hazır sosyalizmi sunduğunu asla söylemiyor, Lenin yalnızca, NEP'in bize, sosyalist ekonominin temelini kurma ***olanağını*** garantilediğini söylüyor. Sosyalizmin kurulma ***olanağıyla, gerçekten kurulması*** arasında büyük bir fark vardır. Olanakla gerçeği birbirine karıştırmamak gerekir. Tam da bu olanağın gerçek olması için, tam da bunun için Lenin, ülkenin elektriklendirilmesini ve sanayi, tarım ve ulaşım için teknik temel olarak, ülkemizde sosyalizmin nihai zaferinin koşulu olarak, modern bir büyük sanayinin yaratılmasını öneriyor.

Fakat sosyalizmin kurulması için bu koşullar bir-iki yılda yaratılamaz. Bir-iki yıl içinde ülke sanayileştirilemez, güçlü bir sanayi kurulamaz, köylülüğün milyonluk kitleleri kooperatiflerde örgütlenemez, tarıma yeni bir teknik temel verilemez, bireysel köylü çiftlikleri büyük kollektif çiftliklerde birleştirilemez, Sovyet çiftlikleri geliştirilemez, kentte ve kırda kapitalist unsurlar kısıtlanamaz ve yenilgiye uğratılamaz. Bunun için proletarya diktatörlüğünün yıllar süren yorucu inşa çalışması gereklidir. Bu yapılmadığı sürece —ve birdenbire yapılamaz—, küçük üretimin hiç durmaksızın ve kitlesel çerçevede hâlâ kapitalizmi ve burjuvaziyi ürettiği ve kapitalizmin restorasyonu tehlikesinin varlığını sürdürdüğü bir küçük-köylü ülkesi olarak kalırız.

Ve proletaryamız boşlukta değil, bilakis tüm çeşitliliğiyle gerçek, reel yaşamın ortasında yaşamın ortasında yaşadığından, küçük üretim temelinde ortaya çıkan burjuva unsurlar "proletaryayı her yönden küçük burjuva bir atmosferle" çevreler, "onun içine kadar işler, demoralize eder, proletarya içine durmadan küçük burjuva karaktersizliğe, parçalanmaya, bireyciliğe, değişken coşku ve cesaretsizliğe yol açar" (***Lenin**, 4. baskı, cilt XXXI, s. 27[Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 691].)* ve bu biçimde proletaryanın ve onun partisinin içine belirli yalpalamalar, belirli bir sebatsızlık taşırlar.

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Partimiz saflarındaki çeşitli yalpalamaların ve Leninist çizgiden sapmaların kökleri ve temeli buradadır.

Bu nedenle Partimizde sağ ya da "sol" sapma sorunu önemsiz bir sorun olarak değerlendirilmemelidir.

Partimizdeki *sağ*, açıkça oportünist sapmanın tehlikesi neden ibarettir? Düşmanlarımızın gücünü, kapitalizmin gücünü ***küçümsemesinden***, kapitalizmin restorasyonu tehlikesini görmemesinden, proletarya diktatörlüğü koşulları altında sınıf mücadelesinin mekaniğini anlamamasından ve bu yüzden sanayimizin gelişme temposunu yavaşlatma, kentte ve kırda kapitalist unsurlara kolaylıklar tanıma, kollektif ve Sovyet çiftlikleri sorununu geri plâna itme, dış ticaret tekelini gevşetme vs. vs. talep ederek, kapitalizme bu kadar kolayca tavizler vermesinden ibarettir.

Partimizde sağ sapmanın zaferinin, kapitalizmin güçlerini zincirlerinden boşandıracağından, proletaryanın devrimci pozisyonlarını sarsacağından ve ülkemizde kapitalizmin restorasyonu şansını yükselteceğinden hiç kuşku yoktur.

Partimizde "sol" (Troçkist) sapmanın tehlikesi neden ibarettir? Düşmanlarımızın gücünü, kapitalizmin gücünü ***abartmasından***, yalnızca kapitalizmin restorasyonu olanağını görmesinden, ama ülkemizin güçleriyle sosyalizmin kurulması olanağını görmemesinden, umutsuzluğa düşmesinden ve kendisini, Partimizde Termidorculuk gevezeliğiyle avutmak zorunda kalmasından ibarettir.

Lenin'in, "bir küçük köylü ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da kapitalizm için komünizm için olduğundan daha sağlam bir ekonomik temel vardır" sözlerinden — Lenin'in bu sözlerinden "sol" sapmanın temsilcileri, yanlış sonuç çıkarıyorlar: SSCB'de sosyalizmi kurmanın bütünüyle olanaksız olduğu, köylülükle hiç bir şey yapılamayacağı, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakı düşüncesinin eskimiş bir düşünce olduğu, eğer Batıda muzaffer devrim yardımımıza gelmezse, SSCB'de proletarya diktatörlüğünün devrilmek ya da yozlaşmak zorunda olduğu ve eğer köylülükle kopuşma pahasına da olsa gerçekleştirilmek zorunda olan aşırı sanayileşme fantastik plânı kabul edilmezse

SSCB'de sosyalizm davasının yitirilmiş sayılması gerektiği yanlış sonucunu çıkarıyorlar.

"Sol" sapmanın politikasındaki maceracılık bu yüzdendir. Politikada "insanüstü" sıçramalar bu yüzdendir.

Partimizde "sol" sapmanın bir zaferinin, işçi sınıfının köylü tabanından kopmasına, işçi sınıfının öncüsünün diğer işçi kitlelerinden kopmasına ve dolayısıyla proletaryanın yenilgisine ve aynı zamanda kapitalizmin restorasyonu için önkoşulların teşvikine yolaçacağına hiç kuşku yoktur.

Gördüğümüz gibi, gerek "sol" gerekse sağ iki tehlikede, Leninist çizgiden gerek sağ gerekse "sol" iki sapma da farklı yönlerden de olsa bir ve aynı sonucu doğuruyorlar.

Bu tehlikelerden hangisi daha kötüdür? İkisinin de "daha kötü" olduğuna inanıyorum.

Bu iki sapma arasında, kendilerine karşı başarıyla mücadele edilmesi bakımından fark, şu anda Parti için "sol" sapma tehlikesinin sağ sapma tehlikesinden daha açık olmasından ibarettir. "Sol" sapmaya karşı birkaç yıldan beri güçlendirilmiş bir mücadele yürütmemiz, tabii ki Parti için sonuçsuz kalamazdı. Partinin "sol" Troçkist sapmaya karşı mücadele yıllarında çok şey öğrendiği açıktır ve onu "sol" gevezeliklerle aldatmak artık kolay değildir.

Eskiden de var olan ve şimdi, geçen yılki tahıl alımı kriziyle bağıntılı olarak küçük-burjuva elementar gücün güçlenmesi sonucunda daha göze batıcı şekilde ortaya çıkan sağ tehlikeye gelince, öyle sanıyorum ki bu, Partimizin belli kesimlerinde o kadar açık değildir. Bu nedenle, "sol", Troçkist tehlikeye karşı mücadeleyi bir nebze bile zayıflatmaksızın, ağırlık noktasını sağ sapmaya karşı mücadeleye kaydırmak ve bu sapmanın tehlikesini Parti'nin Troçkist tehlikeyi bildiği gibi açıkça bilmesi için her türlü önlemi almak görevimizdir.

Eğer gelişmemizin *zorlukları* sorunuyla bağıntılı olmasa, sağ sapma sorunu bizde belki de şimdiki keskinlikte olmayacaktı. Ama tamda sağ sapmanın varlığı, gelişmemizin zorluklarını büyütüyor ve bu zorlukların aşılmasını engelliyor. Ve sağ tehlike tam da bu zorlukların

aşılmasını güçleştirdiğinden, tam da bu yüzden sağ tehlikenin yenilgiye uğratılması sorunu bizim için özellikle büyük önem kazanıyor.

Zorluklarımızın karakteri üzerine bir kaç söz. Zorluklarımızın asla durgunluk ya da çöküş zorlukları olarak değerlendirilmemesi gerektiği gözönünde tutulmalıdır. Ekonominin çöküşünde ya da durgunluğunda ortaya çıkan zorluklar vardır; bu durumda durgunluk daha az sancılı hale getirilmeye ya da ekonominin çöküşü durdurulmaya çalışılır. Bizim zorluklarımızın bu tür zorluklarla ilgisi yoktur. Bizim zorluklarımızda karakteristik olan ***yükselişin*** getirdiği, büyümenin getirdiği zorluklar olmalarıdır. Bizde zorluklardan söz edildiğinde, normalde söz konusu olan, sanayi üretiminin yüzde kaç ***artırılacağı***, ekim alanının yüzde kaç ***büyütüleceği***, verimliliğin kaç pud ***çoğaltılacağı*** vs. vs.'dir. Ve tam da zorluklarımız çöküşün ya da durgunluğun değil yükselişin zorlukları olduğundan, tam da bu yüzden Parti için çok tehlikeli bir şey olarak görülmeleri gerekmez.

Ama zorluk yine de zorluktur. Ve zorlukların aşılması için tüm güçlerin toplanması gerektiğinden, dayanıklılık ve sebat gerektiğinden, ama dayanıklılık ve sebat herkeste —belki yorgunluğun ve gerginliğin sonucunda ya da olabildiğince sakin, mücadelesiz ve heyecansız yaşam yeğlendiği için— yeterince bulunmadığından, tam da burada her türlü yalpalamalar başlar, en az direniş doğrultusunda çarketmeler, sanayinin gelişme temposunun yavaşlatılması üzerine, kapitalist unsurlar için kolaylıklar üzerine, kollektif ve Sovyet çiftliklerinin reddi üzerine ve genel olarak günlük çalışmanın alışılmış ve sakin koşullarının çerçevesini aşan her şey üzerine söylentiler başlar.

Ancak karşı karşıya olduğumuz zorlukları aşmadan ilerleyemeyiz. Zorlukları aşmak için ise, herşeyden önce sağ tehlike altedilmeli, zorluklara karşı mücadeleyi engelleyen ve Partimizin zorlukları aşmak için mücadele isteğini dinamitlemeye çalışan sağ sapma herşeyden önce aşılmalıdır.

Kastedilen elbette gerçek bir mücadeledir, sağ sapmaya karşı yalnızca lafta kalan ve kağıt üzerinde duran bir mücadele değil. Par-

timizde, vicdanlarını rahatlatmak için, sağ tehlikeye karşı mücadele ilan etmekten kaçınmayan kişiler vardır, bunlar papazlar gibi zaman zaman "Halleluya, Halleluya" diye bağırırlar, ama sağ sapmaya karşı mücadeleyi gerektiği gibi harekete geçirmek ve bu sapmayı gerçekten yenilgiye uğratmak için hiçbir, en küçük bir pratik önlem bile almazlar. Bu akım bizde, sağ, açık oportünist sapma karşısında ***uzlaşmacı*** bir akım olarak adlandırılır. Böyle bir uzlaşmacılığa karşı mücadelenin, sağ sapmaya karşı, sağ tehlikeye karşı genel mücadelenin bir parçası olduğunu kavramak zor değildir. Çünkü, oportünistleri kanatları altına alan uzlaşmacılığa karşı sistematik bir mücadele yürütülmezse, sağ, oportünist sapmayı aşmak olanaksızdır.

Sağ sapmanın taşıyıcıları sorunu, tayin edici olmasa da kuşkusuz önemlidir. Sağ tehlikenin taşıyıcılarına, geçen yılki tahıl alım krizi sırasında, bir dizi komünistin kaza dairelerinde ve köylerde Parti politikasına karşı çıktığı ve Kulak unsurlarla birleşme doğrultusunda çalıştığı Partimizin alt örgütlerinde rastladık. Bu tür unsurların bu yılın ilkbaharında Partiden ihraç edildiğini biliyorsunuz, bu yılın Şubat ayı tarihli, Partimiz MK'sının bilinen belgesinde bundan açıkça sözedilmektedir.

Ancak bu tür unsurların Partimizde kalmadığını iddia etmek yanlış olurdu. Daha üstlere, partinin ilçe ve il örgütlerine çıkıldığında, sovyet ve kooperatif aygıtları titizlikle incelendiğinde, sağ tehlikenin ve buna karşı uzlaşmacılığın taşıyıcıları kolaylıkla bulunabilecektir. Parti ve Sovyet aygıtımızın bir dizi fonksiyonerinin, sağ sapmaya doğru eğilimin tüm açıklıkla kendini gösterdiği "mektuplar"ı, "açıklamalar"ı ve diğer belgeleri bilinmektedir. Bu mektupların ve belgelerin MK Temmuz Plenumu'nun stenografik tutanağında anıldığını biliyorsunuz.

Daha da üste çıkılıp ve MK üyeleri arasında durumun nasıl olduğu sorulduğunda, MK üyeleri arasında da, son derece önemsiz de olsa, sağ tehlike karşısında uzlaşmacı tutuma sahip belli unsurların bulunduğunu kabul etmek gerekir. MK Temmuz Plenumu'nun stenografik tutanağı bunun doğrudan kanıtıdır.

Ya Politbüro'da durum nasıldır? Politbüro'da herhangi bir sapma var mıdır? Politbüro'da ne sağcılar ne "solcular" ne de onların karşısında

uzlaşmacılar vardır. Bunu burada gayet kategorik olarak söylemek gerekiyor. Partiye hayırhah yaklaşmayan unsurlar ve her türden muhalifler tarafından yaygınlaştırılan, MK'mız Politbüro'sunda bir sağ sapmanın ya da onun karşısında uzlaşmacı bir tutumun olduğu söylentisine bir son vermenin zamanıdır.

Moskova örgütünde ya da onun tepesinde, Moskova Komitesi'nde yalpalamalar oldu mu? Evet, oldu. Şimdi, orada yalpalamalar olmadığını iddia etmek budalaca olurdu. Penikov'un açık yürekli konuşması bunun doğrudan bir kanıtıdır. Penikov, Moskova Örgütü'nde ve Moskova Komitesi'nde sonuncu değildir. Parti politikamızın son derece önemli bir dizi sorununda hatalarını dolandırmadan ve açıkca kabul edişini dinlediniz. Elbette bu, tüm Moskova Komitesi'nin yalpaladığı anlamına gelmiyor. Hayır, asla. Moskova Komitesi'nin, Moskova Örgütü üyelerine yaptığı bu yılın Ekim ayındaki çağrısı gibi bir belge, Moskova Komitesi'nin, bazı üyelerinin yalpalamalarını aşmayı başardığını kanıtlıyor kuşkusuz. Moskova Komitesi'nin yönetici çekirdeğinin, durumu kesin olarak düzelteceğinden kuşku duymuyorum.

Bazı yoldaşlar, ilçe örgütlerinin bu meseleye müdahale etmiş ve Moskova Örgütü'nün bazı yöneticilerinin hata ve yalpalamalarının bertaraf edilmesi sorununu ortaya atmış olmalarından hoşnutsuzlar. Böyle bir hoşnutsuzluğun nasıl haklı gösterilebileceğini bilmiyorum. Moskova Örgütü ilçe aktiflerinin seslerini yükseltmelerinde ve hata ve yalpalamaların bertaraf edilmesini talep etmelerinde kötü ne olabilir? Tabandan özeleştirinin işareti altında çalışmıyor muyuz yoksa? Özeleştirinin, Parti üyeliğinin ve genel olarak proleter kitlenin aktivitesini artırdığı gerçek değil midir yoksa? İlçe aktiflerinin duruma hakim olduklarını göstermelerinde kötü ya da tehlikeli olan nedir?

MK meseleye müdahale ettiğinde doğru mu davrandı? MK'nın doğru davrandığını sanıyorum. Bersin, ilçe Parti örgütünün karşı çıktığı bir yönetici ilçe fonksiyonerinin görevden alınması sorununu koyarken, MK'nın çok sert davrandığına inanıyor. Bu tümüyle yanlıştır. Bersin'e, 1919 ve 1920 yıllarından bazı epizotlar anımsatabilirim; bazı MK üyeleri, Parti çizgisine karşı, bana göre çok

ağır olmayan hatalar işlediklerinde, Lenin'in önerisi üzerine herkese ibret olacak biçimde cezalandırıldılar, içlerinden biri Türkistan'a gönderildi, bir başkası neredeyse MK'dan ihraç edilecekti.

Lenin böyle davrandığında haklı mıydı? Tümüyle haklı olduğuna inanıyorum. MK içinde durum o zaman bugünkü gibi değildi. O zaman MK'nın yarısı Troçki'nin arkasındaydı ve bizzat MK içinde durum sağlam değildi. Bugün MK kıyaslanamayacak biçimde daha yumuşak davranıyor. Neden? Lenin'den daha yumuşak olmak istediğimiz için mi? Hayır, meselenin özü bu değildir. Meselenin özü, MK'da durumun bugün o zamankinden sağlam olması ve MK'nın şimdi daha yumuşak davranma olanağına sahip bulunmasıdır.

Zaharov da, MK'nın gecikmeli müdahale ettiği iddiasında haksızdır. Haksızdır, çünkü MK müdahalesinin aslında bu yılın daha Şubat ayında başladığını herhalde bilmiyor. Zaharov isterse bunu öğrenebilir. Ne var ki, MK'nın müdahalesi hemen olumlu sonuçlar vermedi. Fakat bundan dolayı MK'yı suçlamak tuhaf olurdu.

Sonuçlar:

1) Sağ tehlike, Partimizde ciddi bir tehlike arzetmektedir, çünkü kökü ülkemizin sosyal ve ekonomik koşullarındadır;

2) Sağ sapma tehlikesi, sağ sapma ve onun karşısında uzlaşmacılık aşılmaksızın aşılamayacak olan zorlukların varlığıyla büyümektedir;

3) Moskova Örgütü'nde yalpalamalar, kararsızlık unsurları vardı;

4) Moskova Komitesi'nin çekirdeği, MK'nın ve ilçe aktiflerinin yardımıyla, yalpalamaları bertaraf etmek için tüm önlemleri aldı;

5) Moskova Komitesi'nin, önceden ortaya çıkmış olan hataları aşmayı başaracağına kuşku yoktur;

6) Görev, iç mücadeleyi tasfiye etmek, Moskova Örgütü'nü yekpare bir bütün halinde birleştirmek ve hücre yönetimlerinin yeniden seçimini, tam gelişmiş özeleştiri temelinde başarıyla gerçekleştirmekten ibarettir. *(Alkışlar)*

"Pravda" No. 247.
23 Ekim 1928.

Ş. YOLDAŞA YANIT

Yoldaş Ş.!

Mektubunuzu aldım ve size asla onay veremeyeceğimi söylemek zorundayım.

1) Lenin alıntısından, küçük köylü ülkesi olarak kaldığımız sürece, kapitalizmin restorasyonu tehlikesinin bizde varolacağı açıkça anlaşılıyor. Lenin'in bu düşüncesinin, "SSCB'de bugünkü döneme uygulanmaması gerektiği"ni söylüyorsunuz. Peki neden? Hâlâ bir küçük köylü ülkesi değil miyiz?

Elbette, sosyalist sanayimiz geliştiği ve kırda kollektif çiftlikler kökleştiği ölçüde, kapitalizmin restorasyon şansı azalıyor. Bu bir gerçek. Ama bu, artık bir küçük köylü ülkesi olmaktan çıktığımız anlamına mı gelir? Bu, bizde sosyalist biçimlerin SSCB'nin artık küçük köylü ülkesi olarak görülmemesini sağlayacak kadar geliştiği anlamına mı gelir? Bu anlama gelmediği açıktır.

Ama bundan ne sonuç çıkar? Bundan bir tek sonuç çıkar — bizde kapitalizmin restorasyonu tehlikesinin varolduğu sonucu çıkar. Bu açık gerçek nasıl reddedilebilir?

2) Mektubunuzda şöyle yazıyorsunuz: "Sağ ve 'sol' sapma üzerine konuşurken, sizde, gerek sağcılarla gerekse de 'solcularla' yalnızca sa-

nayileşmenin temposu sorununda ayrıldığımız sonucu çıktı. Ama Troçkist pozisyonun değerlendirilmesinde köylülük sorununa tarafınızdan sadece yüzeysel olarak değinildi. Bu, konuşmanıza çok kötü bir yorum verilmesine yol açıyor."

Konuşmamın* farklı yorumlanıyor olması gayet mümkündür. Bu zevk meselesidir. Ama mektubunuzda ortaya konan düşüncelerin gerçeğe uygun olmadığı — bu benim için açıktır. Konuşmamda doğrudan, sağ sapmanın "bizde kapitalizmin gücünü küçümsediği"ni, "kapitalizmin restorasyonu tehlikesini görmediği"ni, "sınıf mücadelesinin mekaniğini anlamadığı"m, "ve bu yüzden kapitalizme bu kadar kolay tavizler verdiği"ni söylüyorum. Konuşmamda doğrudan, "Partimizde sağ sapmanın bir zaferinin" "ülkemizde kapitalizmin restorasyonu şansını yükselteceğini" söylüyorum. Burada yalnızca sanayileşmenin temposundan sözedilmediğini elbette kavrarsınız.

Sizi hoşnut etmek için sağ sapma üzerine başka ne söylenmesi gerekiyor?

"Sol", Troçkist sapmaya gelince, konuşmamda doğrudan, onun ülkemizde sosyalizmin kurulması olanağını yadsıdığını, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakı düşüncesini yadsıdığını ve köylülükle kopuşma pahasına da olsa fantastik sanayileşme plânını uygulamaya hazır olduğunu söylüyorum. Konuşmamda (eğer okuduysanız), "Partimizde 'sol' sapmanın bir zaferinin, işçi sınıfını köylü tabanından koparacağı, işçi sınıfının öncüsünü diğer işçi kitlelerinden koparacağı ve dolayısıyla proletaryanın yenilgisine aynı şekilde kapitalizmin restorasyonu için önkoşulların teşvikine yol açacağı" söyleniyor. Burada yalnızca sanayileşmenin temposundan sözedilmediğini elbette kavrarsınız.

Bizde Troçkizme karşı söylenmiş olan önemli her şeyin burda söylendiğine inanıyorum.

Tabii ki konuşmamda "sol" sapma üzerine sağ sapmadan daha az konuştum. Ama bunun nedeni, konuşmamın konusu sağ sapma sorunu olduğu içindi, ki konuşmamın başlangıcında bunu belirttim ve bu, Moskova Ko-

---

* Bkz. *elinizdeki cilt, s. 192 - 204.* —***Redaksiyon***

mitesi ile Moskova Kontrol Komisyonu Birleşik Plenumu'nun gündemine tamamen uygundu. Ama şurası reddedilemez, ki, buna rağmen konuşmamda Troçkizm üzerine önemli olan her şey, Troçkizmin, bir yanda Leninizmden öte yanda sağ sapmadan nerede ayrıldığı söylenmiştir.

Sizi hoşnut etmek için, sağ sapmaya adanmış bir konuşmada, Troçkizm üzerine daha neler söylenmelidir?

3) Bizde Politbüro'da, ne sağ ne de "sol" sapmanın ya da onlara karşı uzlaşmacılığın olmadığı yönündeki açıklamamdan hoşnut değilsiniz. Böyle bir açıklama yapmakta haklı mıydım? Evet, haklıydım. Neden? Çünkü ***MK'nın Moskova Örgütü Üyelerine Çağrı Metni Politbüro'da kabul edildiğinde, Politbüro'nun orada bulunan üyelerinden biri bile karşı oy vermediği için. Bu iyi mi yoksa kötü mü? Ben iyi olduğuna inanıyorum. Ekim 1928'de Politbüro karakterize edilirken*** böyle bir olgu görmezden gelinebilir mi? Bunun yapılamayacağı açıktır.

Komünist selamla

27 Ekim 1928. ***J. Stalin***

İlk kez yayınlanmaktadır.

LENİNİST KOMÜNİST GENÇLİK BİRLİĞİ'NE

Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin Onuncu Yıldönümü Dolayısıyla Kutlama Mesajı

Leninist Komünist Gençlik Birliği'ne onuncu yıldönümünde selam!

Leninist Komünist Gençlik Birliği devrimimizin genç rezerviydi ve öyle kalacaktır. Genç işçi ve köylü kuşağının en iyi temsilcilerinden onbinlercesi ve yüzbinlercesi Komünist Gençlik Birliği'nin saflarında eğitildiler, devrimci çelikleşmeleri orada oldu ve eski Bolşevik hassa alayının yerine, Partimizde, sovyetlerimizde, sendikalarımızda, Kızıl Ordumuzda, Kızıl Filomuzda, kooperatiflerimizde, kültür örgütlerimizde saf tuttular.

Komünist Gençlik Birliği bu zor görevin gerçekleştirilmesini başardı, çünkü Partinin önderliği altında çalıştı, çünkü faaliyetinde genel olarak incelemeyi, özel olarak Leninizmin incelenmesini günlük pratik çalışmayla birleştirmeyi bildi, çünkü erkek ve kadın işçilerin, erkek ve kadın köylülerin genç kuşağını enternasyonalizm ruhuyla eğitmeyi bildi, çünkü yaşlı ve genç Leninistler arasında, yaşlı ve genç hassa alayı arasında ortak bir dil bulmayı bildi, çünkü tüm çalışmasını proletarya diktatörlüğünün çıkarlarına ve sosyalist inşanın zaferine tabi kılmayı bildi.

Yalnızca bu yüzden, Komünist Gençlik Birliği Lenin'in bayrağını yüksekte tutabildi.

Komünist Gençlik Birliği'nin gelecekte de, bizim proletaryamıza ve uluslararası proletaryaya karşı görevini yerine getirmeyi başaracağını umarız.

Leninist Komünist Gençlik Birliği'ne, Partimizin iki milyonluk rezervine selam!

Yaşasın genç komünistler kuşağı!

J. Stalin

"Pravda" no. 252.
28 Ekim 1928.

KADIN İŞÇİ VE KÖYLÜLERİN BİRİNCİ KONGRESİ'NİN ONUNCU YILDÖNÜMÜ DOLAYISIYLA [57]

Kentte ve kırda işçilere ve tüm emekçi kadınlara kardeşçe selam!

Sömürünün, baskının, eşitsizliğin, cahilliğin, kültürel geriliğin ortadan kaldırılması mücadelesinde size başarılar diliyorum!

İşçi sınıfının önderliği altında tüm emekçilerle birleşik cephede — kapitalizmin ortadan kaldırılması için, proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması için, yeni, sosyalist toplumun kurulması için ileri!

J. Stalin

"Pravda" No. 267,
17 Kasım 1928.

ÜLKENİN SANAYİLEŞMESİ ÜZERİNE VE SBKP(B)'DE SAĞ SAPMA ÜZERİNE

SBKP(B) MK Plenumunda Konuşma [59]

19 Kasım 1928

Yoldaşlar, Politbüro tezlerinde ele alınan üç temel sorun üzerine konuşacağım.

Ülkenin sanayileşmesi sorunu üzerine ve sanayileşmede belirleyici faktörün, üretim araçlarının üretiminin gelişimi, aynı zamanda bu gelişimin olabildiğince hızlı bir temposunun garantilenmesi olduğu üzerine.

Ayrıca tarımın gelişme temposunun bizde sanayinin gelişme temposundan aşırı ölçüde geri kaldığı ve bu yüzden şu anda iç politikamızın en yakıcı sorununun tarım sorunu ve özellikle tahıl sorunu olduğu, tarımın nasıl kalkındırılabileceği, modern bir teknik temelinde nasıl yeniden inşa edileceği sorunu üzerine.

Ve nihayet üçüncü sorun — Parti çizgisinden sapmalar üzerine, iki cepheli mücadele üzerine ve bizde şu anda ana tehlikenin sağ tehlike, sağ sapma olduğu üzerine.

I

SANAYİNİN GELİŞME TEMPOSU SORUNU

Tezlerimizin çıkış noktası, genelde sanayinin ve özelde üretim araçlarının üretiminin hızlı bir gelişme temposunun, ülkenin sanayileşmesinin ana prensibi ve sanayileşmenin anahtarı — sosyalist gelişme temeli üzerinde tüm ekonomimizin değiştirilmesinin ana prensibi ve bu değişimin anahtarı olduğu saptamasıdır.

Fakat sanayinin hızlı gelişme temposu ne demektir? Bu, sanayide yeni yapılar için daha fazla yatırımlar demektir. Bu ise tüm plânlarımızın, gerek devlet bütçe plânının gerekse de başka plânların son derece yoğun olmasına yol açıyor. Ve gerçekten de, son üç yıl içinde, yeniden inşa dönemi sırasında, kontrol rakamlarımızın karakteristik özelliği, saptanmalarının ve gerçekleştirilmelerinin, bizde, tüm güçlerin yoğunlaştırılması işareti altında bulunmasından ibarettir. İster kontrol rakamlarımızı alın, isterseniz devlet bütçesi için tahminlerimize bakın, ister Partili yoldaşlarımızla —gerek Parti örgütlerinde çalışanlarla gerekse de Sovyet ekonomi ve kooperatif inşamızı yönetenlerle— konuşun, her yerde ve herkeste aynı karakteristik özellik, plânlarımızın yoğunluğu görülür.

Burada şu soru ortaya çıkıyor: Plânların bu yoğunluğuna gereksinimimiz var mı? Onlarsız olmaz mı? Daha yavaş bir tempoda, "daha sakin", koşullar altında çalışılamaz mı? Bizim izlediğimiz, sanayinin hızlı gelişme temposu, belki de Politbüro ve Halk Komiserleri Konseyi üyelerinin huzursuz karakterinden kaynaklanıyor olamaz mı?

Tabii ki hayır! Politbüro'da ve Halk Komiserleri Konseyi'nde soğukkanlı ve sakin insanlar oturuyor. Soyut konuşulduğunda, eğer iç ve dış durumu gözardı etseydik, tabii ki yavaş bir tempo da iz-

leyebilirdik. Ama mesele tam da şudur ki, birincisi, iç ve dış durum gözardı edilmemelidir ve ikincisi, içinde yaşadığımız koşullardan hareket edildiğinde, tam da bu koşulların bize sanayimizin hızlı bir gelişme temposunu dikte ettiği kabul edilmek zorundadır.

İzninizle, şimdi, bize sanayinin hızlı gelişme temposunu dikte eden bu durumu, bu iç ve dış koşulları daha yakından incelemek istiyorum.

Dış koşullar. Tekniği korkunç geri kalmış bir ülkede iktidara gelmiş bulunuyoruz. Az çok modern teknik temeli üzerinde yükselen, sayıca pek fazla olmayan büyük sanayi birimlerinin yanında, tekniği modern kazanımların bakış açısından iler tutar yanı olmayan yüzlerce ve binlerce fabrika ve tesisimiz var. Oysa etrafımız, ülkemizden çok daha gelişkin ve daha modern bir endüstriyel tekniğe sahip tam bir dizi kapitalist ülkeyle çevrilidir. Kapitalist ülkelere bakınız, göreceksiniz ki orada teknik sadece ilerlemekle kalmıyor, bilakis adeta başını alıp gidiyor ve endüstriyel tekniğin eski biçimlerini geride bırakıyor. Ve böylece ortaya şu durum çıkıyor: Ülkemizde biz bir yandan en ileri toplum düzenine, Sovyet düzenine, ve dünyanın en ileri devlet iktidarına, Sovyet iktidarına sahipken, öte yandan, sosyalizm ve Sovyet iktidarı için temeli teşkil etmek zorunda olan son derece geri bir sanayi tekniğine sahibiz. Bu çelişki durdukça, ülkemizde sosyalizmin kesin zaferinin kazanılabileceğini mi sanıyorsunuz?

Bu çelişkiyi ortadan kaldırmak için ne yapmalıyız? Bunun için, gelişmiş kapitalist ülkelerin ileri tekniğini yakalamayı ve geçmeyi başarmalıyız. Yeni bir politik düzeni, Sovyet düzenini kurma bakımından ileri kapitalist ülkeleri yakaladık ve geçtik. Bu iyi. Fakat yetmez. Ülkemizde sosyalizmin kesin zaferini kazanmak için, bu ülkeleri teknik-ekonomik bakımdan da yakalamalı ve geçmeliyiz. Ya bunu başarırız, ya da unufak oluruz.

Bu sadece sosyalizmin kuruluşu bakış açısından doğru değildir. Kapitalist kuşatma koşulları altında ülkemizin bağımsızlığının korunması bakış açısından da doğrudur. Savunma için yeterli bir endüstriyel temele sahip olmadan, ülkemizin bağımsızlığını korumak mümkün değildir. Sanayide en gelişkin tekniğe sahip olmadan, böyle bir endüstriyel temel yaratmak mümkün değildir.

Sanayinin hızlı bir gelişme temposuna gereksinim duymamızın nedeni ve bize bu tempoyu dikte eden şey budur.

Ülkemizin teknik-ekonomik geriliği bizim buluşumuz değildir. Bu gerilik yüzyıllarca eskidir, tüm ülke tarihimizin miras payı olarak bize kalmıştır. Bu gerilik, gerek eskiden, devrim öncesi dönemde, gerekse sonradan, devrim sonrası dönemde kötü bir şey olarak algılanmıştır. Batının gelişmiş ülkeleriyle uğraşan Büyük Petro, ordunun ikmalini sağlamak ve ülkenin savunma yeteneğini artırmak için hararetle fabrika ve tesisler inşa ettiğinde, bu, gerilik çerçevesini kırmak için kendine özgü bir çabaydı. Ancak eski sınıflardan hiç birinin, ne feodal aristokrasinin ne de burjuvazinin, ülkemizin geriliğini tasfiye etmek görevini çözememesi tümüyle anlaşılır bir şeydir.Dahası bu sınıflar bu görevi yalnızca çözememekle kalmamış, görevi bir ölçüde doyurucu biçimde önlerine koyma yeteneğini de gösterememişlerdir. Ülkemizin bu yüzyıllarca eski geriliği ancak başarılı sosyalist inşa temelinde tasfiye edilebilir. Ve ancak, diktatörlüğünü kurmuş ve ülke yönetimini eline almış olan proletarya tarafından tasfiye edilebilir.

Ülkenin geriliği bizim buluşumuz olmadığı, bilakis tüm ülke tarahimizin miras payı olarak bize geçtiği için, ondan sorumlu tutulamayacağımız ve tutulmamamız gerektiğiyle kendimizi avutmaya kalkmamız budalaca olurdu. Bu yanlış olurdu, yoldaşlar. Bir kez iktidara geldiğimiz ve ülkeyi sosyalizm temelinde değiştirme görevini üstümüze aldığımız için herşeyin —gerek kötünün gerekse de iyinin— sorumluluğunu taşıyoruz, taşımak zorundayız. Ve tam da her şeyin sorumluluğunu taşıdığımız için, teknik-ekonomik geriliğimizi tasfiye etmek zorundayız. Eğer gelişmiş kapitalist ülkelere gerçekten yetişmek ve onları geçmek istiyorsak, bunu mutlaka gerçekleştirmek zorundayız. Ve bunu ancak biz Bolşevikler gerçekleştirebiliriz. Ve tam da bu görevin üstesinden gelmek için, sanayimizi sistematik olarak hızlı tempoda geliştirmek zorundayız. Ama sanayiyi artık hızlı tempoda geliştirdiğimizi şimdi herkes görüyor.

Önemli olanın gelişmiş kapitalist ülkelere teknik-ekonomik bakımdan yetişmek ve onları geçmek olduğu sorunu — bu sorun, biz Bolşevikler için yeni ya da beklenmedik bir sorun değildir. Bu sorun

bizde, daha 1917 yılında, Ekim Devrimi öncesi dönemde konmuştur. Lenin bu sorunu daha eylül 1917'de, Ekim Devrimi'nin arifesinde, emperyalist savaş döneminde, "Tehdit Eden Felaket ve Ona karşı Nasıl Mücadele Edilmeli" yazısında koydu.

Lenin bu soruna ilişkin şunu söylüyor:

> "Devrim, Rusya'nın, bir kaç ay içinde, ***politik*** sistemi itibariyle gelişmiş ülkelere yetişmesine neden oldu.
>
> Ama bu çok azdır. Savaş acımasızdır, sorunu insafsız bir keskinlikle koyuyor: ya batmak ya da gelişmiş ülkelere ***ekonomik olarak da*** yetişmek ve onları geçmek... Batmak ya da tam istim ileri hücum etmek. Sorun tarih tarafından böyle konuyor." (*4 baskı, cilt XXV, s. 338 [Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 129-130].*)

Teknik-ekonomik geriliğimizin tasfiyesi sorununu Lenin böylesi bir keskinlikte koyuyordu.

Lenin bütün bunları Ekim Devrimi'nin arifesinde, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden önceki dönemde, Bolşevikler ne iktidara, ne toplumsallaştırılmış sanayiye, ne yaygın, milyonlarca köylüyü kapsayan kooperatifler ağma, ne kollektif ve Sovyet çiftliklerine sahipken yazdı. Şimdi, teknik-ekonomik geriliğimizi temelden tasfiye etmek için bazı önemli şeylere sahipken, Lenin'in sözlerini belki şöyle değiştirebiliriz:

"Proletarya diktatörlüğünü kurarak, gelişmiş kapitalist ülkelere ***politik*** bakımdan yetiştik ve onları ***geçtik***. Ama bu çok azdır. Proletarya diktatörlüğünü, toplumsallaşmış sanayimizi, ulaşımı, kredi sistemini vs., kooperatifleri, kollektif ve Sovyet çiftliklerini vs., gelişmiş kapitalist ülkelere ***ekonomik*** olarak da yetişmek ve onları geçmek için kullanmak zorundayız."

Eğer örneğin aynı Almanya gibi gelişmiş bir sanayiye ve gelişmiş bir tekniğe sahip olsaydık, eğer sanayinin tüm ekonomideki payı bizde de örneğin Almanya'daki kadar yüksek olsaydı, o zaman sanayinin hızlı gelişme temposu sorunu bizde bugünkü keskinliğini taşımazdı. ***Bu koşul altında***, kapitalist ülkelerin arkasında kalmaktan korkmadan, bir hamlede onları geçebileceğimizin bilinciyle, sanayiyi daha az hızlı

tempoda geliştirebilirdik. Ama o zaman, şimdi sahip olduğumuz ciddi teknik-ekonomik geriliğe sahip olmazdık. Ama mesele tam da, bu açıdan Almanya'nın gerisinde bulunmamız ve ona teknik-ekonomik bakımdan yetişmekten henüz uzak olduğumuzdur.

Eğer proletarya diktatörlüğünün *tek* ülkesi değil de, proletarya diktatörlüğü *ülkelerinden biri* olsaydık, eğer proletarya diktatörlüğüne yalnızca ülkemizde değil de başka, daha gelişmiş ülkelerde, diyelim ki Almanya ve Fransa'da da sahip olsaydık, o zaman sanayinin hızlı gelişme temposu sorunu bizde bu yakıcılıkta olamazdı.

Bu koşul altında kapitalist kuşatma bizim için şimdi oluşturduğu gibi ciddi tehlike oluşturamazdı, ülkemizin ekonomik bağımsızlığı sorunu doğal olarak geri plâna düşerdi, daha gelişmiş bir proleter devletler sistemine üye olabilirdik, onlardan sanayimizi ve tarımımızı geliştirmek için makineler alabilirdik ve onları hammadde ve gıda maddeleriyle besleyebilirdik, yani sanayimizi daha az hızlı bir tempoda geliştirebilirdik. Ama bu koşulun henüz varolmadığını ve hâlâ, çoğu teknik-ekonomik bakımdan bizden çok ilerde olan kapitalist ülkelerce kuşatılmış *tek* proletarya diktatörlüğü ülkesi olduğumuzu pekâlâ biliyorsunuz.

Bu nedenle Lenin, ekonomik olarak gelişmiş ülkelere yetişme ve onları geçme sorununu, gelişimimizin onunla birlikte düştüğü ya da kalktığı sorun olarak koydu.

Bize, sanayimizin hızlı gelişme temposunu dikte eden *dış* koşullar bunlardır.

İç koşullar. Fakat dış koşullar dışında, tüm ekonomimizin önde gelen unsuru olarak sanayimizin hızlı bir gelişme temposunu bize dikte eden iç koşullar da vardır. Tarımımızın, onun tekniğinin ve kültürünün olağanüstü geriliğini düşünüyorum. Ülkemizde dağınık ve tamamen geri üretimiyle ağırlıklı çoğunluğa sahip küçük meta üreticilerinin varlığını düşünüyorum; bunun karşısında sosyalist büyük sanayimiz denizde bir ada gibi görünüyor — tabanı her geçen gün genişleyen, ve fakat hâlâ denizde bir ada oluşturan bir ada.

Bizde, tüm ekonominin, bu arada tarımın da önde gelen unsurunun sanayi olduğu, sanayinin, onun yardımıyla geri ve dağınık tarımın kollektivizm temelinde değiştirilebileceği bir anahtar olduğu söylenir. Bu

tümüyle doğrudur. Ve bundan bir an bile uzaklaşmamalıyız. Ama sanayi önde gelen unsursa, tarımın, gerek sanayi ürünlerini alan pazar olarak, gerekse de hammadde ve gıda maddeleri sağlayıcısı ve ulusal ekonomiye gereken donatımları ithal edebilmek için gereksindiğimiz ihracat rezervlerinin kaynağı olarak, sanayinin gelişimi için temeli oluşturduğu da unutulmamalıdır. Eğer tarım tamamen geri durumunda bırakılırsa, eğer sanayinin tarımsal temeli güvence altına alınmazsa, eğer tarım yeniden yapılandırılmaz ve sanayiye uydurulmazsa, sanayi ilerletilebilir mi? Hayır, ilerletilemez.

Yeni teknik temelde yeniden yapılanmasını hızlandırmak ve ilerletmek için, gerekli olan üretim aletleri ve araçlarını tarıma maksimal olarak sağlama görevi bundandır. Fakat bu görevi yerine getirebilmek için, sanayimizin hızlı bir gelişme temposu gereklidir. Tabii ki parçalanmış ve dağınık tarımın yeniden yapılanması, birleşik ve merkezi sosyalist sanayinin yeniden yapılanması göreviyle kıyaslanamayacak kadar zor bir görevdir. Ancak bu görevle karşı karşıyayız ve onu çözmek zorundayız. Fakat bu görev yalnızca sanayinin hızlı bir gelişme temposuna dayanılarak çözülebilir.

Sovyet iktidarı ve sosyalist inşa sonsuza dek, yani uzunca bir süre için, iki ***farklı*** temel üzerinde, en büyük ve yoğunlaşmış sosyalist sanayi temeli ve en üst derecede dağınık ve geri küçük köylü meta ekonomisi temeli üzerinde yükselemez. Tarımı yavaş yavaş, ama sistemli ve ısrarlı biçimde yeni bir teknik temele, büyük üretim temeline geçirmek ve onu sosyalist sanayiye yakınlaştırmak gerekir. Ya bu sorunu çözeriz, ve o zaman ülkemizde sosyalizmin kesin zaferi garantilenir ya da ondan uzaklaşırız, bu görevi çözmeyiz ve o zaman kapitalizme geri dönüş kaçınılmaz olabilir.

Bu konuda Lenin şöyle diyor:

> "Bir küçük köylü ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da, kapitalizm için, komünizm için olduğundan daha sağlam bir ekonomik temel vardır. Bu unutulmamalıdır. Kırda yaşamı dikkatle gözlemlemiş ve kentteki yaşamla karşılaştırmış olan herkes, kapitalizmi kökünden kazımadığımızı ve iç düşmanın elin-

den temeli, zemini almadığımızı bilir. Bu düşman, küçük işletme sayesinde kendisini koruyor ve onun elinden zemini almak için yalnızca tek bir çare vardır: Ülke ekonomisini, tarımı da, yeni bir teknik temele, modern büyük üretimin teknik temeline oturtmak. Böyle bir teknik temeli yalnızca elektrik oluşturur. Komünizm — bu, Sovyet iktidarı artı tüm ülkenin elektriklendirilmesidir." (*4. baskı, cilt XXXI, s. 483-484 Rusça.*)

Gördüğünüz gibi Lenin, ülkenin elektriklendirilmesinden, yalıtık biçimde tek tek elektrik santrallerinin kurulmasını değil, "ülke ekonomisinin, ***tarımın da***,* yeni bir teknik temele, modern büyük üretim teknik temeline" yavaş yavaş geçirilmesini anlıyor; bu büyük üretim şu ya da bu biçimde, dolaylı ya da dolaysız elektriklendirmeyle bağıntılıdır.

Bu konuşmayı Lenin, Aralık 1920'de VIII. Sovyet Kongresi'nde, NEP'in yürürlüğe konmasından kısa süre önce, elektriklendirme plânı, yani GOELRO Plânı denen şeyi gerekçelendirirken yaptı. Buna dayanarak bazı yoldaşlar, bu alıntının içerdiği tezlerin artık şimdiki duruma uygulanabilir olmadığını iddia ediyorlar. Peki neden? Çünkü, diyorlar, o zamandan bu yana köprünün altından çok sular aktı. O zamandan bu yana köprünün altından çok sular aktığı doğru tabii. Şimdi gelişmiş bir sosyalist sanayimiz var, kitlesel bir fenomen olarak kollektif çiftliklerimiz var, eski ve yeni Sovyet çiftliklerimiz var, sıkı bir pekiştirilmiş kooperatif örgütleri ağına sahibiz, köylü çiftlikleri için çalışan, makine kiralama istasyonlarına sahibiz, şimdi ittifakın yeni bir biçimi olarak kontrat yöntemini uyguluyoruz ve tarımı yavaş yavaş modern teknik temeline geçirmek için bütün bu ve bir dizi başka manivelaları harekete geçirebiliriz. Bütün bunlar doğru. Ama bütün bunlara rağmen, hâlâ küçük üretimin ağır bastığı bir küçük-köylü ülkesi olarak kaldığımız da doğru. Özsel olan ise budur. Ve bu özsel olarak kaldığı sürece, Lenin'in, "küçük köylü bir ülkede yaşadığımız sürece, Rusya'da kapitalizm bulunduğu" tezi de, yani kapitalizmin restorasyonu tehlikesinin boş bir gevezelik olmadığı geçerliliğini korur.

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Lenin aynı şeyi, NEP'in yürürlüğe konmasından ***sonra*** (Mart-Nisan 1921) yazdığı "Aynî Vergi Üzerine" broşürü için plânında da, yalnızca daha keskin biçimde söylüyor:

> "Eğer 10-20 yılda elektriklendirme olursa, o zaman küçük çiftçinin bireyciliği ve onun yerel çapta özgür ticareti hiç tehlikeli değildir. Eğer elektriklendirme olmazsa, o zaman zaten kapitalizme geri dönüş kaçınılmazdır."

Ve aynı yerde devam ediyor:

> "Köylülükle 10-20 yıl doğru ilişki, ve zafer dünya ölçüsünde (büyüyen proleter devrimlerin gecikmesi halinde bile) garantidir, aksi halde 20-40 yıl Beyaz Muhafız terörünün eziyetleri." (*4. baskı, cilt XXXII, s. 302-303, Rusça.*)

Lenin sorunu böylesine keskin koyuyor: ya elektriklendirme, yani "ülke ekonomisinin, tarımın da yeni bir teknik temele, modern büyük üretimin teknik temeline" aktarılması, ya da kapitalizme geri dönüş.

Lenin, "köylülükle doğru ilişkiler" sorununu böyle kavrıyor.

Burada sözkonusu olan köylüleri şımartmak ve onlarla doğru ilişki kurulmasını bu sanmak değildir, çünkü bununla bir yere varılamaz; sözkonusu olan, köylülere, çiftliklerini "yeni bir teknik temele, modern büyük üretim teknik temeline" geçirmeleri için yardım etmektir, çünkü köylülüğün sefaletten kurtarılmasının temel yolu budur.

Fakat ülke ekonomisinin yeni bir teknik temele aktarılması, sanayimizin ve herşeyden önce de üretim araçları üretiminin hızlı bir gelişme temposu olmaksızın olanaksızdır.

Bize sanayinin hızlı bir gelişme temposunu dikte eden iç koşullar konusunda durum budur.

Ulusal ekonomimizin kontrol rakamlarının yoğunluğunun üzerinde yükseldiği dış ve iç karakterli koşullar bunlardır.

Ekonomik plânlarımızın; gerek devlet bütçe plânı gerekse başka plânların, bütün güçlerin yoğunlaşması işareti altında, yeni yapılar için belirlenmiş olan ve sanayinin hızlı gelişme temposunu korumayı amaçlayan önemli yatırımların işareti altında durmasının nedeni budur.

Tezlerin neresinde, hangi yerinde bu söyleniyor? — diye sorulabilir. (*Bir ses:* "Evet, bu nerede söyleniyor?") Bunu, tezlerde 1928/29 yılı için, sanayide yeni yapı yatırımları için öngörülen miktar gösteriyor. Bu tezlerimizin adı, kontrol rakamları üzerine tezlerdir. Böyledir, yoldaşlar, öyle değil mi? (*Bir ses:* "Evet.") Ve bu tezlerde, 1928/29 yılında, sanayide yeni yapılar için 1650 milyon ruble yatırdığımız söyleniyor. Bir başka deyişle: Bu yıl sanayide, geçen yıla göre 330 milyon ruble daha fazla yatırım yapıyoruz.

Böylece, yalnızca sanayinin gelişme temposunu korumakla kalmadığımız, bilakis sanayiye geçen yıla göre daha fazla yatırım yaparak bir adım daha ileri gittiğimiz, yani sanayide yeni yapı faaliyetini, gerek mutlak gerekse de göreceli olarak artırdığımız sonucu çıkar.

Ulusal ekonominin kontrol rakamları üzerine tezlerin canalıcı noktası budur. Ama bazı yoldaşlar en önemli şeyi anlamadılar. Kontrol rakamları üzerine tezleri eleştirip durdular ve bu arada yalnızca ufak tefek şeylere takıldılar, en önemli şeyi ise farketmediler.

II

TAHIL SORUNU

Şimdiye kadar, tezlerde ele alınan ilk temel sorun üzerine, sanayinin gelişme temposu üzerine konuştum. Şimdi ikinci temel soruna, tahıl sorununa geçelim. Genelde tarımın özelde tahıl ekonomisinin gelişimi sorununa özel bir ağırlık verilmesi tezlerin karakteristik çizgilerinden biridir. Tezlerin bu çizgisi doğru mudur? Doğru olduğuna inanıyorum. Daha Temmuz Plenumunda, ulusal ekonomimizin gelişiminde en zayıf noktanın, genelde tarımın özelde tahıl ekonomisinin *aşırı* geriliği olduğu söyleniyordu.

Bizde tarımın, sanayinin gerisinde kaldığı üzerine konuşulur ve bu olgu üzerine şikayet edilirse, bu tabii ki ciddiye alınamaz. Tarım her zaman sanayinin gerisinde kalmıştır ve her zaman gerisinde kalacaktır.

Sanayinin en yüksek derecede yoğunlaşmış, tarımın ise en yüksek derecede parçalanmış olduğu bizim koşullarımız altında bu özellikle geçerlidir. Tabii ki birleşmiş sanayi dağınık tarımdan daha hızlı gelişecektir. Sanayinin tarım karşısında önder rolü de zaten başka şeylerin yanısıra buradan kaynaklanır. Bu nedenle, tarımın sanayiden alışılmış geri kalışı, tahıl sorununu ortaya sermek için yeterli bir neden değildir.

Tarım ve özellikle tahıl ekonomisi sorunu ancak, tarımın sanayiden alışılmış geri kalışı, onun gelişim temposunun ***aşırı*** bir geri kalışına dönüştüğünde ortaya çıkar. Ulusal ekonominin mevcut durumunun karakteristik bir özelliği, büyüyen kentlerin ve sanayi merkezlerinin satılık tahıl talebi olağanüstü artarken, tahıl ekonomisinin gelişme temposunun, sanayinin gelişme temposundan ***aşırı*** ölçüde geri kalmasıdır olgusudur. Burada görevimiz, sanayinin gelişme temposunu ***yavaşlatmak*** ve tahıl ekonomisinin gelişme düzeyine uydurmak değil (bu yalnızca herşeyi karıştırır ve ters yönde bir gelişme anlamına gelirdi), bilakis tahıl ekonomisinin gelişmesini sanayinin gelişme temposuna uydurmak ve tahıl ekonomisinin gelişme temposunu, *tüm* ulusal ekonominin, gerek sanayinin gerekse de tarımın, ileriye doğru hızla gelişmesinin sağlanacağı biçimde ***hızlandırmaktan*** ibarettir.

Ya bu sorunu çözeriz, böylece tahıl sorunu da çözülmüş olur, ya da çözmeyiz, ve o zaman sosyalist devletle küçük-köylü köy arasında bozuşma kaçınılmazdır.

Bizde bu sorunun durumu böyledir, yoldaşlar. Tahıl sorununun özü budur.

Bu şimdi tahıl ekonomisinin gelişiminde bir "durgunluk"la (stagnasyon) ya da hatta onun "gerilemesi"yle (degradasyon) karşı karşıya olduğumuz anlamına gelmiyor mu? Frumkin, talebi üzerine bugün MK ve MKK üyelerine tebliğ ettiğimiz ikinci mektubunda bu sorunu tam da bu anlamda koyuyor. Bu mektupta doğrudan, tarımda bir "durgunluk" yaşadığımızı söylüyor. "Basında", diye yazıyor, "bir gerilemeden sözedemeyiz ve etmemeliyiz, ama Parti içinde, bu geri kalışın bir gerilemeyle eşanlamlı olduğunu gizlememeliyiz."

Frumkin'in bu iddiası doğru mudur? Tabii ki doğru değildir! Biz Politbüro üyeleri bu iddiayla kesinkes hem fikir değiliz ve tahıl eko-

nomisinin durumu sorununun böyle aydınlatılması, Politbüronun tezleriyle temelden çelişmektedir.

Gerçekten, degradasyon ne demektir ve tarımda ifadesini nerde bulur? Herhalde tarımın ters yönde, aşağı doğru giden bir gelişme, ekonominin yeni yönetim şekillerinden, eski, ortaçağ şekillerinde doğru bir gelişme geçirmesinde ifadesini bulmak zorundadır. Köylülüğün, diyelim ki, üç tarla ekonomisinden nadas tarla ekonomisine, pulluk ve makinelerden karasabana, temizlenmiş ve cins tohumluktan temizlenmemiş ve sıradan tohumluğa, modern ziraat kültüründen daha alt bir kültüre vs. vs. geçmesinde ifadesini bulmak zorundadır. Ama şimdi bu tür olaylar mı gözlemliyoruz? Her yıl onbinlerce ve yüzbinlerce köylü çiftliğinin üç tarla ekonomisinden dört ve fazla tarla ekonomisine, sıradan tohumluktan cins tohumluğa, karasabandan pulluğa ve makinelere, daha alt bir tarım kültüründen daha üstüne geçtiği herkesçe bilinmiyor mu? Degradasyon bunun neresinde?

Frumkin, kendi bakış açısını gerekçelendirmek için şu ya da bu Politbüro üyesinin eteğine yapışmayı genelde pek seviyor. Bu sefer de Buharin'in eteğine yapışmaya ve Buharin'in "Bir İktisatçının Notları" makalesinde "aynı şeyi" söylediğini kanıtlamaya çalışması tamamen olasıdır. Ama Buharin asla "aynı şeyi" söylemiyor. Buharin makalesinde, bir degradasyon imkanı ya da tehlikesinin soyut, teorik sorununu koydu. Soyut konuşulduğunda, sorunun böyle bir koyuluşu gayet mümkün ve haklıdır. Ama Frumkin ne yapıyor? O, bir degradasyon imkanı soyut sorusunu, tarımın *gerçek* degradasyonu haline getiriyor. Ve bunun adı, tahıl ekonomisinin durumunun tahlili oluyor! Bu gülünç değil mi, yoldaşlar?

Varlığının onbirinci yılında, tarımı bir degradasyon durumuna düşürmüş bir Sovyet iktidarı güzel olurdu! Böyle bir iktidarı desteklemek yerine, kovalamak gerekirdi. Ve eğer tarımı gerçekten bir degradasyon durumuna getirmiş olsaydı, işçiler böyle bir iktidarı çoktan kovalamışlardı. Degradasyon nakaratını bize, tarımda bir degradasyon düşü gören her türlü burjuva uzmanları tekrarlıyor. Bu degradasyon nakaratını Troçki de bir süre tekrarladı. Frumkin'in bu kuşkulu yola adım atacağını beklemezdim.

Frumkin degradasyon iddiasını nereye dayandırıyor? Herşeyden önce bu yıl bizde tahıl ekim alanlarının geçen yılkinden az olmasına. Bu olgu neyle açıklanır? Sovyet iktidarının politikasıyla mı? Tabii ki hayır. Bu, Ukrayna'nın bozkır bölgesinde ve kısmen de Kuzey Kafkasya'da kış ekiminin mahvolmasıyla ve Ukrayna'da aynı bölgenin bu yıl kuraklık geçirmesiyle açıklanır. Eğer tarımın tamamen bağımlı olduğu bu elverişsiz iklim koşulları olmasaydı, o zaman bu yıl, geçen yıldan en az bir milyon desiyatin daha fazla tahıl ekim alanımız olacaktı.

Frumkin iddiasını ayrıca, bu yıl brüt tahıl üretimimizin, geçen yıldan çok az fazla olmasına (70 milyon pud), buna karşılık buğday ve çavdarda bu miktarın 200 milyon daha az olmasına dayandırıyor. Fakat bütün bunlar neyle açıklanır? Aynı olaylarla, yani kuraklık yaşanmış ve kış ekiminin erken donla mahvolmuş olmasıyla. Eğer bu elverişsiz iklim koşulları olmasaydı, o zaman bu yılki brüt tahıl üretimimiz geçen yılkinden yaklaşık 300 milyon pud fazla olacaktı. Şu ya da bu bölgenin hasatı için tayin edici öneme sahip olan kuraklık, erken don vs. gibi faktörler nasıl görmezden gelinebilir?

Şimdi önümüze, ekim alanını yüzde 7 genişletme, ürünü yüzde 3 artırma ve brüt tahıl üretimini yaklaşık yüzde 10 yükseltme görevini koyuyoruz. Bu görevleri yerine getirmek için her türlü önlemi alacağımıza kuşku yoktur. Ama önlemlerimize rağmen şu ya da bu bölgede, yine kısmi bir kötü hasattan, erken dondan ya da kuraklıktan etkilenmemiz olanaksız değildir, ve bu koşulların, brüt tahıl üretiminin, plânlarımızın gerisinde ve hatta bu yılın brüt üretiminin gerisinde kalmasına yol açması mümkündür. Fakat bu, tarımın "degrade edildiği", bu "degradasyon"da suçun Sovyet iktidarının politikasında olduğu, köylüleri ekonomik teşvikten "mahrum bıraktığımız", onun elinden ekonomik perspektifi "aldığımız" anlamına mı gelecektir?

Birkaç yıl önce, "yağmurun" tarım için hiç öneme sahip olmadığını iddia ederken Troçki de aynı hataya düşmüştü. MK'nın ezici çoğunluğu tarafından desteklenen Rikov, buna karşı tavır aldı. Şimdi Frumkin, tarım için tayin edici öneme sahip olan iklim koşullarını

görmezden gelerek ve herşeyi Partimizin politikasına yüklemeye çalışarak aynı hataya düşüyor.

Genelde tarımın ve özelde tahıl ekonomisinin gelişme temposunu hızlandırmak için hangi araç ve yollar vardır?

Bu tür üç yol ya da kanal vardır:

a) yoksul köylülerin ve orta köylülerin bireysel çiftliklerinin verimliliğinin artırılması ve ekim alanlarının genişletilmesi;

b) kollektif çiftliklerin daha da geliştirilmesi;

c) eski Sovyet çiftliklerinin genişletilmesi ve yenilerinin geliştirilmesi.

Daha Temmuz Plenumu'nun kararında bundan söz ediliyordu. Tezlerde, Temmuz Plenumu'nda söylenenler tekrarlanıyor, ama sorun daha somut konuyor ve bu doğrultuda yapılan bazı yatırımlar örnek gösterilerek rakamlarla ifade ediliyor. Frumkin burada da mızıldanma vesilesi buldu. Eğer bireysel çiftlikler birinci sıraya, kollektif çiftliklerle Sovyet çiftlikleri ise ikinci ve üçüncü sıraya konuyorsa, o zaman bunun, kendi bakış açısının zaferinden başka bir anlama gelmediğine inanıyor. Bu gülünçtür, yoldaşlar. Eğer meseleye, tarımın şu ya da bu biçiminin göreceli önemi bakımından yaklaşılırsa, elbette ki bireysel çiftliği birinci sıraya oturtmak gerekir, çünkü kollektif ve Sovyet çiftliklerinden neredeyse altı kat fazla satılık tahıl sağlamaktadır. Ama meseleye, çiftlik tipi bakımından, hangi çiftlik tipinin bize daha yakın olduğu bakımından yaklaşılırsa, o zaman kollektif ve Sovyet çiftliklerini birinci sıraya koymak gerekir, çünkü bireysel köylü çiftlikleriyle karşılaştırıldığında, daha üst bir tarımsal işletme tipini temsil ederler. İki bakış açısının da bizim için eşit derecede kabul edilebilir olduğunu kanıtlamak gerekir mi?

Çalışmamızın bütün bu üç kanalda ilerlemesi, tarımın ve herşeyden önce tahıl ekonomisinin gelişme temposunun fiilen hızlanmasına ulaşılması için ne gereklidir?

Bunun için herşeyden önce, Parti kadrolarımızın dikkatini tarıma çekmek ve onları tahıl sorununun somut sorunları üzerinde yoğunlaştırmak gereklidir. *Genel olarak* tarım üzerine genel boş laflar ve gevezeliklere son verilmeli ve artık, farklı bölgelerin farklı koşullarına uygun olarak, tahıl ekonomisinin kalkındırılmasına

yönelik ***pratik*** önlemlerin hazırlanmasına geçilmelidir. Laftan işe geçmenin ve artık yoksul köylülerle orta köylülerin bireysel çiftliklerinin verimliliğinin ***nasıl*** artırılabileceği ve ekim alanlarının nasıl genişletilebileceği, kollektif ve Sovyet çiftliklerin ***nasıl*** iyileştirilebileceği ve daha da geliştirilebileceği, köylülerin kollektif ve Sovyet çiftlikleri tarafından desteklenmesinin köylülerin daha iyi tohumluk ve daha iyi damızlık hayvan sağlanması çizgisinde ***nasıl*** örgütlenebileceği, köylülerin kiralama istasyonları tarafından makine ve diğer araçlarla desteklenmesinin ***nasıl*** örgütlenebileceği, kontrat sisteminin ve genel olarak tarımsal kooperatifçiliğin ***nasıl*** genişletilebileceği ve iyileştirilebileceği vs. vs. gibi somut sorunlarla uğraşmanın zamanıdır. (*Bir ses:* "Bu praktisizmdir.") Böyle bir praktisizme mutlaka gereksinimimiz var, çünkü onsuz, tahıl sorununun çözümü ciddi sorununu, genel olarak tarım üzerine boş gevezelik içinde boğma tehlikesine düşüyoruz.

MK, ana tahıl bölgelerinden yönetici fonksiyonerlerimizin, Halk Komiserleri Konseyi'nde ve Politbüro'da, tarımın gelişme sorunları üzerine somut raporlar sunmalarını sağlamayı görev edinmiştir. Bu Plenumda, Andreyev yoldaşın, Kuzey Kafkasya'da tahıl sorununun çözüm yolları üzerine bir raporunu dinleyeceksiniz. Sanıyorum gelecekte, sırasıyla Ukrayna, Merkezi Kara Topraklar bölgesi, Volga bölgesi, Sibirya vs.'den benzer raporlar istememiz gerekecektir. Partinin dikkatini tahıl sorununa çekmek ve Parti kadrolarımızı nihayet, tahıl sorunlarıyla bağıntılı sorunları somut olarak ele almaya sevketmek için bu mutlaka gereklidir.

İkinci olarak, kırdaki Parti fonksiyonerlerimizin pratik çalışmalarında, orta köylülerle Kulakları kesinlikle ayırdetmelerini, onları aynı kefeye koymamalarını ve Kulaklara darbe indirmenin sözkonusu olduğu yerde orta köylülere vurmamalarını sağlamak gereklidir. Sözüm meclisten dışarı, bu hataları ortadan kaldırmanın zamanıdır. Örneğin, bireysel vergilendirme sorununu alalım. Çiftliklerin en fazla yüzde 2-3'ünün, yani Kulakların en zengin kesiminin, bireysel vergiye tabi tutulmasını düzenleyen bir Politbüro kararı ve buna uygun bir yasa vardır. Ama gerçekte ne oluyor? Yüzde 10-12, hatta daha fazlasının bu vergiye tabi tutulduğu bir dizi bölge vardır, yani dolayısıyla

orta köylü kesim de bundan etkilenmektedir. Bu suçu sona erdirmenin zamanı değil midir?

Fakat bu ve benzeri rezaletlerin tasfiyesi için somut önlemler önermek yerine, değerli "eleştirmenler"imiz laf cambazlığı yapıyor ve "Kulakların en zengin kesimi" sözcüklerinin yerine "Kulakların en güçlü kesimi" ya da "Kulakların en üst tepesi" sözcüklerinin konmasını öneriyorlar. Sanki bu aynı şey değilmiş gibi! Bizde yaklaşık yüzde 5 Kulak olduğu kanıtlanmıştır. Yasaya göre, çiftliklerin yalnızca yüzde 2-3'ünün, yani Kulakların en zengin kesiminin bireysel vergiye tabi tutulması gerektiği kanıtlanmıştır. Bu yasanın bir dizi kazada fiilen çiğnendiği kanıtlanmıştır. Fakat "eleştirmenler", bu olayların tasfiyesi için somut önlemler önermek yerine, sözcüklerin eleştirisine dalıyorlar ve böylece meselenin bir nebze bile düzelmediğini kavramıyorlar. Safiyane lafız bilgeleri! (*Bir ses:* "Tüm Kulakların bireysel olarak vergilendirilmesi öneriliyor.") Pekala, o zaman, tüm çiftliklerin yalnızca yüzde 2-3'ünün bireysel vergiye tabi tutulmasını düzenleyen yasanın kaldırılması talep edilmelidir. Oysa bireysel vergilendirme üzerine yasanın kaldırılmasını hiç kimsenin talep ettiğini duymadım. Bireysel verginin keyfi olarak genişletilmesinin, yerel bütçenin takviyesine hizmet ettiği söyleniyor. Ama yerel bütçe, yasa çiğnenerek, Parti talimatı çiğnenerek takviye edilemez. Partimiz yerinde, asla tasfiye edilmiş değil. Sovyet iktidarı yerinde, asla tasfiye edilmiş değil. Ve yerel bütçe için olanaklar yetersizse, yerel bütçe sorunu ortaya atılmalıdır, ama asla yasalar çiğnenmemeli, Parti talimatları ortadan kaldırılmamalıdır.

Ayrıca yoksul köylülerin ve orta köylülerin bireysel çiftliklerine daha güçlü bir teşvik verilmesi gereklidir. Kuşkusuz artık uygulanmakta olan tahıl fiyatlarının yükseltilmesi, devrimci yasallığın pratik olarak gerçekleştirilmesi, yoksul köylülerle orta köylülerin çiftliklerinin kontrat vs. yoluyla pratik olarak desteklenmesi köylülere güçlü bir ekonomik teşvik sağlayacaktır. Frumkin, bizim köylünün elinden bu teşviki aldığımızı ya da neredeyse aldığımızı, onu ekonomik perspektiften yoksun bıraktığımızı düşünüyor. Bu tabii ki saçmalıktır. Bu doğruysa, o zaman aslında işçi sınıfının köylülüğün ana kitleleriyle

birliğinin, ittifakının nereye dayandığı anlaşılmaz bir şeydir? Bu ittifakın manevi bir ittifak olduğu sanılmamalıdır. İşçi sınıfıyla köylülük arasındaki ittifakın amaçlı bir ittifak olduğu, iki sınıf arasında bir çıkar ittifakı, işçilerle köylülüğün ana kitleleri arasında, iki tarafa da yarar sağlayacak olan bir sınıf ittifakı olduğu artık kavranmalıdır. Eğer köylülüğün elinden ekonomik teşviki almış ya da neredeyse almış olsaydık, köylülüğü ekonomik perspektiften yoksun bırakmış olsaydık, o zaman bizde doğal olarak birlik, işçi sınıfıyla köylülük arasında ittifak olmazdı. Açıktır ki burada, yoksul köylü ve orta köylü kitleleri için ekonomik bir teşvik "yaratmak" ya da onlara böyle bir teşvik "vermek" değil, bilakis bu teşviki işçi sınıfı ve köylülüğün ana kitleleri için iki tarafın da yararına güçlendirmek ve daha fazla teşvik etmek sözkonusu olabilir. İşte ulusal ekonominin kontrol rakamları üzerine tezlerde bundan sözediliyor.

Nihayet köye mal ikmalini güçlendirmek gereklidir. Burada gerek tüketim için malları, gerekse de özellikle tarımsal ürünlerin üretimini artırabilecek olan, üretim için malları (makineler, yapay gübre vs.) düşünüyorum. Bizde bu alanda her şeyin çok iyi olduğu söylenemez. Bizde mal açlığı fenomeninin henüz tasfiye edilmediğini ve herhalde pek o kadar çabuk da tasfiye edilemeyeceğini biliyorsunuz. Partimizin belirli çevrelerinde, mal açlığını hemen tasfiye edebileceğimiz hayali mevcuttur. Ne yazık ki bu doğru değildir. Mal açlığı fenomeninin, birincisi, işçi ve köylülerin artan refahıyla ve üretimleri gerçi her yıl artan ama talebin bütününü doyuramayan mallara yönelik ödeme yetenekli talebin muazzam gelişmesiyle ve ikincisi, sanayinin mevcut dönemdeki yeniden yapılanmasıyla bağıntılı olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

Sanayinin yeniden yapılanması, olanakların, tüketim araçları üretimi alanından, üretim araçları üretimi alanına aktarılması anlamına gelir. Bu olmaksızın, özellikle bizim, Sovyetik koşullarımız altında sanayinin ciddi bir yeniden yapılanması yoktur ve olamaz. Fakat bu ne demektir? Bu, yeni fabrikaların kurulması için paraların yatırılması kentlerin ve yeni tüketicilerin sayısının artması, buna karşılık yeni fabrikaların ancak 3-4 yıl sonra yeni mal sunabilmesi demektir. Bu hu-

susun, mal açlığının tasfiyesine yararlı olamayacağını kavramak kolaydır.

Peki bu, ellerimizi kucağımızda kavuşturup mal açlığı fenomeni karşısında aczimizi itiraf etmemiz gerektiği mi demektir? Hayır, bu demek değildir. Mesele, mal açlığını azaltmak, onu hafifletmek için somut önlemler alabileceğimiz ve almak zorunda olduğumuzdur. Bu yapılabilir ve bunu hemen yapmak zorundayız. Bu nedenle, tarımsal üretimin kalkındırılmasının doğrudan bağlı olduğu sanayi dallarını (Stalingrad Traktör Fabrikası, Rostov Tarım Makineleri Yapımı Fabrikası, Voroneja Triyör [Tohum Ayıklama Makinesi. —ÇN] Fabrikası vs. vs.) güçlendirmek için her şey yapılmalıdır. Bunun için ayrıca, kıt olan (bez, cam, çivi, vs.) mal miktarlarının artırılmasının bunlara bağlı olduğu sanayi dalları olabildiğince güçlendirilmelidir. Vs. vs...

Kubyak, ulusal ekonomi kontrol rakamlarına göre, bireysel köylü çiftliklerine bu yıl geçen yılkinden daha az kaynak sunulduğunu söyledi. Sanıyorum, bu doğru değildir. Anlaşılan Kubyak, köylüye bu yıl sözleşme yoluyla yaklaşık 300 milyon ruble (geçen yıldan neredeyse 100 milyon fazla) kredi verdiğimizi gözden kaçırıyor. Bu durum dikkate alındığında —ve bu durum dikkate alınmalıdır—, o zaman bireysel köylü çiftliklerinin gelişimi için bu yıl geçen yılkinden daha fazla harcadığımız görülür. Eski ve yeni Sovyet ve kollektif çiftliklere gelince, bunlar için bu yıl toplam 300 milyon ruble (geçen yıldakinden yaklaşık 150 milyon fazla) yatırım yapılıyor.

Kollektif çiftlikler, Sovyet çiftlikleri ve sözleşme yöntemi özel dikkati hakediyorlar. Bunlar yalnızca satılık tahıl rezervlerimizi büyütmenin bir aracı olarak değerlendirilmemelidir. Bunlar aynı zamanda işçi sınıfıyla köylülüğün ana kitleleri arasında ***birliğin yeni*** bir ***biçimidirler.***

Sözleşme yöntemi üzerine bizde yeterince konuşuldu, ben buna ayrıntılı değinmeyeceğim. Kitlesel sözleşme yönteminin, bireysel köylü çiftliklerinin çabalarını birleştirmemizi kolaylaştırdığı, devletle köylülük arasındaki ilişkilere bir istikrar unsuru getirdiği ve böylece kentle kır arasındaki birliği sağlamlaştırdığı herkes için açıktır.

Ben dikkatinizi, tarımın modern teknik temelinde dönüştürülmesini kolaylaştıran, köylülerin kafasında bir devrime neden olan ve onlara

kendilerini tutuculuktan ve alışkanlıklara bağlılıktan kurtarmaları için yardım eden bir manivela olarak kollektif çiftliklere ve özellikle Sovyet çiftliklerine çekmek istiyorum. Tahıl bölgelerimizde traktörlerin, büyük tarım makinelerinin, traktör kolonlarının kullanılması, komşu köylü çiftliklerinde etki yapmadan kalamaz. Komşu köylülerin tohum, makine ve traktörlerle desteklenmesini köylülük kuşkusuz takdir etmesini bilecek ve tarımın ciddi olarak kalkındırılması için köylülüğün yolunu açmaya çabalayan Sovyet devletinin güç ve iktidarının bir işareti olarak değerlendirecektir. Bu hususu şimdiye dek dikkate almadık ve herhalde şimdi de hâlâ yeterince dikkate almıyoruz. Ama ben, kollektif ve Sovyet çiftliklerin şu anda, tahıl sorununun çözümü için ve yeni biçimleriyle birliğin sağlamlaştırılması için sundukları ve sunabilecekleri en önemli şeyin bu olduğuna inanıyorum.

Tahıl sorununun çözümü için çalışmamızda yararlanmak zorunda olduğumuz araç ve yollar genelde bunlardır.

III

SAPMALARA VE ONLAR KARŞISINDA UZLAŞMACILIĞA KARŞI MÜCADELE ÜZERİNE

Şimdi tezlerimizin üçüncü temel sorununa, Leninist çizgiden sapma sorununa geçelim.

Sapmaların sosyal tabanı, ülkemizde küçük üretimin egemen olmasında, küçük üretimden kapitalist unsurların yetişmesinde, Partimizin küçük-burjuva unsurca kuşatılmış olmasında ve nihayet Partimizin münferit organlarına bu unsurların bulaşmış olduğu gerçeğinde aranmalıdır.

Sapmaların sosyal tabanı esasen budur.

Bütün bu sapmalar küçük-burjuva karakter taşır.

Burada esas olarak sözkonusu edilen sağ sapma hangi kapıya çıkıyor? Neyi hedefliyor? Burjuva ideolojisine uyumu, politikamızın "Sovyet" burjuvazisinin zevkine ve gereksinimlerine uyumunu hedefliyor.

Partimizde sağ sapma zafer kazanırsa başımıza ne gelir? Bu, Partimizin ideolojik yıkımı, kapitalist unsurların zincirlerinden kurtulması, kapitalizmin restorasyonu için ya da, Lenin'in dediği gibi, "kapitalizme geri dönüş" için şansların artması olur.

Sağ sapma eğilimleriyle esas olarak nerelerde karşılaşılıyor? Sovyet, ekonomi, kooperatif ve sendika aygıtımızda ve Parti aygıtında da, özellikle köydeki temel birimlerinde.

Bizde Parti üyeleri arasında sağ sapmayı cisimleştiren kişiler var mı? Mutlaka, bunlar var. Rikov, Dinyeper Elektrik Santrali'nin yapımına karşı çıkan Şatunovski örneğini verdi. Şatunovski'de bir sağ sapmanın, açık oportünizme doğru bir sapmanın ortaya çıktığına hiç kuşku yoktur. Buna rağmen sağ sapmanın karakterizasyonu için, onun fizyonomisinin karakterize edilmesi için Şatunovski'nin tipik olmadığına inanıyorum. Burada zafer dalının Frumkin'e müstahak olduğunu sanıyorum. (*Gülüşmeler.*) Birinci mektubu (Haziran 1928) ve sonra, burada MK ve MKK üyelerine dağıtılmış olan ikinci mektubunu (Kasım 1928) düşünüyorum.

Bu iki mektubu inceleyelim. Birinci mektubun "temel cümleleri"ni alalım.

1) ***"Köy, köy yoksullarının küçük bir bölümü hariç, bize karşıdır."*** Bu doğru mudur? Bunun doğru olmadığı açıktır. Bu doğru olsaydı, o zaman bizde birliğin izi bile kalmazdı. Haziran ayından bu yana ise (mektup Haziran'da yazılmıştır) neredeyse yarım yıl geçmiştir ve kör olmayan herkes işçi sınıfıyla köylülüğün ana kitleleri arasında birliğin sürdüğünü ve güçlendiğini görüyor. Frumkin bu saçmalığı neden yazıyor? Partiyi korkutmak ve onu sağ sapma karşısında uysal kılmak için.

2) ***"Son zamanlarda izlenen çizgi, orta köylülerin ana kitlelerini umutsuz ve perspektifsiz bir duruma düşürdü"***. Bu doğru mudur? Bu tümüyle yanlıştır. Eğer orta köylülerin ana kitlelerinin ekonomik durumu bu yılın ilkbaharında umutsuz ve perspektifsiz olsaydı, orta köylülerin, tüm önemli tahıl bölgelerinde yaz ekimi için tarlaları genişletmeyeceği açıktır. Bizde yaz ekimi normal olarak Nisan-Mayıs aylarında yapılır. Frumkin'in mektubu ise Haziran'da yazıldı. Bizde, Sovyet iktidarı altında tahılın ana alıcısı kimdir? Devlet ve onunla

ilişkili kooperatifler. Eğer orta-köylü kitleleri ekonomik perspektifsizlikten mustarip olsalardı, Sovyet iktidarıyla bir "nifak" durumunda olsalardı, tarlaları, tahılın ana alıcısı olan devletin hatırına genişletmeyecekleri açıktır. Frumkin açıkça saçmalıyor. Burada da Frumkin Partiyi, kendisinin bakış açısı karşısında onu uysal kılmak için, "tüyler ürpertici" perspektifsizlikle korkutmaya çalışıyor.

3) ***"XIV. ve XV. Parti Kongresi'ne geri dönmek gerektir."*** XV. Parti Kongresi'nin buraya tamamen yersiz ilave edildiğine hiç bir kuşku yoktur. Burada meselenin özü XV. Parti Kongresi değil, bilakis XIV. Parti Kongresi'ne geri dönüş, şiarıdır. Fakat bu ne demektir? Bu, "Kulaklara karşı saldırının güçlendirilmesi"nden (*bkz. XV. Parti Kongresi kararı*) vazgeçmek demektir. Bunu XIV. Parti Kogresi'ni küçük düşürmek için söylemiyorum. Bunu, Frumkin XIV. Parti Kongresi'ne geri dönme talebiyle, Partinin XIV.'den XV. Parti Kongresi'ne attığı ileriye doğru adımı inkar ettiği için ve bu ileri doğru adımı inkar ederek Partiyi geriye çektiği için söylüyorum. MK Temmuz Plenumu bu soruna ilişkin tavır aldı. Kararında doğrudan, XV. Parti Kongresi'nin —"Kulaklara karşı saldırıyı daha da geliştirmek"— kararını by-pass yapmaya çalışan kişilerin, "ülkemizde burjuva eğilimlerini ifade ettikleri"ni açıkladı. Politbüro'nun Temmuz Plenumu kararının bu noktasını formüle ederken, Frumkin'i ve onun ilk mektubunu kastettiğini Frumkin'e açıkça söylüyorum.

4) ***"Kollektife giren köy yoksulluğunun maksimal desteklenmesi."*** Kollektife giren köy yoksullarına ve hatta girmeyenlere de her zaman güçlerimiz ve olanaklarımız ölçüsünde maksimal destek verdik. Bu yeni bir şey değil. XV. Parti Kongresi kararlarını XIV. Parti Kongresi'ninkilerden ayıran yenilik burada değil, bilakis XV. Parti Kongresi'nin, kollektif çiftlik hareketinin mümkün olan en büyük gelişimini günün en önemli görevlerinden biri olarak koymasındadır. Frumkin şimdi, kollektife giren yoksul köylülüğün maksimal desteklenmesinden söz ederken, aslında kaçamak yapıyor, XV. Parti Kongresince konmuş olan, kollektif çiftlik hareketinin mümkün olan en büyük gelişimi görevine yan çiziyor. Aslında Frumkin, kollektif çiftliklerin geliştirilmesi ve böylece köyde sosyalist sektörün güçlendirilmesine yönelik çalışmanın geliştirilmesine karşıdır.

5) *"Sovyet çiftliklerinin genişletilmesini zorlanmayan ve aşırı zorlanmayan bir tempoda yürütmek."* Eski Sovyet çiftliklerinin genişletilmesi ve yenilerinin yaratılması çalışmasına ciddi olarak yeni *başladığımızı* Frumkin bilmiyor olamaz. Eğer bunun için herhangi bir rezerv hazırda olsaydı, aslında sarfetmek zorunda olduğumuzdan çok daha az kaynak harcadığımızı Frumkin bilmiyor olamaz. "Zorlanmayan ve aşırı zorlanmayan tempo" sözcükleri burada başkalarına "korku" salmak ve kendisinin Sovyet çiftliklerinin bir ölçüde bile ciddi bir genişlemesini istemediğini gizlemek için kullanılıyor. Frumkin burada aslında Sovyet çiftliklerin geliştirilmesine karşı ve böylece köyde sosyalist sektörün güçlenmesine karşı olduğunu ifade ediyor.

Şimdi Frumkin'in bütün bu cümlelerini bir araya getirin, sağ sapmayı karakterize eden bir antoloji elde edersiniz.

Şimdi Frumkin'in ikinci mektubuna bakalım. İkinci mektup birincisinden nerede aynlır? Birinci mektubun hatalarını derinleştirmesinde. Birinci mektupta, orta köylü çiftliğinin perspektifsizliğinden söz ediliyordu. İkincisinde ise tanmın "degradasyonu"ndan sözediliyor. Birinci mektupta, XIV. Parti Kongresi'ne geri dönüş, yani Kulaklara karşı saldırının zayıflatılması talep ediliyordu. İkinci mektupta ise "Kulak çiftliklerinin üretimini rahatsız etmememiz gerektiği" söyleniyor. Birinci mektupta, sanayi üzerine hiçbir şey söylenmiyordu. İkinci mektupta ise, sanayinin inşası için daha az harcama yapılması gerektiği "yeni" teorisi geliştiriliyor. Bir de iki mektubun birbirleriyle uyuştuğu iki nokta var: kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri ile ilgili olarak — hem birinde hem diğerinde Frumkin, kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesine karşı çıkıyor. İkinci mektubun, birincisinin hatalarını derinleştirdiği açıktır.

"Degradasyon" teorisi üzerine daha önce konuştum. Bu teorinin, Sovyet iktidarının çöküşü üzerine yaygara yapmak için vesile arayan burjuva uzmanların bir buluşu olduğuna hiç kuşku yoktur. Frumkin, Maliye Halk Komiserliği alanına sızmış olan burjuva uzmanlardan yıldı ve şimdi kendisi, sağ sapma karşısında onu daha uysal kılmak için Partiyi korkutmaya çalışıyor. Kollektif ve Sovyet çiftlikleri üzerine de keza yeterince konuşuldu. Bu yüzden, söylenmişleri yi-

nelemenin bir yararı yok. Diğer iki noktayı inceleyelim: Kulak çiftlikleri üzerine ve sanayide yeni yapılar için yatırımlar üzerine.

Kulak çiftliği üzerine. Frumkin, "***Kulak çiftliklerinin üretimini rahatsız etmememiz gerektiği***"ni söylüyor. Bu ne demektir? Bu, Kulakların sömürü ekonomilerini geliştirmelerinde rahatsız edilmemeleri gerektiği demektir. Fakat Kulakları, sömürü ekonomilerini geliştirmelerinde rahatsız etmemek ne demektir? Bu, köyde kapitalizmi zincirlerinden kurtarmak, onu başı boş bırakmak, ona tam özgürlük vermek demektir. Böylece Fransız liberallerinin eski şiarına varıyoruz: "laissez faire, laissez passer", yani burjuvazinin işine engel olmayın, özgürce hareket etmesine engel olmayın.

Bu şiarı, eski Fransız liberalleri, Fransız burjuva devrimi zamanında, burjuvaziye dar gelen ve gelişmesine izin vermeyen feodal devlet iktidarına karşı mücadele zamanında attılar. Buna göre şimdi, "kapitalist unsurların gittikçe daha güçlü sınırlanması" (*bkz. Kontrol Rakamları Üzerine Tezler*) ***sosyalist*** şiarından, köyde kapitalizmin gelişmesinin sınırlanmaması ***burjuva-liberal*** şiarına geçmemiz gerekiyor. Neden, yoksa Bolşeviklikten burjuva liberalliğe dönüşmeye mi niyetliyiz? Frumkin'in bu burjuva-liberal şiarının Parti çizgisiyle ortak yanı ne olabilir?

(***Frumkin***: "Yoldaş Stalin, diğer noktaları da okuyun.") Bütün noktayı okuyorum. "Kulak çiftliklerinin üretimini de rahatsız etmemeliyiz, ***ama aynı zamanda Kulakların derebeyci sömürüsüne karşı mücadele etmek zorundayız.***" Pekâlâ saygıdeğer Frumkin, cümlenin ikinci yarısının meseleyi kötüleştirmeyip iyileştirdiğine mi inanıyorsunuz gerçekten? Derebey sömürüsüne karşı mücadele ne demek? Derebeyi sömürüsüne karşı mücadele şiarı, derebeyci-feodal ya da yarı-feodal sömürü yöntemlerine karşı burjuva devrimin bir şiarıdır. Bu şiarı, burjuva devrimine doğru ilerlerken gerçekten attık ve sömürünün, ortadan kaldırmaya çalıştığımız derebeyci biçimiyle, burjuva ilişkiler sürdüğünden o zaman sınırlayamayacağımız ve ortadan kaldıramayacağımız derebeyci olmayan, sömürünün "ilerici" denilen biçimi arasında ayrım yaptık. Ama o zaman burjuva-demokratik cumhuriyet yolundaydık. Şimdi ise, eğer yanılmıyorsam, sömürünün tüm

biçimlerinin, bu arada sömürünün "ilerici" biçimlerinin de ortadan kaldırılmasına yönelen sosyalist devrim var. Geliştirdiğimiz ve ileri götürdüğümüz sosyalist devrime sırtımızı dönmemizi ve burjuva devrimin şiarına geri dönmemizi mi istiyorsunuz yoksa? Böyle bir saçmalığa nasıl varılabilir?

Devam: Kulak çiftliğini rahatsız etmemek ne demektir? Bu, Kulaklara hareket özgürlüğü vermek demektir. Onlara hareket özgürlüğü vermek ise ne demektir? Onlara iktidarı vermek demektir. Fransa'da burjuva liberaller feodal devlet iktidarından, burjuvazinin gelişimini engellememesini talep ettiklerinde, bunu somut talepler halinde, iktidarı burjuvaziye devretme talebinde ifade ettiler. Ve haklıydılar. Doğru düzgün gelişebilmek için, burjuvazi iktidara sahip olmalıdır. Eğer tutarlı olunmak isteniyorsa, şöyle denmelidir: Bırakın Kulaklar iktidara gelsin. Çünkü Kulakların elinden iktidar alındığında ve işçi sınıfının elinde yoğunlaştırıldığında, Kulak çiftliğinin gelişimini sınırlamaktan başka bir şey yapılamayacağı kavranmalıdır. Frumkin'in ikinci mektubunu okurken akla gelen sonuçlar bunlardır.

Sanayide yeni yapılar üzerine. Kontrol rakamlarının görüşülmesinde elimizde üç rakam vardı: Yüksek Ekonomi Konseyi bunun için 825 milyon ruble talep etti, Devlet Plânlama Komisyonu 750 milyon ruble keşif değeri biçti, Maliye Halk Komiserliği ise yalnızca 650 milyon ruble tahsis etmek istedi. Parti MK'mız bu sorunda hangi karara vardı? 800 milyon rublelik bir miktar saptadı, yani Maliye Halk Komiserliği'nin önerdiğinden tam 150 milyon ruble fazla. Maliye Halk Komiserliği'nin daha az vermek istemesinde doğal olarak şaşılacak bir şey yok: Maliye Halk Komiserliği'nin cimriliği herkesçe biliniyor, o cimri olmak zorunda. Ama şimdi sözkonusu olan bu değildir. Sözkonusu olan Frumkin'in 650 milyon Rublelik rakamı cimrilikten değil, bilakis "olanaklar üzerine" yeni pişirilmiş teorisine dayanarak savunmasıdır; ikinci mektubunda ve Maliye Halk Komiserliği'nin basın organındaki özel bir makalesinde, ***eğer Yüksek Ekonomi Konseyi'ne yeni yapılar için 650 milyon Rubleden fazla verirsek, ekonomik durumumuzu mutlaka kötüleştireceğimizi*** iddia ediyor. Ama bu ne demektir? Bu, Frumkin'in sanayinin mevcut gelişme tem-

posunun korunmasına karşı olması ve bu temponun yavaşlatılmasının tüm ulusal ekonomimizde durumu gerçekten kötüleştireceğini besbelli kavramaması demektir.

Frumkin'in ikinci mektubundan bu iki noktayı, Kulak çiftlikleri üzerine noktayı ve sanayide yeni yapılar üzerine noktayı bir araya getirin, "degradasyon" teorisini buna ilave edin — sağ sapmanın fizyonomisine sahip olursunuz.

Sağ sapmanın ne olduğunu ve onun neye benzediğini mi bilmek istiyorsunuz? Frumkin'in iki mektubunu okuyun, bu mektupları inceleyin, o zaman kavrayacaksınız.

Sağ sapmanın fizyonomisinin durumu budur.

Ama tezlerde yalnızca sağ sapmadan sözedilmiyor. Ayrıca "sol" denilen sapmadan sözediliyor. "Sol" sapma nedir? Bizde Parti'de gerçekten "sol" sapma denen şey var mı? Bizde Parti'de, tezlerde söylendiği gibi, orta köylülere karşı yönelmiş eğilimler, aşırı sanayileşme eğilimleri vs. var mı? Evet, var. Bunlar hangi kapıya çıkıyor? Bunların çıktığı kapı Troçkizme sapmadır. Daha Temmuz Plenumu bunu saptamıştır. Temmuz Plenumu'nun, tahıl alım politikası üzerine ünlü kararını düşünüyorum, bu kararda iki cepheli mücadeleden sözedilir: bizi XV. Parti Kongresi'nden geriye çekenlere karşı —bunlar sağcılardır—, ve olağanüstü önlemleri Partinin sürekli rotası haline getirmek isteyenlere karşı — bunlar "solcular"dır, Troçkizme eğilimdir.

Partimiz içinde Troçkizm unsurlarının ve Troçkist ideolojiye bir eğilimin olduğu açıktır. XV. Parti Kongresi'nden önceki tartışma sırasında, yaklaşık dört bin üyenin platformumuza karşı oy kullandığını sanıyorum. (*Bir ses*: "Onbin.") Eğer onbin karşı oy kullandıysa, o zaman Troçkizme sempati duyan iki kere onbin Parti üyesinin, toplantılara gelmedikleri için, hiç oy kullanmadıklarına inanıyorum. İşte bunlar Partiden ayrılmamış ve, kabul etmek gerekiyor ki, henüz Troçkist ideolojiden kendilerini kurtarmamış Troçkist unsurlardır. Bunun dışında, Troçkist örgütten ayrılan ve Partiye geri dönmüş olan Troçkist kesimin henüz Troçkist ideolojiden ayrılmayı başaramadığına ve muhtemelen görüşlerini Parti üyeleri

arasında yaymaya isteksiz olmadığına inanıyorum. Son olarak, Partimizin bazı örgütlerinde Troçkist ideolojinin belirli bir yeniden canlanma gerçeğiyle karşı karşıyayız. Bütün bunları bir araya getirin, Parti'de Troçkizme doğru bir sapma saptayabilmek için gerekli tüm unsurlara sahip olursunuz.

Bu anlaşılırdır da: küçük-burjuva unsurun varlığı ve bu unsurun Partimize uyguladığı baskı koşullarında, Partimizde Troçkist eğilimlerin bulunmasından başka türlüsü olamaz. Troçkist kadroları tutuklamak ya da Parti'den ihraç etmek — bu bir şeydir. Troçkizmin ideolojisine son vermek — bu başka bir şeydir. Bu daha zordur. Ve biz diyoruz ki: Nerede bir sağ sapma varsa, orada bir "sol" sapma da olmak zorundadır. "Sol" sapma sağ sapmanın gölgesidir. Lenin Otzovistlerle ilgili olarak, "solcular"ında aynı şekilde Menşevik olduklarını, yalnızca, tersyüz olmuş Menşevikler olduklarını söylüyordu. Bu tümüyle doğrudur. Aynı şey bugünkü "solcular" için de geçerlidir. Troçkizme sapma içindeki kişiler aslında sağcıdır, yalnızca, tersyüz olmuş, "sol" gevezelikler ardında gizlenen sağcılar.

Gerek sağ sapmaya karşı gerekse de "sol" sapmaya karşı iki cepheli mücadele bundandır.

Denebilir ki: Eğer "sol" sapma aslında oportünist sağ sapmayla aynıysa, o zaman bunların arasındaki fark nerededir ve gerçekte burada iki cephe nerededir? Gerçekten de, eğer sağcıların zaferi, kapitalist bir restorasyon için şansların yükselmesi anlamına geliyorsa ve "solcular"ın zaferi de aynı sonuçlara yol açıyorsa, o zaman aralarındaki fark nedir ve neden birilerine sağcı, diğerlerine "solcu" denir? Ve eğer aralarında bir fark varsa, bu neden ibarettir? İki sapmanın da aynı sosyal kökten geldikleri, ikisinin de küçük-burjuva sapmalar olduğu doğru değil midir yoksa? İki sapmanın da zafer kazanmaları halinde aynı sonuçlara yol açacakları doğru değil midir yoksa? O zaman aralarındaki fark neden ibarettir?

Fark, platformlarının farklı, taleplerinin farklı, yollarının ve yöntemlerinin farklı olmasından ibarettir.

Örneğin sağcılar: "***Dinyeper Elektrik Santrali kurulmamalıydı***" derken, "solcular" tersine: "***Bir Dinyeper Elektrik Santrali neyimize yarar? Bize her yıl yeni bir Dinyeper Santrali verin***" (*Gülüşmeler*) diye karşı çıkıyorlarsa — o zaman besbelli bir fark olduğunu kabul etmek gerekir.

Eğer sağcılar: "***Kulaklara dokunmayın, bırakın özgürce gelişsinler***" derken, "solcular" tersine: "***Yalnızca kulaklara değil, orta köylülere de vurun, çünkü onlar da Kulaklar gibi özel mülkiyet sahibidir***" diye karşı çıkıyorlarsa — o zaman besbelli bir fark olduğunu kabul etmek gerekir.

Eğer sağcılar: "***Zorluklar ortaya çıktı, yelkenleri suya indirmenin zamanı değil midir***" derken, "solcular" tersine: "***Zorluklardan bize ne, sizin zorluklarınız bize vız gelir, biz tam hız ilerliyoruz***" (*Gülüşmeler*), diye karşı çıkıyorlarsa — o zaman besbelli bir fark olduğunu kabul etmek gerekir.

İşte size, "solcular"ın özgül platformu ve özgül yöntemlerinin bir tablosu. Zaten "solcular"ın zaman zaman işçilerin bir kısmını, yüksek perdeden "sol" lafızların yardımıyla yanlarına çekmeyi ve "solcular"ın sağcılarla aynı sosyal köklere sahip olduklarını ve Leninist çizgiye karşı mücadele için sağcılarla sıkça anlaşma yaptıklarını, blok oluşturduklarını bütün dünya bilmesine rağmen, kendilerini sağcıların en kararlı düşmanı olarak göstermeyi başarmaları da bununla açıklanır.

Biz Leninistlerin, iki cepheli mücadele yürütmek zorunda oluşumuzun nedeni budur — gerek sağ sapmaya karşı gerekse de "sol" sapmaya karşı.

Ama eğer Troçkist eğilim, "sol" bir sapmayı temsil ediyorsa, bu, "solcular"ın Leninizmden daha solda oldukları anlamına gelmez mi? Hayır, gelmez. Leninizm, uluslararası işçi hareketi içinde ***en uç sol*** (tırnak işaretsiz) akımdır. Biz Leninistler II. Enternasyonal'e, emperyalist savaşın başlangıcına kadar, sosyal-demokratların ***en uç sol*** fraksiyonu olarak katılıyorduk. II. Enternasyonal'de kalmadık ve II. Enternasyonal'de bölünmenin propagandasını yaptık, çünkü en uç sol fraksiyon olarak Marksizmin küçük-burjuva hainleriyle, sos-

yal-pasifistlerle ve sosyal-şovenistlerle ***bir*** partide olmak istemiyorduk.

Bu taktik ve bu ideoloji daha sonra tüm dünya Bolşevik partilerinin temeli oldu. Biz Leninistler Partimizde tırnak işaretsiz ***tek*** solcularız. Bu nedenle biz Leninistler kendi Partimizde "solcu" ve sağcı değiliz. Biz Marksist-Leninistlerin partisiyiz. Ve Partimizde yalnızca, açık oportünist sapmacılar olarak tanımladıklarımıza karşı değil, Marksizmden daha "solcu", Leninizmden daha "solcu" olduklarını sanan ve sağcı, oportünist karakterlerini, üst perdeden "solcu" lafızlarla gizleyenlere karşı da mücadele yürütüyoruz.

Kendisini Troçkist eğilimlerden henüz kurtarmamış kişilerin "solcu" olarak tanımlanmasının ironik olduğunu herkes kavrayacaktır. Lenin "sol komünistlere" solcu diyordu, bazen tırnak içinde bazen tırnaksız. Fakat Lenin'in onlara yalnızca ironiyle solcu dediğini ve bununla onların yalnızca sözde, yalnızca görünürde solcu olduklarını, gerçekte ise küçük-burjuva sağ eğilimleri temsil ettiklerini vurguladığını herkes kavrayacaktır.

Daha dün açık oportünist unsurlarla anti-Leninist ***bir*** blokta birleşen ve ülkenin anti-Sovyetik tabakalarıyla doğrudan ve dolaysız biraraya gelen Troçkist unsurların, sol (tırnak işaretsiz) anlayışından nasıl sözedilebilir? Daha dün "solcular"la sağcıların Leninist Partiye karşı açık bir blokunun olduğu ve bu blokun hiç kuşkusuz burjuva unsurlarca desteklendiği gerçek değil midir? Ve bu, eğer aynı sosyal köklere sahip olmasalar, eğer aynı oportünist karakterde olmasalar, "solcular"la sağcıların ***bir*** blokta birleşemeyeceğine kanıt değil midir? Troçkistlerin bloku bir yıl önce dağıldı. Şatunovski gibi, sağcıların bir kısmı bloka sırt çevirdiler. Yani sağcı blokçular bundan sonra sağcı olarak ortaya çıkacak ve "solcular" sağcı görüşlerini "sol" lafızlar ardına gizleyecekler. Ama "solcular"la sağcıların yeniden biraraya gelmeyeceklerinin garantisi nedir? (*Gülüşmeler.*) Bunun garantisinin olmadığı ve olamayacağı açıktır.

Ama iki cepheli mücadele şiarından yanaysak, bu, böylece Partimizde ***merkezciliğin*** gerekliliğini ilan etmemiz anlamına gelmiyor mu? İki cepheli mücadele ne demektir? Bu merkezcilik değil midir?

Troçkistlerin meseleyi tam da böyle gösterdiklerini biliyorsunuz: Diyorlar ki, "solcular" var, bunlar "biziz", Troçkistler, "gerçek Leninistler"; "sağcılar" var, bunlar geri kalanlardır; ayrıca birde "solcular"la sağcılar arasında bir o yana, bir bu yana yalpalayan "merkezciler" vardır. Partimiz hakkında böyle bir kavrayış doğru sayılabilir mi? Sayılamayacağı açıktır. Yalnızca, bütün kavramları birbirine karıştırmış ve Marksizmden çoktan kopmuş kişiler böyle konuşabilir. Yalnızca, savaş öncesi dönemin, proleter ve küçük-burjuva çıkarlar ***blokunun*** partisi olan sosyal-demokrat partisiyle, devrimci proletaryanın ***bir kalıptan çıkmış*** partisi olan Komünist Partisi arasındaki ***ilkesel farkı*** görmeyen ve anlamayan kişiler böyle konuşabilir.

Merkezcilik mekansal bir kavram olarak görülmemelidir: Bir yerde, diyelim ki, sağcılar oturuyor, diğer tarafta "solcular" ve ortada da merkezciler. Merkezcilik politik bir kavramdır. Onun ideolojisi, uyum ideolojisidir, ***ortak bir parti içinde*** proletaryanın çıkarlarının küçük burjuvazinin çıkarlarına tabi kılınmasının ideolojisidir. Bu ideoloji Leninizme yabancı ve tiksindiricidir.

Merkezcilik, savaş öncesinin II. Enternasyonal'i için doğal bir olaydır. Orada sağcılar vardı (çoğunluk), solcular vardı (tırnak işaretsiz), ve bütün politikası, sağcıların oportünizmini solcu lafızlarla süslemek ve solcuları sağcılara tabi kılmaktan ibaret olan merkezciler vardı.

Çekirdeğini Bolşeviklerin oluşturduğu solcuların politikası o zaman neden ibaretti? Merkezcilere karşı kararlı mücadeleden, sağcılardan kopma mücadelesinden (özellikle emperyalist savaşın başlamasından sonra) ve gerçekten solcu, gerçekten proleter unsurlardan oluşan yeni bir devrimci Enternasyonal'in örgütlenmesinden ibaretti.

O zaman II. Enternasyonal içinde böyle bir güçler gruplaşması neden ortaya çıkabildi ve neden Bolşevikler tarafından II. Enternasyonal içinde böyle bir politika izlendi? O zaman II. Enternasyonal, küçük-burjuva sosyal-pasifistlerin, sosyal-şovenistlerin yararına, proleter ve küçük-burjuva çıkarların ***blokundan*** oluşan bir parti olduğu için. Bolşevikler o zaman ateşi, proleter unsurları küçük-burjuvazinin çıkarlarına tabi kılmaya çalışan merkezciler üzerinde yoğunlaştırmak

zorunda oldukları için. Bolşevikler o zaman, bölünme düşüncesinin propagandasını yapmakla yükümlü olduklan için, çünkü bu olmaksızın proleterler, bir kalıptan çıkmış [Monolitik —ÇN] kendi devrimci Marksist partilerini örgütleyemezlerdi.

Bizim Komünist Parti'mizde aynı güçler gruplaşmasının olduğu ve Bolşeviklerin savaş öncesi dönemde II. Enternasyonal partileri içinde yürüttükleri politikanın aynısının, onun içinde yürütülmesi gerektiği iddia edilebilir mi? Edilemeyeceği açıktır. Edilemez, çünkü bu, proleter ve küçük-burjuva unsurlann ***blok*** partisi olarak sosyal-demokrasi ile, devrimci proletaryanın ***bir kalıptan çıkmış*** Komünist Partisi arasındaki ***ilkesel farkı*** anlamamak demektir. Orada (sosyal-demokraside) partinin belirli bir sınıfsal temeli vardı. Burada (komünistlerde) parti, tamamen farklı bir temele sahiptir. Orada (sosyal-demokraside) merkezcilik doğal bir olaydı, çünkü heterojen çıkarların bloku olan bir parti merkezcilersiz yapamaz, ve Bolşevikler bölünmeye yönelik çalışmakla yükümlüydüler. Burada (komünistlerde) merkezcilik esassızdır ve Leninist parti prensibiyle uyuşmaz, çünkü Komünist Partisi heterojen sınıf unsurlarının blokundan oluşan bir parti değil, proletaryanın ***bir kalıptan çıkmış*** partisidir.

Ve partimizde egemen güç, uluslararası işçi hareketinin en uç sol akımı olduğundan (Leninistler), Partimizde bölünme politikasının Leninizm açısından hiçbir haklılığı yoktur ve olamaz. (*Bir ses*: "Bizde, Partide bir bölünme mümkün müdür, değil midir?") Söz konusu olan bölünme imkanı değil, bir kalıptan çıkmış Leninist Partimizde bir bölünme politikasının Leninizm açısından haklı gösterilemeyeceğidir.

Bu ilkesel farkı kavramayan Leninizme aykırı hareket eder, Leninizmden kopar.

Bu nedenle, ancak aklını yitirmiş ve Marksizmin son kalıntılarını da elden bırakmış kişilerin, Partimizin politikasının, iki cepheli mücadele politikasının merkezci bir politika olduğunu ciddiyetle iddia edebileceğine inanıyorum.

Lenin Partimizde mücadeleyi her zaman iki cephede yürütmüştür, gerek "solcular"a karşı gerekse de açık Menşevik sapmalara karşı. Lenin'in " 'Sol Radikalizm' —Bir Çocukluk Hastalığı" eserine bakın, Par-

timizin tarihini inceleyin, Partimizin iki sapmaya karşı, gerek sağa gerekse de "sol"a karşı mücadele içinde geliştiğini ve güçlendiğini kavrayacaksınız. Bir yanda Otzovistlere ve "sol" komünistlere karşı mücadele, öte yanda Ekim Devrimi'nden önce, Ekim Devrimi sırasında ve sonrasında açık oportünist sapmalara karşı mücadele— Partimizin gelişiminde geçirdiği safhalar bunlardır. Lenin'in, gerek açık oportünizme karşı gerekse de "solcu" doktrinerlere karşı mücadele yürütmek zorunda olduğumuz sözlerini herkes bilir.

Yoksa bu Lenin'in bir merkezci olduğu, merkezci bir politika yürüttüğü anlamına mı geliyor? Bu anlama gelmediği açıktır.

Peki sağ ve "sol" sapmacılarımız neyi temsil etmektedirler?

Sağ sapma söz konusu olduğunda, tabii ki o, savaş öncesi dönemdeki sosyal-demokratların oportünizmiyle aynı değildir. Oportünizme sapma henüz oportünizm değildir. Lenin'in zamanında sapma kavramını nasıl açıkladığını biliyoruz. Sağa doğru bir sapma — bu, henüz oportünizm biçimini almamış ve henüz düzeltilebilir bir şeydir. Bu nedenle sağa doğru bir sapma, tamamlanmış oportünizmle aynılaştırılmamalıdır.

"Sol" sapmaya gelince, bu savaş öncesi dönemde II. Enternasyonal'de en uç solcuların, yani Bolşeviklerin temsil ettikleri şeyin tam tersidir. "Sol" sapmacılar, yalnızca tırnak işaretsiz solcu olmamakla kalmıyorlar, aslında onlar da sağ sapmanın temsilcileridirler, bir farkla, gerçek karakterlerini bilinçsizce "sol" gevezelikler ardında gizlerler. "Sol" sapmacılarla gerçek Leninistler, Partimizdeki *tek* solcular (tırnak işaretsiz) arasındaki farkın ne kadar büyük olduğunu görmemek Parti'ye karşı suç işlemek olurdu. (*Bir ses*: "Ya sapmaların legalleştirilmesi?") Eğer sapmalara karşı açık mücadele onların legalleştirilmesi oluyorsa, o zaman Lenin'in onları çoktan "legalleştirdiği" kabul edilmelidir.

Bunlar, sapmacılar, gerek sağcılar gerekse de solcular, proleter olmayan tabakaların çeşitli unsurlarından, küçük-burjuva anarşisinin Partiye baskısını ve Partinin münferit organlarının dağılmasını yansıtan unsurlardan biraraya gelir. Başka partilerden gelen kişilerin bir bölümü; Partide Troçkist eğilimli kişiler; Partide eski frak-

siyonların parçacıkları: devlet, ekonomi, kooperatif ve sendika aygıtlarında, bu aygıtlardaki açık burjuva unsurlarla birleşen bürokratlaşan (ve artık bürokratlaşmış) Parti üyeleri; köy örgütlerimizde, Kulaklarla içiçe geçen varlıklı Parti üyeleri vs. vs. —Leninist çizgiden sapmaların beslenme zemini budur. Bu unsurların gerçekten sol ve Leninist telakki edilemeyecekleri açıktır. Bunlar yalnızca açık oportünist bir sapmayı, ya da oportünizmini sol gevezeliklerle maskeleyen sözümona "sol" sapmayı besleyebilirler.

Bu nedenle iki cepheli mücadele, Partinin tek doğru politikasıdır.

Devam. Tezlerde, sağ sapmaya karşı mücadelemizin *esas yönteminin*, tam geliştirilmiş ideolojik mücadele yöntemi olması gerektiğinin söylenmesi doğru mudur? Doğru olduğuna inanıyorum. Burada Troçkizme karşı mücadelenin deneyimlerini anımsamak iyi olurdu. Ona karşı mücadeleye neyle başladık? Örgütsel önlemlerle mi? Tabii ki hayır! İdeolojik mücadeleyle başladık. Bu bizde 1918'den 1925'e kadar sürdürüldü. Daha 1924 yılında Partimiz ve Komintern V. Kongresi, küçük-burjuva sapma olarak Troçkizm üzerine bir karar kabul etti. Buna rağmen Troçki bizde gerek MK'da gerekse de Politbüro'daydı. Bu bir olgu mu, değil mi? Olgu. Yani Troçki'ye ve Troçkistlere MK'da "katlandık". Partinin yönetici organlarında kalmalarına neden izin verdik? Troçkistler o zaman, Partiyle görüş ayrılıklarına rağmen kendilerini MK kararlarına tabi kaldıkları ve sadakatli davrandıkları için. Hatın sayılır ölçüde örgütsel önlemler uygulamaya ne zaman başladık? Troçkistler bir fraksiyon halinde örgütlendikten, kendilerine ait bir fraksiyon merkezi oluşturduktan, fraksiyonlarını yeni bir parti haline getirdikten ve anti-Sovyetik gösteri çağrıları yapmaya başladıktan sonra.

Sağ sapmaya karşı mücadelede de aynı yolu izlememiz gerektiğini düşünüyorum. Sağ sapma şimdilik henüz, Parti içinde güçlense de, artık kesin biçim almış ve kristalize olmuş bir şey olarak değerlendirilmemelidir. Daha yeni şekilleniyor ve kristalize oluyor. Sağ sapmacılarda bir fraksiyon var mı? Sanmıyorum. Parti kararlarımıza uymadıkları söylenebilir mi? Onları bununla suçlamak için henüz nedenimiz bulunmadığına inanıyorum. Sağ sapmacıların mut-

laka kendi fraksiyonlarında örgütlenecekleri iddia edilebilir mi? Bundan kuşkuluyum. Bundan çıkan sonuç: Sağ sapmaya karşı mücadelemizin esas yöntemi, ***şu anki aşamada*** tam geliştirilmiş ideolojik mücadele yöntemi olmalıdır. Bazı parti üyelerimizde tam tersi eğilimlerin varlığı — sağ sapmaya karşı mücadeleye ideolojik mücadeleyle değil, bilakis örgütsel önlemlerle başlama eğiliminin varlığı karşısında, bu daha da doğrudur. Doğrudan doğruya şöyle diyorlar: Bu sağcılardan 10 ya da 20'sini bize bırakın, onları anında parçalayıp sağ sapmaya son verelim. Yoldaşlar, bu tür ruh hallerinin yanlış ve tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Tam da bu tür ruh hallerine kapılmamak, bilakis sağ sapmaya karşı mücadeleyi doğru raya oturtmak için, tam da bunun için açık ve kesin olarak ***şu anki aşamada*** sağ sapmaya karşı mücadelemizin esas yönteminin ideolojik mücadele olduğunu söylemeliyiz.

Peki bu, örgütsel önlemleri bütünüyle reddettiğimiz mi demektir? Hayır, bu demek değildir. Ama bu kuşkusuz, örgütsel önlemlerin burada tali bir rol oynamak zorunda olduğu ve eğer Parti kararlarını çiğnemezlerse sağ sapmacıları şu ya da bu yönetici örgütten ve kurumdan atmamamız gerektiği anlamına geliyor. (*Bir ses*: "Ya Moskova pratiği?")

Yönetici Moskovalı yoldaşlar arasında sağcıların bulunmadığına inanıyorum. Orada olan, sağcı ruh hallerine karşı yanlış bir tutumdu. Orada uzlaşmacı bir eğilimin olduğunu söylemek en doğrusu olacaktır. Ama Moskova Komitesi'nde bir sağ sapma olmuş olduğunu söyleyemem. (*Bir ses*: "Ama örgütsel bir mücadele oldu?")

Tali bir yer alsa da, örgütsel bir mücadele oldu. Oldu, çünkü Moskova'da özeleştiri temelinde yeni seçimler yapılıyor ve ilçe aktifleri, sekreterlerini görevden alma hakkına sahiptir. (*Gülüşmeler.*) (*Bir ses*: "Sekreterlerin yeni seçimi bizde kararlaştırılmış mıydı?") Sekreterlerin yeni seçimini kimse yasaklamadı. MK'nın Haziran çağrısında, eğer alt örgütlere, herhangi bir sekreteri, herhangi bir parti komitesini görevden alma hakkı sağlanmazsa, özeleştirinin geliştirilmesinin boş bir lafa dönüşebileceği ısrarla söyleniyor. Böyle bir çağrıya karşı ne itirazınız olabilir? (*Bir ses*: "Parti Konferansı'ndan önce mi?") Evet, Parti Konferansından önce de.

Bazı yoldaşların yüzünde kâhince bir gülümseme görüyorum. Bu kötüdür, yoldaşlar. Bazılarınızın, şu ya da bu sağ sapma temsilcisini olabildiğince çabuk görevden almayı şiddetle istediğini görüyorum. Ama bu sorunun çözümü değildir, sevgili yoldaşlar. Tabii ki görevden alma sağ sapma üzerine, sağ tehlike üzerine ve onlara karşı yürütülecek mücadele üzerine geniş çaplı ve iyi düşünülmüş bir aydınlatma kampanyasından daha kolaydır. Ama en kolay olan en iyi değildir. Sağ tehlikeye karşı geniş çaplı bir aydınlatma kampanyası örgütlemeye çalışın bir, bunun için zaman harcamaktan kaçınmamaya çalışın, o zaman göreceksiniz ki, bu kampanya ne kadar geniş ve derinse, sağ sapma için işler o kadar kötü olacaktır. Bu nedenle, sağ sapmaya karşı mücadelemizin odak noktasında ideolojik mücadelenin durması gerektiğine inanıyorum.

Moskova Komitesi'ne gelince, Uglanov'un, SBKP(B) Moskova Komitesi ve Moskova Kontrol Komisyonu Plenumundaki son sözünde söylediklerine başka ne eklenebileceğini bilmiyorum. Lafı dolandırmadan açıkladı:

"Biraz geriyi, tarihi düşündüğümde, 1921'de Leningrad'da Zinovyev'le nasıl kavga ettiğimi düşündüğümde, o zaman biraz daha şiddetli bir 'dövüş' vardı. O zaman haklı olduğumuz için zafer kazanmıştık. Şimdi yanıldığımız için yenildik. Bu bize ders olacaktır."

Buradan, Uglanov'un mücadeleyi, zamanında Zinovyev'e karşı nasıl yürüttüyse şimdi de öyle yürüttüğü ortaya çıkıyor. Son zamanlarda gerçekte kime karşı mücadele yürütüyordu? Belli ki MK politikasına karşı. Başka kime karşı olacak? Bu mücadele hangi temelde yürütülebildi? Belli ki sağ sapma karşısında uzlaşmacılık temelinde.

Bu nedenle tezler çok doğru olarak, Leninist çizgiden sapmalar karşısında uzlaşmacılığa karşı, ama özellikle Partimizin aktüel görevlerinden biri olarak sağ sapma karşısında uzlaşmacılığa karşı mücadelenin gerekliliğini vurguluyor.

Nihayet son sorun. Tezlerde, şu anda sağ sapmaya karşı mücadelenin gerekliliğini özellikle vurgulamak zorunda olduğumuz söyleniyor. Bu ne demektir? Bu, sağ tehlikenin şu anda Partimizde temel tehlike olduğu demektir. Troçkist eğilimlere karşı mücadeleyi, hem de yoğun bir mücadeleyi, artık on yıldır sürdürüyoruz. Bu

mücadelenin sonucu, Troçkizmin ana kadrolarının yokedilmesidir. Son zamanlarda açık oportünist sapmaya karşı mücadelenin aynı yoğunlukta sürdürüldüğü söylenemez. Bizde sağ sapma henüz şekillenme ve kristalize olma durumunda bulunduğu için özellikle yoğun yürütülmemiştir, bu arada tahıl alımındaki zorluklarımızla bağıntılı daha da büyümüş olan küçük-burjuva anarşisinin güçlenmesi nedeniyle güçlenmekte ve büyümektedir. Bu nedenle ana darbe sağ sapmaya yönelik olmalıdır.

Bitirirken, yoldaşlar, burada konuşulmamış olan ve bana göre az önem taşımayan bir olguyu daha vurgulamak istiyorum. Biz Politbüro üyeleri sizlere, kontrol rakamları üzerine tezlerimizi sunduk. Konuşmamda bu tezlerin mutlak doğru olduğunu savundum. Bu tezlerde yapılabilecek tek tek düzeltmelerden sözetmiyorum. Ama esasen doğru oldukları ve Leninist çizginin doğru uygulanmasını sağladıkları konusunda — bu konuda hiçbir kuşku olamaz. Ve bu tezleri Politbüro'da oybirliğiyle kabul ettiğimizi size açıklamalıyım. Çeşitli kötü niyetli unsurlar, Partimizin karşıtları ve düşmanları tarafından saflarımızda durmadan yaygınlaştırılan söylentiler gözönüne alındığında, bu gerçeğin belli bir önemi olduğunu düşünüyorum. Bizde, Politbüro'da, bir sağ sapma, bir "sol" sapma, uzlaşmacılık ve şeytan bilir daha başka neler olduğu üzerine söylentileri kastediyorum. Bu tezler, Politbüro'da hepimizin hemfikir olduğuna dair yüzüncü ya da yüzbirinci kanıt olsun.

Tek dileğim, Plenumun da bu tezleri keza oybirliğiyle temel olarak kabul etmesidir. (*Alkış.*)

"Pravda" No. 273,
24 Kasım 1928.

SMOLENSK İLİNDEKİ "KATUŞKA" VE YARZEVO FABRİKASI İŞÇİLERİNE[99]

Sovyet seçimleri vesilesiyle yürütülen seçim kampanyasının en iyi biçimde uygulanması için yarışma örgütlenmesinde gösterdiğiniz inisiyatiften dolayı sizi selamlıyorum.

Sovyetlere —işçi sınıfı diktatörlüğünün organlarına— seçimler, işçilerin öz davası olmalıdır.

Seçim kampanyasına katılımınız, kentinizdeki seçimleri, kent sovyetleri seçimlerini doğru biçimde, Bolşevik tarzda uygulamakla sınırlı değildir.

Daha zor, ama daha az önemli olmayan bir başka görev de kırsal kesimde yürütülen seçim kampanyasına doğrudan katılmaktır. Sovyet seçimlerinin sonucu birçok açıdan, kentlerde işçi sınıfının, köylerde ise kır işçilerinin ve yoksul köylülerin seçim kampanyasına ne ölçüde katılacaklarına, seçimlerin seyrine ne ölçüde etkide bulunacaklarına, orta köylüleri ne ölçüde peşlerine takacaklarına, Kulakları ne ölçüde geri plâna itecekleri ve böylece kırda işçi sınıfının önder rolünü ne ölçüde yerine getirebileceklerine bağlıdır. O nedenle, işçilerin seçim kampanyasına en güçlü biçimde katılmalarını sağlayacak, sizin tarafınızdan gündeme getirilen işletmeden işletmeye geçen çağrının önemi büyük olacaktır.

Başarılar diliyorum.

J. Stalin

"Pravda" No. 274,

"KRAZNİ PROFİNTERN" TESİSİ İŞÇİLERİNE

Beshiza

"Krazni Profintern" tesisi işçilerine kardeşçe selamlar! "Katuşka" ve Yarzevo fabrikası işçilerinin size yönelttikleri çağrının tarafınızdan kabul edilmesini selamlıyor ve yeni Sovyet seçimleri kampanyasının yürütülmesinde başarılar diliyorum. Tesisinize kendim gelemediğim için özür diliyorum.

29 Kasım 1928 *J. Stalin*

"Pravda" No. 278
30 Kasım 1928

İŞÇİ-KÖYLÜ KIZIL ORDUSU FRUNZE ASKERİ AKADEMİSİ'NİN KURULUŞUNUN ONUNCU YIL DÖNÜMÜ DOLAYISIYLA

Frunze Askeri Akademisi'nin on yıllık varlığı dolayısıyla içten lamlar.

Sizlere başarılar ve gelişmenizi sürdürmenizi diliyorum.

Stalin

"Pravda" No. 286
9 Aralık 1928.

ALMAN KOMÜNİST PARTİSİ'NDEKİ SAĞ TEHLİKE ÜZERİNE

KEYK Prezidyumu Oturumunda Konuşma
19 Aralık 1928

Yoldaşlar! Molotov yoldaş burada SBKP(B) Delegasyonun tavrını ortaya koymuş olduğu için ben sadece birkaç sözcük ekleyeceğim. Tartışma sürecinde ortaya çıkan üç soruna, ayrıntıya girmeden değinmek istiyorum.

Bu sorunlar şunlardır: Kapitalist stabilizasyon sorunu, sarsılan stabilizasyonla bağıntı içerisinde proletaryanın sınıf mücadeleleri sorunu ve Alman Komünist Partisi sorunu.

Ne yazık ki Humbert-Droz ve Serra'nın bu üç sorunda da korkak oportünizm batağına saplandıklarını saptamak zorundayım. Gerçi Humbert-Droz şimdilik sadece biçimsel sorunlarda tavır takındı. Ne var ki ben, KEYK Polit-Sekretaryası oturumunda yaptığı Alman Komünist Partisi içinde sağcılar ve uzlaşmacılar sorununun tartışıldığı, ilkesel konuşmasını düşünüyorum. Tam da bu konuşmanın, KEYK Prezidyumu azınlığının bu oturumda aldığı tavrın ideolojik temelini oluşturduğunu düşünüyorum. O nedenle Humbert-Droz'un KEYK Prezidyumu Polit-Sekretaryası oturumunda yaptığı bu konuşmanın sessiz sedasız geçiştirilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Humbert-Droz ve Serra'nın korkak oportünizmin batağına saplandıklarını söyledim. Bu ne anlama gelir? Bu, açık oportünizm

dışında, gerçek yüzünü göstermeye korkan gizli bir oportünizmin daha var olduğu anlamına gelir. Bu, sağ sapma karşısında uzlaşmacılıktan oluşan oportünizmdir. Uzlaşmacılık korkak oportünizmdir. Daha önce de söylediğim gibi, ne yazık ki her iki yoldaşımızın da korkak oportünizm batağına saplandığını saptamak zorundayım. İzninizle, olgular temelinde bunu gözler önüne sermek istiyorum.

I

KAPİTALİST STABİLİZASYON SORUNU

Komintern, şimdiki kapitalist stabilizasyonun, kapitalist krizin gelişmesiyle giderek daha güçlü bir biçimde sarsılacak, geçici, istikrarsız, dengesiz, çürük bir stabilizasyon olduğundan hareket etmektedir.

Bu saptama, kapitalist teknik ve rasyonalizasyonun büyüme içinde bulunduğu yolundaki bilinen genel olguyla hiçbir biçimde çelişmez. Dahası, tam da bu büyüme artan iç çürümenin ve stabilizasyonun çürüklüğünün temelini oluşturmaktadır.

Ya Humbert-Droz KEYK Politbüro oturumunda yaptığı konuşmada ne dedi? Orada stabilizasyonun dengesizliğini ve istikrarsızlığını açıkça inkar etti. Konuşmasında basitçe, "VI. Dünya Kongresi'nin, stabilizasyonun çürümüşlüğü, dengesizliği vs. hakkındaki muğlak genel formülasyonu fiilen bir kenara attığı"nı iddia etmektedir. VI. Kongrenin üçüncü dönem üzerine ünlü tezinde, stabilizasyonun dengesizliği üzerine tek söz edilmediğini iddia etmektedir. Humbert-Droz'un bu iddiasının doğru olduğu söylenebilir mi? Hayır, bu söylenemez. Bu söylenemez, çünkü Komintern VI. Kongresi Humbert-Droz'un konuşmasında söylediklerinin tam tersini saptamaktadır. Komintern VI. Kongresi üçüncü döneme ilişkin paragrafta aynen şunları saptamaktadır:

"Bu dönem" (yani üçüncü dönem. *J.St.*) "kapitalist stabilizasyonun çelişkilerinin gelişmeye devam etmesiyle, kaçınılmaz olarak, kapitalist stabilizasyonun ***daha da sarsılmasına****, kapitalizmin genel krizinin daha da keskinleşmesine götürür. [40]

Dikkat edin— "Stabilizasyonun daha da sarsılması"... Bu ne demektir? Bu, stabilizasyonun daha şimdiden sarsılmış, dengesiz olduğu, üçüncü dönemde hüküm süren koşullar altında daha da sarsılacağı anlamına gelmektedir. Humbert-Droz ise, stabilizasyonun dengesiz ve çürük olduğunu, işçi sınıfının bugünkü mücadelesinin kapitalist stabilizasyonu çökerttiğini ve parçaladığını açıklayan Alman Komünist Partisi de dahil, herkesle alay etme küstahlığını gösteriyor. Humbert-Droz kiminle alay etmektedir? Açıktır ki VI. Kongre kararlarıyla.

Buradan çıkan sonuç, Humbert-Droz'un Komintern VI. Kongresi'nin kararlarını savunur gibi görünürken, gerçekte bu kararları *revize* ederek böylece stabilizasyon hakkında opportünist bir anlayışa kaydığıdır.

Sorunun biçimsel yanıyla ilgili olarak durum böyledir.

Şimdi de sorunun özünün tahliline geçelim. Bugünkü stabilizasyon ne dengesiz ne çürük ve ne de istikrarsız olarak değerlendirilemeyecekse, o zaman ya nedir o? Bu durumda geriye bir tek şey kalıyor: Stabilizasyonun kalıcı olduğunu, her halükârda pekiştiğini kabul etmek. Fakat kapitalizmin sağlamlaşan bir stabilizasyonu ile karşı karşıyaysak, bu durumda dünya kapitalizminin keskinleştiği, derinleştiği söylenen kirizi nerededir? Bu durumda artık kapitalist krizin derinleşmesinden sözedilemeyeceği açık değil mi? Humbert-Droz'un kendi çelişkileri içinde boğulduğu açık değil mi? Devam. Lenin, kapitalizmin gelişmesinin emperyalizm koşulları altında iki yanlı bir süreç oluşturduğunu söyler: Bir yandan bazı ülkelerde kapitalizmin büyümesi, bir yandan ise diğer ülkelerde kapitalizmin *çürümesi*. Lenin'in bu tezi doğru mudur? Eğer doğruysa, kapitalist stabilizasyonun sadece çürük bir stabilizasyon olabileceği açık değil mi?

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Son olarak herkesçe bilinen bir dizi olgu üzerine birkaç söz.

Emperyalist grupların, malları için sürüm pazarları uğruna, sermaye ihracı için pazarlar uğruna şiddetli mücadelelere giriştikleri gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Kapitalist ülkelerde silahlanmanın çılgınca artırılması, yeni savaş ittifaklarının ortaya çıkması ve yeni emperyalist savaşlar için gözden kaçması mümkün olmayan hazırlıklar yapılması gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Öteki devletleri kendi yanlarına çekme çabasında olan iki emperyalist dev arasındaki, Amerika ve İngiltere arasındaki çelişkilerin keskinleşmesi gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Son olarak, Sovyetler Birliğinin varlığı, Sovyetler Birliğinin insanın bütün alanlarında, gerek ekonomik alanda, gerekse de politik-kültürel alanda büyümesi ve gelişmesi gerçeğiyle karşı karşıyayız. Büyümesini bir yana bırakın Sovyetler Birliği'nin sadece varlığı bile, dünya kapitalizmini temellerinden sarsmakta ve çökertmektedir.

Bütün bunlardan sonra, Marksistler, Leninistler, Komünistler, kapitalist stabilizasyonun dengesiz ve çürük olmadığını, her şey bir yana olayların gidişi sayesinde her yıl, her gün daha çok sarsıntıya uğramadığını nasıl iddia edebilirler?

Humbert-Droz ve Serra nasıl bir batağa düştüklerini anlıyorlar mı acaba?

Humbert-Droz ve Serra'nın öteki yanlışları da bu yanlışlarıyla ilişkilidir.

II

PROLETARYANIN SINIF MÜCADELELERİ SORUNU

Humbert-Droz'un kapitalist ülkelerde proletaryanın sınıf mücadeleleri sorununa, bu mücadelenin karakteri ve önemi sorununa ilişkin aldığı tavır da aynı şekilde hatalıdır. Polit-Sekretarya oturumunda Humbert-Droz'un yaptığı konuşmadan, işçi sınıfının

mücadelesinin, kapitalistlerle kendiliğinden çatışmalarının özü itibariyle yalnızca defansif bir karakter taşıdığı, Komünist Partinin, bu mücadeleyi yönetirken sadece, kendisini, mevcut reformist sendikalar çerçevesiyle sınırlandırması gerektiği anlaşılmaktadır.

Bu doğru mudur? Hayır, doğru değildir. Bunu iddia etmek, olayların peşinden sürüklenmek demektir. Humbert-Droz işçi sınıfının mücadelesinin bugün *sarsılan* stabilizasyon temelinde yürüdüğünü, işçi sınıfının mücadelelerinin çoğu kez bir karşılaşma muharebesi, bir karşı saldırı, evet hatta kapitalistlere karşı doğrudan saldırı niteliği taşıdığını unutuyor. Humbert-Droz işçi sınıfının son zamanlarda yürüttüğü mücadelelerde yeni olan hiç bir şey göremiyor. Lodz'daki genel grev, Fransa, Almanya, Çekoslovakya'da çalışma koşullarının düzeltilmesi için yapılan ekonomik grevler, Almanya'da metal işçilerine karşı uygulanan lokavta karşı mücadelelerde proleter güçlerin devasa boyutlarda seferber edilmesi vs. vs. gibi gerçekleri görmezlikten geliyor.

Bu ve benzeri gerçekler neyi ifade etmektedir, neyin işaretini vermektedir? Bu gerçekler, kapitalist ülkelerin bağrında, işçi hareketinin yeni, devrimci bir yükselişi için koşulların olgunlaşmakta olduğunu ifade etmektedir. İşte Humbert-Droz ve Serra'nın görmediği, ayrımına varmadığı ve ileriye değil geriye bakmaya alışmış yoldaşların hiçbir zaman da farkedemeyecekleri yenilik budur.

Peki ama ileriye değil geriye bakmak ne anlama gelir? Bu, olayların arkasından sürüklenmek, olaylarda yeni olanı görememek ve olaylar tarafından gafil avlanmak anlamına gelir. Bu, işçi hareketi içinde komünist partilerin önder rolünden vazgeçmek anlamına gelir. Alman Komünist Partisinin 1923 devrimi sırasındaki başarısızlığının nedeni tam da budur. O nedenle, 1923'te yapılan hataları tekrar etmek istemeyenler, komünistleri bilinçli düşünme yönünde eğitmeli ve onları ileriye götürmeli, kitleleri önümüzdeki mücadelelere hazırlamalı, Komünist partilerin olayların gerisinde kalmaması ve işçi sınıfının gafil avlanmaması için bütün önlemleri almalıdır.

Humbert-Droz ve Serra'nın bunu unutmaları çok tuhaftır.

Alman komünistleri Ruhr çatışmaları döneminde, örgütsüz işçilerin, sendikal olarak örgütlü işçilerden daha devrimci olduğu yolundaki bilinen gerçeği saptamıştı. Buna çok kızan Humbert-Droz, bunun olanaksız olduğunu iddia ediyor. Tuhaf! Bu neden olanaksız olsun? Ruhr bölgesinde yaklaşık bir milyon işçi vardır. Bunlardan yaklaşık 200.000'i sendikal olarak örgütlüdür. Sendikalar ise, binlerce bağla kapitalistlere bağlanmış olan bürokrat reformistler tarafından yönetilmektedir. Örgütsüz işçilerin örgütlü işçilerden daha devrimci olduklarının meydana çıkmasında şaşılacak ne var? Başka türlü olabilir miydi ki hiç.

Sizlere, Rusya'daki devrimci hareketin tarihinden çok daha "şaşırtıcı" gerçekler anlatabilirim. Bizde birçok kez, kitlelerin kendilerine önderlik eden (bazı) komünistlerden daha devrimci olduğunun görüldüğü durumlar yaşanmıştır. Bunu bütün Rus Bolşevikleri bilirler. Yalnızca kitlelere öğretmek değil, aynı zamanda ***kitlelerden öğrenmek*** zorunda da olduğumuzu söylerken Lenin tam da buradan hareket ediyordu. Asıl şaşırtıcı olan bu gerçekler değil, Humbert-Droz'un, devrimci pratik alanından gelen bu basit şeyleri kavramamasıdır.

Aynı şey Serra için de söylenmelidir. Alman Komünistlerinin, lokavt uygulanan metal işçilerini örgütleme mücadelesinde mevcut sendikaların çerçevesini aşmasını, bu çerçeveyi parçalamasını onaylamıyor. Burada Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin [61] IV. Kongresinde alınan kararların ihlal edilmesini görüyor. Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin komünistlere, yalnızca sendika birlikleri içinde çalışma talimatı verdiğini iddia ediyor. Bu saçmalıktır, yoldaşlar! Kızıl Sendikalar Enternasyonali böyle hiçbir talimat vermemiştir. Bunu söylemek, Komünist Partiyi, proletaryanın sınıf mücadelelerinde pasif bir seyirci rolüne mahkûm etmek anlamına gelir. Bunu söylemek, işçi hareketi içinde Komünist partinin öncü rolü düşüncesini mezara gömmek anlamına gelir.

Alman Komünistlerinin kazanımı, tam da, "sendika çerçevesi" gevezeliklerinden korkmamış olmaları ve sendika bürokratlarının iradesine rağmen örgütsüz işçilerin mücadelesini örgütleyerek bu

çerçevenin dışına çıkmalarındadır. Alman Komünistlerinin kazanımı tam da, mücadelenin ve örgütsüz işçilerin örgütlenmesinin yeni biçimlerini aramış ve bulmuş olmalarındadır. Bu arada büyük ihtimalle bir dizi önemsiz hata yapmışlardır. Fakat yeni bir iş asla hatasız olmaz. Reformist sendikalar içinde çalışmak zorunda olduğumuz tespitinden ama —bu sendikaların kitlesel örgütler olması koşuluyla— asla kitle çalışmamızı reformist sendikalarda içindeki faaliyetle *sınırlandırmamız*, bu kuruluşların normları ve taleplerinin köleleri haline gelmemiz gerektiği sonucu çıkmaz. Reformist önderlik kapitalizmle birleştiyse (*bkz. Komintern VI. Kongresi kararı ve Kızıl Sendikalar Enternasyonali IV. Kongre Kararı*), işçi sınıfı kapitalizme karşı mücadele ediyorsa, başta Komünist Partisi olmak üzere işçi sınıfının, mevcut sendikaların mevcut reformist çerçevesini belli bir ölçüye kadar parçalamadan mücadele yürütebileceği söylenebilir mi? Oportünizme düşmeden bunu söylemenin olanaksız olduğu açıktır. O nedenle, kendilerini kapitalistlere satmış sendika ağalarının iradesine rağmen işçi sınıfının paralel kitle örgütlerini oluşturmayı zorunlu kılan bir durum bal gibi düşünülebilir. Böyle bir durum Amerika'da şimdiden vardır. Gelişmelerin Almanya'da da bu yönde seyretmesi gayet mümkündür.

III

ALMAN KOMÜNİST PARTİSİ SORUNU

Demir gibi bir iç disipline sahip örgütlü ve sımsıkı bir Alman Komünist Partisi olacak mı, olmayacak mı — mesele budur, yoldaşlar. Mesele sadece sağcılar ya da uzlaşmacılar değil, bizzat Alman Komünist Partisinin var olup olmaması sorunudur. Alman Komünist Partisi var. Ne var ki Alman Komünist Partisinin yanısıra ve bu partinin içinde, onu içten parçalayan ve varlığını tehlikeye sokan iki güç bulunuyor. Bunlardan birincisi, Komünist Parti içinde, kendi merkezine, yayın organlarına sahip yeni, anti-Leninist bir parti örgütleyen

ve Komünist Partisinin disiplinini günbegün ihlal eden sağcıların fraksiyonudur. İkincisi ise, yalpalamalarıyla sağcıların fraksiyonunu güçlendiren uzlaşmacılar grubudur.

Sağcı fraksiyonun Marksizm-Leninizm yolundan ayrıldığı ve Komintern'e karşı hiddetli bir mücadele yürüttüğünü kanıtlamayacağım. Bu zaten çoktan kanıtlandı. Burada, uzlaşmacılar grubunun, VI. Kongrenin, sağcılara karşı sistematik mücadele üzerine bilinen kararını ihlal ettiğini de kanıtlamayacağım. Bu da çoktan kanıtlandı. Şimdi söz konusu olan Alman Komünist Partisi içinde böyle bir duruma daha fazla müsamaha edilemeyeceğidir. Sağcıların sosyal-demokratik düşünce döküntüleriyle atmosferi zehirledikleri ve parti disiplininin en temel esaslarını sistematik olarak ihlal ettikleri, öte yandan uzlaşmacıların sağcıların değirmenine su taşıdıkları böyle bir "düzen"e daha fazla müsamaha etmek, Komintern'e karşı tavır almak ve Marksizm-Leninizmin en temel taleplerini ihlal etmek demektir; söz konusu olan budur.

SBKP(B)'nin Troçkizme karşı mücadelenin son safhasında, Parti ve Komintern'in Troçkistleri saflarından atmak zorunda kaldığı dönemdekine benzer (belki daha kötü) bir durum ortaya çıkmıştır. Bunu şimdi herkes görüyor. Sadece Humbert-Droz ve Serra görmüyor ya da görmüyormuş gibi davranıyorlar. Bu, ikisinin de, bedeli Alman Komünist Partisinin tamamen parçalanması da olsa, sağcıları da uzlaşmacıları da desteklemek niyetinde olduklarını anlamına gelmektedir.

Humbert-Droz ve Serra, sağcıların ihracına karşı takındıkları tavırda, sağ sapmanın üstesinden ideolojik mücadele yoluyla gelineceğini ifade eden VI. Kongrenin ünlü kararına atıfta bulunuyorlar. Bu tamamen doğrudur. Ne var ki bu yoldaşlar, VI. Kongrenin kararlarının sağ tehlikeye karşı Komünist Partilerin mücadelesini asla ideolojik önlemlerle sınırlamadığını unutuyorlar. Leninist çizgiden sapmalara karşı ideolojik mücadele önlemlerini aydınlatırken, Komintern VI. Kongresi Buharin'in raporuna ilişkin kararında aynı zamanda şunu açıklar:

> "Bu, ***parti içinde demirden disiplinin azami ölçüde sağlamlaşmasını,*** azınlığın çoğunluğa ***mutlak tabi oluşunu, alt***

organların ve öteki parti örgütlerinin (parlamento fraksiyonları, sendika fraksiyonları, basın vs.) ***yönetici parti merkezlerine mutlak tabi oluşunu*** dışlatamaz, tersine bunu ön şart koşar."* [62]

Humbert-Droz ve Serra'nın VI. Komintern Kongresi kararının bu tezini unutmaları çok tuhaftır. Bütün uzlaşmacıların, gerek uzlaşmacı olduklarını kabul edenler gerekse de bu tanımlamayı reddeden bütün uzlaşmacıların, VI. Kongre kararına atıfta bulunurken, Komünist Enternasyonal'in bu önemli tezini sistematik biçimde unutmaları çok tuhaftır.

Ya Alman Komünist Partisi içinde demirden parti disiplininin azami sağlamlaştırılması yerine, gerek sağcılar, gerekse de kısmen bazı uzlaşmacılar tarafından her türlü disiplinin küstahça ihlal edildiği apaçık gerçekleri yaşanıyorsa ne olacak? Böyle bir duruma daha fazla müsamaha edilebilir mi?

Ya alt organların, sendika fraksiyonlarının ve parti basınının bazı organlarının Alman Komünist Partisi içindeki yönetici parti merkezine mutlak tabi oluşu yerine, VI. Komintern Kongresinin bu talebinin sağcılar ve kısmen de bazı uzlaşmacılar tarafından ihlal edilmesi apaçık bir gerçek olarak yaşanıyorsa ne olacak?

Böyle bir duruma daha fazla müsamaha edilebilir mi?

II. Kongre tarafından onaylanan Komintern'e alınma koşullarını [63] biliyorsunuz. 21 koşulu kastediyorum. Bu koşulların ilk noktasında şöyle denmektedir: "Partinin verili anda bir bütün olarak legal ya da illegal oluşundan bağımsız olarak, periyodik ve periyodik olmayan basın gibi bütün parti yayınevleri de ***tamamen Parti Merkez Komitesine tabi olmak**** zorundadır. " Sağcı fraksiyonun iki yayın organına sahip olduğunu biliyorsunuz. Bu yayın organlarının, Alman Komünist Partisi Merkez Komitesine tabi olmanın sözünü dahi duymak istemediklerini biliyorsunuz. Sormak gerekir: Böyle duyulmadık bir duruma daha fazla müsamaha edilebilir mi?

21 koşulun onikinci maddesinde, parti "mümkün olduğunca merkeziyetçi örgütlenmek" zorundadır, parti içinde, "***demirden bir disiplin, askeri disipline yakın bir disiplin hüküm sürmek***"* zorundadır

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

deniyor. Alman Komünist Partisi içinde sağcıların, kendi disiplinleri, kendi fraksiyon disiplinleri dışında, ne demirden, ne de başka bir disiplin kabul etmediklerini biliyorsunuz. Sormak gerekiyor: Böyle duyulmadık bir duruma daha fazla müsamaha edilebilir mi?

Yoksa, Komintern II. Kongresi tarafından onaylanan bu koşulların sağcılar için bağlayıcı olmadığını mı söylemek istiyorsunuz?

Humbert-Droz ve Serra burada, güya Komünist Enternasyonal kararlarını ihlal eden yoldaşlar hakkında bir sürü yaygara kopardılar. Oysa şimdi karşımızda, sağcılar şahsında, Komünist Enternasyonal'in esaslarını dahi (sözde değil) gerçekten ihlal eden insanlar var. Neden susuyorlar? Konuşmalarıyla Komintern'in kararlarını sanki savunuyor görünmek istedikleri, ama gerçekte sağcıları savundukları ve bu kararları revizyona uğratma çabası içinde oldukları için değil mi?

Serra'nın açıklaması özellikle ilginç. Tanrı ve bütün kutsal şeyler adına sağcılara, uzlaşmacılara vs. karşı olduğuna yemin ediyor. Fakat çıkardığı sonuçlar ne? Sağcılara ve uzlaşmacılara karşı mücadele etmek mi sandınız? Çok yanılıyorsunuz. Serra'nın bundan çıkardığı, Alman Komünist Partisi Merkez Komitesinin mevcut Politbürosu'nun reorganize edilmesi gibi, son derece tuhaf bir sonuçtur.

Düşünün bir kez: Alman Komünist Partisi MK Politbürosu sağ tehlikeye ve uzlaşmacıların yalpalamalarına karşı kararlı bir mücadele yürütüyor; Serra sağcılara ve uzlaşmacılara karşı mücadeleden yana; ***o nedenle*** Serra, sağcılara ve uzlaşmacılara dokunmamayı, sağcılara ve uzlaşmacılara karşı mücadeleyi güçsüzleştirmeyi ve Alman Komünist Partisi MK Politbürosu'nun bileşimini uzlaşmacılık ruhu doğrultusunda değiştirmeyi öneriyor. İşte "sonuç çıkarma" dediğin böyle olur!

Bu sorundaki bakış açısının, akı kara karayı ak göstermeye uğraşan kötü ünlü avukatların bakış açısını anımsattığını söylediğim için Serra kusura bakmasın. Bizde buna oportünist unsurları avukat tarzında savunmak denir.

Serra, Alman Komünist Partisi MK Politbürosu'nu reorganize etmeyi, yani, Politbüro'dan şu ya da bu kişiyi uzaklaştırma ve

başkalarını alma, birilerinin yerine başkalarını getirmeyi öneriyor. Serra onların yerine kimlerin alınmasını istediğini neden açıkça, gizleyip saklamadan söylemiyor? (*Serra:* "VI. Komintern Kongresinin istedikleri.") Fakat VI. Kongre uzlaşmacıların rehabilitasyonunu kesinlikle önermedi. Tam tersine, bizi uzlaşmacılığa karşı sistematik bir mücadele yürütmekle görevlendirdi. İşte tam da bu nedenle; uzlaşmacılar bu yükümlülüğü yerine getirmedikleri için, tam da bunun için VI. Kongreden sonra, KEYK Prezidyumu'nun 6 Ekim 1928 tarihli, sağcılara ve uzlaşmacılara karşı ünlü kararı kaleme alınmıştır. Serra VI. Kongre kararlarının tek yorumcusu olma rolünü üstlenmek istiyor. Serra'nın bu hak iddiası asla haklı sayılamaz. VI. Kongre kararlarını yorumlama hakkı, Komintern Yürütme Komitesi'ne ve onun Prezidyumu'na aittir. Görüyorum ki Serra, KEYK Prezidyumu'nun 6 Ekim tarihli kararını, bunu açıkça söylememesine rağmen, onaylamamaktadır.

Peki buradan çıkan sonuç nedir? Buradan tek bir sonuç çıkar: Alman Komünist Partisi sorununda Humbert-Droz ve Serra tarafından takınılan tavır, Alman Komünist Partisi ve Komintern'e karşı sağcıların korkakça, avukatvari savunma tavrıdır.

IV

ALMAN KOMÜNİST PARTİSİ İÇİNDEKİ VE SBKP (B) İÇİNDEKİ SAĞCILAR

Bugün burada bazı konuşmacıların açıklamalarından, bazı Alman uzlaşmacıların, kendilerini haklı çıkarmak için, SBKP(B) MK Kasım Plenumunda sağ unsurlara karşı mücadele yöntemleri sorunu* üzerine yaptığım konuşmaya dayandıklarını öğrendim. Bilindiği gibi konuşmamda (bu konuşma yayınlanmıştır) SBKP(B) içindeki sağ tehlikeye karşı mücadelenin gelişiminin ***bugünkü safhasında*** mücadelenin esas yönteminin ideolojik mücadele olduğunu ileri

* *Bkz. Elinizdeki cilt, s. 211 - 245 —Redaksiyon.*

sürdüm ve bu tek tek durumlarda örgütsel önlemlerin uygulanmasını dıştalamaz. Bu tezi, SBKP(B) içinde sağcıların henüz kristalize olmadığı, henüz bir gruplaşma ya da fraksiyon oluşturmadıklarını ve SBKP(B) MK kararlarının tek bir ihlali ya da uygulanmamasının sözkonusu olmadığıyla gerekçelendirdim. Konuşmamda, eğer sağcılar fraksiyon mücadelesine geçer ve SBKP(B) MK kararlarına karşı ihlallere başlarlarsa onlara 1927 yılında Troçkistlere davrandığımız gibi davranacağımızı belirttim. Bunun açık olduğunu düşünüyorum. Bütün bu söylenenlerden sonra 'konuşmama' sağcıların ***çoktan*** fraksiyoncu mücadele yöntemlerine ***geçtikleri*** ve Alman Komünist Partisi MK'sının kararlarını sistematik biçimde ihlal ettikleri ***Almanya'daki*** sağcılar lehine bir argüman olarak atıfta bulunulması, ya da sağcı ***fraksiyonla*** yollarını ayırmayan, görünen o ki ayırmaya da niyeti olmayan ***Almanya'daki*** uzlaşmacılar lehine bir argüman olarak atıfta bulunulması aptalca bir şey değil mi? Bundan daha aptalca bir şey düşünemiyorum. Ancak mantıkla her türlü ilişkisini koparmış insanlar, SBKP(B) içindeki sağcıların konumuyla Alman Komünist Partisi içindekilerin konumu arasında ne büyük bir fark olduğunu kavrayamazlar.

Gerçekten de SBKP(B) içindeki sağcılar henüz fraksiyon oluşturmuyorlar ve SBKP(B) MK kararlarını kuşkusuz sadakatle yerine getiriyorlar. Almanya'daki sağcıların ise başta bir fraksiyon merkezi olmak üzere bir fraksiyonları var ve Alman Komünist Partisi MK'sının kararlarını sistematik olarak çiğniyorlar. ***Şu anda*** iki parti içindeki sağcılara karşı mücadele yöntemlerinin aynı olamayacağı açık değil midir?

Devam. Bizde, SSCB'de SBKP(B) içinde sağ tehlikeyi besleyecek ve ona itici güç verebilecek örgütlü ve ciddiye alınmaya değer bir güç olarak sosyal-demokrasi yoktur. Buna karşılık Almanya'da Komünist Partisinin yanısıra, Alman Komünist partisi içinde sağ sapmayı besleyen ve objektif olarak kendi acentesi haline getiren, ondan daha güçlü ve oldukça iyi örgütlenmiş bir Sosyal-Demokrat Parti vardır. SSCB'deki durumla Almanya'daki arasında ne büyük bir fark olduğunu sadece körlerin göremeyeceği açık değil mi?

Son olarak bir husus daha. Bizim Partimiz, Menşeviklere karşı, uzun yıllar boyunca doğrudan iç savaş biçiminde yürütülen şiddetli mücadeleler içinde büyümüş ve güçlenmiştir. Biz Bolşeviklerin Ekim'de, karşı-devrimci emperyalist burjuvazinin sol kanadı olarak Menşeviklerle sosyal-devrimcileri yere çaldığımızı unutmayın. Başka şeylerin yanı sıra, açık oportünizme karşı mücadele geleneğinin, dünyada hiçbir Komünist Partide SBKP(B) içinde olduğu kadar güçlü olmaması da zaten bununla açıklanır. Bazı uzlaşmacı yalpalamaların gündeme geldiği Moskova örgütünün, özellikle Moskova Komitesi'ni anımsamak yeter, Moskova'nın komünist işçilerinin Moskova Komitesi'nin çizgisini bir çırpıda, iki aydan kısa bir zaman içinde nasıl düzelttiklerini anımsamak yeter —salt tüm bunları anımsamak, Partimiz içinde açık oportünizme karşı mücadele geleneğinin ne kadar güçlü olduğunu anlamak için yeterlidir.

Alman Komünist Partisi hakkında aynı şeyler söylenebilir mi? Bunun ne yazık ki söylenemeyeceğine siz de katılırsınız elbette. Bunun da ötesinde, Almanya'daki Komünist Partisi'nin, KPD içindeki sağ tehlikeyi besleyen sosyal-demokrat geleneklerden kurtulmuş olmaktan henüz çok uzak olduğunu yadsıyamayız.

Almanya'daki koşullar SSCB'deki koşullar bunlardır ve bunlar, koşulların farklılığının SBKP(B) içindeki sağ tehlikeye karşı ve Alman Komünist partisi içindeki sağ tehlikeye karşı mücadele de farklı yöntemleri gerektiğini göstermektedir.

Ancak bir Marksistin en temel duyumundan yoksun kalmış insanlar bu basit meseleyi kavrayamazlar.

Kararın[64] kaleme alınmasıyla görevli olan SBKP(B) MK Kasım Plenumu Komisyonunda, bir grup yoldaş, kararın temel tezlerinin Komintern'in öteki seksiyonları, bu arada Almanya Seksiyonu için de geçerli olması gerektiği önerisini getirmişlerdi. Biz bu öneriyi reddettik ve KPD içindeki sağ tehlikeye karşı mücadele koşullarıyla SBKP(B) içindeki mücadele koşulları arasında temel bir fark bulunduğunu açıkladık.

V

BİR KAPALI VE BİR AÇIK MEKTUP TASLAKLARI ÜZERİNE

KEYK Komisyonlarının sunduğu karar taslakları üzerine birkaç söz. Serra bu taslakların taşra kararları karakterini taşıdığı görüşünde. Neden? — diye sormak gerekir. Çünkü, diyor Serra, açık mektup taslağında, sağ tehlikeyi ortaya çıkaran politik durumun tahlili yokmuş.

Bu gülünçtür, yoldaşlar. Böyle bir tahlil VI. Kongre kararlarında vardır. Bunu tekrar mı edelim? Ben tekrar etmeye gerek olmadığını düşünüyorum. Aslında, VI. Kongre kararlarını sistematik olarak çiğneyen ve bu nedenle ihraç edilmesi gereken sağcılar üzerine, karşı mücadele etmeyen ve bu nedenle de ciddi bir ihtarı hakeden uzlaşmacılar üzerine kısa bir kararla yetinebilirdik.

Eğer böyle bir kısa kararla yetinmediysek, bunun nedeni, işçilere sağ sapmanın özünü kavratmak, Brandler ve Thalheimerlerin gerçek yüzünü göstermek, bu insanların önceden nasıl oldukları, bugün ise ne hale geldiklerini göstermek, bu kişilere onları düzeltmek umuduyla ne kadar uzun süre göz yumduğunu göstermek, komünistlerin onlara ortalarında ne kadar uzun süre göz yumduğunu ve bu insanlara Komintern içinde artık neden göz yumulamayacağını göstermek amacıydı.

Bu nedenden ötürü karar taslağı, ilk başta beklenenden daha uzun olmuştur.

Molotov yoldaş, burada, SBKP(B) delegasyonunun bu karar taslaklarını onayladığını söyledi. Ben, Molotov yoldaşın açıklamasını yalnızca yineleyebilirim.

"Bolşevik" No. 23-24,
1928.

KUŞTİSEV'E YANIT

Kuştisev Yoldaş!

11.XII. 28 tarihli mektubunuzu aldım.

Sorunuz haklıymış gibi bir izlenim uyandırabilir. Gerçekte ise iler-tutar yanı yoktur. Lenin'in "Sovyet iktidarı artı elektrifikasyon komünizmdir" teziyle, ne komünizmde herhangi bir politik iktidar olacağını, ne de ülkenin elektrifikasyonuyla ciddi biçimde ilgilendiğimizde böylece komünizmi gerçekleştirmiş olacağımızı söylemek istemediğini anlamak zor değil.

Lenin bu vecizeyle ne demek istemiştir? Bana göre yalnızca, komünizme ilerlemek için salt Sovyet iktidarının yeterli olmadığını, Sovyet iktidarının komünizme ulaşmak için, ülkeyi elektriklendirmek ve ***bütün ekonomiyi büyük üretime dönüştürmek*** zorunda olduğunu ve Sovyet iktidarının komünizme ulaşmak için bu yolu yürümeye hazır bulunduğunu söylemek istemiştir. Lenin'in vecizesi sadece, Sovyet iktidarının elektrifikasyon üzerinden komünizm yolunda yürümeye ***hazır*** olduğu anlamına gelmektedir.

Sık sık, Cumhuriyet'imizin Sosyalist bir Cumhuriyet olduğunu söylüyoruz. Bu, sosyalizmi hali hazırda gerçekleştirdiğimiz, sınıfları ortadan kaldırdığımız, devleti yokettiğimiz (çünkü sosyalizmin gerçekleştirilmesi devletin sönüp gitmesi demektir) anlamına mı gelmektedir? Yoksa bu sınıfların, devletin vs. sosyalizmde daha varlığını sürdüreceği anlamına mı gelir? Bu anlama gelmediği açıktır. O halde

Cumhuriyetimize sosyalist deme hakkımız var mı? Tabii ki var. Hangi bakış açısından? Sosyalizmi gerçekleştirmeye, sınıfları ortadan kaldırmaya vs. ***kararlı ve hazır oluşumuz*** bakış açısından.

Bu konuya ilişkin Lenin yoldaşın görüşünü duymak ister misiniz, Kuştisev yoldaş? Eğer hazırsanız dinleyin:

> "Herhalde, kendisine Rusya'nın ekonomisi hakkında soru soran ve bu ekonominin geçiş karakterini inkar eden hiç kimse olmamıştır. Tek bir Komünist bile, Sovyet sosyalist Cumhuriyeti tanımının, Sovyet iktidarının sosyalizme geçişi gerçekleştirmeye kararlı olduğu, ama yeni ekonomik durumların kesinlikle sosyalist olarak görülmediği anlamına geldiğini inkar etmemiştir." (*4. Baskı, cilt XXVII, s.302, Rusça.*)

Sanırım gayet açık.

Komünist selamlar

28 Aralık 1928

J. Stalin

İlk kez yayınlanmaktadır.

BU KADAR ALÇALDILAR

İllegal Troçkist örgüt sorununu tüm açıklığıyla ele alma gerekliliği, onun son zamanlarda geliştirdiği, ve Partiyle Sovyet iktidarını Troçkistlere karşı XV. Kongreden önce Partinin davrandığından ***prensip olarak*** farklı davranmaya zorlayan faaliyetleri tarafından dikte ediliyor.

Troçkistlerin 7 Kasım 1927'de açıkça sokağa çıkmaları, Troçkist örgütün ***yalnızca Partiden değil, bilakis Sovyet rejiminden de koptuğunu*** gösterdiği dönüm noktasıydı.

Bu çıkıştan önce bir dizi Parti düşmanı ve Sovyet düşmanı hareketler oldu: bir devlet binasına (Moskova Teknik Yüksek Okulu) bir toplantı için zorla el konması, illegal matbaaların örgütlenmesi vs. Ancak XV.[e] Parti Kongresinden önce Parti, Troçkist örgüte karşı hâlâ, Parti önderliğinin Troçkistlere kendilerini düzeltmeleri için yardım etmek istediğini, hatalarını anlamaları ve Parti yoluna geri dönmeleri için yardım etme isteğini kanıtlayan önlemler alıyordu. Uzun yıllar, 1923'teki tartışmayla başlayarak Parti, sabırla bu çizgiyi, esas olarak ***ideolojik mücadele*** çizgisini izledi. Ve XV. Parti Kongresinde bile, Troçkistler "taktik karakterli görüş ayrılıklarından ***programatik*** karakterli görüş ayrılıklarına geçmiş olmalarına, Lenin'in görüşlerini revize etmelerine ve Menşevizmin pozisyonlarına kaymış olmalarına" (XV. Parti Kongresinin kararı)[65] rağmen, Troçkist örgüte karşı hâlâ bu önlemlerden söz ediliyordu.

XV. Parti Kongresinden bu yana geçen yıl, aktif Troçkistleri Partiden ihraç eden XV. Parti Kongresi kararının doğru olduğunu

gösterdi. ***1928 yılı içinde Troçkistler tamamen, illegal Parti düşmanı bir gruptan, illegal anti-sovyetik bir örgüte dönüştüler.*** 1928 yılı içinde Sovyet iktidarının organlarını, bu illegal anti-sovyetik örgütün fonksiyonerlerine karşı zecri tedbirler almaya zorlayan ***yenilik*** burada yatmaktadır.

Proletarya diktatörlüğünün iktidar organları, proletarya diktatörlüğü ülkesinde —üye sayısı itibariyle tamamen önemsiz olsa da— yine de kendi matbaaları, kendi komiteleri bulunan, anti-sovyetik grevler örgütlemeye çalışan ve taraftarlarını proletarya diktatörlüğünün organlarına karşı bir iç savaş için hazırlayacak kadar alçalan anti-sovyetik illegal bir örgütün varlığına izin veremezdi. Ama, bir zamanlar Parti içinde bir fraksiyon olan, şimdi ise illegal anti-sovyetik bir örgüt haline gelen Troçkistler işte bu kadar alçalmışlardır.

Ülkede Sovyet düşmanı olan, Menşevik olan herşeyin Troçkistlere sempatisini ifade etmesi ve şimdi Troçkistler etrafında gruplaşması doğaldır.

Troçkistlerin SBKP(B)'ye karşı mücadelesinin kendi mantığı vardı, ve bu mantık Troçkistleri anti-sovyetik kampa götürmüştür. Troçki, Ocak 1928'de yandaşlarına, SSCB'ye karşıt düşmeden darbeyi SBKP (B) yönetimine karşı yöneltmeyi öğütleyerek işe başladı. Ancak mücadelenin mantığı, Troçki'nin SBKP(B) yönetimine karşı, proletarya diktatörlüğünün önder gücüne karşı darbelerini, kaçınılmaz olarak bizzat proletarya diktatörlüğüne karşı, SSCB'ye karşı, tüm Sovyet toplumumuza karşı yöneltmesine yol açtı.

Troçkistler, ülkenin önder partisini ve Sovyet iktidarının organlarını işçi sınıfının gözünde her türlü araçla düşürmeye çalıştılar. Yurtdışına gönderilen ve yalnızca dönek Maslov'un basın organında değil, bilakis Beyaz Muhafız organlarda da ("Ruly"[66] vs.) yayınlanmış olan 21. X. 1928 tarihli bir talimat yazısında Troçki, SSCB'de varolan düzenin "tersyüz edilmiş bir Kerenski rejimi" olduğu iftiracı Sovyet düşmanı iddiasında bulunuyor, grevler örgütleme, kollektif sözleşmelerin imzalanması için kampanyayı akamete uğratma çağrısı yapıyor ve aslında kadrolarını yeni bir iç savaş olasılığına hazırlıyor.

Başka Torçkistler doğrudan doğruya, iç savaşa hazırlanırken "hiçbir şeyden, hiçbir yazılı ya da yazısız yasadan çekinmemek" gerektiğini açıklıyorlar.

Troçkistler tarafından illegal ve yurtdışı dönek basınında —ve onun üzerinden yurtdışındaki Beyaz Muhafız basınında— Kızıl Ordu ve onun önderleri üzerine yaygınlaştırılan iftiralar, Troçkistlerin, uluslararası burjuvaziyi doğrudan Sovyet devletine karşı kışkırtmaktan çekinmediklerini kanıtlıyor. Kızıl ordu ve onun önderleri bu belgelerde, gelecekteki Bonapartist bir darbenin ordusu olarak gösteriliyorlar. Bu arada Troçkist örgüt bir yandan Komintern seksiyonlarını bölmeye, Komintern saflarına parçalanmayı taşımaya ve her yerde fransiyonlarını oluşturmaya çalışıyor, öte yandan Sovyet iktidarına zaten düşman olan unsurları SSCB'ye karşı kışkırtıyor.

Troçkist yazılardaki devrimci lafazanlık, Troçkist çağrıların karşı-devrimci özünü artık gizleyemiyor. Lenin X. Kongre'de Parti'yi, Kronstad ayaklanmasıyla bağıntılı olarak, "Beyaz Muhafızların", bile, "salt Rusya'da proleter devrimin kalesini zayıflatmayı ve devirmeyi gerçekleştirmek için, kendilerine komünist, evet hatta komünistlerden 'daha sol' süsü vermeye çalıştıkları ve bunu başardıkları" konusunda uyarıyordu. Lenin o zaman da örnek olarak, Kronstadt ayaklanmacılarını, Sosyal-Devrimcileri ve Beyaz Muhafızları fiilen ilerletmek ve desteklemek için, RKP(B) içindeki görüş ayrılıklarından Menşeviklerin nasıl yararlandıklarını anlattı; bu arada Menşevikler kendilerini, ayaklanmanın başarısızlığa uğraması halinde, Sovyet iktidarının, yalnız sözümona küçük düzeltmelerle Sovyet iktidarının yandaşları olarak gösteriyorlardı.[67] Troçkistlerin illegal örgütü, şu anda proletarya diktatörlüğüne düşman tüm unsurları çevresinde toplayan türde maskeli bir örgüt olduğunu tümüyle kanıtlamıştır. Şimdi Troçkist örgüt fiilen, zamanında SSCB'de Menşevik Parti'nin Sovyet rejimine karşı mücadelede oynadığı rolün aynısını oynuyor.

Troçkist örgütün ***dinamitleme*** çalışması, Sovyet iktidarının organlarından, bu anti-sovyetik örgüte karşı müsamahasız bir mücadeleyi gerektiriyor. Son zamanlarda, bu anti-sovyetik örgütün tasfiyesi için OGPU tarafından alınan önlemler tutuklamalar ve sınır dışı etmeler bununla açıklanır.

Anlaşılan tüm Parti üyeleri, SBKP(B) içindeki eski Troçkist muhalefetle, SBKP(B) dışındaki bugünkü illegal anti-sovyetik Troçkist örgüt arasında ***artık aşılmaz bir uçurum bulunduğu*** üzerine pek açık bir hesaplaşma yapmış değiller. Fakat bu açık gerçeği kavramanın ve onu benimsemenin zamanıdır. Bu nedenle bazı Parti üyelerinin zaman

zaman sergilediği, illegal Troçkist örgütün fonksiyonerlerine karşı "liberal" tutum caiz değildir. Bu konuda tüm Parti üyeleri açık olmalıdır. Dahası illegal Troçkist örgütün, anti-sovyetik bir örgüt olduğu, Proletarya diktatörlüğüne düşman bir örgüt olduğu, tüm ülkeye, geniş işçi ve köylü tabakalarına anlatılmalıdır.

Keza, henüz yarı yolda olan Troçkistler de, liderleri ve illegal anti-sovyetik Troçkist örgütün faaliyeti sonucu ortaya çıkan bu yeni durumu düşünmelidirler.

İkisinden biri: Ya illegal Troçkist anti-sovyetik örgütle birlikte SBKP(B)'ye karşı ve SSCB'de proletarya diktatörlüğüne karşı, ya da Troçkistlerin illegal anti-sovyetik örgütüyle tümden kopma ve bu örgütün her türlü desteklenmesinden tümden vazgeçiş.

İlk kez yayınlanmaktadır.

BUHARİN GRUBU VE PARTİMİZDEKİ SAĞ SAPMA

SBKP(B) MK Politbürosu ve MKK Prezidyumu'nun Birleşik Oturumundaki Konuşmalardan
Ocak sonu ve Şubat başı 1929
(Kısa Tutanak)

Yoldaşlar! Ne kadar üzücü de olsa, Partimizde Buharin, Tomski ve Rikov'dan müteşekkil özel bir Buharin grubunun oluştuğu gerçeğini saptamak zorundayız. Bu grubun varlığından Parti daha önce haberdar değildi — Buharinciler böyle bir grubun varlığı gerçeğini Partiden titizlikle sakladılar. Ama şimdi bu gerçek öğrenildi ve açığa çıktı.

Açıklamasından anlaşıldığı gibi bu grup, Parti politikasının karşısına koyduğu kendi özel platformuna sahiptir. Birincisi —mevcut Parti politikasının tersine— sanayimizin gelişme temposunun yavaşlatılmasını talep ediyor, sanayinin mevcut gelişme temposunun "zararlı" olduğunu iddia ediyor. İkincisi, —yine mevcut Parti politikasının tersine— Sovyet ve kollektif çiftliklerin inşasının sınırlanmasını talep ediyor; kollektif ve Sovyet çiftliklerin tarımımızın gelişiminde ciddî bir rol oynamadıklarını ve oynayamayacaklarını iddia ediyor. Üçüncüsü —yine Parti politikasının tersine— özel ticaret için tam özgürlük ve ticaret alanında devletin düzenleyici rolünden vazgeçilmesini talep ediyor; devletin düzenleyici rolünün ticaretin gelişimini olanaksız kıldığım iddia ediyor.

Başka bir deyişle, Buharin grubu sağ bir sapmayı temsil ediyor, o kentte ve kırda kapitalist unsurların tasfiyesine değil, bilakis onun özgür gelişimine sahip çıkan teslimiyetçi bir gruptur.

Buharin grubu aynı zamanda Kulaklara karşı olağanüstü önlemleri ve Kulakların "aşırı" vergilendirilmesine karşı çıkıyor ve utanmadan Parti'yi bu önlemleri uygulayarak aslında "köylülüğün askeri-feoda sömürüsü" politikasını yürütmekle suçluyor. Kulakları korumak için Buharin'in bu gülünç suçlamaya gereksinimi vardı, bu arada emekçi köylülükle Kulakları birbirine karıştırdı ve onları aynı kefeye koydu.

Buharin grubu, Partinin politikasını bu grubun platformu doğrultusunda temelden değiştirmesini talep ediyor. Ayrıca, eğer Parti politikasını değiştirmezse, Buharin'in, Rikov'un ve Tomski'nin istifa edeceklerini açıklıyor.

MK Politbürosu ve MKK Prezidyumu'nun şu anki ortak oturumundaki tartışmaların seyri içinde saptanmış olan gerçekler bunlardır.

Bunun dışında Buharin'in, Parti'ye ve onun MK'sına karşı Buharincilerle Troçkistlerin bir blokunu örgütlemek için kulis arkasında Kamenev'le grup adına pazarlıklar yürüttüğü de saptanmıştır. Partimiz MK'sında platformlarının bir zaferine güvenmeyen Buharinciler, Parti MK'sından gizli böyle bir blok örgütlemeyi gerekli gördüler anlaşılan.

Eskiden bizde görüş ayrılıkları var mıydı? Evet, vardı. Şiddetli görüş ayrılıkları ilk kez MK'nın Temmuz Plenumundan (1928) önce ortaya çıktı. Görüş ayrılıkları aynı sorunlara ilişkindi: sanayinin gelişme temposu, Sovyet ve kollektif çiftlikler, özel ticaret için tam özgürlük, Kulaklara karşı olağanüstü önlemler. Ancak o zaman Plenumda mesele, bütün bu sorunlarla ilgili birleşik ve ortak bir kararın kabulüyle sonuçlandı. O zaman hepimiz, Buharin ve taraftarlarının hatalarından vazgeçtikleri ve ortak kararın kabulüyle görüş ayrılıklarının giderildiği görüşündeydik. Tüm Politbüro üyeleri tarafından imzalanmış olan ünlü, Politbüro'da birliğin hüküm sürdüğü ve görüş ayrılıklarının bulunmadığı açıklaması da (Temmuz 1928) bu zeminde yapılmıştır.

Bizde şiddetli görüş ayrılıkları ikinci kez MK'nın Kasım Plenumundan önce ortaya çıktı. Buharin'in "Bir İktisatçının Notları" makalesi, Polütbüro'da her şeyin yolunda olmadığını, her halükârda Politbüro üyelerinden birinin, MK çizgisini revize etmeye ya da

"düzeltmeye" çalıştığını tüm açıklığıyla kanıtlıyordu. Bizim için, Politbüro üyelerinin çoğunluğu için, "Bir İktisatçının Notları"nın her halükârda, sanayinin gelişme temposunun yavaşlatılmasını ve kırda politikamızın Frumkin'in ünlü mektubu doğrultusunda değiştirilmesini amaçlayan, Parti düşmanı eklektik bir makaleyi temsil ettiğine hiç kuşku yoktu. Bunun üzerine bir de Rikov, Buharin ve Tomski'nin görevden ayrılma sorunu ekleniyor. Sözkonusu olan, Rikov, Buharin ve Tomski'nin o zaman, kontrol rakamları üzerine kararı hazırlamakla görevli olan komisyona gelerek görevden ayrılacaklarını açıklamalarıdır. Ancak bu komisyonun çalışmaları sırasında tüm görüş ayrılıkları şu ya da bu biçimde giderildi: Sanayinin mevcut gelişme temposu korundu, Sovyet ve kollektif çiftliklerin inşasının daha da geliştirilmesi onaylandı, Kulakların maksimal vergilendirilmesi korundu, devletin ticaret alanında düzenleyici rolü de keza korundu, Partinin "köylülüğün askeri-feodal sömürüsü" politikası yürüttüğü gülünç suçlaması komisyon üyelerinin genel kahkahaları arasında reddedildi, üçlünün görevi bırakması reddedildi. Sonuç, tüm Politbüro üyelerinin birlikte kabul ettiği kontrol rakamları üzerine karar oldu. Sonuç, tüm Politbüro üyelerinin, gerek MK Kasım Plenumu'nda, gerekse onun dışındakilerin, Politbüro'da birliğin hüküm sürdüğünü ve görüş ayrılıklarının bulunmadığını açıklamaları üzerine Politbüro'nun ünlü kararıydı.

O zaman Buharin, Rikov ve Tomski'nin birleşik kararı yalnızca görünüşte onayladıklarını, Parti'yle görüş ayrılıklarına sahip oldukları özel noktaları kendilerine sakladıklarını, Buharin'le Tomski'nin Sovyetler Birliği Sendikalar Merkez Konseyi'nde Komintern'de ve "Pravda" da çalışmayı gerçekte fiilen reddeceklerini, Kamenev'in arşivinde, MK'mız içinde, Troçkistlerle birlikte Partiye karşı bir blok kurmaya çalışan kendi platformuna sahip özel bir grup bulunduğunu gösteren belli "notlar" olduğunu bilebilir miydik?

Bunu bilemeyeceğimiz açıktır.

Şimdi görüş ayrılıklarının, hem de ciddi görüş ayrılıklarının varolduğunu herkes biliyor. Anlaşılan Frumkin'in şanı Buharin'e rahat vermiyor. Lenin daha 1916 yılında Şlyapnikov'a, Buharin'in "politikada korkunç hercai"[68] olduğunu yazarken bin kez haklıydı. Bu hercailik şimdi Buharin'den grubunun üyelerine geçti.

Buharincilerin temel kötülüğü, eğer Kulaklara kolaylıklar sağlarsak ve hareket özgürlüğü bırakırsak, tahıl zorluklarımızın ve tüm diğer zorluklarımızın ortadan kaldırılabileceği inancıdır, kanısıdır. Kulaklara kolaylıklar sağlarsak, sömürücü eğilimlerini sınırlamazsak, onu özgür bırakırsak vs. zorlukların ortadan kalkacağına ve ülkenin politik durumunun düzeleceğine inanıyorlar. Buharincilerin Kulakların kurtarıcı rolüne bu naif inançlarının, eleştirmeye bile değmeyecek kadar gülünç bir saçmalık olduğunu vurgulamak gerekmiyor. Buharincilerin şanssızlığı, sınıf mücadelesinin mekanizmasını kavramamaları, Kulakların emekçilerin yeminli düşmanı, tüm toplum düzenimizin yeminli düşmanı olduğunu kavramamalarıdır. Kulaklar için kolaylık ve hareket özgürlüğü sağlanması politikasının, ülkemizin tüm politik durumunun kötüleşmesi, ülkede kapitalist unsurlar için şansların yükselmesi, köy yoksulluğunu yitirmemiz, orta köylülerin demoralizasyonu, ülkemiz işçi sınıfıyla bozuşma anlamına geldiğini kavramıyorlar. Kulaklara sağlanacak hiçbir hareket örgürlüğünün bizim tahıl zorluklarımızı azaltamayacağını kavramıyorlar, çünkü alım fiyatları ve tahıl piyasasının devlet organları tarafından düzenlenmesi politikasını sürdürdüğümüz müddetçe Kulaklar zaten gönüllü olarak tahıl teslim etmezler ama eğer Sovyet düzenini, proletarya diktatörlüğünü sarsmak istemiyorsak, ticaretin devlet eliyle düzenlenmesi politikasından vazgeçemeyiz. Bu basit ve elementer şeyleri kavramamaları Buharincilerin şanssızlığıdır. Kapitalist unsurlar için hareket özgürlüğü sağlanması politikasının gerek teorik gerekse de politik olarak Leninist politikanın ve Leninizmin temelleriyle asla bağdaşmaz olduğundan hiç söz etmiyorum.

Bütün bunlar doğru, diyebilir yoldaşlar, ama çıkış yolu nerededir, Buharin grubunun ortaya çıkışıyla bağıntılı olarak ne yapılmalıdır? Ortaya çıkmış olan durumdan çıkış yolu ile ilgili olarak, yoldaşların çoğu tavır takındılar. Yoldaşların çoğunluğu, toplantıda bulunanların sebat göstermesini ve Buharin'le Tomski'nin istifasını kesinlike geri çevirmesini talep ediyor (Rikov istifasını zaten geri almış bulunuyor). Yoldaşların çoğunluğu, MK Politbürosu'yla MKK Prezidyumu'nun ortak oturumunun, Buharin Tomski ve Rikov'un sağ-oportünist, teslimiyetçi platformunu mahkûm etmesini, Buharin ve grubunun, Troçkistlerle birlikte Parti düşmanı bir blok oluşturma çabalarını mahkûm etmesini talep ediyor. Bu önerilere bütünüyle katılıyorum.

Buharinciler böyle bir kararla hemfikir değiller. Kendilerine — Parti Tüzüğü'ne rağmen, fraksiyonel gruplaşma özgürlüğünün tanınmasını istiyorlar. Kendilerine — Parti'nin öz çıkarlarına rağmen, Parti ve MK kararlarını çiğneme özgürlüğünün tanınmasını istiyorlar. Sormak gerekir — hangi hakla?

Onlarda durum şöyledir: MK kararları sıradan Parti üyeleri tarafından yerine getirilmediğinde, bunlar Parti yasalarının tüm katılığıyla cezalandırılmalıdır; fakat MK kararları sözümona liderler tarafından, diyelim ki Politbüro üyeleri tarafından çiğnendiğinde, bunlar yalnızca cezalandırılmamakla kalmamalı, hatta eleştirilmemelidirler bile, çünkü bu durumda eleştiri onlar tarafından "dayak" olarak gösterilir.

Partinin bu ikiyüzlü bakış açısını savunamayacağı açıktır. Eğer liderler için, Parti'deki "sıradan insanlar"dan farklı yasalar ilan edersek, o zaman bizde ne Partiden ne de Parti disiplininden geriye hiçbir şey kalmaz.

"Dayak" atıldığından şikayet ediliyor. Ama bu şikayetler kullanıla kullanıla eskimiştir. Buharin'in, "Bir İktisatçının Notları" gibi Parti düşmanı aykırı makaleler yazmaya hakkı varsa, o zaman Parti üyelerinin böyle bir makaleyi eleştirmeye çok daha hakkı vardır. Buharin ve Tomski, MK'nın bir kararını çiğneme hakkını kendilerinde görüyor ve kendilerine verilmiş görevlerde çalışmayı ısrarla reddediyorlarsa, o zaman Parti üyelerinin, böyle bir tutumu eleştirmeye çok daha hakkı vardır. Eğer bu "dayak" olarak tanımlanıyorsa, o zaman özeleştiri, Parti içi demokrasi vs. şiarından ne anladıklarını bize bir açıklasınlar.

Lenin'in Tomski ve Buharin'e karşı mutlaka, şimdi MK'nın gösterdiğinden daha fazla yumuşaklık göstereceği söyleniyor. Bu asla doğru değildir. Şu anda durum odur ki iki Politbüro üyesi MK kararlarını sistematik olarak çiğniyor ve Partinin kendilerine verdiği görevde kalmayı ısrarla reddediyorlar, buna karşılık Parti MK'sı onları cezalandırmak yerine, iki aydır görevlerinde kalmalarını sağlamaya çalışıyor. Bu tür durumlarda Lenin'in nasıl davrandığını anımsayın bir kez. Lenin yoldaşın Tomski'yi küçük bir hata nedeniyle Türkistan'a kovduğunu anımsamıyor musunuz artık?

Tomski. Zinovyev'in ve kısmen de senin lütufkâr yardımlarınızla.

Stalin. Eğer Lenin'in kendisinin inanmadığı bir şeye inandırılabileceğini söylemek istiyorsan, buna yalnızca gülünür... Başka bir olayı anımsayın, örneğin Yüksek Ekonomi Konseyi hücresinde, Yüksek Ekonomi Konseyi'nin bir emrinin taslağını eleştirdiği için, Lenin'in MK'dan ihracını talep ettiği Şlyapnikov meselesini.

MK kararlarını fena halde çiğneyen ve belli ki Parti'ye karşı yeni bir oportünist platform oluşturan Buharin'le Tomski'nin bugünkü suçlarının, Tomski ve Şlyapnikov'un yukarıda değinilen suçlarından kat kat kötü olduğunu kim reddedebilir? Oysa MK bunlardan birinin MK'dan uzaklaştırılmasını ya da Türkistan'a bir yere gönderilmesini bile talep etmiyor, bilakis onları görevlerinde kalmaları gerektiğine inandırmaya çalışmakla yetiniyor, bu arada tabii aynı zamanda onların Parti'ye yabancı, evet bazen neredeyse Parti düşmanı görüşlerini teşhir ediyor. Bundan daha büyük yumuşaklık mı istiyorsunuz?

Biz MK çoğunluğunun, Buharincilere karşı çok liberal ve hoşgörülü davrandığımızı, böylece belki, istemeksizin, onların Parti düşmanı fraksiyonel "çalışmasını" teşvik ettiğimizi söylemek daha doğru olmaz mı?

Bu liberalizme bir son vermenin zamanı değil mi?

Burada toplanmış olanların çoğunluğunun teklifini onaylamayı ve gündeme devam etmeyi öneriyorum.

İlk kez yayınlanmaktadır.

BİLL-BELOSERKOVSKİ'YE YANIT

Yoldaş Bill-Beloserkovski!

Çok gecikmeli yazıyorum. Ama geç olması hiç olmamasından iyidir.

1) Edebiyatta (dolayısıyla tiyatroda da) "sağcılar" ve "solcular" sorununun konmasını dahi yanlış buluyorum. "sağcı" veya "solcu" kavramı bugün ülkemizde bir Parti kavramıdır, aslında Parti-içi bir kavramdır. "Sağcı" veya "solcu" — bunlar Parti çizgisinden şu ya da bu yana sapan kişilerdir. Bu nedenle bu kavramları, edebiyat, tiyatro vb. gibi Parti ***dışında*** olan ve kıyaslanamayacak genişlikteki bir alana uygulamak garip olurdu. Bu kavramlar olsa olsa edebiyat alanındaki şu ya da bu (Komünist) Parti çevresi için kullanılabilirler. Böyle bir çevre içinde "sağcılar" ve "solcular" olabilir. Ancak bu kavramları edebiyatın, anti-sovyetik ve doğrudan karşı-devrimci de dahil her türlü akımın bulunduğu mevcut safhasında kullanmak, tüm kavramları tepe taklak etmek demektir. Edebiyatta en doğrusu, ***sınıfsal*** kavramlarla ya da hatta "sovyetik", "anti-sovyetik", "devrimci", "karşı-devrimci" vs. kavramlarıyla hareket etmektir.

2) Bu söylenenlerden, "Golovanovculuğu"[69] ne "sağ" ne "sol" bir tehlike olarak göremeyeceğim sonucu çıkar — bu, Parti akımları alanının dışındadır. "Golovanovculuk" anti-sovyetik olaylar kategorisine dahildir. Buradan tabii ki, Golovanov'un kendisini düzeltemeyeceği, hatalarından kurtulamayacağı, hatalarından vazgeçmeye hazır olduğunda bile izlenmek ve durmadan saldırılmak zo-

runda olduğu, bu biçimde yurtdışına gitmeye zorlanması gerektiği sonucu çıkmaz. Ya da örneğin Bulgakov'un, aynı şekilde "sol" ve "sağ" tehlikenin görünüm biçimi sayılmaması gereken "Kaçış"ı. "Kaçış", anti-sovyetik göçmenlerin belirli tabakaları için, eğer sempati değilse acıma uyandırma çabasıdır — dolayısıyla Beyaz Muhafızların davasını haklı gösterme ya da yarı haklı gösterme çabasıdır. "Kaçış" bu biçimiyle anti-sovyetik bir olaydır.

Aslında, eğer Bulgakov sekiz düşüne, seyircinin bütün bu kendi tarzında "onurlu" meleklerin ve çeşitli doçentlerin, Bolşeviklerin bir kaprisi nedeniyle değil, bilakis ("onurlulukları"na rağmen) halkın sırtından asalaklık yaptıkları için Rusya'dan sürüldüklerini Bolşevikler onları, sömürünün bu "onurlu" yandaşlarını kovduklarında, işçi ve köylülerin iradesini icra ettiklerini ve bu nedenle tamamen doğru davrandıklarını kavrayabilmesi için, SSCB'de iç savaşın iç sosyal dinamiklerini gösterdiği iki ya da üç düş daha eklese, "Kaçış"ın gösterilmesine hiçbir itirazım olmazdı.

3) Neden mi bu kadar sık Bulgakov'un oyunları oynanıyor? Herhalde oynamaya değer ***kendi*** oyunları yeterince olmadığı için. Koyunun bulunmadığı yerde "Turbinlerin Günleri" dahi Abdurrahman Çelebi oluyor. Elbette "eleştirmek" ve proleter olmayan literatüre yasak konmasını talep etmek çok kolaydır. Ama en kolay olan en iyi değildir. Önemli olan yasak değil, proleter olmayan eski ve yeni hurdaları, onların yerini alabilecek Sovyetik karakterli gerçek, ilginç, sanatsal değere sahip oyunlar yaratarak yarışma yoluyla adım adım sahneden uzaklaştırmaktır. Fakat yarışma büyük ve ciddi bir meseledir, çünkü ancak yarışma koşulları altında proleter edebiyatımızın ortaya çıkması ve kristalleşmesi sağlanabilir.

"Turbin'lerin Günleri" oyununa gelince, bu hiç de o kadar kötü değildir, çünkü zarardan çok yarar getiriyor. Bu oyunun izleyicide bıraktığı esas izlenimin, Bolşevikler için elverişli bir izlenim olduğunu unutmayın: "Eğer Turbinler gibi insanlar bile silahları bırakmak ve halkın iradesine boyun eğmek zorunda kalıyorsa ve böylece davalarının kesin olarak yittiğini itiraf ediyorlarsa, o zaman bu, Bolşevikler yenilmezdir, onlara, Bolşeviklere karşı gelinemez de-

mektir." "Turbinlerin Günleri", herşeyi yenen güç olarak Bolşevizmin bir gösterisidir.

Tabii ki yazar bu gösteride her açıdan "suçsuzdur". Ama bundan bize ne?

4) Sviderski yoldaşın her adımda en inanılmaz hataları yaptığı ve tahrifatlara izin verdiği doğrudur. Ama Oyun Plânlama Komisyonunun da çalışmasında, diğer yana doğru olsa da, daha az hata yapmadığı da doğrudur. Bir türlü anlaşılamayan nedenlerle gerçek burjuva salon tiyatrosuna severek alınan "Erguvani Ada", "Eşitler Komplosu" ve benzeri eski kağıtları düşünün yalnızca.

5) "Liberalizm" üzerine "söylentilere" gelince, onlar hakkında hiç konuşmayalım isterseniz — "söylentiler"le uğraşmayı Moskova'lı pazarcı kadınlara bırakın.

J. Stalin

2 Şubat 1929.

İlk kez yayınlanmaktadır.

"KRAZNİ TREUGOLNİK" ERKEK VE KADIN İŞÇİLERİNE

Değerli yoldaşlar, "Krazni Treugolnik"in erkek ve kadın işçileri! "Krazni Treugolnik"in yedi saatlik işgününe geçişi vesilesiyle dostça selamımı kabul ediniz.

Kapitalist ülkelerde erkek ve kızkardeşleriniz 10, 12, hatta 14 saat çalışıyor. Biz, işçi-köylü devletimizin erkek ve kadın işçileri, bundan böyle günde 7 saat çalışacağız.

SSCB işçilerinin, tüm dünya işçi sınıfının ilk saflarında bulunduğunu herkes bilsin!

Bayrağımız —sosyalizmin inşası bayrağı— tüm ülkelerin işçilerinin bayrağı olsun!

Kutlamanıza katılmak için yanınıza gelmemin mümkün olmamasından dolayı özür diliyorum.

J. Stalin

2 Şubat 1929

"Leningradskaya Pravda"
(Leningrad Pravda'sı) No. 28,
3 Şubat 1929.

PROSKUROV'A TELGRAF BİRİNCİ KIZIL KAZAK ALAYININ KIZIL ORDU ASKERLERİNE, KOMUTANLARINA VE SİYASİ FONKSİYONERLERİNE[170]

Kızıl Süvari Tümeni'nin Birinci Kızıl Kazak Alayı'nın Kızıl Ordu askerlerine, komutanlarına ve siyasi fonksiyonerlerine kardeşçe selam. Çalışmada başarı ve işçilerle köylülerin düşmanları üzerinde zafer diliyorum.

J. Stalin

22 Şubat 1929

İlk kez yayınlanmaktadır.

"SELSKOHOZYAİSTVENNAYA GAZETA"YA KUTLAMA YAZISI

"Selskohozyaistvennaya Gazeta"ya[7] selam ve en iyi dilekler! Tarımın gelişimi sorunlarının Marksist-Leninist teori temelinde hazırlanması ve ele alınmasında ona başarı diliyorum.

Tarımımızın sosyalist yeniden inşası zor eserini ilerleten inşanın aktif güçlerinin örgütleyici merkezi olmayı başarmasını umut edelim.

J. Stalin

"Selskohozyaistvennaya Gazeta"
(Tarım Gazetesi) No. 1,
1 Mart 1929.

ULUSAL SORUN VE LENİNİZM

Meşkov, Kovalçuk ve diğer yoldaşlara yanıt

Mektuplarınızı aldım. Son aylarda başka yoldaşlardan aynı konu üzerine aldığım bir dizi mektuplara benziyorlar. Ama tam da sizi yanıtlamaya karar verdim, çünkü siz soruları daha sözünü esirgemeden soruyorsunuz ve böylece açıklık yaratmaya katkıda bulunuyorsunuz. Gerçi ele alınan konu bakımından mektuplarınızda vardığınız çözüm yanlıştır, ama bu başka bir sorun, bundan daha aşağıda söz edeceğiz.

Meseleye gelelim.

1—"ULUS" KAVRAMI

Rus Marksistleri çoktandır kendi ulus teorisine sahiptirler. Bu teoriye göre ulus, dört temel özelliğin birliği temelinde tarihsel olarak oluşmuş istikrarlı bir insan topluluğudur, bu dört temel özellik: dil birliği, toprak birliği, ekonomik yaşantı birliği ve ulusal kültürün özgül özelliklerinin birliğinde kendini açıkça gösteren ruhsal şekillenme birliğidir. Bilindiği gibi bu teori Parti'mizde genel kabul gördü.

Mektuplarınızdan anlaşıldığına göre, bu teoriyi yeterli görmüyorsunuz. Bu nedenle, ulusun dört özelliğini beşinci bir özellikle tamamlamayı öneriyorsunuz, yani: kendisine ait ayrı bir ulusal devletin varlığı. Bu beşinci özellik olmaksızın ulus olmadığı ve olamayacağı görüşündesiniz.

Sizin tarafınızdan önerilen, yeni, beşinci özelliğiyle "ulus" kavramı şemasının temelden yanlış olduğu ve ne teorik ne pratik-politik olarak haklı gösterilemeyeceği düşüncesindeyim.

Sizin şemanıza göre, yalnızca, diğer devletlerden ayrı kendi devletine sahip olan uluslar ulus sayılabilir, bağımsız devlet yaşantısına sahip olmayan ezilen ulusları ise ulus kategorisinden silmek gerekir, ki bu durumda ezilen ulusların ulusal boyunduruğa karşı mücadelesini, sömürge halkların emperyalizme karşı mücadelesini de artık "ulusal hareket", "ulusal kurtuluş hareketi" kavramı içinde saymamak gerekirdi.

Dahası, sizin şemanıza göre:

a) İrlandalıların ancak "İrlanda Cumhuriyeti" kurulduktan sonra ulus haline geldikleri, o zamana dek ise ulus olmadıkları;

b) Norveçlilerin, Norveç İsveç'ten ayrılmadan önce ulus olmadıkları, bilakis bu ayrılmadan sonra ulus haline geldikleri;

c) Ukraynalıların, Ukrayna Çarlık Rusya'sına ait olduğu sürece ulus olmadıkları, ancak Merkezi Rada ve Hetman Skoropadski yönetimi altında Sovyet Rusya'dan ayrıldıktan sonra ulus haline geldikleri, ne var ki Ukrayna Sovyet Cumhuriyetini diğer Sovyet Cumhuriyetleriyle birlikte Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde birleştirdikten sonra yine ulus olmaktan çıktıklarını iddia etmek gerekirdi.

Bu tür sayısız örnek verilebilir.

Böylesi saçma sonuçlara yol açan bir şemanın, bilimsel bir şema olarak değerlendirilemeyeceği açıktır.

Pratik politikada şemanız kaçınılmaz olarak, ulusal, emperyalist baskının haklı gösterilmesine yol açıyor; bunların temsilcileri, kendilerine ait ayrı bir ulusal devlete sahip olmayan, ezilen ve tam hak sahibi olmayan ulusları gerçek uluslar olarak görmeyi kesinlikle reddeder ve bu durumun kendilerine bu ulusları ezme hakkı verdiğini düşünürler.

Şemanızın, Sovyet uluslarının, kendi ulusal Sovyet Cumhuriyetlerini Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde birleştirdikten sonra ulus olmaktan çıktıklarını kanıtlamaya çalışan Sovyet Cumhuriyetlerimizdeki burjuva milliyetçilerinin haklı gösterilmesine yol açtığından hiç sözetmiyorum.

Rus Marksist ulus teorisinin "tamamlanması" ve "düzeltilmesi" sorununda durum budur.

Geriye yalnızca bir tek şey kalıyor: Rus Marksist ulus teorisinin tek doğru teori olduğunu kabul etmek.

2— ULUSLARIN OLUŞUMU VE GELİŞİMİ

Önemli hatalarınızdan biri, bugün varolan tüm ulusları aynı kefeye koymanız ve aralarındaki ilkesel farkı gözden kaçırmanızdan ibarettir.

Dünyada çeşitli uluslar vardır. Burjuvazinin, feodalizmi ve feodal parçalanmışlığı ortadan kaldırırken ulusu birleştirip onları bir bütün haline getirdiği, yükselen kapitalizm çağında gelişmiş olan uluslar vardır. Bunlar, "modern" denilen uluslardır.

Siz, ulusların daha kapitalizmden önce oluştuğunu ve varolduğunu iddia ediyorsunuz. Ama uluslar kapitalizmden önce, ülkelerin yalnızca ulusal bağlarla birbirine bağlı olmamakla kalmayıp, bilakis böylesi bağların gerekliliğini kesinlikle reddeden tek tek bağımsız prensliklere bölünmüş olduğu feodalizm döneminde nasıl oluşabilir ve varolabilirlerdi? Yanlış iddianızın tersine, kapitalizm öncesi dönemde uluslar yoktu ve olamazdı da, çünkü henüz ulusal pazarlar yoktu, çünkü ne ekonomik ne kültürel ulusal merkezler yoktu, çünkü dolayısıyla bir halkın ekonomik parçalanmışlığını ortadan kaldıran ve bu halkın o zamana dek ayrı ayrı parçalarını ulusal bir bütünde birleştiren faktörler de yoktu.

Elbette, ulusun unsurları —dil, toprak, kültür birliği vs.— gökten düşmediler, bilakis yavaş yavaş oluştular, hem de daha kapitalizm öncesi dönemde. Ama bu unsurlar embriyon halindeydiler ve en iyi durumda, belirli elverişli koşullar altında gelecekte bir ulusun oluşabileceği anlamında bir gizil güçtüler. Bu gizil güç ancak, ulusal pazarları, ekonomik ve kültürel merkezleriyle yükselen kapitalizm döneminde gerçek haline geldi.

Bu bağlantıda, Lenin'in " 'Halkın Dostları' Kimlerdir ve Sosyal-Demokratlara Karşı Nasıl Mücadele Ederler?" eserinde, ulusların

oluşumu sorununa ilişkin söylediği mükemmel sözleri anımsatmak gerekiyor. Ulusal bağların ve ulusal birliğin oluşumunu, soy birliklerinin gelişiminden türeten popülist Mihailovski'ye karşı polemiğinde Lenin şöyle yazıyor:

> Böylece ulusal bağlar, soy birliklerinin bir devamı ve genelleştirilmesi oluyor! Bay Mihailovski toplum tarihi üzerine görüşlerini anlaşılan liselilerin kafalarına sokulan o çocuk masallarından almışa benziyor. Bu okul bilgisine göre toplum tarihi, ilk önce ailenin, her türlü toplumun bu hücresinin, var olmasından ibarettir..., bunun üzerine aile kabileye, kabile ise devlete doğru gelişmiştir. Şimdi bay Mihailovski ciddi bir yüz ifadesiyle bu çocukça saçmalığı tekrarlandığında bu yalnızca —başka şeyler bir tarafa— tarihin, yalnızca Rus tarihi bile olsa, seyri hakkında en ufak bir bilgiye sahip olmadığını gösteriyor. Eski Rusya'da bir centil düzenin varlığından sözetmek daha uygun görünse de, artık ortaçağda, Maskovit devlet çağında, bu soy birliklerinin varolmadığı, yani devletin asla soy birlikleri üzerinde değil, bilakis köy birlikleri üzerinde inşa edilmiş olduğu saptanmıştır: Çiftlik sahipleri ve manastırlar çeşitli yörelerden köylüleri alıyorlardı ve böyle ortaya çıkan köyler salt toprak birlikleriydi. Bu arada kelimenin gerçek anlamında ulusal bağlardan o zaman pek söz edilemezdi: Devlet tek tek eyaletlere, hatta kısmen prensliklere bölündü, bunlar bir zamanki otonomilerinin, yönetimdeki özelliklerinin canlı izlerini, bazen kendi askeri birliklerini (tek tek Boyarlar kendi alaylarıyla savaşa gitme adetindeydiler), özel gümrük sınırlarını vs. korudular. Rus tarihinin ancak yeni çağı için (yaklaşık 17. yüzyıldan beri) bütün bu bölgelerin, eyaletlerin ve prensliklerin gerçekten bir bütünde birleşmeleri karakteristiktir. Bu birleşmeye, çok değerli bay Mihailovski, soy birlikleri ve hatta bunların devamı ve genelleştirilmesi bile neden olmadı: bu birleşmeye, tek tek bölgeler arasında yavaş yavaş artan mal değiş-tokuşu, küçük yerel pazarların bir tüm-Rusya pazarında yoğunlaşması neden oldu. Bu sürecin

yöneticileri ve efendileri kapitalist tüccarlar olduğundan, bu ulusal bağların yaratılması, burjuva bağların yaratılmasından başka bir şey değildi. "(*Bkz. cilt I, s. 72-73* [72].)

"Modern" denen ulusların oluşumu böyledir.

Burjuvazi ve onun milliyetçi partileri bu dönemde bu ulusların yönetici ana güçleriydi ve öyle kaldılar. "Ulusun birliği" uğruna ulus içinde sınıf barışı yabancı ulusların topraklarının ilhakıyla kendi ulusunun topraklarının genişletilmesi; yabancı uluslara karşı güvensizlik ve nefret; *ulusal azınlıkların ezilmesi*; emperyalizmle birleşik cephe — bu ulusların ideolojik ve sosyal-politik donanımı budur.

Bu tür ulusları burjuva uluslar olarak nitelendirmek gerekir. Bunlar örneğin Fransız, İngiliz, İtalyan, Kuzey Amerikan ve bunlara benzer başka uluslardır. Ülkemizde proletarya diktatörlüğüyle Sovyet düzeninin kurulmasından önce Rus, Ukrayna, Tatar, Ermeni, Gürcü ve Rusya'daki başka uluslar da aynen böyle burjuva uluslardı.

Bu ulusların kaderinin, kapitalizmin kaderine bağlı olması, kapitalizmin devrilmesiyle bu ulusların sahneden çekilmek zorunda olmaları anlaşılırdır.

Stalin, "Marksizm ve Ulusal Sorun" eserinde: "Ulus sadece tarihi bir kategori değil, bilakis belirli bir çağın, yükselen kapitalizm çağının bir tarihi kategorisidir", derken işte bu burjuva ulusları kastediyor. Ve devamla: "Özü itibariyle burjuva olan ulusal hareketin kaderi, doğal olarak burjuvazinin kaderine bağlıdır. Ulusal hareketin kesin çöküşü, ancak burjuvazinin yıkılması ile mümkündür. Ancak sosyalizm aleminde tam barış kurulabilir."[73]

Burjuva ulusların durumu böyledir.

Ancak dünyada başka uluslar da vardır. Bunlar, Rusya'da kapitalizmin devrilmesinden sonra, burjuvazinin ve onun milliyetçi partilerinin tasfiyesinden sonra, Sovyet düzeninin kurulmasından sonra, eski, burjuva uluslar temelinde gelişmiş ve oluşmuş olan yeni, sovyetik uluslardır.

Bu yeni ulusları birleştiren ve yönlendiren güç, işçi sınıfı ve onun enternasyonalist partisidir. Sosyalizmin muzaffer inşası adına kapitalizmin kalıntılarının tasfiyesi için ulus içinde işçi sınıfının ve

emekçi köylülüğün ittifakı; ulusların ve ulusal azınlıkların hak eşitliği ve özgür gelişimleri adına, ulusal baskının kalıntılarının ortadan kaldırılması; enternasyonalizmin zaferi ve halklar arasında dostluk adına milliyetçilik kalıntılarının ortadan kaldırılması; fetih politikasına ve fetih savaşlarına karşı mücadelede, emperyalizme karşı mücadelede tüm ezilen ve tam hak sahibi olmayan uluslarla birleşik cephe — bu ulusların düşünsel ve sosyal-politik alameti budur.

Bu tür ulusları sosyalist uluslar olarak nitelemek gerekir.

Bu yeni uluslar, kapitalizmin tasfiyesi sonucunda, eski burjuva uluslar temelinde oluştular ve geliştiler — sosyalizm doğrultusunda radikal değişimleri yolunda. Sovyetler Birliği'nde bugünkü sosyalist ulusların —Rus, Ukrayna, Beyaz Rus, Tatar, Başkır, Özbek, Kazak, Azerbaycan, Gürcü, Ermeni ve diğer ulusların— gerek sınıfsal bileşimleri ve düşünsel alametleri gerekse de sosyal-politik çıkarları ve çabaları açısından eski Rusya'daki bunlara tekabül eden eski burjuva uluslardan temelden farklı olduklarını kimse reddedemez.

Bunlar tarihin tanıdığı iki ulus tipidir.

Ulusların kaderlerinin, bu durumda eski, burjuva ulusların kaderlerinin, kapitalizmin kaderine bağlı olduğunu kabul etmiyorsunuz. Kapitalizmin tasfiyesiyle eski, burjuva ulusların tasfiye edildiği tezini kabul etmiyorsunuz. Ama bu ulusların kaderi, kapitalizmin kaderine değilse başka neye bağlı olabilir? Kapitalizmin ortadan kaybolmasıyla, onun tarafından ortaya çıkarılmış olan burjuva ulusların ortadan kalkmak zorunda olduklarını anlamak zor mudur? Yoksa eski, burjuva ulusların Sovyet düzeni altında, proletarya diktatörlüğü altında varolabileceklerini ve gelişebileceklerini mi sanıyorsunuz? Bir bu eksikti...

Kapitalizm altında varolan ulusların tasfiyesinin, genelde ulusların tasfiyesiyle, her türlü ulusun tasfiyesiyle aynı anlama geldiğinden korkuyorsunuz. Niçin, hangi nedenle? Burjuva uluslar dışında, herhangi bir burjuva ulustan çok daha sağlam yapılı ve çok daha canlı olan başka ulusların, sosyalist ulusların bulunduğunu bilmiyor musunuz?

İşte hatanız, burjuva uluslardan başka ulus görmemenizden ibarettir — dolayısıyla Sovyetler Birliği'nde eski, burjuva ulusların enkazı üzerinde sosyalist ulusların oluştuğu bütün bir çağı gözden kaçırdınız.

İşte bu yüzden burjuva ulusların tasfiyesinin, genelde ulusların tasfiyesi değil, bilakis yalnızca burjuva ulusların tasfiyesi anlamına gelmesi sözkonusudur. Eski, burjuva ulusların enkazı üzerinde, herhangi bir burjuva ulustan çok daha sağlam yapılı olan yeni, sosyalist uluslar oluşuyor ve gelişiyor; çünkü bunlar, burjuva ulusları yiyip bitiren uzlaşmaz çelişkilerden aridir ve herhangi bir burjuva ulustan çok daha güçlü ölçüde tüm halkı temsil ederler.

3— ULUSLARIN VE ULUSAL DİLLERİN GELECEĞİ

Tek ülkede sosyalizmin zaferi dönemiyle dünya ölçüsünde sosyalizmin zaferi dönemiyle dünya ölçüsünde sosyalizmin zaferi dönemi arasına bir eşitlik işareti koyup ve yalnızca sosyalizmin dünya ölçüsünde zaferinde değil, bilakis sosyalizmin ***tek*** ülkede zaferinde de, ulusal farkların ve ulusal dillerin ortadan kalkmasının, ulusların erimesinin ve tek bir ortak dilin oluşmasının mümkün ve gerekli olduğunu iddia ettiğinizde ciddi bir hata işliyorsunuz. Burada çok farklı şeyleri birbirine karıştırıyorsunuz: "ulusal baskının ortadan kaldırılması"nı "ulusal farklılıkların kaldırılması"yla, "ulusal devlet sınırlarının ortadan kaldırılması"nı "ulusların sönüp gitmesi"yle, "ulusların kaynaşması"yla.

Bu farklı kavramların birbiriyle karıştırılmasının Marksistler için kesinlikle caiz olmadığını vurgulamak gerekir. Bizde, ülkemizde, ulusal baskı çoktan ortadan kaldırılmış, ama buradan asla, ulusal farklılıkların kaybolduğu ve ülkemiz uluslarının artık varolmadığı sonucu çıkmaz. Bizde, ülkemizde, sınır korumalarıyla ve gümrük makamlarıyla ulusal devlet sınırları çoktan ortadan kaldırıldı, ama buradan asla, ulusların artık kaynaştığı ve ulusal dillerin kaybolduğu, bu dillerin yerine tüm uluslarımız için ortak bir dilin geçirilmiş olduğu sonucu çıkmaz.

Tek ülkede, örneğin bizim ülkemizde sosyalizmin zaferinde, güya ulusal dillerin yok olacağı, ulusların kaynaşacağı ve ulusal dillerin yerine ortak ***bir*** dil oluşacağı tezinin doğruluğunu yadsıdığım, Doğu

Halkları Komünist Üniversitesi'ndeki konuşmamdan (1925)[74] hoşnutsuzsunuz.

Benim bu açıklamamın, Lenin'in sosyalizmin hedefinin yalnızca insanlığın küçük devletlere parçalanmasının ve ulusların her türlü soyutlanmasının ortadan kaldırılması değil, yalnızca ulusların yakınlaşması değil, bilakis onların kaynaşması da olduğu ünlü teziyle çeliştiği görüşündesiniz.

Ayrıca bunun, sosyalizmin ***dünya ölçüsünde*** zaferinde ulusal farklılıkların ve ulusal dillerin yavaş yavaş yok olmaya başlayacağı, bu zaferden sonra ulusal dillerin ortak ***bir*** dil içinde çözülmeye başlayacağı şeklindeki diğer Leninist tezle de çeliştiği görüşündesiniz.

Bu tümüyle yanlıştır, yoldaşlar. Bu büyük bir yanılgıdır.

"***Tek*** ülkede sosyalizmin zaferi" ve "dünya ölçüsünde sosyalizmin zaferi" gibi böylesine farklı olayları birbirine karıştırmanın ve bir kefeye koymanın Marksistler için caiz olmadığından, daha yukarıda söz etmiştim. Bu farklı görünümlerin, birbirinden yalnızca zamansal olarak değil (ki bu çok önemlidir), bilakis bütün karakteri itibariyle de farklı olan tamamen farklı iki çağı yansıttıkları unutulmamalıdır.

Ulusal kuşku, ulusal içine kapanıklılık, ulusal düşmanlık, ulusal çatışmalara elbette herhangi bir doğuştan ulusal nefret duygusu neden olmuyor ve onun tarafından beslenmiyor, bilakis buna emperyalizmin yabancı ulusları boyunduruk altına alma çabası ve bu ulusların ulusal köleleşme tehlikesinden korkuları neden oluyor ve onun tarafından besleniyor. Dünya emperyalizmi varoldukça kuşkusuz bu çaba ve korku da varolacaktır — dolayısıyla da ülkelerin ezici çoğunluğunda gerek ulusal güvensizlik gerekse de ulusal içine kapanıklık, gerek ulusal düşmanlık gerekse de ulusal çatışmalar olacaktır. ***Tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin ve emperyalizmin tasfiyesinin, çoğu ülkelerde emperyalizmin ve ulusal boyunduruğun tasfiyesi anlamına geldiği iddia edilebilir mi? Bunun yapılamayacağı açıktır. Ama buradan, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin, dünya emperyalizmini ciddi biçimde zayıflatsa da, ulusların kaynaşması ve dünyadaki ulusal dillerin ortak bir dilde kaynaşması için gerekli olan koşulları yaratmadığı ve yaratamayacağı sonucu çıkar.

Dünya ölçüsünde sosyalizmin zaferi dönemi, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi döneminden herşeyden önce, ***tüm ülkelerde*** emperyalizmi tasfiye etmesi, gerek yabancı ulusları boyunduruk altına alma çabasını gerekse de ulusal köleleşme tehlikesinden korkuyu ortadan kaldırması, ulusal güvensizliğin ve ulusal düşmanlığın zeminini kaldırması, ulusları sosyalist dünya ekonomisinin ortak ***bir*** sisteminde birleştirmesi ve böylece tüm ulusların yavaş yavaş bir bütün halinde kaynaşması için gereken reel koşulları yaratmasıyla ayrılır.

Bu iki dönem arasındaki temel fark budur.

Ama buradan, bu iki dönem birbirine karıştırılır ve aynı kefeye konursa, bunun affedilmez bir hata işlemek anlamına geldiği sonucu çıkar. Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'nde yaptığım konuşmamı alalım. Orada şöyle deniyor:

> "Sosyalizm döneminde tüm insanlık için ortak bir dil yaratacağı ve tüm diğer dillerin sönüp gideceğinden sözediliyor (örneğin Kautsky böyle yapıyor). Ben, bu evrensel tek dil teorisine pek inanmıyorum. Her halükârda, deneyim böyle bir teorinin lehinde değil aleyhinde konuşuyor. Şimdiye kadar öyle oldu ki, sosyalist devrim dillerin sayısını azaltmayıp, bilakis artırdı, çünkü insanlığın en derin katmanlarını sarsıp onları siyasi arenaya çıkararak o, eskiden hiç bilinmeyen ya da çok az bilinen bir dizi yeni milliyeti yeni bir yaşama uyandırıyor. Eski Çarlık Rusya'sının, içinde en az 50 ulus ve ulusal grup barındırdığına kim inanırdı? Oysa eski zincirleri parçalayan ve bir dizi unutulmuş halk ve kavim doğuran Ekim Devrimi, onları yeni bir yaşama uyandırdı ve onlara yeni gelişme olanakları sağladı."[75]

Bu alıntıdan, ulusal sorunda her zaman bir açemi olan ve öyle kalan, ulusların gelişme mekanizmasını kavramayan ve ulusların dayanıklılığının ne kadar muazzam olduğu konusunda bir fikri bulunmayan, ulusların, sosyalizmin zaferinden uzun süre önce, daha burjuva-demokrat koşullar altında kaynaşmasını mümkün gören, Almanların Çek ülkesindeki asimilasyon "çalışmasını" uşakça öven ve

Çeklerin artık neredeyse cermenleştiklerini, Çeklerin ulus olarak geleceklerinin bulunmadığını düşüncesizce iddia eden Kautsky türünde kişilere karşı çıktığım anlaşılıyor.

Bu alıntıdan ayrıca, konuşmamda *dünya ölçüsünde* sosyalizmin zaferi dönemini değil, bilakis yalnızca *tek ülkede* sosyalizmin zaferi dönemini gözönüne aldığım anlaşılıyor. Burada, *tek ülkede* sosyalizmin zaferi döneminin, ulusların ve ulusal dillerin kaynaşması için gerekli olan koşulları yaratmadığını, bu dönemin —tersine— eskiden Çarlık emperyalizmi tarafından ezilen, ama şimdi Sovyet devrimi tarafından ulusal boyunduruktan kurtarılmış olan ulusların yeniden doğuşu ve gelişimi için elverişli koşullar yarattığını iddia ediyordum (ve şimdi de ediyorum).

Nihayet bu alıntıdan, iki farklı tarihsel dönem arasındaki muazzam farkı gözden kaçırdığınız, bunun sonucu olarak Stalin'in konuşmasının anlamını anlamadığınız ve bütün bunların sonucunda kendi hatalarınızın karmakarışıklığında yolunuzu şaşırdığınız görülüyor.

Lenin'in, dünya ölçüsünde sosyalizmin zaferinden sonra ulusların sönüp gitmesi ve kaynaşması üzerine tezlerine geçelim.

İşte Lenin'in 1916'da yayınlanan "Sosyalist Devrim ve Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı" makalesinden alınmış tezlerinden biri, herhangi bir nedenle mektuplarınızda tam olarak alıntılanmamış bir tez:

> "Sosyalizmin hedefi yalnızca, insanlığın küçük devletlere parçalanmışlığının ve ulusların her türlü soyutlanmışlığının ortadan kaldırılması, yalnızca ulusların yakınlaşması değil, bilakis onların kaynaşmasıdır da... İnsanlık nasıl sınıfların ortadan kaldırılmasına yalnızca ezilen sınıfın diktatörlüğü geçiş dönemiyle varabiliyorsa, ulusların kaçınılmaz kaynaşmasına da yalnızca, tam kurtuluş geçiş dönemiyle, yani tüm ezilen ulusların ayrılma özgürlüğüyle ulaşabilir." (*Bkz. cilt XIX, s. 40*[74].)

Ve işte Lenin'in, tarafınızdan yine tam alıntılanmayan bir başka tezi:

> "Halklar ve ülkeler arasında ulusal ve devlet farkları varolduğu sürece —bu farklar ise hatta dünya ölçüsünde pro-

letarya diktatörlüğünün gerçekleşmesinden sonra bile çok çok uzun süre kalacaktır—, tüm ülkelerin komünist işçi hareketinin uluslararası taktiğinin birliği, çeşitliliğin ortadan kaldırılmasını, ulusal farklılıkların yokedilmesini değil (bu şu anda anlamsız bir hayalperestlik olurdu), bilakis komünizmin temel prensiplerinin (Sovyet iktidarı ve proletarya diktatörlüğü), ayrıntıda doğru tadil edilip ulusal ve ulusal-devletsel farklılıklara doğru uydurulduğu ve doğru uygulandığı tarzda kullanılmasını gerektirir." (*Bkz. 4 baskı, cilt XXXI, s. 72* [*Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 736*].)

Bu alıntının, Lenin'in 1920 yılında, yani *tek* ülkede sosyalist devrimin zaferinden *sonra*, ülkemizde sosyalizmin zaferinden *sonra*, yayınlanan, "'Sol Radikalizm' — Bir Çocukluk Hastalığı" eserinden alındığını vurgulayalım.

Bu alıntılardan, Lenin'in ulusal farklılıkların sönüp gitmesi ve ulusların kaynaşması sürecini, *tek* ülkede sosyalizmin zaferi dönemine değil, bilakis yalnızca, dünya ölçüsünde proletarya diktatörlüğü gerçekleştirildikten *sonraki* döneme, yani artık sosyalist dünya ekonomisinin temellerinin atılmış olacağı, tüm ülkelerde sosyalizmin zaferi dönemine bıraktığı görülüyor.

Bu alıntılardan ayrıca, Lenin'in, ulusal farklılıkların sönüp gitmesi sürecini, *tek* ülkede, ülkemizde sosyalizmin zaferi dönemine bırakma çabasını, "anlamsız hayalperestlik" olarak tanımladığı görülüyor.

Bu alıntılardan ayrıca, Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'ndeki konuşmasında, tek ülkede, ülkemizde sosyalizmin zaferi döneminde, ulusal farklılıkların ve ulusal dillerin sönüp gittiğini yadsırken Stalin'in kesinlikle haklı olduğu ve Stalin'in tezine doğrudan zıt bir şeyi savunurken sizin kesinlikle haksız olduğunuz görülüyor.

Bu alıntılardan nihayet, sosyalizmin zaferinin iki farklı dönemini birbirine karıştıran sizlerin, Lenin'i anlamadığı, ulusal sorunda Lenin'in çizgisini tahrif ettiği ve bunun sonucunda, istemeksizin, Leninizmden kopma yoluna adım attığı görülüyor.

Ulusal farklılıkların ortadan kaldırılmasının ve ulusal dillerin sönüp gitmesinin, dünya emperyalizminin yenilgisinden hemen sonra, bir vu-

ruşta, deyim yerindeyse yukarıdan karamameyle gerçekleşeceğine inanmak yanlış olurdu. Böyle bir görüşten daha yanlış bir şey yoktur. Ulusların kaynaşmasını yukarıdan karamameyle, zor yoluyla gerçekleştirme çabası, emperyalistlerin oyununa gelmek, ulusların kurtuluşu eserini mahvetmek, uluslar arasında işbirliği ve kardeşliğin kurulması eserini mezara taşımak anlamına gelecektir. Böyle bir politika asimilasyon politikasıyla aynı olurdu.

Halk düşmanı, karşı-devrimci politika olarak, zararlı bir politika olarak asimilasyon politikasının Marksizm-Leninizmin cephaneliğinde asla yeri bulunmadığını elbette biliyorsunuz.

Ayrıca, ulusların ve ulusal dillerin, olağanüstü bir istikrar ve asimilasyon politikasına karşı muazzam bir direnme gücüyle sivrildikleri de biliniyor. Türk asimilatörler, asimilatörlerin en zalimleri, Balkan uluslarına yüzyıllar boyunca işkence ve eziyet ettiler, ancak yalnızca onları yoketmeyi başaramamakla kalmadılar, bilakis kendileri teslim olmak zorunda kaldılar. Zalimlikte Türk asimilatörlerinin pek gerisinde kalmayan Çarlık Rusya'sı Ruslaştırıcıları ve Prusya-Alman Cermenleştiricileri, yüz yıldan fazla bir zaman seyrinde Polonya ulusuna işkence ve eziyet ettiler, aynen İran ve Türk asimilatörlerinin yüzyıllar sürecinde Ermeni ve Gürcü ulusuna işkence, eziyet yaptıkları ve kökünü kurutmaya çalıştıkları gibi, ancak yalnızca bu ulusları yoketmeyi başaramamakla kalmadılar, bilakis tersine kendileri teslim olmak zorunda kaldılar.

Eğer dünya emperyalizminin yenilgisinden hemen sonra ulusun gelişimi açısından olayların olası seyri doğru öngörülmek isteniyorsa, bütün bu koşullar gözönünde bulundurulmak zorundadır.

Proletaryanın dünya diktatörlüğü döneminin ilk aşamasının, ulusların ve ulusal dillerin sönüp gitmesinin başlangıcı, tek bir ortak dilin oluşmasının başlangıcı olacağını sanmak bir yanılgı olurdu. Tersine, seyrinde ulusal baskının kesin olarak ortadan kaldırılacağı ilk aşama, eskiden ezilen ulusların ve ulusal dillerin gelişeceği bir aşama, ulusların eşitliğinin kurulacağı bir aşama, karşılıklı ulusal güvensizliğin kaybolacağı bir aşama, uluslar arasında uluslararası bağların kurulacağı ve sağlamlaşacağı bir aşama olacaktır.

Ancak proletaryanın dünya diktatörlüğü döneminin ikinci aşamasında, kapitalist dünya ekonomisinin yerine, birleşik bir sosyalist dünya ekonomisi oluştuğu ölçüde —ancak bu aşamada bir tür ortak dil oluşmaya başlayacaktır, çünkü ancak bu aşamada uluslar, kendi ulusal dillerinin yanısıra ortak bir uluslararası dile sahip olma gerekliliğini duyumsayacaklardır— karşılıklı iletişimin kolaylaşması ve ekonomik, kültürel ve politik işbirliğinin kolaylaşması için. Yani bu aşamada ulusal diller ve ortak bir uluslararası dil yanyana varolacaktır. Önce ortak bir dile sahip yalnızca tek, tüm uluslar için ortak bir dünya ekonomi merkezinin değil, bilakis her ulusal grup için ortak, özel bir dile sahip, tek tek ulusal grupların çok sayıda bölgesel ekonomi merkezlerinin oluşması ve bu merkezlerin ancak daha sonra, tüm uluslar için ortak bir dille, ortak bir sosyalist dünya ekonomi merkezinde birleşmesi de mümkündür.

Dünya proletarya diktatörlüğü döneminin sonraki aşamasında, sosyalist dünya ekonomik sistemi yeterli derecede sağlamlaştığında ve sosyalizm halkların günlük yaşamına girdiğinde, uluslar ortak bir dilin ulusal dillere göre sahip olduğu avantajlara pratikte kanaat getirdiklerinde — o zaman ulusal farklılıklar ve diller sönüp gitmeye başlayacak ve herkes için ortak bir dünya diline yer açacaktır.

Ulusların geleceğinin, ulusların gelecekteki kaynaşmaları yolunda gelişiminin tablosu bana göre aşağı-yukarı böyledir.

4— ULUSAL SORUNDA PARTİNİN POLİTİKASI

Hatalarınızdan biri, ulusal sorunu toplumun sosyal ve politik gelişimi genel sorununun bir parçası olarak, bu genel soruna tabi bir parça olarak değil de, bilakis tarihsel seyir içinde yönünü ve karakterini önemli ölçüde değiştirmeyen, kendi kendine yeterli ve kalıcı bir şey olarak değerlendirmenizden ibarettir. Bu nedenle, her Marksistin gördüğü şeyi, yani ulusal sorunun hep aynı karaktere sahip olmadığını, ulusal hareketin karakter ve görevlerinin devrimin çeşitli gelişme dönemlerine göre değiştiğini görmüyorsunuz.

Aslında, devrimin çeşitli gelişme dönemlerini bu kadar kolay birbirine karıştırmanız ve aynı kefeye koymanız ve çeşitli gelişme aşamalarında devrimin karakter ve görevlerinin değişmesiyle ulusal sorunun karakter ve görevlerinde de değişimlere yol açıldığını, buna uygun olarak Partinin ulusal sorundaki politikasının da değiştiğini, bunun sonucunda Partinin, devrimin belirli bir gelişme dönemine bağlı ulusal sorundaki politikasının, zorla bu dönemden koparılıp keyfi bir biçimde başka bir döneme aktarılamayacağını anlamamanız üzücü gerçeğinin mantıki açıklaması da budur.

Rus Marksistleri her zaman, ulusal sorunun, devrimin gelişimi genel sorununun bir parçası olduğu, ulusal sorunun devrimin çeşitli aşamalarında, her verili tarihsel anda devrimin karakterine uygun çeşitli görevlere sahip olduğu ve buna bağlı olarak ulusal sorunda Parti politikasının da değiştiği ilkesinden hareket ettiler.

Birinci Dünya Savaşından önceki dönemde, tarih Rusya'da ***burjuva-demokratik*** devrimi gündeme soktuğunda, Rus Marksistleri ulusal sorunun çözümünü Rusya'da demokratik devrimin kaderiyle birleştirdiler. Partimiz, kapitalizm çerçevesinde çözümü mümkün olduğu ölçüde ulusal sorunun en iyi çözümünün, Çarlığın yıkılması, feodalizmin kalıntılarının ortadan kaldırılması ve ülkenin tam demokratikleştirilmesi olduğu görüşündeydi.

Bu dönemde Partinin politikası budur.

Ulusal sorun üzerine Lenin'in ünlü makaleleri de bu döneme ilişkindir, "Ulusal Soruna İlişkin Eleştirel Notlar" makalesi de bunlar arasındadır. Bu makalede Lenin şöyle diyor:

> "...kapitalizm dünyasında mümkün olabildiği ölçüde, ulusal sorunun yalnızca bir tek çözümü olduğunu idia ediyorum ve bu çözüm tutarlı demokratizmdir. Kanıt olarak başka şeylerin yanısıra İsviçre'ye dayanıyorum." (*Bkz. cilt XVII, s. 150*[77].)

Stalin'in "Marksizm ve Ulusal Sorun" eseri de aynı döneme ilişkindir, başka şeylerin yanısıra şöyle deniyor bu eserde:

> "Ulusal hareketin tam olarak çekilmesi ancak burjuvazinin yıkılması ile mümkündür. Ancak sosyalizm aleminde tam barış

> kurulabilir. Ne var ki, ulusal mücadeleyi asgariye indirmek, onu kökünden budamak, onu proletarya için mümkün olan en yüksek ölçüde zararsız hale getirmek — bu, kapitalizm çerçevesinde de mümkündür. Bunu, örneğin, İsviçre ve Amerika örnekleri kanıtlıyor. Bunun için, ülkeyi demokratikleştirmek ve uluslara özgür gelişme olanağı sağlamak gereklidir."[70]

Bunu izleyen dönemde, Birinci Dünya Savaşı döneminde, iki emperyalist koalisyon arasında uzun süren savaş dünya emperyalizminin gücünü sarstığında, kapitalizmin dünya sisteminin krizi son sınıra ulaştığında, "ana vatan"ların işçi sınıflarının yanında sömürge ve bağımlı ülkeler de kurtuluş hareketinde saf tuttuklarında, ulusal sorun bir ulusal ve sömürge sorununa dönüştüğünde, gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıfı ile sömürge ve bağımlı ülkelerin ezilen halklarının birleşik cephesi reel bir güç haline gelmeye başladığında, bunun sonucunda ***sosyalist*** devrim aktüel bir sorun haline geldiğinde — bu durumda Rus Marksistleri artık önceki dönemin politikasıyla yetinemezlerdi ve ulusal ve sömürge sorununun çözümünü sosyalist devrimin kaderiyle birleştirmeyi gerekli gördüler.

Parti, sermayenin iktidarının devrilmesi ve proletarya diktatörlüğünün örgütlenmesi, emperyalist birliklerin sömürge ve bağımlı ülkelerden kovulması ve bu ülkeler için ayrılma ve kendi ulusal devletlerini kurma hakkının güvenceye alınması, ulusal düşmanlığın ve milliyetçiliğin aşılması, aynı şekilde, halklar arasında uluslararası bağların sağlamlaştırılması, ortak bir sosyalist ekonominin örgütlenmesi ve bu temelde halkların kardeşçe işbirliğinin kurulmasının, verili koşullar altında ulusal ve sömürge sorununun en iyi çözümü olduğu görüşündeydi.

Bu dönemde Partinin politikası budur.

Bu dönem henüz tam gelişmesine ulaşmış olmaktan uzaktır, çünkü daha yeni başladı, ama kuşkusuz tayin edici sözünü söyleyecektir...

Ülkemizde devrimin şu anki gelişme dönemi ve Partinin şu anki politikası sorunu ayrıca değerlendirilmelidir.

Ülkemizin şimdilik, kapitalizmi devirmeye hazır ***tek*** ülke olduğu vurgulanmalıdır. Ve [ülkemiz —ÇN.] gerçekten de kapitalizmi devirdi ve proletarya diktatörlüğünü kurdu.

Yani ***dünya ölçüsünde*** proletarya diktatörlüğünün gerçekleştirilmesine ve —daha da çok— ***tüm ülkelerde*** sosyalizmin zaferine şimdilik daha çok var.

Ayrıca, eski demokratik geleneklerinden çoktan vazgeçmiş olan burjuvazinin iktidarına son verdiğimizde, geçerken "ülkenin tam demokratikleştirilmesi" görevini çözdüğümüz, ulusal baskı sistemini ortadan kaldırdığımız ve ülkemizde ulusların hak eşitliğini kurduğumuz da vurgulanmalıdır.

Bilindiği gibi bu önlemlerin milliyetçiliği ve ulusal düşmanlığı aşmanın, halklar arasında güveni kurmanın en iyi aracı olduğu anlaşılmıştır.

Nihayet, ulusal baskının ortadan kaldırılmasının, ülkemizde eskiden ezilmiş ulusların yeniden ulusal doğuşlarına, ulusal kültürlerinin gelişimine, ülkemiz halkları arasında dostça enternasyonal bağların sağlamlaşmasına ve sosyalist inşada bunlar arasında bir işbirliğinin oluşmasına yol açtığı vurgulanmalıdır.

Bu yeni yaşama uyanmış ulusların artık o eski, burjuvazi tarafından önderlik edilen burjuva uluslar olmayıp, bilakis eski ulusların enkazı üzerinde oluşmuş ve emekçi kitlelerin enternasyonalist partisi tarafından önderlik edilen yeni, sosyalist uluslar oldukları bilinmelidir.

Bu bağlantıda Parti, ülkemizin yeni yaşama uyanmış uluslarına, tüm boyutlarıyla ayağa kalkmaları, ulusal kültürlerini canlandırmaları ve daha da geliştirmeleri, anadillerinde okullar, tiyatrolar ve başka kültürel kurumlar geliştirmeleri, Parti, sendika, kooperatif, devlet ve ekonomi aygıtını ulusallaştırmaları, yani bileşimi itibariyle ulusal kılmaları, kendilerinin ulusal Parti ve Sovyet kadrolarını yetiştirmeleri ve Partinin bu politikasını engellemeye çalışan —tabii sayıları fazla olmayan— tüm unsurları gemlemeleri için yardım etmeyi gerekli gördü.

Bu, ülkemiz halklarının ulusal kültürünün gelişimini ve serpilip boy atmasını Partinin desteklediği ve destekleyeceği, yeni, sosyalist uluslarımızın sağlamlaşmasını teşvik edeceği, bu davayı benimsediği ve onu her türlü anti-Leninist unsurlardan koruyacağı anlamına geliyor.

Mektuplarınızdan, Partimizin bu politikasını onaylamadığınız anlaşılıyor. Bu, birincisi, yeni, sosyalist ulusları eski, burjuva uluslarla karıştırmanızdan ve yeni, sovyetik uluslarımızın ulusal kültürlerinin *içerikleri* itibariyle sosyalist kültürler olduğunu kavramamanızdan kaynaklanıyor. Bu, ikincisi, —kabalığımı bağışlayın— sizin Leninizmin sorunlarındaki ciddi eksikliğinizden ve ulusal sorunda bilginizin çok kötü olmasından kaynaklanıyor.

Yalnızca aşağıdaki elementar soruyu dikkate alın. Hepimiz ülkemizde bir kültür devriminin gerekliliğinden söz ediyoruz. Bu sorun ciddiye alınmak isteniyor ve havanda su dövmek istenmiyorsa, o zaman bu yönde en azından ilk adım atılmalıdır: herşeyden önce *ilkokul eğitimi ve sonra da orta öğrenim ulus farkı gözetmeksizin* ülkenin tüm vatandaşları için zorunlu kılınmalıdır. Bu olmaksızın, sözümona kültür devrimi bir yana, ülkemizin hiçbir kültürel gelişimi mümkün değildir. Dahası: Bu olmaksızın bizde ne sanayinin ve tarımın gerçek bir gelişimi ne de güvenilir bir ülke savunması olamayacaktır.

Ama ülkemizde okuma yazma bilmeyenlerin yüzde oranının hâlâ çok yüksek olduğu, ülkemizin bir dizi uluslarında yüzde 80-90 okuma-yazma bilmeyen bulunduğu gözönüne alınırsa bu nasıl sağlanabilir?

Bunun için ülkeyi, yöre halkının ana dilinde ders veren yaygın bir okul ağıyla kaplamak ve bu okullara, bu dile vakıf olan öğretmenler sağlamak gereklidir.

Bunun için, Parti ve sendika aygıtından devlet ve ekonomi aygıtına dek tüm yönetim aygıtını ulusallaştırmak, yani bileşimi itibariyle ulusal kılmak gereklidir.

Bunun için, ana dilde basın, tiyatro, sinema ve başka kültür kurumlarını geliştirmek gereklidir.

Neden anadilde? Milyonlarca halk kitlesi kültürel, politik ve ekonomik gelişmede yalnızca anadilinde, ulusal dilde ilerleyebileceği için.

Bütün bu söylenenlerden sonra Leninistlerin, tabii eğer Leninist kalmak istiyorlarsa, ulusal sorunda, şimdi ülkemizde uygulananın dışında

başka bir politika uygulayamayacaklarını kavramak zor değildir sanırım.

Öyle değil mi?

Pekâlâ, burada bitirelim.

Sanıyorum tüm sorularınızı ve kuşkularınızı yanıtladım.

Komünist selamla
J. Stalin

18 Mart 1929

İlk kez yayınlanmaktadır.

NOTLAR

[1] 15 Ocak'tan 6 Şubat 1928'e kadarki Sibirya gezisi sırasında J.V. Stalin, bölgenin ana tahıl alanlarını ziyaret etti. J.V. Stalin, SBKP(B) Sibirya Bölge Komitesi Büro'sunun Novosibirsk'deki bir oturumuna, SBKP(B) Kaza Komiteleri Bürolarının oturumlarına ve Sovyet ve alım organları temsilcileriyle birlikte yapılan, Barnaul, Bijsk, Rubzovsk ve Omsk kazaları parti örgütlerinin aktif toplantılarına katıldı. J.V. Stalin tarafından alınan politik ve örgütsel önlemler sayesinde Sibirya Parti örgütleri tahıl alım plânının gerçekleşmesini sağladılar. (s. 13)

[2] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXIV, s. 51 (Alm. İki Ciltte Seçme "Eserler", cilt II, s. 30) (s. 18)

[3] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXIV, s. 465 (Rusça). (s. 19)

[4] SBKP(B) XV. Kongresi, 2-19 Aralık 1927 tarihleri arasında Moskova'da toplandı. Kongre, Merkez Komitesi'nin politik ve örgütsel hesap verme raporunu, Merkezi Revizyon Komisyonu'nun, MKK-İşçi-Köylü Müfettişliği'nin, Komintern Yürütme Komitesindeki SBKP(B) Delegasyonu'nun hesap verme raporlarını, ekonominin gelişimi için beş yıllık bir plân hazırlanması üzerine direktifleri, kırda çalışma üzerine bir raporu ve muhalefet sorunu üzerine Kongre Komisyonunun bir raporunu görüştü ve Partinin merkezi mercilerini seçti. J.V. Stalin, 3 Aralık'ta SBKP(B) MK'nın hesap verme raporunu sundu ve 7 Aralık'ta kapayış konuşmasını yaptı. 12 Aralık'ta Kongre J.V. Stalin'i, Komintern Yürütme

Komitesi'ndeki SBKP(B) delegasyonunun faaliyeti üzerine rapora ilişkin bir karar hazırlayacak olan komisyona seçti. Kongre, Parti Merkez Komitesi'nin politik ve örgütsel çizgisini onayladı ve Merkez Komitesine, gelecekte de barış ve SSCB'nin savunma gücünü sağlamlaştırma politikasını yürütme, ülkenin sosyalist sanayileşmesini azalmayan bir tempoda sürdürme, kentte ve kırda sosyalist sektörü genişletme ve sağlamlaştırma, aynı zamanda ekonomide kapitalist unsurların tasfiyesine doğru dümen kırma görevini verdi. Kongre, SSCB ekonomisinin ilk beş yıllık plânının hazırlanması direktifini verdi. Kongre, tarımın kollektifleştirilmesinin çok yönlü geliştirilmesi üzerine karar aldı, kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesi üzerine bir plân saptadı ve tarımın kollektifleştirilmesi için mücadelenin yöntemleri üzerine talimatlar verdi. SBKP(B) XV. Kongresi Parti tarihine, kollektifleştirme kongresi olarak geçti. Troçkist-Zinovyevci blokun tasfiyesine yönelik olan muhalefet üzerine kararlarında Kongre, Partiyle muhalefet arasındaki görüş ayrılıklarının programatik görüş ayrılıklarına dönüştüğünü, Troçkist muhalefetin, anti-sovyetik mücadele yolunu tuttuğunu saptadı ve Troçkist muhalefete dahil olma ve onun görüşlerinin propagandasının Bolşevik Parti saflarında kalmayla bağdaşmadığını açıkladı. Kongre, SBKP(B) MK ve MKK'sının (Kasım 1927 tarihli), Troçki ve Zinovyev'in Partiden ihracı üzerine ortak kararını onayladı ve Troçkist-Zinovyevci blokun tüm aktif üyelerini Partiden ihraç etme kararı aldı. (SBKP (B) XV. Kongresi üzerine bkz. "SBKP(B) Tarihi, Kısa Ders", s. 275/276 [Türkçe Baskı, İnter Yayınları, cilt:15, s. 328/329].) Kongrenin kararları için bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 222/262, (Rusça) (s. 19)

[5] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 251 (Rusça). (s. 19)

[6] Partiye Troçkist-Zinovyevci muhalefet bloku tarafından dayatılmış olan tartışma sözkonusudur. Ekim 1927'de, SBKP(B)'nin XV. Kongresinden iki ay önce Parti Merkez Komitesi, genel parti tartışmasının açıldığını ilan etti. Tartışma hakkında bkz. "SBKP(B) Tarihi, "Kısa Ders", s. 272 (Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt: 15, s. 324). (s. 23)

[7] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 255 (Rusça). (s. 24)

[8] SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumu, Merkezi Revizyon Komisyonu üyelerinin katılımıyla 6-11 Nisan 1928 tarihleri arasında toplandı. Plenum, bu yılın tahıl alım sorununu ve 1928/29 yılı için tahıl alım kampanyasının örgütlenmesi sorununu, Politbüro Komisyonunun, Şahti Olayı'yla bağıntılı ortaya çıkan eksikliklerin bertaraf edilmesi için pratik önlemler üzerine raporunu, Politbüro'nun ve SBKP(B) MK Plenumunun 1928 yılı için çalışma plânını ele aldı. J. V. Stalin, Plenumun 10 Nisan tarihli oturumunda, Politbüro komisyonunun raporuna ilişkin bir konuşma yaptı ve Şahti Olayı ile ekonomik inşadaki eksikliklere karşı mücadelede pratik önlemler üzerine kararın son şeklinin kaleme alınmasıyla görevli komisyona seçildi. Plenum, her yıl MK, MKK Prezidyum üyelerini ve başka yönetici fonksiyonerleri, çalışmadaki eksikliklere karşı mücadeleyi yerinde güçlendirmek ve merkezi organların pratik rehberliğini iyileştirmek için, yerel örgütlere gönderme hakkında özel bir karar aldı. (SBKP(B) MK ve MKK Plenumunun kararları için bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 263-276, [Rusça].) (s. 35)

[9] Şahti kazasında ve Donetz havzasının diğer kazalarında, burjuva uzmanların karşı-devrimci bir örgütünün zararlı çalışması kastediliyor. Bu örgüt 1928 başında ortaya çıkarıldı. Şahti Olayı hakkında (bkz. eldeki cilt, s. 54 Ayrıca bkz. ("SBKP/B) Tarihi, Kısa Ders", s. 279.) (Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt: 15, s. 332/33) (s. 35)

[10] "*Listok Raboçe-Krestyanskoi İnspektsii*" (İşçi-Köylü Müfettişliği Gazetesi) 15 Mart 1928'den 28 Kasım 1933'e dek belirli aralıklarla "Pravda"da yayınlandı. "İşçi-Köylü Müfettişliği Gazetesi", geniş emekçi kitlelerini bürokratizme karşı mücadelenin içine çekmeyi amaçlıyordu. (s. 39)

[11] "*Komsomolskaya Pravda*" — Günlük gazete, Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği Merkez Komitesinin ve Moskova Komitesinin organı; 24 Mayıs 1925'den beri yayınlanmaktadır. (s. 39)

[12] V.İ. Lenin'in V.M. Molotov'a XI. Parti Kongresi'nde politik rapor plânı üzerine mektubu. (Bkz "Eserler", 4. baskı, cilt XXXIII, s. 223/224, Rusça). (s. 42)

[13]18-23 Mart 1919 tarihleri arasında Moskova'da toplanan VIII. Parti Kongresi, Partinin orta-köylülük karşısındaki yeni politikasını — orta köylülerle sağlam ittifak politikasını saptadı. Bu politikanın esasları V.İ. Lenin tarafından, Köyde Çalışma Üzerine Rapor'da ortaya kondu. (Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXIX, s. 175/191 [Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 526/541]. RKP (B) VIII. Parti Kongresi hakkında bkz. "SBKP (B) Tarihi, Kısa Ders", s. 222/225 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt: 15, s. 265/268].) (s. 50)

[14] SSCB Yüksek Ekonomi Konseyi'nin 29 Mart 1926 tarihli, "Sanayi İşletmelerinin Yönetiminin Örgütlenmesi Üzerine" 33 sayılı genelgesi ve onu tamamlayan "Metal ve Elektro Sanayiinde Teknik Fabrika Müdürlerinin Hakları ve Görevleri Üzerine Genel Direktifler" kastediliyor. (s. 58)

[15] Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin VIII. Birleşik Kongresi 5-16 Mayıs 1928 tarihleri arasında Moskova'da toplandı. Kongrede şu sorunlar ele alındı: sosyalist inşanın sonuçları ve perspektifleri ve gençliğin komünist eğitiminin görevleri; ve Leninist Komünist Gençlik Birliği MK ve Merkez Revizyon Komisyonu'nun hesap verme raporları; Komünist Gençlik Enternasyonali'ndeki Leninist Komünist Gençlik Birliği delegasyonunun hesap verme raporu; ekonominin geliştirilmesi için beş yıllık plânla bağıntılı olarak gençliğin çalışma ve eğitim sorunu; Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin çocuklar arasında çalışması sorunu ve başka sorunlar. J.V. Stalin, 16 Mayıs'ta Kongre'nin kapanış oturumunda bir konuşma yaptı. (s. 65)

[16] SBKP(B) MK'nın, "Köyün Sosyalist Değişimi İçin ("Kırda çalışma için bölümlerin temel görevleri") yazısı kastediliyor; bu yazı tüm ulusal komünist partilerinin merkez komitelerine, SBKP(B) MK'sının bürolarına, bölge, altbölge, il, ilçe ve kaza komitelerine yönelikti. Yazı,

SBKP(B) MK Sekreteri V.M. Molotov imzasıyla 16 Mayıs 1928 tarihli "Pravda"nın 112. sayısında yayınlandı. (s. 72)

[17] 1918 yılında Y.M. Sverdlov'un inisiyatifiyle Tüm-Rusya MYK nezdinde, ajitasyon ve propaganda için kısa süreli kurslar düzenlendi, bunun adı Ocak 1919'da Sovyet Çalışması İçin Okul olarak değiştirildi. RKP(B) VIII. Parti Kongresi'nin kararıyla Sovyet ve Parti çalışması için Merkezi Okul, bu okul temelinde oluşturuldu. 1919 yılının ikinci yarısında, Sovyet ve Parti Çalışması Merkez Okulu, Komünist Y.M. Sverdlov Üniversitesi'ne dönüştürüldü. Sverdlov Üniversitesi'nin onuncu yıldönümü 28 Mayıs 1928'de kutlandı. (s. 76)

[18] SBKP(B) XIV. Parti Kongresi, 18-31 Aralık 1925 tarihleri arasında Moskova'da toplandı. J.V. Stalin Kongre'de, MK'nın politik hesap verme raporunu sundu. Kongre, Partinin merkezi görevi olarak, SSCB'de sosyalizmin kurulmasının temeli olarak, ülkenin sosyalist sanayileşmesi için mücadeleyi tanımladı. Kongre kararlarında, Kulaklara karşı mücadele için, işçi sınıfının orta köylülerle ittifakını daha da sağlamlaştırmanın ve bu arada köy yoksullarına dayanmanın büyük öneme sahip olduğunu vurguladı. Kongre, tarım kültürü iyileştirilerek ve gittikçe daha büyük bir köylü çiftliği kitlesinin kooperatiflerin yardımıyla sosyalist inşa akımına çekilerek tarımın gelişiminin desteklenmesi ve hızlandırılması gerekliliğine dikkat çekti. (Kongrenin kararları için bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 47-90, Rusça. SBKP(B)'nin XIV. Parti Kongresi hakkında bkz. "SBKP(B) Tarihi, Kısa Ders", s. 263/266 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt: 15, s. 328/331].) (s. 85)

[19] V.İ. Lenin'in 5 Kasım'dan 5 Aralık 1922'ye dek toplanan Komintern'in IV. Kongresi'ndeki, "Beş Yıl Rus Devrimi ve Dünya Devriminin Perspektifleri" raporu kastediliyor. (Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXIII, s. 380/394 [Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 964/977].) (s. 86)

[20] V.İ. Lenin'in 22 Haziran'dan 12 Temmuz 1921'e dek toplanan Komintern'in III. Kongresinde, "RKP'nin Taktiği Üzerine" raporu kas-

tediliyor. (Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXII, s. 454/472, Rusça). (s. 88)

[21] 3 Haziran 1928 tarihli "Pravda"nın 128. sayısında yayınlanmış olan SBKP(B) MK'nın "Tüm Parti Üyelerine, Tüm İşçilere" çağrısı kastediliyor. (Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 807/809, Rusça.) (s. 91)

[22] V.İ. Lenin, "Pitirim Sorokin'in Değerli İtirafları". (Bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXVIII, s. 171, Rusça). (s. 93)

[23] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm I, 1941, s. 292 (Rusça). (s. 95)

[24] V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXIX, s. 183 (Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 533/534). (s. 98)

[25] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXIX, s. 139 (Rusça). (s. 101)

[26] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm I, 1941, s. 307/309 (Rusça). (s. 102)

[27] SBKP(B) XVI. Moskova İl Konferansı 20-28 Kasım 1927 tarihleri arasında toplandı. J.V. Stalin 23 Kasım'da, Konferansın öğleden önceki oturumunda, "Parti ve Muhalefet" konuşmasını yaptı. (Bkz. "Eserler", cilt 10, s. 252/268 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 214/228].) (s. 103)

[28] "Kapital"in ilk Almanca baskısının önsözünde Marx tarafından slogan olarak zikredilen Dante'nin "İlahi Komedya"sından sözcükler alıntılanıyor. (Bkz. K. Marx ve F. Engels, İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt 1, 1948, s. 412 [Alm. baskı s. 426].) (s. 104)

[29] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 223 (Rusça).(s.105)

[30] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 263/269 (Rusça). (s. 107)

[31] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 248 (Rusça). (s. 108)

[32] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 251 (Rusça). (s. 108)

[33] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 242 (Rusça). (s. 109)

[34] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm I, 1941, s. 307 (Rusça). (s. 113)

[35] K. Marx, "Louis Bonaparte'ın Onsekizinci Brumaire'i". (Bkz. K. Marx ve F. Engels, İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt I, 1948, s. 215 [Alm. baskı, s. 229]). (s. 114)

[36] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt VII, s. 190 (Alm, İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt I, s. 327/328). (s. 115)

[37] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B) ", Bölüm II, 1941, s. 275 (Rusça). (s. 117)

[38] "*Birjovka*"— "Birjeviye Vyedomosti" (Borsa Haberleri) — 1880'den beri Petersburg'da yayınlanan bulvar tipinde burjuva gazetesi. Gazetenin ilkesizliği ve para ile satın alınabilirliği onun başlığını tür ismi haline getirdi. Ekim 1917 sonunda gazete, Petrograd Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi tarafından yasaklandı. (s. 121)

[39] 4-12 Temmuz 1928 tarihleri arasında toplanan SBKP (B) Merkez Komitesi Plenumu, Komintern'in Yaklaşan VI. Kongresi'nin sorunları üzerine enformasyon raporunu dinledi ve Komintern program taslağını esas olarak onayladı. Plenum, şu sorunlara ilişkin kararlar aldı: Genel eko-

nomik durumla bağıntılı olarak tahıl alım politikası, Yeni (tahıl) Sovyet çiftliklerinin örgütlenmesi, yeni uzmanların yetiştirilmesinin iyileştirilmesi. J.V. Stalin Plenumun 5, 9 ve 11 Temmuz tarihli oturumlarında konuştu; konuşmaları elinizdeki ciltte yayınlanmaktadır. (SBKP)(B) MK Plenumunun kararları için bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP (B)", Bölüm II, 1941, s. 277/286, Rusça). (s. 125)

[40] SBKP(B) MK Plenumu tarafından Temmuz 1928'de görüşülen Komünist Enternasyonal program taslağı. Komintern'in V. Kongresinde (Haziran-Temmuz 1924) oluşturulan Program Komisyonu tarafından hazırlanmıştı. Komisyona, program taslağının hazırlanmasını yöneten J.V. Stalin dahildi. KEYK Program Komisyonu tarafından 25 Mayıs 1928'de kabul edilen ve SBKP(B) MK Temmuz Plenumunda onaylanan taslak, Komünist Enternasyonal VI. Kongresi'nde (Temmuz-Eylül 1928) onaylanan Komintern programına temel teşkil etti. Program taslağı üzerine bkz. elinizdeki cilt, s. 125/169 (s. 127)

[41] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXVII, s. 207/246 (Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 357/392). (s. 131)

[42] 21 Mart 1919'da Macaristan'da Sovyet Cumhuriyeti ilan edildi. Varlığının ilk günlerinden başlayarak Macar Sovyet Cumhuriyeti zor bir durumdaydı. Ülke derin bir para ve gıda maddeleri krizi geçiriyordu, iç karşı-devrime ve Sovyet Macaristan'a karşı ekonomik bir ambargo ve askeri bir müdahale örgütleyen Antant'a karşı mücadele yürütüyordu. Macar Cumhuriyeti hükümetine dahil olan Macar sosyal-demokratlar, cephe gerisinde ve cephede haince bir yıkıcı çalışma yürüttüler ve Antant ajanlarıyla Sovyet iktidarının devrilmesi üzerine anlaşmalar yaptılar. Ağustos 1919'da Macar Devrimi, iç karşı-devrimin ve müdahalecilerin birleşik güçleriyle düşürüldü. (s. 132)

[43] 1923 Sonbaharında Almanya'daki derin devrimci kriz kastediliyor. Güçlü bir devrimci hareketin sonucu olarak Saksonya'da ve Türinya'da işçi hükümetleri kuruldu. Hamburg'da işçilerin silahlı bir ayaklanması oldu. Almanya'da 1923 devrimi yenilgiye uğradı. (s. 132)

[44] V.İ. Lenin, "Tarım Sorunu Üzerine Tezlerin İlk Taslağı" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXXI, s. 129-141 [Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 758/769]). (s. 133)

[45] Bkz. "Komünist Enternasyonal Program Taslağı", Moskova/Leningrad 1928, s.52 (Rusça). Ayrıca bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt: XXX, s. 75-76 (Rusça), cilt XXXI, s. 27 (Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 691) (s. 136)

[46] Komintern'in VI. Kongresi Moskova'da 17 Temmuz'dan 1 Eylül 1928'e dek toplandı. Kongre, Komintern Yürütme Komitesi'nin hesap verme raporunu, Komünist Gençlik Enternasyonali Yürütme Komitesi'nin ve Uluslararası Kontrol Komisyonu'nun hesap verme raporlarını, emperyalist savaşlar tehlikesine karşı mücadele önlemlerini, Komünist Enternasyonal Programı'nı, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde devrimci hareket sorununu, SSCB'de ekonomik durumu ve SBKP(B)'nin durumunu görüştü, Komintern Tüzüğü'nü onayladı. Kongre, kaçınılmaz sonucu kapitalist stabilizasyonun sarsılması ve kapitalizmin genel krizinin şiddetle keskinleşmesi olan, kapitalizmin iç çelişkilerinin artmasına dikkat çekti. Kongre, Komünist Enternasyonal'in işçi sınıfı mücadelesinin yeni koşullarından çıkan görevlerini saptadı. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nde ve SBKP(B)'de durum üzerine kararda Kongre, SSCB'de sosyalist inşanın başarılarını ve aynı zamanda bunun, uluslararası proletaryanın devrimci pozisyonlarının sağlamlaştırılması için önemini vurguladı ve bütün dünya emekçilerini Sovyetler Birliği'ni savunmaya çağırdı. J.V. Stalin, Kongre Prezidyumuna, Program Komisyonuna ve uluslararası durum ile Komünist Enternasyonal'in görevleri üzerine tezleri hazırlamakla görevlendirilen politik komisyona seçildi. (s. 138)

[47] Bkz. "Kararlarda RSFSC Sovyet Kongreleri", Moskova 1939, s. 225 (Rusça). (s. 145)

[48] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXIII, s. 293 (Rusça). (s. 146)

[49] "*Bednota*" (Köy Yoksulluğu — Günlük gazete, SBKP(B) MK organı: Moskova'da Mart 1918'den Ocak 1931'e dek yayınlandı. (s. 147)

[50] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXIII, s. 212 (Rusça). (s. 152)

[51] "*Krasnaya Gazeta*" (Kızıl Gazete) — Günlük gazete; İşçi, Köylü ve Kızıl Ordu Askerleri Temsilcileri Leningrad Sovyeti tarafından, Ocak 1918'den Şubat 1939'a kadar çıkarıldı. (s. 157)

[52] 1921-1923 yılları arasında, Sovyetlerin Yürütme Komitelerinde yapılan lokal ekonomik toplantılar kastediliyor. (s. 160)

[53] "*Nijeneye Povoljye*" (Aşağı Volga Bölgesi) — Aylık dergi; 1924'ten beri Saratov'da Aşağı Volga Bölgesi ve Saratov İli Plân Komisyonları tarafından ve 1926'dan beri Saratov il ve bölge plân komisyonları tarafından çıkarılıyordu. Ağustos 1932'den 1933'e dek dergi, Stalingrad'da Bölge Plân Komisyonu tarafından çıkarıldı. (s. 165)

[54] Tahıl Merkezi — Tahıl ve petrol kültürlerinin üretimi, işlenmesi ve sürümü için Tüm-Rusya Tarım Kooperatifleri Merkez Birliği; 1926'dan 1931'e dek varlığını sürdürdü. (s. 168)

[55] Lonca sosyalizmi — Sosyal-demokrat reformizm içinde Marksizme derinden düşman bir yönelim; 1900 dolaylarında İngiltere'de ortaya çıktı. Lonca sosyalizmi devletin sınıf karakterini, sınıf mücadelesini ve proletarya diktatörlüğünü yadsır, işçilerin, entelektüellerin ve teknisyenlerin, ulusal sanayi federasyonunda birleşmelerini ve bunun, burjuva devlet çerçevesinde sanayinin yönetimi için organlara dönüşmesini propaganda eder. Lonca sosyalizmi, devrimci yöntemleri reddetmekle işçi sınıfını atalete ve tümüyle burjuvaziye tabi olmaya mahkûm eder. (s. 176)

[56] Bu çağrı J.V. Stalin tarafından, Sovyetler Birliği'nde 15-22 Temmuz 1928 arasında gerçekleştirilen "Savunma Haftası" dolayısıyla kaleme alınmıştır. (s. 189)

[57] Birinci Tüm-Rusya Kadın İşçiler ve Köylüler Kongresi, 16-21 Kasım 1918 tarihleri arasında Moskova'da toplandı. Kongre, kadın işçi ve köylülerin politik bilinçlenmesini örgütlemek ve onların sosyalist inşaya aktif katılımını sağlamak için RKP(B) Merkez Komitesi tarafından toplantıya çağrıldı. Kongreye 1147 kadın delege olarak katıldı. 19 Kasım'da V.İ. Lenin Kongrede bir konuşma yaptı. (Kongre ve önemi hakkında bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXVIII, s. 160/162, Rusça ve J.V. Stalin, "Eserler", cilt 5, s. 349/351 [Tükçe baskı, İnter Yayınları, s. 284/286].) (s. 210)

[58] SBKP(B) Merkez Komitesi Plenumu, Merkezi Kontrol Komisyonu ve Merkezi Revizyon Komisyonu üyelerinin katılımıyla 16-24 Kasım 1928 tarihleri arasında toplandı. Plenum 1928/29 yılı için ekonominin kontrol rakamlarıyla uğraştı ve şu sorunları ele aldı: yedi saatlik iş gününün ilk sonuçları ve uygulamaya devam edilmesi; işçilerin kazanılması ve Parti'nin gelişiminin düzenlenmesi; SBKP(B) Kuzey Kafkasya Bölge Komitesi'nin, kırda çalışma ve tarımın kalkındırılması için önlemler üzerine bir raporu. Gündemin ilk noktasına ilişkin J.V. Stalin, Plenumun 19 Kasım tarihli oturumunda, "Ülkenin Sanayileşmesi üzerine ve SBKP(B)'de Sağ Sapma Üzerine" konuşmasını yaptı. 20 Kasım'da J.V. Stalin Plenum tarafından, 1928/29 yılı için ekonominin kontrol rakamları üzerine kararı kaleme almakla görevlendirilen komisyona seçildi. (SBKP(B) MK Plenumunun kararları için bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 287/310. [Rusça]) (s. 211)

[59] 21 Kasım 1928'de, Smolensk Konfeksiyon Fabrikası "Katuşka"da, Sovyet seçimlerinin en iyi yürütülmesi için bir il yarışmasının düzenlenmesine adanmış bir miting yapıldı. Bu mitingde işçiler, istisnasız tüm işçilerin ve onların ailelerinin Sovyet seçimlerine katılımlarını sağlama, diğer fabrikaları seçim vesilesiyle yarışa davet etme kararı aldılar ve Yarzevo Tekstil Fabrikası ile Smolensk, Bryansk ve Kaluga illerinde diğer Fabrika ve tesislerin işçilerine bir çağrı yönelttiler. İşçiler bir yazıyla J.V. Stalin'e ve M.İ. Kalinin'e başvurarak onlara kendilerinin yarış kurulu onur başkanlığına seçildiklerini bildirdiler ve Sovyet seçimlerini

en iyi biçimde yürütmek için yarışın örgütlenmesi sorununa ilişkin talimatlar istediler. (s. 246)

[60] Bkz. "Komintern VI. Kongresi'nin Stenografik Raporu. 6. Bölüm. Tezler, Kararlar, Çağrılar", Moskova/Leningrad 1929, s. 57 (Rusça). (s. 251)

[61] Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin IV. Kongresi, 17 Mart - 3 Nisan 1928 tarihlerinde Moskova'da toplandı. Kongre şu sorunları ele aldı: uluslararası sendikal hareketin sonuçları ve önündeki görevleri; sendikal hareket içinde işçi gençlik; örgütsel sorunlar; faşizme ve sarı sendikalara karşı mücadele önlemleri; sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde sendikal hareket ve başka sorunlar. Kongre, kapitalizmin stabilizasyonunun gittikçe daha güçlü sarsıldığı bu durumda, sınıf mücadelesinin daha da güçlendiğini ve keskinleştiğini ve Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin tüm faaliyetinin, kitlelerin kazanılmasına ve sermayeye karşı onların mücadelesinin yönetilmesine yönelik olması gerektiğini kararlarında vurguladı. Kongre, Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin merkezi görevinin, reformist sendikaların ele geçirilmesi ve reformist liderlerin direnişine karşın grevlerin yönetimi olduğunu açıkladı. Kongre, örgütsel sorunlara ilişkin kararda, devrimci sendikaların günbegün, proletaryanın geniş tabakalarının sendikal örgütlere çekilmesi üzerinde çalışmak zorunda olduklarını vurguladı. (s. 254)

[62] Bkz. "Komintern VI. kongresi'nin Stenografik Raporu. 6. Bölüm. Tezler, Kararlar, Çağrılar", Moskova-Leningrad 1929, s. 80, (Rusça). (s. 257)

[63] Komintern II. Kongresi'nin 6 Ağustos 1920'de onaylanan, "Komünist Enternasyonal'e Kabul Koşulları" kararı kastediliyor. Özel bir komisyonda görüşülüp Kongreye sunulmuş olan bu kararın tezleri V.İ. Lenin tarafından kaleme alınmıştı. (Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXI, s. 221/227, Rusça, (s. 257)

[64] SBKP(B) MK Kasım Plenumunun komisyonunuda J.V. Stalin yönetiminde hazırlanmış ve Plenumun 24 Kasım 1928 tarihli oturumunda kabul edilmiş olan, "1928/29 Yılı İçin Ekonominin Kontrol Rakamları Üzerine" karar

kastediliyor. Kararın son bölümünde Plenum, iki cepheli mücadelenin gerekliliğine dikkat çekiyor ve SBKP(B) içinde ana tehlike olarak sağ tehlikeye karşı mücadelenin yöntemlerini saptıyordu. (Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 296/297, Rusça) (s. 261)

[65] XV. Parti Kongresinin kararı "Muhalefet Üzerine" için bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 259/261 (Rusça). (s. 265)

[66] ***"Rulj"*** (Vergi) — Kasım 1920'den Ekim 1930'a dek Berlin'de yayınlanan, Kadet beyaz göçmenlerin gazetesi. (s. 266)

[67] V.İ. Lenin, "RKP(B) X. Kongresi'nin, Parti Birliği Üzerine Kararının İlk Taslağı" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXXII, s. 217/218 [Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 801/802]). (s. 267)

[68] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXV, s. 168 (Rusça). (s. 271)

[69] "Golovanovculuk", bir bölüm sahne sanatçılarının, eski burjuva gelenekleri ve çalışma yöntemlerini Sovyet tiyatrosuna aktarma çabalarında ortaya çıktı. 1926-1928'de, başlarında yönetmen Golovanov'un bulunduğu, Büyük Tiyatro'dan bir grup sanatçı, geniş emekçi tabakalarının yükselen taleplerini ve sosyalist inşanın görevlerini yanıtlayan yeni bir repertuarın oluşturulmasına karşı çıktılar. Bu grup, tiyatro kollektifine karşı çıktı ve genç sanatçı güçleri teşvik etmeyi reddetti. Sovyet tiyatrosunun çalışmasını değiştirmek için Parti tarafından alınan önlemler "Golovanovculuk"un aşılmasını sağladı. (s. 275)

[70] J.V. Stalin'in Proskurov'a, Kızıl Süvari Tümeni'nin Birinci Kızıl Kazak Alayı, Kızılordu askerlerine, komutanlarına ve politik fonksiyonerlerine selamlama telgrafı, Kızıl Ordu'nun onbirinci yıldönümü nedeniyle gönderilmişti. (s. 279)

[71] *"Selskohosyaistvennaya Gazeta"* (Tarım Gazetesi) — Günlük gazete, SSCB Halk komiserleri Konseyi organı; 1 Mart 1929'dan 29 Ocak 1930'a dek yayınlandı, sonra yeniden şekillendirildi ve "Sotsialistiçeskoye Semledeliye" (Sosyalist Tarım) adını aldı. (s. 280)

[72] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt I, s. 137/138 (Alm. İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt I, s. 106/107). (s. 285)

[73] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 2, s. 303, 311/312 (Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 264/270). (s. 285)

[74] J.V. Stalin, "Doğu Halkları Üniversitesi'nin Politik Görevleri Üzerine" (Bkz. "Eserler", cilt 7, s. 133/152 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 116/130]). (s. 288)

[75] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s. 138/139 (Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 120/121). (s. 289)

[76] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXII, s. 135/136 (Rusça). (s. 290)

[77] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XX, s. 23 (Rusça). (s. 294)

[78] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 2, s. 312 (Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 270/71). (s. 295)

KRONOLOJİK BİYOGRAFİ

(1928 — Mart 1929)

1928

7 Ocak — J.V. Stalin, SBKP(B) Leningrad Bölge Komitesi Sekreteri, S.M. Kirov ile bir görüşme yapar.

10 Ocak — J.V. Stalin, Tver pamuk tröstü yönetim başkanıyla, üretimin rasyonalleştirilmesi sorunu üzerine bir görüşme yapar.

11 Ocak — J.V. Stalin, Bryansk İli Parti ve Sovyet temsilcileriyle, sanayinin çalışması ve kollektif sözleşmeler üzerine bir görüşme yapar.

13 Ocak — J.V. Stalin, Tarım Kooperatifleri Birliği, Tahıl Merkezi, "Tahıl Ürünü" ve SSCB Ticaret Halk Komiserliği temsilcileriyle bir görüşme yapar.

15 Ocak — J.V. Stalin, bu yöred tahıl alımının doyurucu olmayan gidişatı ile bağıntılı olarak Sibirya'ya gider.

18 Ocak — J.V. Stalin, Novosibirsk'te , SBKP(B) Sibirya Bölge Komitesi Bürosu'yla alım örgütleri temsilcilerinin ortak oturumuna katılır.

22 Ocak — J.V. Stalin Barnaul'da, SBKP(B) Barnaul örgütünün, tahıl alım plânının gerçekleştirilmesi sorunuyla ilgili, Biysk ve Rubzovsk kazaları parti örgütleri temsilcilerinin de katıldığı bir Aktif toplantı gerçekleştirir.

23 Ocak	J.V. Stalin, SBKP(B) Rubzovsk Kaza Komitesi Bürosu'nun, kazada tahıl alımının gidişatı sorunu üzerine oturumunda konuşur.
28 Ocak	J.V. Stalin, SBKP(B) Omsk Kaza Komitesi Bürosu'nun, tahıl alımı sorununun görüşüldüğü oturumlarına katılır.
6 Şubat	J.V. Stalin, Sibirya gezisinden Moskova'ya döner.
9-25 Şubat	J.V. Stalin, Komitern Yürütme Komitesi IX. Plenumunun çalışmalarına katılır.
10 Şubat	J.V. Stalin, SBKP(B) Nijni-Novgorod İl Komitesi Sekreteri A.A. Jdanov ile bir görüşme yapar.
13 Şubat	J.V. Stalin, SBKP(B)'nin tüm örgütlerine yönelik olan, "Alım Kampanyasının İlk Sonuçları ve Partinin Önünde Duran Görevler" yazısını kaleme alır.
23 Şubat	J.V. Stalin'in, Kızıl Ordu'nun onuncu yıldönümü için selamlama yazısı, "Kraznaya Zvezda"nın 46. sayısında yayınlanır.
25 Şubat	J.V. Stalin, Kızıl Ordu'nun onuncu yıldönümü vesilesiyle, Moskova Sovyeti Plenumunun tören oturumunda, "Kızıl Ordu'nun Özellikleri Üzerine" konuşmasını yapar.
26 Şubat	J.V. Stalin, Kızıl Ordu'nun onuncu yıldönümü onuruna yapılan, Moskova Garnizonu'nun askeri geçit töreninde ve Moskova'da Kızıl Meydan'da emekçilerin gösterisinde hazır bulunur. J.V. Stalin, Kızıl Ordu'nun onuncu yıldönümüne adanmış olan, Devrimci Rusya Sanatçılar Birli'ğinin sergisini ziyaret eder.
21 Mart	J.V. Stalin, "Pravda" redaksiyonu ve "Bolşevik" dergisi çalışanlarıyla bir görüşme yapar. J.V. Stalin, SBKP(B) Omsk Kaza Komitesi sekreteriyle, tahıl alımı sorunu üzerine bir görüşme yapar.
28 Mart	J.V. Stalin, SBKP(B) Stalingrad İl Komitesi ve İl Yürütme Komitesi temsilcileriyle reyonlaştırma sorunları üzerine bir görüşme yapar.
6-11 Nisan	J.V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak Plenumunu yönetir.

10 Nisan — J.V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak plenum oturumunda, MK Politbüro Komisyonu'nun, Şahti Olayı ile bağıntılı ortaya çıkmış olan eksikliklerin bertaraf edilmesi için pratik önlemler üzerine raporuna ilişkin bir konuşma yapar. Plenum, J.V. Stalin'i, bu sorunla ilgili kararın son şeklini kaleme alacak olan komisyona seçer.

13 Nisan — J.V. Stalin, SBKP(B) Moskova Örgütü aktifinin toplantısında, "MK ve MKK'nın ortak Nisan Plenumunun Çalışmaları Üzerine" rapor sunar.

30 Nisan — J.V. Stalin, Kostroma'da 1 Mayıs 1928'de bir V.İ. Lenin anıtının açılması nedeniyle, Kostroma kenti işçilerine bir selamla mektubu gönderir.

1 Mayıs — J.V. Stalin, 1 Mayıs nedeniyle Moskova Garnizonu'nun askeri geçit töreninde ve Moskova'da Kızıl Meydan'da emekçilerin gösterilerinde hazır bulunur.

9 Mayıs — J.V. Stalin, Komünist Y.M. Sverdlov Üniversitesi öğrencilerinin bir delegasyonunu kabul eder.
J.V. Stalin, SSCB Yüksek Ekonomi Konseyi Metal Merkez İdaresi yöneticisiyle bir görüşme yapar.

16 Mayıs — J.V. Stalin, Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği VIII. Kongresi'nde bir konuşma yapar.

26 Mayıs — J.V. Stalin, kuruluşunun üçüncü yıldönümünde "Komsomolskaya Pravda"ya bir selamlama mektubu yollar. Mektup, "Komsomolskaya Pravda"nın 27 Mayıs 1928 tarihli 122. sayısında yayınlanır.

27 Mayıs — J.V. Stalin'in, kuruluşunun onuncu yıldönümünde Komünist Y.M. Sverdlov Üniversitesi'ne gönderdiği selamlama mektubu "Pravda"nın 122. sayısında yayınlanır.

28 Mayıs — J.V. Stalin, Komünist Y.M. Sverdlov Üniversitesi'nin onuncu kuruluş yıldönümüne adanan, Moskova'da Büyük Tiyatro'daki tören oturumunda hazır bulunur.
J.V. Stalin, Komünist Akademi Kızıl Profesörlük Enstitüsü ve Komünist Y.M. Sverdlov Üniversitesi öğrencileriyle, tahıl cephesindeki durum üzerine bir görüşme yapar.

30 Mayıs J.V. Stalin, SBKP(B) Tula, Smolensk, Yaroslavl ve Vladimir İl Komiteleri sekreterlerini kabul eder.

8 Haziran J.V. Stalin, Slepkov'un özeleştiri üzerine tezleri nedeniyle, Komünist Akademi — Parti İnşası Sorunları Çevresi üyelerine bir mektup gönderir.

12 Haziran J.V. Stalin, "Lenin ve Orta Köylülerle İttifak Sorunu. Yoldaş S.'ye Yanıt" makalesini yazar. Makale, 3 Temmuz 1928 tarihli "Pravda"nın 152. sayısında yayınlanır.

20 Haziran J.V. Stalin, "MK Politbüro Üyelerine. Frumkin'e Yanıt (Frumkin'in, 15 Haziran 1928 tarihli mektubu nedeniyle)" mektubunu yazar.

26 Haziran J.V. Stalin'in, "Özeleştiri Şiarının Bayağılaştırılmasına Karşı" makalesi, "Pravda"nın 146. sayısında yayınlanır.

4-12 Temmuz J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumunu yönetir.

5 Temmuz J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumu oturumunda, "Komintern Programı üzerine" konuşmasını yapar.

9 Temmuz J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumu oturumunda, "Sanayileşme ve Tahıl Sorunu Üzerine" konuşmasını yapar.

11 Temmuz J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumu oturumunda, "İşçi-Köylü İttifakı Üzerine ve Sovyet Çiftlikleri Üzerine" konuşmasını yapar.

13 Temmuz J.V. Stalin, SBKP(B) Leningrad Örgütü aktivinin toplantısında, "SBKP(B) MK Temmuz Plenumunun Sonuçları Üzerine" rapor sunar.

15 Temmuz J.V. Stalin'in, "Savunma Haftası" nedeniyle "Leningrad Osoaviahim'ine" yazısı, "Kraznaya Gazeta'nın (Leningrad) 163. sayısında yayınlanır.

17 Temmuz J.V. Stalin, Komintern VI. Kongresi'nin oturumunda, Kongre Prezidyum üyeliğine seçilir.

J.V. Stalin, Komintern VI. Kongresi SBKP(B) delegasyonunun oturumuna katılır ve delegasyon bürosuna seçilir.

19 Temmuz J.V. Stalin, Komintern VI. Kongresi'nin oturumunda, Komintern programını hazırlamakla görevli komisyona seçilir.

30 Temmuz J.V. Stalin, Komintern VI. Kongresi'nin oturumunda, uluslararası durum ve Komünist enternasyonal'in önünde duran görevler üzerine tezleri hazırlayacak politik komisyona seçilir.

31 Ağustos J.V. Stalin, V.V. Kuybişev'e bir mektup yazar.

1 Eylül J.V. Stalin, Komintern VI. Kongresi'nin oturumunda, Komintern Yürütme Komitesi üyeliğine seçilir.

3 Eylül J.V. Stalin, Komintern Yürütme Komitesi Plenum oturumunda, KEYK Prezidyumuna seçilir.

9 Ekim "Paravda"nın 235. sayısında, J.V. Stalin tarafından kaleme alınmış olan, "İ.İ. Skvorzov-Stepanov Yoldaşın Anısına" anma makalesi yayınlanır.

12 Ekim *J.V. Stalin, İ.İ. Skvorzov-Steponov'un defninde hazır bulunur.*

19 Ekim J.V. Stalin, SBKP(B) Moskova Komitesi ve Moskova Kontrol Komisyonu Plenumunda, "SBKP(B)'de Sağ Tehlike Üzerine" konuşmasını yapar.

27 Ekim J.V. Stalin, "S. Yoldaş'a Yanıt'ı yazar.
J.V. Stalin, Demiryolcular Sendikası Merkez Komitesi Başkanı'nı kabul eder.

28 Ekim J.V. Stalin'in, kuruluşunun onuncu yıldönümünde, "Leninist Komünist Gençlik Birliği'ne" kutlama yazısı, "Pravda"nın 252. sayısında yayınlanır.

30 Ekim J.V. Stalin, Sovyetler Birliği Sendikalar Merkez Konseyi Öğrenci Merkez Bürosu temsilcilerini kabul eder.

6 Kasım J.V. Stalin, Moskova Sovyeti'nin, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin onbirinci yıldönümüne adanmış olan tören oturumunda hazır bulunur.

7 Kasım J.V. Stalin, Moskova Gamizonu'nun askeri geçit töreninde ve Moskova'da Kızıl meydan'da emekçilerin gösterisinde hazır bulunur.

16-24 Kasım J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumunun çalışmasını yönetir.

17 Kasım — J.V. Stalin'in, "Kadın İşçi ve Köylülerin Birinci Kongresi'nin Onuncu Yıldönümünde" kutlama yazısı "Pravda"nın 267. sayısında yayınlanır.

19 Kasım — J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumu oturumunda, "Ülkenin Sanayileşmesi Üzerine ve SBKP(B)'de Sağ Sapma Üzerine" konuşmasını yapar.

20 Kasım — J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenum oturumunda, SSCB ekonomisinin 1928/29 yılı için kontrol rakamlarına ilişkin kararı kaleme almakla görevlendirilen komisyona seçilir.

25 Kasım — J.V. Stalin'in, "Katuşka" fabrikası ve Smolensk ilinde Yarzevo fabrikası işçilerine, Sovyet seçimleri için kampanyanın en iyi gerçekleştirilmesiyle ilgili bir yarışın örgütlenmesi nedeniyle yazdığı mektup, "Pravda"nın 274. sayısında yayınlanır.

26 Kasım — J.V. Stalin, SBKP(B) Moskova Kent Örgütü İlçe Komiteleri Sekreterleri'ni kabul eder.

27 Kasım — J.V. Stalin, Komünist Gençlik Birliği'nin yönetici fonksiyonlerini kabul eder.

29 Kasım — J.V. Stalin, Sovyet seçimleri kampanyasının gerçekleştirilmesi vesilesiyle, "Krazni Profintern" (Beşiza) fabrikası işçilerine bir kutlama yazısı gönderir. Kutlama yazısı "Pravda"nın 30 Kasım 1928 tarihli 278. sayısında yayınlar.

4 Aralık — J.V. Stalin, işçi ve köylü muhabirlerinin bir delegasyonuyla görüşme yapar.

9 Aralık — J.V. Stalin'in, kuruluşunun onuncu yılı nedeniyle Frunze Askeri Akademisi'ne gönderdiği kutlama yazısı "Pravda"nın 286. sayısında yayınlanır.

12 Aralık — J.V. Stalin, "İzvestiya" çalışanlarıyla bir görüşme yapar.

19 Aralık — J.V. Stalin, Komintern Yürütme Komitesi Prezidyum oturumunda, "Alman Komünist Partisi'nde Sağ Tehlike Üzerine" konuşmasını yapar.
J.V. Stalin, Komi Bölgesi yönetici fonksiyonerleriyl reyonlaştırma sorunları üzerine bir görüşme yapar.

28 Aralık — J.V. Stalin, "Kuştisev'e Yanıt"ı yazar.

1929

Ocak başı ve Şubat sonu — J.V. Stalin, SBKP(B) MK Politbüro'su ile MKK Prezidyumu'nun ortak oturumunda, "Buharin Grubu ve Partimizde Sağ Sapma" konuşmasını yapar.

2 Şubat — J.V. Stalin, "Bill-Belozerkovski'ye Yanıt'ı yazar.
J.V. Stalin, yedi saatlik işgününe geçiş nedeniyle, "Krazni Treugolnik" fabrikasının erkek ve kadın işçilerine bir kutlama yazısı gönderir. Kutlama yazısı, 3 Şubat 1929 tarihli "Leningradskaya Pravda"nın 28. sayısında yayınlanır.

12 Şubat — J.V. Stalin, bir Ukraynalı yazarlar delegasyonuyla bir görüşme yapar.

22 Şubat — J.V. Stalin, Kızıl Ordu'nun onbirinci yıldönümü nedeniyle, Proskurov'a Kızıl Ordu askerlerine, komutanlarına ve Birinci Kızıl Kazak Alayı'nın Politik fonksiyonerlerine bir kutlama telgrafı çeker.

1 Mart — J.V. Stalin'in, "Selskohosyaistvennaya Gazeta"nın yayma başlaması vesilesiyle yazdığı kutlama yazısı gazetenin birinci sayısında yayınlanır.

14 Mart — J.V. Stalin, II. Leningrad Bölge Parti Konferansı'nda, SBKP(B) Leningrad Bölge Komitesi üyeliğine seçilir.

18 Mart — J.V. Stalin, "Ulusal Sorun ve Leninizm. Meşkov, Kovalçuk ve Diğer Yoldaşlara Yanıt" çalışmasını bitirir.

30 Mart — J.V. Stalin, M.İ. Kalinin'in on yıllık Tüm-Rusya MYK ve SSCB MYK Başkanı olarak faaliyeti onuruna toplanan SSCB MYK ve Tüm-Rusya MYK Prezidyumlarının, SSCB ve RSFSC Halk Komiserleri Konseyi'nin ortak oturumuna katılır.